ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

СТРАТЕГИЯИ
БАЛАНД БАРДОШТАНИ САТҲИ
НЕКӮАҲВОЛИИ МАРДУМИ ТОҶИКИСТОН
БАРОИ СОЛҲОИ 2013-2015

Душанбе - 2013

Рушди иқтисодии мамлакат ва таъмини сатҳи сазовори зиндагии мардум маҳз ба татбиқи самараноку саривақтии афзалиятҳои миллии кишвар, таъмини раванди рушди устувори мамлакат тибқи Стратегияи миллии рушд, стратегияҳои миёнамуҳлат ва барномаҳои соҳавию маҳаллӣ вобастагии мустақим дорад.

Дар шароити ҳассоси замони муосир ҳадафи асосии давлат, пеш аз ҳама, таъмини рушди босуботи иқтисодӣ ва тадриҷан баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии мардум тавассути амалӣ кардани ислоҳоти низоми идораи давлатӣ, таъмини шаффофияти фаъолияти мақомоти он, фароҳам овардани фазои мусоид барои рушди соҳибкорӣ, ҷалби сармоя ва воридоти технологияҳои пешрафта ва дар ин замина ташкил кардани ҷойҳои нави корӣ мебошад.

Эмомалӣ Раҳмон

Бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 декабри соли 2012 № 1030 тасдиқ шудааст

Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015

МУНДАРИҶА

Муқаддима 10
Маълумоти асосӣ дар бораи кишвар 12

БОБИ 1. ДАСТОВАРДҲО ВА САБАҚҲОИ АНДӮХТА **13**
1.1. Натиҷаҳои татбиқи Стратегияи паст кардани сатҳи камбизоатӣ барои солҳои 2010-2012: тамоюли коҳиши сатҳи камбизоатӣ 13
1.2. Сабақҳои андӯхта дар рафти татбиқи Стратегияи паст кардани сатҳи камбизоатӣ барои солҳои 2010-2012 15
1.3. Ҳадафҳо ва самтҳои асосии Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015: таъмини рушди иҷтимоию иқтисодӣ ва ташаккули табақаи аҳолии сатҳи миёнаи зиндагӣ 15

БОБИ 2. БАХШИ ФУНКСИОНАЛӢ: ТАҲКИМИ ЗАМИНАҲОИ РУШД **18**
2.1. Такмили идоракунии давлатӣ 18
2.2. Таъмини рушди макроиқтисодӣ 21
2.3. Таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ 27
2.4. Рушди минтақаҳои махсуси иқтисодӣ: минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои технологӣ 31
2.5. Таҳкими ҳамгироӣ ба иқтисоди ҷаҳонӣ: СУС, рушди сайёҳӣ ва тиҷорати наздисарҳадӣ 34

БОБИ 3. БАХШИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ: ТАҲКИМИ РУШДИ УСТУВОРИ ИҚТИСОДӢ **40**
3.1. Рушди соҳаҳои энергетика, саноатва дигар бахшҳо 40
3.2. Рушди инфрасохтор: нақлиёт ва алоқа 44
3.3. Таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин 46

БОБИ 4. БАХШИ ИҶТИМОӢ: ТАЪМИНИ РУШДИ НЕРӮИ ИНСОНӢ **50**
4.1. Таҳкими ҳифзи иҷтимоӣ ва таъмини шуғли аҳолӣ 50
4.2. Рушди маориф ва илм 54
4.3. Рушди тандурустӣ ва таъмини беҳбуди саломатии аҳолӣ 60
4.4. Таъмини аҳолӣ бо оби тоза, беҳдошт ва хизматрасониҳои коммуналӣ 62
4.5. Таъмини суботи экологӣ ва рушди устувор 64
4.6. Таъмини баробарии гендерӣ 67
4.7. Такмили пешгӯӣ ва банақшагирии демографӣ 69

БОБИ 5. ИДОРАКУНИИ РАВАНДИ ТАТБИҚИ СТРАТЕГИЯ **73**
5.1. Манбаъҳо ва низоми маблағгузории татбиқи Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015 73
5.2. Мониторинг ва арзёбии Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015 77

ЗАМИМАҲО:
Замимаи 1. Матритсаи амалиёт 80
Замимаи 2. Индикаторҳои асосии мониторинг ва арзёбии Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015 129

РӮЙХАТИ ИХТИСОРОТ

АИҶТ	Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
АИКҶТ	Академияи илмҳои кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон
АИТТ	Академияи илмҳои тиббии Тоҷикистон
АИО	Ассотсиатсияи истифодабарандагони об
АОНП	Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
АНДММК	Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия
АСМ	Агентии сохтмон ва меъмории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
АСМС	Агентии стандартизатсия, метрология,сертификатсия ва нозироти савдои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
БМТ	Бонки миллии Тоҷикистон
БРСММ	Барномаи рушди Созмони Милали Муттаҳид
БУО	Барномаи умумиҷаҳонии озуқа
БХМ	Бизнеси хурду миёна
ВРИС ҶТ	Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумхрии Тоҷикистон
ВЭС ҶТ	Вазорати энергетика ва саноати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВКД ҶТ	Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВК ҶТ	Вазорати кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВКХ ҶТ	Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВМЗО ҶТ	Вазорати мелиоратсия ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВМҶТ	Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВМТ	Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВМҲИА	Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВНМО/СПИД	Вируси норасоии масунияти одам
ВНҶТ	Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВАҶТ	Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВТҶТ	Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ВМКБ	Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон
ВИЧ	Вируси норасоии масъунияти инсон
ДИП ҶТ	Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
ДТИХДҶТ	Донишкадаи такмили ихтисоси хизматчиёни давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ЕврАзЭС	Иттиҳоди иқтисодии Евразия
ИДМ	Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил
ИМА	Иёлоти Муттаҳидаи Амрико
ИСТ	Иттифоқи сапёрони Тоҷикистон
КАН ҲҶТ	Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
КАТС	Кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ
КДС\КДСИАД	Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон
КИТ	Корҳои илмию тадқиқотӣ
КДЗГ	Кумитаи давлатии заминсозӣ ва геодезии Ҷумҳурии Тоҷикистон
ККЗО	Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
КҶВС	Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
КҲМЗ	Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
КҲФМГ	Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
МваА	Мониторинг ва арзёбӣ

МД ҲТММ	Муассисаи давлатии «Ҳудудҳои табиии махсус муҳофизатшаванда»
МИМҲД	Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ
ММД	Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ
МТММ	Маркази Тоҷикистон оид ба масъалаҳои минаҳо
МОИ	Минтақаҳои озоди иқтисодӣ
ММП	Муассисаи муолиҷавию профилактикӣ
МСД	Маркази саломатии деҳот
МСН	Маркази саломатии ноҳияҳо
МСШ	Маркази саломатии шаҳрҳо
МТНМ	Муолиҷа таҳти назорати мустақим
МваА	Мониторинг ва арзёбӣ
НОБ	Нерӯгоҳҳои оби барқӣ
ПСС	Палатаи савдо ва саноат
ПҲ	Палатаи ҳисоб
РОТ	Роҳи оҳани Тоҷикистон
РХД	Раёсати хизмати давлатӣ
СМХ	Сармоягузориҳои мустақими хориҷӣ
СГНҲҶТ	Саридораи геологияи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
СМР	Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015
СПКСК	Стратегияи паст кардани сатҳи камбизоатӣ
СУС	Созмони умумиҷаҳонии савдо
ТООР (AKDN)	Ташкилоти Оғохон оид ба рушд
ФБА	Фонди байналмилалии асъор
ФШБМ	Фонди Шветсарӣ оид ба безараргардонии минаҳо
ФГ	Фонди глобалӣ
ФБД	Фурӯдгоҳи байналмилалии Душанбе
ФОХ	Фонди Оғохон
ХГ	Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ХА	Хадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ХМК	КВД «Хоҷагии манзилию коммуналӣ»
ХЗНҲТ	Хадамоти зиддиинҳисории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ҲРҲ	Ҳадафҳои Рушди Ҳазорсола
ҲҶТ	Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ҲСПКСК	Ҳуҷҷати стратегии паст кардани сатҳи камбизоатӣ
ХДНСМ	Хадамоти давлатии назорати сохтмон ва меъморӣ
ШР	Шарикони рушд
ШММК	Шӯрои миллии муқовимат ба коррупсия
ШҲБАИЧТ	Шӯрои ҳамоҳангсози ассосиатсияҳои соҳибкорон ва иттиҳодияҳои ҷамъиятии Тоҷикистон
ҶХХ	Ҷумҳурии Халқии Хитой
ҶИЭ	Ҷумҳурии Исломии Эрон
ҶҲАТ	Ҷамъияти Ҳилоли Аҳмари Тоҷикистон
ADB (БОР)	Бонки Осиёгии Рушд
CEKO	Котиботи давлатии Швейтсария оид ба иқтисод
DFID	Департаменти Британияи Кабир оид ба рушди байналмилалӣ
IFAD (ИФАД)	Хазинаи байналмилалии рушди кишоварзӣ
SDC	Агентии Шветсия оид ба рушд ва ҳамкорӣ
SIDA	Агентии Швейтсария оид ба ҳамкорӣ ва рушди байналмилалӣ
UNICEF	Хазинаи кӯдакони СММ
UNFPA	Хазинаи Нуфуси СММ
USAID	Агентии ИМА оид ба рушди байналмилалӣ

JICA	Агентии Ҷопон оид ба рушди байналмилалӣ
KFW	Бонки Олмонии Рушд
WB	Бонки Умумиҷаҳонӣ
EC	Комиссияи Аврупо
FAO	Ташкилоти озуқа ва кишоварзии СММ
EBRD	Бонки Аврупоӣ оид ба таҷдид ва рушд
IDB (БИР)	Бонки Исломии Рушд
GTZ	Агентии Олмон оид ба ҳамкории техникӣ

МУҚАДДИМА

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Паёми худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон чунин қайд карданд: «Дар радифи амалӣ намудани ҳадафҳои стратегияи миллии кишвар доир ба таъмини истиқлолияти энергетикиву амнияти озуқаворӣ ва раҳоӣ бахшидани мамлакат аз бунбасти коммуникатсионӣ мусоидат ба рушди бахши воқеӣ яке аз самтҳои асосии фаъолияти ҳар як сохтору мақомоти давлатӣ ба ҳисоб меравад».

Ҳадафи аслии мо расидан ба сатҳи шоистаи зиндагӣ ва шароити мусоиди иҷтимоӣ барои ҳар фарди ҷомеа мебошад. Таъмини рушди матлуб ва сатҳи муосири фаъолияти сохторҳои сиёсӣ ва иқтисодиву иҷтимоӣ шарти ниҳоят муҳим ва зарурӣ дар ин самт ба шумор меравад».

Самтҳои иҷтимоиву иқтисодии фаъолияти ҷомеаи ҷаҳон, ки дар Эъломияи ҳазорсола инъикос ёфтаанд, бо афзалиятҳо ва ҳадафҳои стратегии рушди миллии мамлакатамон ҳамоҳанг мебошанд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун узви ҷомеаи ҷаҳонӣ муносибатҳои сиёсию иқтисодии хешро дар арсаи байналмилалӣ аз рӯи принсипҳои шарикӣ ва ҳамкориҳои мутақобилан судманд татбиқ менамояд. Талошҳои пайгиронаи Президенти мамлакат дар ин раванд пайваста ба густариши ҳамкориҳо бо шарикони рушд ва ҷомеаи ҷаҳонӣ равона гардиданд, ки дар давраи истиқлоли давлатӣ эътибори Тоҷикистонро дар миқёси ҷаҳон баланд бардошт.

Бо мақсади фароҳам овардани замина ҷиҳати рушди устувори иқтисодӣ дар кишвар, бо ташаббус ва дастгирии Президенти мамлакат Стратегияи миллии рушд барои давраи то соли 2015 ва стратегияҳои миёнамуҳлати паст кардани сатҳи камбизоатӣ таҳия гардида, аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Парлумони кишвар тасдиқ ва қабул гардиданд. Марҳилаи аввали он барои солҳои 2007-2009 ва марҳилаи дуюм барои солҳои 2010-2012 ба анҷом расида, ҳоло марҳилаи навбатии он таҳти унвони Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015 оғоз гардид.

Гузариш аз стратегияҳои паст кардани сатҳи камбизоатӣ ба Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардум комилан ба консепсияи рушди босуботи нерӯи инсонӣ мутобиқат мекунад.

«Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» давраи ҷамъбастии даҳсолаи татбиқи «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015» бошад ҳам, масоили зиёдро вобаста ба таъмини ҳадафҳои стратегӣ, ба монанди ислоҳоти идоракунии давлатӣ, таъмини волоияти қонун, пешгуӣ ва банақшагирии демографӣ, танзими муҳоҷирати меҳнатӣ, рушди бахши хусусӣ ва дастгирии табақаи миёнаи кишвар мавриди баррасӣ қарор медиҳад.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон афзалиятҳои миллии хешро дар ин ҳуҷҷатҳои стратегӣ муайян намудааст ва фаъолияти худро ҷиҳати ноил шудан ба ин ҳадафҳои стратегӣ, барои комёб гардидан ба Ҳадафҳои Рушди Ҳазорсола равона кардааст.

Амалан, барои ҳарчи зудтар барқарор намудани суръати рушди иқтисодӣ ва тавассути он баланд бардоштани сатҳи зиндагии мардум дар чорчӯбаи пешбининамудаи «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015» Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон талош дорад, ки масъалаҳои рушди устувори макроиқтисодӣ, такмили низоми идораи давлатӣ, пешрафти бахшҳои воқеии иқтисодиёт, диверсификатсияи истеҳсолот, инчунин, таҳкими имконияти содиротии мамлакат, беҳтар сохтани фазои сармоягузорӣ, дастгирии соҳибкорӣ, ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, инкишофи бозори меҳнат ва таҳкими нерӯи инсониро ҳаллу фасл намояд.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон роҳҳои пешрафти минбаъдаи кишварро дар зина ба зина баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии мардум тавассути таъмини истиқлоли энергетикию амнияти озуқаворӣ ва рушди ифрасохторию коммуникатсионии мамлакат тадриҷан амалӣ мегардонад.

Дар ин раванд Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқ ба муқаррароти Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳри фароҳам овардани шароит барои тараққиёт, бо дарназардошти ислоҳоти идоракунии давлатӣ ва таҳкими равандҳои рушди иқтисоди миллӣ, таъмини рушди босуботи иқтисодӣ, инкишофи минтақаҳои ҷумҳурӣ дар заминаи рушди бахши хусусӣ, ҷалби инвеститсияҳо ва рушди нерӯи инсонӣ тавассути афзоиши табақаи миёнаи аҳолӣ ҳамчун нерӯи пешбарандаи ҷомеа ҷиҳати беҳтар намудани сатҳу сифати зиндагии аҳолии кишвар пайваста тадбирҳои мушаххас меандешад.

Дар таҳияи Стратегияи мазкур дар баробари сохторҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамаи табақаҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ иштирок варзиданд. Дар тӯли таҳияи стратегия ду маврид мулоқотҳо дар саросари мамлакат бо мақомоти маҳаллӣ, муассисаҳо, ташкилотҳои ҷамъиятӣ, намояндагони бахши хусусӣ ва ҷомеаи шаҳрвандӣ баргузор шуд.

Дар рафти мулоқотҳо бо аҳли ҷомеа масъалаҳои сифати хизматрасониҳои соҳаи тандурустӣ ва маориф, ислоҳоти идоракунии давлатӣ, дастгирии табақаи осебпазири аҳолӣ, таъминоти бехатарии озуқаворӣ ва истиқлолияти энергетикӣ, муҳоҷирати меҳнатӣ ва некӯаҳволии мардум баррасӣ гардиданд.

Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015 ҳамчун санади асосии стратегии мамлакат афзалиятҳо ва самтҳои умумии сиёсати давлатро муайян менамояд, ки онҳо ба рушди устувори иқтисодӣ, беҳтар намудани дастрасии аҳолӣ ба хизматрасониҳои муқаррарии иҷтимоӣ ва баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии мардуми кишвар равона карда шудаанд.

Маълумоти асосӣ дар бораи Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ҷумҳурии Тоҷикистон	*давлати соҳибихтиёр, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона мебошад*
Ҷумҳурии Тоҷикистон	*аз Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳрҳо, ноҳияҳо, шаҳракҳо ва деҳаҳо иборат аст*
Пойтахти Тоҷикистон	*шаҳри Душанбе*
Забони давлатии Тоҷикистон	*Забони тоҷикӣ. Забони русӣ ҳамчун забони муоширати байни миллатҳо истифода мешавад.*
Рамзҳои давлатии Тоҷикистон	*Парчам, Нишон ва Суруди миллӣ*
Рӯзи истиқлолияти давлатӣ	*9 сентябри соли 1991*
Қабули Конститутсия (Сарқонун)	*6 ноябри соли 1994*
Ҷойгиршавӣ	*Тоҷикистон дар ҷанубу шарқии Осиёи Марказӣ ҷойгир шудааст*
Масоҳати Тоҷикистон	*142600 км мураббаъ*
Сарҳади давлатӣ	*дарозии аз гарб ба шарқ 700 км, аз шимол ба ҷануб 350 км мебошад. Дар гарб ва дар шимол бо ҷумҳуриҳои Ӯзбекистон (910 км.) ва бо Қиргизистон (650 км), дар ҷануб бо Афгонистон(1030 км), дар шарқ бо Хитой (430 км) ҳамсарҳад аст.*
Дарёҳои Тоҷикистон	*947 дарё бо дарозии умумии 28500 км, ки ҳар яке масофаи дурии бештар аз 10 км. дошта,беш аз 60 фоизи захираи обии минтақаи Осиёи Миёнаро ташкил медиҳанд*
Кӯҳҳои Тоҷикистон	*мамлакати кӯҳи мебошад ва 93 фоизи онро кӯҳҳо ишгол менамоянд. Яке аз қуллаҳои баландтарини курраи замин-қуллаи Исмоили Сомонӣ 7495 метр аст.*
Ҳокимияти давлатӣ	*дар асоси таҷзияи он аз ҳокимияти қонунгузор, иҷроия ва судӣ иборат аст*
Воҳиди пулӣ	*“сомонӣ”*
Шумораи аҳолӣ	*7,8 млн. нафар(ба ҳолати 01.01.2012)*

БОБИ I. ДАСТОВАРДҲО ВА САБАҚҲОИ АНДӮХТА

1.1. Натиҷаҳои татбиқи Стратегияи паст кардани сатҳи камбизоатӣ барои солҳои 2010-2012: тамоюли коҳиши сатҳи камбизоатӣ

Баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳолӣ ва дар ин замина паст кардани сатҳи камбизоатӣ вазифаи муҳимму афзалиятнокӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Густариши минбаъдаи ислоҳоти иқтисодӣ, фарогирии соҳаҳои нави иқтисодиёт, татбиқи вазифаҳои стратегӣ ва барномавӣ, андешидани тадбирҳо ҷиҳати таъмини суботи макроиқтисодӣ имконият дод, ки суръати рушди иқтисодӣ таъмин гардида, сатҳи камбизоатӣ дар кишвар сол аз сол рӯ ба пастӣ орад.

Дар доираи стратегияи мазкур ҷиҳати ноил гардидан ба афзалиятҳои миллӣ мутобиқ ба Стратегияи миллии рушд тадбирҳо андешида шуданд. Фаъолият дар самтҳои зерин идома меёбад:

– ислоҳоти идоракунии давлатӣ баҳри ташаккули низоми самараноки рушди иқтисодиёти миллӣ, таъмини шаффофият, ҳисоботдиҳӣ, мубориза бар зидди коррупсия ва фароҳам овардани шароити мусоиди макроиқтисодӣ;
– рушди бахши хусусӣ ва ҷалби инвеститсияҳо барои мусоидат ба рушди устувори иқтисодӣ;
– диверсификатсияи иқтисодиёт тавассути рушди бахши хусусӣ ва ҳавасмандгардонии инвеститсияҳо дар самтҳои афзалиятнок;
– рушди нерӯи инсонӣ тавассути дастрас будани хизматрасониҳои иҷтимоӣ ба аҳолии кишвар, беҳбуди сифати он, фаъол гардонидани иштироки аҳолӣ дар раванди рушд, таҳкими шарикиҳои иҷтимоӣ.

Умуман, дар Стратегияи миллии рушд самтҳои асосии рушд муайян карда шудаанд, ки асосан аз фароҳам овардани шароити умумии рушд, таъмини рушди устувори иқтисодӣ ва рушди нерӯи инсонӣ иборат буда, тадриҷан амалӣ гардида истодаанд.

Дар натиҷаи татбиқи ҳадафҳои стратегӣ ва афзалиятҳои миллӣ, густариши ислоҳоти иқтисодӣ дар соҳаҳои мухталифи иқтисодиёт, татбиқи вазифаҳои стратегӣ ва барномавӣ, андешидани тадбирҳо оид ба таъмини суботи макроиқтисодӣ дар кишвар, рушди иқтисодиёт таъмин гардид ва дар заминаи он сатҳи камбизоатӣ мутобиқ ба тадқиқотҳои охирин дар даҳ соли қаблӣ (1999-2009) аз 81 фоиз ба 46,7 ва дар соли 2010 ин нишондиҳанда то 45 фоиз коҳиш ёфт. Тибқи ҳисобҳо дар асоси рушди маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба ҳар нафар аҳолӣ дар соли 2011 нишондиҳандаи сатҳи камбизоатӣ 42 фоиз ва дар соли 2012 38,3 фоизро ташкил дод.

Тамоюли коҳиши сатҳи камбизоатӣ

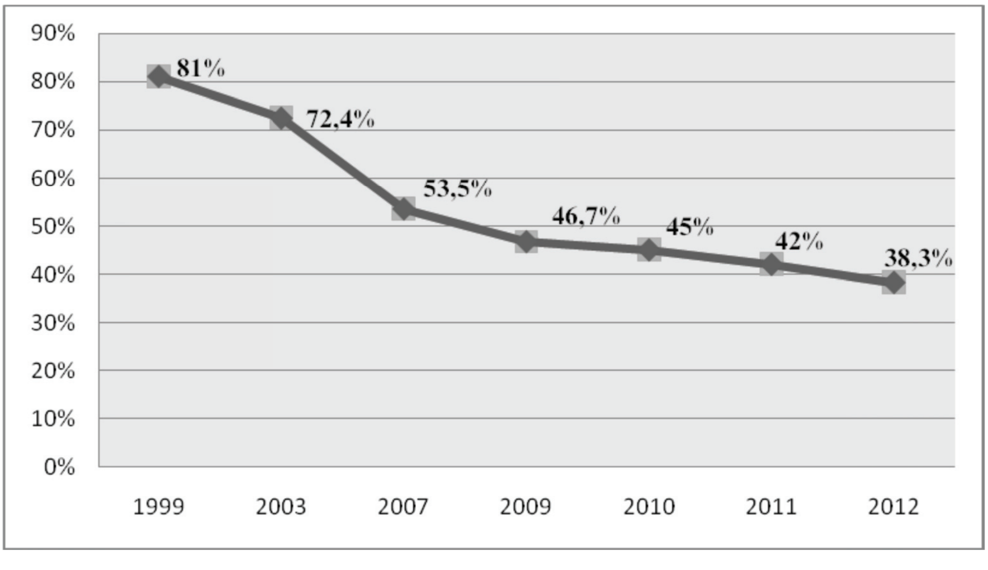

Паст гардидани сатҳи камбизоатӣ дар ин солҳо аз бисёр ҷиҳат ба рушди иқтисодӣ алоқаманд буда, дар натиҷаи таъмини суботи макроиқтисодӣ, иҷтимоӣ ва сиёсӣ дар кишвар ба даст омадааст.

Татбиқи самарабахши тадбирҳои «Стратегияи паст кардани сатҳи камбизоатӣ барои солҳои 2010-2012» ба рушди устувори иҷтимоию иқтисодии кишвар мусоидат намуд ва сатҳи камбизоатӣ тибқи ҳисобҳо дар асоси рушди маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба ҳар нафари аҳолӣ 38 фоизро ташкил дод.

Дар давраи ҳисоботӣ тадбирҳои зерин амалӣ гардиданд.

Маълумот оид ба татбиқи тадбиру нишондиҳандаҳои СПКСК барои солҳои 2010-2012 дар доираи блокҳо

ҷадвали №1

Блок ва бахшҳои СПКСК	*Ҳамагӣ тадбирҳо*	*Ҳамагӣ индикаторҳо*	*Шумораи тадбирҳое, ки иҷро гардидаанд ё мавриди иҷроиш қарор доранд*	*Шумораи индикаторҳое, ки дар мавриди таъмин қарор доранд*	*фоизи иҷрои тадбирҳо*
ФАРОҲАМ ОВАРДАНИ ШАРОИТИ УМУМИИ РУШД (БЛОКИ ФУНКСИОНАЛӢ)					
Идоракунии давлатӣ	103	-	48	Нест	47
Рушди макроиқтисодӣ	46	9	34	9	74
Беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣва соҳибкорӣ	37	7	34	4	92
Рушди ҳамкории минтақавӣ ва ҳамгироӣ ба иқтисоди ҷаҳонӣ	43	10	37	7	86
Ҳамагӣ	**229**	**26**	**153**	**20**	**67**
ТАЪМИНИ РУШДИ УСТУВОРИ ИҚТИСОДӢ (БЛОКИ ИСТЕҲСОЛӢ)					
Таъмини амнияти озуқаворӣ ва рушди соҳаи кишоварзӣ	45	13	34	12	76
Рушди инфрасохтор, энергетика ва саноат	88	26	44	23	50
Ҳамагӣ	**133**	**39**	**78**	**35**	**59**
РУШДИ НЕРӮИ ИНСОНӢ (БЛОКИ ИҶТИМОӢ)					
Рушди соҳаи маориф ва илм	64	16	57	15	89
Рушди соҳаи тандурустӣ	43	13	37	13	86
Таҳкими бахши ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ	54	14	52	10	96
Тавсиаи дастрасӣ ба таъминоти об, санитария ва ХМК	13	2	13	2	100
Таъмини суботи экологӣ	19	11	19	9	100
Таъмини баробарии гендерӣ	14	8	14	3	100
Ҳамагӣ	**207**	**64**	**192**	**52**	**93**
Ҳамагӣ дар СПКСК	**569**	**129**	**423**	**107**	**74**

1.2. Сабақҳои андӯхта дар рафти татбиқи «Стратегияи паст кардани сатҳи камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2010-2012»

Дар рафти татбиқи Стратегияи мазкур мушкилоти муайян мушоҳида гардида, сабақҳои зерин андӯхта шуданд:

- фаъолияти сохторҳо оид ба мониторинг ва арзёбии татбиқи стратегияҳои миёнамуҳлат дар доираи Стратегияи миллии рушд ва барномаҳои соҳавию минтақавӣ дар вазорату идораҳо ва дар сатҳи маҳал мувофиқи мақсад будани худро собит намуд ва корҳо дар ин самт, бо дарназардошти таҳкими иқтидорҳо, бояд идома дода шаванд;
- қисме аз тадбирҳои пешбинишуда бо стратегияву барномаҳои соҳавӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, инчунин, бо созишномаҳои амалкунандаи ташкилотҳои байналмилалӣ ба таври амиқтар ҳамоҳанг карда нашуданд.

Сабақҳои андӯхтаи татбиқи «Стратегияи паст кардани сатҳи камбизоатӣ барои солҳои 2010-2012»-ро ба инобат гирифта, дар «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» як қатор тадбирҳо андешида ва тағйироти зарурӣ ворид карда шуданд. Аз ҷумла, барои тақвияти бештари ҳамоҳангсозӣ байни вазорату идораҳо, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ ба механизми мониторинги татбиқи Стратегияи мазкур тағйироти зарурӣ ворид карда шуд. Тадбирҳои амалисозии ҳадафҳои Стратегияи мазкур амиқу возеҳтар ва нишондиҳандаҳои он мушаххас гардонида шуда, миқдори онҳо нисбат ба стратегияҳои қаблӣ камтар гардиданд.

1.3. Ҳадафҳо ва самтҳои асосии «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015»: таъмини рушди иҷтимоию иқтисодӣ ва ташаккули табақаи аҳолии дорои сатҳи миёнаи зиндагӣ.

«Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» дар доираи «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015» таҳия гардида, барномаи миёнамуҳлати сесола ба ҳисоб меравад ва татбиқи самтҳои стратегию афзалиятноки рушди иқтисодию иҷтимоии кишварро дар бар мегирад. Стратегияи мазкур барои давра ба давра ноил гардидан ба ҳадафҳои дар Стратегияи миллии рушд муайянгардида тадбирҳои сиёсати давлатиро вобаста ба шароити мавҷуда ва равандҳои ҷорӣ мушаххас мегардонад. Ҳамзамон, «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» татбиқи стратегияву барномаҳои соҳавию минтақавиро ҳамоҳанг месозад ва раванди рушди кишварро бо низоми муайян таъмин менамояд.

Дар бахши функсионалӣ бобати таҳкими заминаҳои умумии рушди такмили идоракунии давлатӣ, таъмини рушди устувори иқтисодӣ дар заминаи рушди бахши хусусӣ ва ҳавасмандгардонии сармоягузорон дар самтҳои стратегӣ ва афзалиятнок идома меёбанд. Дар ин раванд, таҳкими заминаҳои рушд дар самтҳои зерин татбиқ хоҳад гардид:

- такмили идоракунии давлатӣ, таъмини шаффофият ва ҳисоботдиҳӣ; ташкили низоми меъёрии ҳуқуқии зарурӣ барои рушд ва мубориза бар зидди коррупсия;
- таъмини афзоиши устувори маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ; такмили сиёсати молиявию қарзӣ ва пулӣ;
- беҳбуд бахшидан ба сиёсат ва низоми савдои хориҷӣ; тақвият бахшидан ба саҳми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар савдои ҷаҳонӣ;мусоидат ба ҳамкориҳои минтақавӣ; рушди туризм ва танзими раванди муҳоҷирати меҳнатӣ;
- беҳтар намудани муҳити соҳибкорӣ, хусусан такмили заминаи ҳуқуқии он; дастгирии рушди соҳибкорӣ ва ҷалби сармоягузорӣ, амалӣ намудани ислоҳоти зарурӣ дар соҳаи молия ва беҳтар намудани заминаи институтсионалӣ.

Дар бахши фаъолияти иқтисодӣ раванди таҳкими рушди устувори иқтисодӣ бахри ноил гардидан ба афзалиятҳои миллӣ ва дар ин замина таъмини рушди соҳаҳои энергетикаю саноат, инфрасохтор ва соҳаҳои таъмини амнияти озуқаворӣ татбиқ ҳоҳад

гардид. Бо дарназардошти таҳкими рушди устувори иқтисодӣ, рушди нерӯи инсонӣ таъмин гардида, соҳаҳои иҷтимоии кишвар рушд ҳоҳанд ёфт. Бинобар ин, таҳкими рушди устувори иқтисодӣ дар самтҳои зерин дар назар аст:

- таъмини рушди умумии соҳаҳои энергетика, саноат ва инфрасохтор; ба итмом расонидани лоиҳаҳо оид ба беҳтар намудани дастрасии минтақавӣ ва роҳҳои транзитӣ ҷиҳати таъмини рушди савдо;
- рушди саноат ва диверсификатсияи он тавассути ҳамкории бахши хусусӣ ва давлат, таъмини самаранокии соҳаи энергетика тавассути ислоҳоти институтсионалӣ, маъмурӣ, идоракунӣ ва техникӣ;
- ҷудо намудани стратегияи умумии соҳаи энергетика ба афзалиятҳои кӯтоҳмуҳлат, миёнамуҳлат ва дарозмуҳлат бо такя ба принсипҳои идоракунии самаранок ҷиҳати ҷалб намудани инвеститсияҳои мустақими хориҷӣ ва аз худ намудани сарчашмаҳои алтернативии энергетикӣ;
- таъмини амнияти озуқаворӣ тавассути рушди соҳаҳои кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин; баланд бардоштани самаранокии истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, аз ҷумла бахши пахтакорӣ;
- рушди инфрасохтори кишоварзӣ, хусусан, соҳаи обёрӣ ва идоракунии захираҳои об;
- татбиқи кафолат ва ҳуқуқҳои вобаста ба истифодаи замин;
- мутобиқ намудани санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ҷиҳати таъмини фазои мусоид барои рушди кишоварзӣ;
- васеъ намудани дастрасии аҳолӣ ба қарзҳои бонкӣ, озуқавории баландсифат ва серғизо.

Дар бахши иҷтимоӣ равандҳои таъсиси ҷойҳои нави корӣ ва таҳкими шуғли аҳолии кишвар, рушди нерӯи инсонӣ, баланд бардоштани сифати таълим, тавсиаи дастрасии баробар ба хизматрасониҳои баландсифати тиббӣ, дастрасии аҳолӣ ба оби ошомиданӣ, таъмини ҳифзи муҳити зист ва рушди устувор, инчунин таъмини баробарии гендерӣ татбиқ ҳоҳанд гардид. Дар ин робита, таъмини рушди нерӯи инсонӣ дар самтҳои зерин татбиқ хоҳад гардид:

- таҳкими ҳифзи иҷтимоӣ ва таъмини шуғли аҳолӣ;
- таъмини идоракунии мақсадноки тамоми низоми ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ;
- ислоҳоти низоми суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа;
- тавсеаи дастрасӣ ва баланд бардоштани сифати кӯмаки иҷтимоӣ бо фарогирии ҳарду қисмати он: ҳам пардохтҳои иҷтимоӣ ва ҳам хизматрасониҳои иҷтимоии суроғавӣ;
- рушди соҳаи маориф ва илм, рушди нерӯи институтсионалӣ ва инсонии соҳаи маориф ва илм;
- баланд бардоштани сифати таълим ва мутамарказ кардани нерӯи илмӣ ба самтҳои афзалиятноки он бо дарназардошти эҳтиёҷоти иқтисодиёти кишвар;
- васеъ намудани дастрасии баробари ҳамагон, хусусан духтарон, ба таҳсилот ва омӯзиши баландсифат;
- татбиқи самараноки барномаву стратегияҳои амалкунанда оид ба соҳаҳои маориф ва илм;
- таъмини рушди соҳаи тандурустӣ, тавсеаи дастрасии баробар ба хизматрасонии баландсифати тиббӣ дар асоси беҳбуди хизматрасонӣ дар соҳаи кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ аз ҷониби кормандони варзидаи тиббӣ бо фароҳам овардани заминаи моддию техникӣ ҷиҳати фарогирии ҳамагон бо хизматрасониҳои тиббӣ;
- рушди нерӯи инсонӣ ва институтсионалӣ дар тамоми сатҳҳои соҳа;
- таъмини аҳолӣ бо оби тоза, санитария ва хизматрасонии коммуналӣ, гузаронидани ислоҳоти институтсионалии самтҳои мазкур;
- беҳбуди дастрасии аҳолӣ ба хизматрасонии коммуналӣ, оби тоза ва санитария;
- таъмини суботи экологӣ ва рушди устувор, таҳкими иқтидори институтсионалӣ оид ба муҳити зист, бо мақсади таъмини устувории экологӣ;

– рушди иқтидорҳо ҷиҳати омодагӣ ба офатҳои табиӣ ва идоракунии самарабахши захираҳои табиӣ;
– нигоҳдорӣ ва идоракунии гуногунии биологӣ ва низомҳои экологӣ;
– таъмини баробарии гендерӣ, такмили заминаи институтсионалии сиёсати гендерӣ;
– таъсиси механизмҳои самарабахши таъмини дастрасии баробар ба захираҳо;
– паст кардани сатҳи зӯроварӣ дар оила ва ҷомеа.

Ҷиҳати татбиқи самараноки «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» раванди паст кардани сатҳи камбизоатӣ, бо дарназардошти ворид гардидани аҳолии камбизоат ба синфи миёна, мавриди баррасӣ қарор хоҳад гирифт.

Ҳамзамон, бо дарназардошти татбиқи самтҳои зикргардида, раванди таъмини некӯаҳволии мардуми кишвар, баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии аҳолӣ, коҳиши сатҳи камбизоатӣ, ташаккули табақаи миёнаи аҳолӣ, рушди иҷтимоию иқтисодии кишвар таъмин хоҳанд гардид.

Солҳои охир дар мубоҳисаҳои байналмилалии иҷтимоию иқтисодӣ ва сиёсӣ мафҳуми "табақаи миёна" васеъ муҳокима мешавад, зеро афзоиши устувори табақаи миёна дар мамлакат ин кафолат ва тасдиқи суботи иқтисодию иҷтимоӣ, идоракунии самаранок, пешбурди самтҳои муосири ислоҳот ва татбиқи афзалиятҳои миллӣ ва стратегии кишвар мебошад.

Бо гирифтани мақоми намояндаи табақаи миёна мардум барои пасандоз кардан, гирифтани маълумоти миёнаву олӣ ва умуман, баланд бардоштани маърифатнокии худ кӯшиш мекунанд. Зимнан, дастгирии ҳокимияти давлатӣ аз ҷониби ин синф, волояти қонун, ҳуқуқи моликият ва инчунин, инфрасохтору маорифи пешрафта ва иқтисодиёти устувор таъмин мегардад.

Аз ин рӯ, афзоиши босуръат ва устуворонаи синфи миёнаи аҳолии кишвар ба рушди иқтисодиёт ва коҳиш ёфтани камбизоатӣ алоқаманд мебошад.

Ҳадди нишондиҳандаи табақаи миёна дар асоси андозаи миёнаи таносуби истеъмол дар кишварҳои Аврупои Шарқӣ ва Осиёи Миёна муайян мегардад. Чунин муносибат мафҳуми умумии табақаи миёнаро барои ҳамаи ин кишварҳо талаб мекунад. Ҷузъҳои ҳамоҳангшудаи некӯаҳволӣ, ки дар асоси истеъмол ба ҳар нафари аҳолӣ ҳисоб карда шудааст, дар доираи таҳқиқоти буҷетҳои хонаводаҳои давлатҳои Аврупои Шарқӣ ва Осиёи Марказӣ, ки тақсимоти истеъмолотро дар кишварҳои мазкур фаро мегирад, муттаҳид ва муқаррар карда шудаанд.

Маҷмӯи нишондиҳандаҳои истеъмолот дар ҳамаи ин кишварҳо дар низоми ягонаи тадбирҳои некӯаҳволӣ бо истифодаи коэффитсиентҳои ҳисоббаробаркунии таносуби байналмилалии қобилияти харидорӣ инъикос ёфтааст. Дар асоси тақсимоти истеъмолоти хонаводаҳо ба гурӯҳҳои дахлдори баробар дар ҳамаи кишварҳои Аврупои Шарқӣ ҳадди нишондиҳандаҳои муайянкунандаи табақаи миёна муқаррар карда шуданд.

Ҳамин тариқ, ба табақаи миёнаи байналмилалӣ хонаводаҳое дохил мешаванд, ки хароҷоти шабонарӯзии онҳо, бо дарназардошти қобилияти харидорӣ, ба ҳар нафар аз 5,6 то 11,5 доллари ИМА баробар аст.

Бо дарназардошти муайян гардидани ҳадди нишондиҳандаҳои табақаи миёнаи байналмилалӣ дар асоси тақсимоти истеъмолоти давлатҳои Аврупои Шарқӣ ва Осиёи Марказӣ, табақаи миёна дар Тоҷикистон бо истифодаи коэффитсиентҳои дахлдори ҳисоббаробаркунӣ аз рӯи таносуби қобилияти харидорӣ, ҳадди нишондиҳандаҳои табақаи миёна ба асъори миллӣ ҳисоб карда мешавад.

БОБИ 2. БАХШИ ФУНКСИОНАЛӢ: ТАҲКИМИ ЗАМИНАҲОИ РУШД

2.1. Такмили идоракунии давлатӣ

Самти мазкур такмили идоракунии давлатиро ҷиҳати баланд бардоштани шаффофият, ҳисоботдиҳӣ ва самаранокии фаъолияти мақомоти давлатӣ, ҳамзамон фароҳам овардани шароити мусоиди макроиқтисодӣ, муҳити институтсионалӣ ва меъёрии ҳуқуқӣ барои рушд муайян менамояд. Бо ин мақсад, рушди миллӣ ташаккул ёфта, мақом, функсия ва нерӯи мақомоти марказӣ ва маҳаллии идоракунии давлатӣ тақвият дода мешавад, раванди қабули қарорҳо мушаххас гардида, ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ ва ҷалби институтҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ба раванди қабул ва татбиқи қарорҳо таъмин мегардад.

Ислоҳоти низоми идоракунии давлатӣ ба самтҳое равона гардидааст, ки асоси онҳоро ғояи тақсим намудани вазифаҳои стратегӣ, иҷрои онҳо ва назорат ташкил медиҳад. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон омодагии худро ба дигаргунсозиҳои демократӣ ва ислоҳоти иқтисодӣ собит намуда, дар ислоҳоти низоми идоракунии давлатӣ тадбирҳои мушаххас андешидааст.

2.1.1. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки рушди соҳаи такмили идоракунии давлатӣ

- ташкили идоракунии рушди миллӣ;
- такмили низоми идоракунии давлатӣ мутобиқи принсипҳои демократӣ, волоияти қонун ва талаботи иқтисоди бозорӣ;
- баланд бардоштани самаранокии идоракунии маблағҳои давлатӣ бо истифодаи принсипҳои муосири ҳисоботдиҳӣ ва шаффофият;
- такмили хизмати давлатии касбии муосир;
- рушди идоракунии маъмурию ҳудудӣ;
- баланд бардоштани нерӯи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва низоми худидоракунии шаҳрак ва деҳот;
- тақвияти накши ҷомеаи шаҳрвандӣ дар таҳия,қабул ва татбиқи қарорҳои давлатӣ.

2.1.2. Мушкилиҳои ҷойдошта дар бахши «Такмили идоракунии давлатӣ»

Дар ин раванд барои ноил гардидан ба афзалиятҳо, ҳамчунин ҳадафу вазифаҳои стратегӣ дар бахши такмили идоракунии давлатӣ ҳалли мушкиливу душвориҳои зерин ба мақсад мувофиқ мебошад:

- вуҷуд надоштани низоми аниқ дар идоракунии раванди рушд, яклухтӣ ва муттасилӣ дар таҳия ва иҷрои барномаю нақшаҳои стратегӣ, мутобиқгардонии мақсадҳо, афзалиятҳо ва натиҷаҳои фаъолият;
- вуҷуд надоштани тақсимоти аниқи ваколатҳо, салоҳиятҳо, вазифаҳо ва мақоми масъул дар байни шохаҳои ҳокимият, аз ҷумла дар байни зинаҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот;
- суст будани механизмҳои танзими ғайримустақими давлатӣ, номутобиқатии функсияҳои танзимӣбо муносибатҳои инкишофёбандаи бозорӣ;
- маҳорати пасти касбӣ ва инкишофи сусти ниҳодҳои соҳаи такмили ихтисос, мақомоти судӣ ва кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ;
- иҷрои нокифояи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва номутобиқатӣ дар қонунгузорӣ;
- сатҳи нокифояи касбият ва самаранокии хизмати давлатӣ аз сабаби паст будани дараҷаи ҳавасмандӣ дар байни хизматчиёни давлатӣ;
- номукаммал будани сиёсати хазинадорӣ дар идоракунии молияи давлатӣ;
- шаффоф набудани банақшагирии буҷет ва мувофиқати сусти буҷет бо афзалиятҳои миллӣ;

- иқтидори маҳдуди мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар расондани хизматҳои сифатнок ба аҳолӣ;
- монеаҳои маъмурӣ;
- мушаххас набудани тақсимоти ваколату масъулият дар ҳамаи зинаҳои идоракунии давлатӣ ва ҳамкории самарабахши шарикони рушд (давлат - бахши хусусӣ – ҷомеаи шаҳрвандӣ);
- ба таври кофӣ ҷалб карда нашудани иқтидори ҷомеаи шаҳрвандӣ ва бизнес дар ҷараёни рушди миллӣ, банақшагирии буҷет ва мониторинги иҷрои қарорҳо.

2.1.3. Пешниҳодҳо ва самтҳои асосии ҳалли мушкиливу душвориҳои бахши такмили идоракунии давлатӣ

- дар сатҳи ҷумҳуриявӣ (беҳтараш дар сохтори ДИП ҶТ) ташкил намудани мақоми мустақили танзимкунандаи идоракунии давлатӣ, раванди ислоҳот, иҷрои стратегияҳо ва барномаҳои рушд;
- ҷорӣ намудани механизмҳое, ки фаъолияти мақомоти давлатиро ба натиҷаҳои барои ҷомеа зарурӣ равона месозанд;
- таҳия ва қабули ҳуҷҷатҳои стратегии минтақавӣ ва соҳавии рушд, бо дарназардошти манфиатҳои миллӣ;
- тақсимоти аниқи вазифаю ваколатҳо дар байни дастгоҳи марказӣ, мақамоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот бо дарназардошти тавозуни манфиатҳои минтақавӣ ва соҳавӣ;
- рушди низоми таҳсилоти ҳуқуқӣ ва баланд бардоштани саводнокии ҳуқуқии аҳолӣ, расондани кӯмаки ройгони ҳуқуқӣ ба табақаҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ осебпазири аҳолӣ;
- иҷрои бечунучарои қарорҳои судӣ;
- ислоҳоти муттасили ниҳодҳои хизмати давлатӣ, ки барои инкишоф додани нерӯи кадрии он ва баланд бардоштани масъулияти он дар назди ҷомеа масъуланд;
- ҳамоҳангсозии ислоҳоти идоракунии давлатӣ бо ислоҳот дар дигар сохторҳо;
- ба раванди ислоҳоти идоракунии давлатӣ ҷалб намудани ҳамаи қишрҳои ҷомеа, таҳияи механизмҳои самараноки ҳамкории иҷтимоӣ;
- густариш додани таҷрибаи ба зиммаи ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ гузоштани иҷрои хадамоти оммавӣ;
- ташаккул додани низоми аниқи ҳисоботдиҳии мақомоти идоракунӣ дар назди аҳолӣ;
- таъмини дастрасӣ ба иттилоот оид ба фаъолияти мақомоти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот;
- тақвият бахшидан ба мустақилияти молиявии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар доираи вазифаҳое, ки ба онҳо вогузор шудааст.

2.1.4. Вазифаҳои асосӣ (стратегӣ) ва тадбирҳо оид ба такмили идоракунии давлатӣ

Барои иҷрои мақсадҳои гузошташуда амалӣ гардондани тадбирҳои асосӣ ва вазифаҳои зерин зарур аст:

- ҷорӣ намудани усули ягонаи ба низом даровардани мақсадҳо ва афзалиятҳо, барномаҳо ва нақшаҳои рушд;
- ҷудо кардани ваколатҳои мақомоти идоракунии давлатӣ оид ба муайян намудани мақсаду афзалиятҳои рушд, иҷро ва мониторинги нақшаю барномаҳо;
- ба ислоҳотҳои соҳавӣ мувофиқ ва вобаста намудани ислоҳоти идоракунии давлатӣ, хусусан дар бахши кишоварзӣ;
- пурзӯр намудани нақши вазорату идораҳо дар таҳия ва қабули қарорҳои мушоваравии стратегӣ, ҷорӣ намудани таҷрибаи идоракунии мақсадноки барномавӣ ва банақшагирии буҷет;
- тезонидани татбиқи атрибутҳои «Ҳукумати электронӣ»;

- беҳтар намудани низоми танзими давлатӣ, аз ҷумла, танзим ва назорати ғайримустақим;
- ташкили ниҳодҳои (механизмҳои) арзёбии таъсири танзимкунандаи қарорҳои давлатӣ, бо дарназардошти вариантҳои алтернативии ба даст овардани мақсадҳои дорои аҳамияти ҷамъиятӣ;
- камтар намудани дахолати давлат ба фаъолияти хоҷагидорӣ;
- таҷдиди равандҳои маъмурии идоракунӣ, бо мақсади баланд бардоштани сатҳи идоракунӣ ва таваҷҷӯҳи мақомоти давлатӣ ба талаботи аҳолӣ, кам кардани хароҷоти маъмурӣ;
- ба танзим даровардани заминаи меъёрии ҳуқуқӣ, таҳия ва татбиқи сиёсат ва қонунҳои минбаъда ҷиҳати расондани кӯмаки ройгони ҳуқуқӣ ба табақаҳои аз лиҳози иҷтимоӣ осебпазири аҳолӣ;
- фароҳам овардани шароити зарурӣ барои таъмини дастрасии васеи аҳли ҷомеа ба иттилоот дар масъалаҳои ҳуқуқӣ;
- таҳкими робитаи мутақобила байни буҷет, афзалиятҳои рушд ва сиёсати иқтисодии давлат;
- баланд бардоштани сатҳи таҳия, иҷро ва мониторинги буҷети ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ;
- баланд бардоштани масъулият ва шаффофияти идоракунии молияи давлатӣ;
- баланд бардоштани сифати тайёркунии хизматчиёни давлатӣ дар ҳамаи зинаҳои идоракунии давлатӣ, такмили низоми пардохти музди меҳнати онҳо;
- такмил додани низоми таълими кадрҳои ботаҷрибаи идоракунӣ ва таҳияи стратегияи самараноки зиддикоррупсионӣ барои хизматчиёни давлатӣ;
- таҷдиди низоми идоракунии захираҳои инсонӣ, ки ба баланд бардоштани ҳавасмандӣ ва барҳам додани коррупсия асосёфтааст;
- тақсимоти аниқи вазифаҳо дар байни зинаҳои идоракунӣ ва ба онҳо додани ваколатҳои дахлдор, молу мулк ва маблағҳои молиявӣ;
- муайян намудани маҳакҳои тақсимоти маъмурию минтақавӣ ва муносибатҳои ҳамдигарии байни зинаҳои идоракунии давлатӣ ва худидоракунии шаҳрак ва деҳот;
- таҳияи методология ва татбиқи баҳодиҳии мақомоти идоракунии минтақавӣ аз рӯи индекси рушди инсонӣ;
- таҳкими иқтидори мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ҳалли масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ дошта;
- рушди мустақилияти молиявии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот тибқи вазифаҳое,ки онҳо иҷро менамоянд;
- ғайримутамарказонӣ ва ғайритаҷаммуъсозии идоракунӣ, ба шаҳрвандон ва манфиатҳои онҳо наздик кардани он;
- таъмини ҳуқуқии ташаккули механизми интихоби роҳбарони ҷамоатҳо бо роҳи овоздиҳии бевоситаи аҳолӣ;
- рушди ҳамоҳангсозии фаъолияти бахшҳои давлатӣ ва хусусӣ баҳри иҷрои вазифаҳои аввалиндараҷаи миллӣ дар робитаи зич бо рушди умумииқтисодӣ;
- таҳкими механизмҳои ҳамкории бахшҳои давлатӣ ва хусусӣ;
- таъмини муколамаи кушоди байни мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва бахши хусус;
- васеъ намудани имкониятҳои ташхиси ҷамъиятӣ ва муҳокимаҳои оммавии қарорҳои дорои аҳамияти иҷтимоии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ;
- таъмини шаффофияти мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣбарои назорат ваиштирокисамараноки аҳли ҷомеа;
- таъмини волоияти қонун баҳри амалисозии ҳадафҳои рушди миллӣ.

2.1.5. Натиҷаҳои пешбинишаванда дар бахши «такмили идоракунии давлатӣ»

- танзими мақсаду вазифаҳои барномавӣ дар сатҳи миллӣ, соҳавӣ ва минтақавӣ;
- ташкили «Ҳукумати электронӣ»-и муассир ва кам кардани имкониятҳо барои коррупсияи хизматчиёни давлатӣ;
- кам кардани монеаҳои маъмурӣ ва баланд бардоштани дастрасӣ ба хизматрасониҳои давлатӣ;
- ба даст овардани сатҳи баланди касбӣ ва салоҳиятнокӣ дар хизмати давлатӣ;
- такмил додани низоми танзими санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла дар низоми судӣ;
- иҷрои самараноки санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
- баланд бардоштани донишу малакаи ҳуқуқшиносон ва саводнокии ҳуқуқии аҳолӣ;
- таъмини иштироки ҷомеаи шаҳрвандӣ ва бизнес дар муайянсозии афзалиятҳои рушди миллӣ ва маҳаллӣ;
- баланд бардоштани дараҷаи самаранокии ҳалли масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ;
- пурзӯр намудани нерӯи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот,баланд бардоштани самаранокии он дар ҳалли масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ;
- таъмини дастрасӣ ва баланд бардоштани сифати хизматрасониҳо ба аҳолӣ;
- таъмини шаффофияти кори мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ барои назорат ва иштироки самараноки аҳли ҷомеа дар раванди он.

2.2. Таъмини рушди макроиқтисодӣ

Солҳои 2010-2012 дар иқтисоди миллӣ ҷараёни барқароршавии иқтисодиёт ва дигаргуниҳои назаррас идома ёфт. Дар ин давра, соҳаҳои хоҷагии халқи кишвар аз ҳолати бухронӣ раҳо ёфта, дар ҷараёни мусбии рушд фаъолият намуданд. Ба барқароршавии иқтисодиёти кишвар, инчунин, шароити мусоиди рақобатпазирии беруна ва беҳтаргардии омилҳои дохилӣ дар натиҷаи андешидани чораҳои зиддибуҳронӣ ва баъди буҳронии ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қабулгардида мусоидат намуд. Тадбирҳои андешидашуда, рушди устувори макроиқтисодӣ, такмили низоми идораи давлатӣ, пешрафти бахшҳои воқеии иқтисодиёт, диверсификатсияи истеҳсолот, инчунин таҳкими имкониятҳои содиротии мамлакат, беҳтар сохтани фазои сармоягузорӣ, дастгирии соҳибкорӣ, ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ ва вусъати бозори меҳнатро таъмин намуд.

Дар ин давра, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон роҳҳои пешрафти минбаъдаи кишвар ва зина ба зина баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии мардумро тавассути таъмини истиқлолияти энергетикиву амнияти озуқаворӣ ва рушди ифрасохторию коммуникатсионии мамлакат тарҳрезӣ намуда, онро тадриҷан амалӣ кард.

Таи ин солҳо рушди иқтисоди миллӣ тамоюли болоравӣ дошта, суръати мусбати рушди маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ нигоҳ дошта шудааст.

Болоравии ҳаҷми ММД дар соли 2012 нисбат ба соли 2008 ду маротиба зиёд гардид.

Аз рӯи нишондиҳандаи нақшаи дурнамо афзоиши ММД дар солҳои 2012 ва 2015 дар қиёс ба соли 2008 мутаносибан 2 ва 3 маротиба зиёд хоҳад шуд.

Дар ин давра зиёдшавии ҳаҷми истеҳсолот дар соҳаҳои саноату кишоварзӣ, фаъолгардии гардиши савдои хориҷӣ ва сармоягузорӣ ба мушоҳида расида, талаботи афзояндаи истеъмолӣ нигоҳ дошта шудааст, ки дар маҷмӯъ ҳамаи ин омилҳо дар рушди иқтисодии кишвар саҳми мусбӣ гузоштанд. Дар натиҷа ММД таи солҳои 2008-2012 ба ҳар нафар аҳолӣ тадриҷан афзоиш ёфта,ба ҳисоби миёна 3376,3 сомонӣ ё 777,1 доллари ИМА-ро ташкил дод.

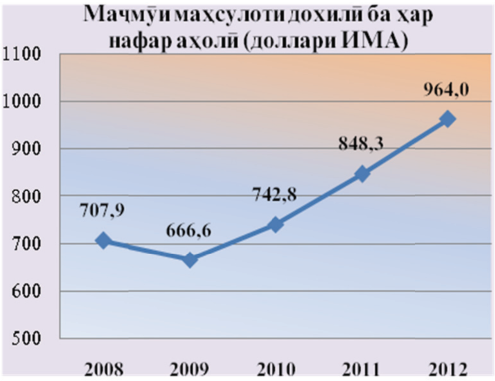

Таи се соли охир ба ҳисоби миёна истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ 8,5 фоиз, кишоварзӣ 8,4 фоиз, аз ҷумла растанипарварӣ 8,4; чорводорӣ 8,1 фоиз, гардиши савдои чакана 11,2 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ 15,7 фоиз таъмин гардид.

2.2.1. Самтҳо ва афзалиятҳои асосии бахши таъмини рушди макроиқтисодӣ:

- таъмини рушди макроиқтисодӣ, тавассути такмили низоми дурнамосозии макроиқтисодӣ ва мутобиқ намудани низому нишондиҳандаҳои оморӣ ба низоми муосири байналмилалӣ;
- баланд бардоштани самаранокии идоракунии маблағҳои давлатӣ ва такмили маъмуригардонии андозҳо;
- такмили сиёсати фискалӣ бо назардошти мутобиқ гардидан ба низоми муосири байналмилалӣ, тавассути рушди самтҳои фаъолияти пулию қарзӣ ва молиявӣ;
- татбиқи барномаҳои рушди минтақавӣ бо назардошти афзалиятҳои «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015» ва «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015».

2.2.2. Барои ноил гардидан ба афзалиятҳо, ҳамчунин ҳадафу вазифаҳои стратегии бахш ва таъмини рушди макроиқтисодӣ, ҳалли мушкиливу монеаҳои зерин ба мақсад мувофиқ мебошад:

- сатҳи нокифояи баҳисобгирии афзалиятҳои миллӣ дар сиёсати макроиқтисодӣ, инчунин дар сатҳи зарурӣ таъмин нагардидани ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти бахши иқтисодӣ дар таҳияи дурнамо ва барномаҳои макроиқтисодӣ, пулию кредитӣ ва фискалӣ имкон намедиҳад, ки сиёсати давлат дар соҳаи макроиқтисодиёт ба таври мукаммал беҳбуд ёбад;
- тақсими захираҳо, ба монанди буҷет, барномаи давлатии сармоягузорӣ ва дигар барномаҳои сатҳи миллӣ, соҳавию минтақавӣ, инчунин барномаҳои кӯмак ба кишвар ҳанӯз ҳам байни худ пурра ҳамоҳанг ва ба раванди ягона муттаҳид карда нашудаанд. Низому механизми зарурии ин раванд ба таври зарурӣ ба роҳ монда нашуда, бо афзалиятҳои рушд ва самтҳои асосии стратегии кишвар ба қадри лозима мутобиқ нагардидаст;

– алоқамандии сиёсати андозу гумрук ва пулию қарзӣ бо афзалиятҳои рушди иҷтимоию иқтисодӣ нокифоя мебошад. Қарзҳо бо фоизҳои баланд омили ҷиддии боздорандаи рушди соҳибкории хурд ва миёна ба ҳисоб меравад. Бозори коғазҳои қиматнок, ки воридшавии озоди сармояро таъмин менамояд, инкишоф наёфтаст.

2.2.3. Пешниҳодҳо ва самтҳои асосӣ барои ҳалли мушкилоту монеаҳои бахши таъмини рушди макроиқтисодӣ:

– такмили сиёсати андозу буҷет бо истифода аз низоми муосири байналмилалӣ;
– такмили минбаъдаи сиёсати пулию қарзӣ бо ҷорӣ намудани самтҳои ба рушд нигаронидашудаи муосири байналмилалӣ;
– идома додани ислоҳоти институтсионалӣ дар сиёсати андозу буҷет ва пулию қарзӣ;
– мутобиқгардонии барномаҳои рушди минтақавии ҷумҳурӣ бо ҳадафҳои стратегӣ ва тадбирҳои Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015.

2.2.4. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки соҳа, ки дар ин давра мавриди татбиқ қарор мегиранд:

2.2.4.1.Дар самти баланд бардоштани самаранокии идоракунии маблағҳои давлатӣ ва такмили маъмуригардонии андозҳо (сиёсати фискалӣ):

– татбиқи муқаррароти Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳрири нав, ҷиҳати таъмини рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ;
– ҷиҳати такмилу навсозии маъмуригардонии гумрукӣ тадбирҳо дар самти муносибгардонии тарифҳои гумрукӣ, танзими заминаи ҳуқуқӣ, соддагардонии расмиёти гумрукӣ, ҷорӣ намудани технологияҳои нави иттилоотии барасмиятдарории гумрукӣ ва назорати гумрукӣ, сохтмони иншооти иловагии инфрасохтори гумрукӣ дар назар дошта шудааст;
– тадбирҳои махсус барои баланд бардоштани самарабахшии хароҷоти маблағҳои буҷетӣ, аз ҷумла такмили раванди буҷетӣ ва тақсими дақиқи нақши ҳамаи мақомоте, ки ба ин раванд ҷалб шудаанд, инчунин масъалаҳои ба ҳам пайвастани буҷет бо афзалиятҳои миллӣ пешбинӣ гардидаст;
– дар самтҳои тақвият додани иқтидор оид ба таҳия ва иҷрои буҷети ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ, ҷорӣ намудани механизми судманди хариди давлатӣ, такмили низоми назорати давлатии молиявӣ ва ислоҳоти низоми музди меҳнати хизматчиёни давлатӣ тадбирҳои зарурӣ пешбинӣ шудааст.

2.2.4.2. Дар самти такмили низоми таҳлилу дурнамосозии макроиқтисодӣ ва омор:

– баҳри беҳтар намудани дурнамои нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ тавассути баланд бардоштани иқтидори мақомоти иҷроия, истифодаи мустақими дурнамо ҳангоми таҳияи лоиҳаи буҷети давлатӣ ва нишондиҳандаҳои асосии он, баланд бардоштани сатҳи дурнамои соҳавию минтақавӣ дар асоси истифодаи моделҳои муосири макроиқтисодӣ ва таҳлили оморӣ тадбирҳои зарурӣ дар назар дошта шудааст;
– банақшагирии макроиқтисодӣ дар асосиба назар гирифтани мақсад ва афзалиятҳои миллӣ, вазифаву тадбирҳои бахшҳо, имконоти буҷет ва кӯмаки беруна такмил дода мешавад;
– дар соҳаи омор раванди ҷамъоварӣ ва коркарди маълумот такмил дода шуда, усулҳои муосири байналмилалӣ татбиқ хоҳад гардид.

2.2.4.3. Дар самти такмили сиёсати пулию қарзӣ ва бахши молия:

– сиёсати пулию қарзӣ барои ноил гардидан ба сатҳи нисбатан пасти таваррум нигаронида мешавад, ки барои рушди иқтисодиёт шароити мусоид фароҳам меорад;

- ҷиҳати баланд бардоштани эътимод ба низоми бонкӣ, аз ҷумла, тавассути ҷалби институтҳои молиявии хориҷӣ ба бозори Тоҷикистон ва ҳавасмандсозии бонкҳои тиҷорат ҷиҳати рушди воситаҳои молиявӣ тадбирҳои зарурӣ андешида хоҳанд шуд;
- ташаббусҳои микромолиявӣ инкишоф ёфта, ҳамчунин кам кардани меъёрҳои фоизӣ оид ба қарзҳоидарозмуҳлат дастгирӣ карда мешавад;
- оид ба рушди ҳисобҳои ғайринақдӣ (кортҳои пластикӣ), дастгирии бозори асъор дар қисми таъминоти методию техникӣ сурат гирифта, низоми автоматии савдои электронии асъори хориҷӣ ва савдои электронии мол, кор ва хизматрасонӣ ҷорӣ хоҳанд гардид.
- ҷиҳати дуруст ба роҳ мондани андозбандии субъектҳои ҳамаи шаклҳои моликият ҳисобдорӣ ва бақайдгирии амалиёти хариду фурӯш ба роҳ монда шаванд.

2.2.5. Натиҷаҳои пешбинигардида дар бахши таъмини рушди макроиқтисодӣ:

- низоми самарабахши рушди миллӣ фароҳам оварда мешавад;
- сиёсати ягонаи муосири макроиқтисодӣ, ки барои ноил шудан ба мақсад ва афзалиятҳои миллӣ нигаронидашудааст, татбиқ мегардад;
- таҳкими иқтидори мақомоти омор имконият медиҳад, ки асосноксозии қарорҳои таҳиягардида баланд бардошта шавад;
- сиёсати давлатии пулию қарзӣ, буҷету андоз ва дигар самтҳои сиёсати давлатӣ барои ба даст овардани ҳадафу афзалиятҳои миллӣ равона карда мешаванд;
- барномаҳои рушди минтақавӣ ва дигар барномаву нақшаҳои татбиқшаванда ба сиёсати умумимиллӣ мусоидат намуда, бо захираҳои зарурӣ таъмин хоҳанд шуд.

2.2.6. Сенарияҳои эҳтимолии рушди иҷтимоию иқтисодии кишвар ва шарҳи дурнамои нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодӣ барои солҳои 2013-2015

«Дурнамои нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодӣ барои соли 2013 ва параметрҳои асосии он барои солҳои 2014-2015» бо дарназардошти таҳқиқу арзёбии рушди иқтисоди ҷаҳонӣ ва кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, омилҳои берунии бо савдои ҷаҳонӣ алоқаманд, тағйирёбии нархҳо дар бозорҳои ҷаҳонии молу ашё (тибқи таҳқиқоти Хазинаи Байналмилалии Асъор), ҳамчунин бо дарназардошти самтҳо ва афзалиятҳои рушди иқтисоди миллӣ ва дар заминаи тамоюлоти рушди соҳаҳои иқтисод дар солҳои охир, таҳия мегардад.

Дар шароити ноустувори рушди иқтисодиёти ҷаҳон ва тағйироти ҷиддӣ дар бозорҳои ҷаҳонӣ рушди иқтисоди кишвар бештар аз ҳисоби омилҳои дохилӣ, инчунин тадриҷан даст кашидан аз модели ашёии иқтисод ва рӯ овардан ба иқтисоде, ки ба истеҳсоли маҳсулот ва коркарди он нигаронда шудааст, таъмин хоҳад гардид. Барои ҳалли вазифаҳои зикргардида татбиқи барномаҳои қабулгардидаи рушди саноати сабук, афзоиши ҳаҷми коркарди алюминий ва пахта дар дохили кишвар, таъмини амнияти озуқаворӣ, диверсификатсия ва рушди иқтидори содиротӣ мусоидат менамоянд.

Ҳоло се сенарияи эҳтимолии рушди иҷтимоию иқтисодии кишвар пешбинӣ мегардад: асосӣ, варианти "а", варианти "б" ва варианти "в".

Сенарияи асосӣ дар заминаи арзёбии тамоюли мусбидоштаи шароити берунӣ ва дохилии дорои тамоюли мусбат нисбат ба рушди иқтисоди миллӣ таҳия гардидааст. Сенарияи мазкур тадриҷан бартараф гардидани зуҳуроти буҳронӣ дар иқтисодиёти ҷаҳон, нигоҳ доштани тамоюли мавҷудаи мусбӣ дар рушди соҳаҳои иқтисоди миллӣ ва ҳамчунин рушди минтақаҳои ҷумҳурӣ, татбиқи меъёрҳои пешбинишуда оид ба диверсификатсияи истеҳсолот, эҳёи раванди ҷалби сармояи хориҷӣ ба иқтисоди кишвар, таъмини устувории қурби пули миллӣ, рушди даромади воқеии пулии аҳолӣ, аз ҷумла аз ҳисоби афзоиши интиқоли маблағҳо ва афзоиши муътадили сатҳи таваррумро пешбинӣ менамояд.

Пешбинӣ мегардад, ки яке аз омилҳои рушди иқтисодии кишвар афзоиши истеҳсоли нерӯи барқ аз ҳисоби ба кор андохтани иқтидори пурраи Нерӯгоҳи барқи обии Сангтӯда-2, сохтмони нерӯгоҳҳои барқи обии хурду миёна, хатҳои интиқоли барқ, ис-

тифодаи манбаъҳои алтернативии энергия хоҳад гардид. Истеҳсоли нерӯи барқ ҳамасола 6-7 фоиз афзоиш ёфта, то соли 2015 наздики 20,5 млрд. кВт/соатро ташкил хоҳад дод. Ин имкон медиҳад, ки иқтидори содиротии он низ афзун гардад.

Шароити зикргардида имкон медиҳад, ки рушди ҳамасолаи ММД-и кишвар дар сатҳи 7,4-7,5 фоиз таъмин гардад.

Афзоиши солонаи сатҳи таваррум дар соли 2015 то 7 фоиз коҳиш меёбад. Бекорӣ дар сатҳи 2,3-2,4 фоиз боқӣ мемонад.

Варианти "а" хусусияти бештар мусбии рушди иқтисодиёти ҷаҳон, раванди фаъолтари баромадан аз буҳрон дар соли 2013 ва барқароршавии нархҳои ҷаҳонии бозорҳои ашёи хом то сатҳи солҳои 2010-2011-ро пешбинӣ менамояд.

Чунин сенария ба фаъолгардии рушди тамоми соҳаҳои иқтисодиёт, ҳавасмандгардонии истеҳсоли молу хизматрасониҳо, бахусус дар соҳаҳои ба содирот нигарондашуда тариқи амалӣ намудани меъёрҳои пешбинишуда оид ба диверсификатсияи истеҳсолот ва таъмини рушди босуръати иқтисоди кишвар мусоидат хоҳад кард.

Ин варианти сенарияи рушд фароҳам омадани шароити мусоидро дар сохтмони НБО-и Роғун пешбинӣ менамояд, ки он имкон медиҳад, дар соли 2014 (чунон ки қаблан ба нақша гирифта шуда буд) ду агрегати нахустини ин истгоҳи барқӣ ба кор андохта шуда, истеҳсоли нерӯи барқ дар соли 2015 то 25 млрд. кВт/соат афзун гардад. Ҳамзамон иқтидори содиротӣ то 6 млрд. кВт/соат афзоиш меёбад.

Пешбинӣ мегардад, ки суръати афзоиши ММД аз 7,9 фоиз дар соли 2013 то 8,7 фоиз дар соли 2015 таъмин мегардад. Сенарияи мазкур бештар аз рушди кишварҳои ҳамшарики иқтисодӣ, ки ба болоравии нархи ҷаҳонии нафт алоқаманд аст, барои афзоиши музди меҳнат шароити мусоид фароҳам меорад, вобастагӣ дорад. Ин омил, ҳамзамон, нисбат ба сенарияи асосӣ, ҷиҳати афзоиши интиқоли маблағҳо ба ҷумҳурӣ тақрибан то 20 фоиз мусоидат хоҳад кард, ки мутаносибан ба баланд гардидани талабот дар бозори истеъмолӣ таъсир мерасонад.

Варианти "б" арзёбии консервативии рушди иқтисоди ҷаҳон, коҳиш ёфтани суръати барқароршавӣ ва пастравии иқтисодиёти як қатор кишварҳоро инъикос менамояд. Коҳиши ҷиддии рушди иқтисоди ҷаҳон ба кам гардидани талабот ва минбаъд паст шудани нархинафт ва дигар ашё, бахусус дар соли 2013 боис мегардад. Солҳои 2014 ва 2015 иқтисодиёти ҷаҳон зуҳуроти буҳрониро бо душворӣ бартараф менамояд.

Сенарияи мазкур паст гардидани рушди иқтисоди кишварро пешбинӣ менамояд. Суръати афзоиши ММД нисбат ба сенарияи асосӣ баробари 0,5-0,9 банди фоизӣ қафо монда, соли 2013 6,5 фоиз ва соли 2015 7фоизро ташкил хоҳад дод. Савдои хориҷӣ аз ҳисоби кам гардидани ҳаҷми амалиёти содиротӣ коҳиш меёбад.

Коҳиш ёфтани рушди иқтисодиёти ҷаҳон боиси кам гардидани ҷалби сармоя мегардад, ки он ба татбиқи як қатор лоиҳаҳои инвеститсионӣ, аз ҷумла, дар бахши энергетика таъсири манфӣ мерасонад. Омили мазкур дар мавриди таъмини кишвар бо нерӯи барқ мушкилӣ эҷод менамояд.

Дар кишварҳои шарикони иқтисодии Тоҷикистон аз сабаби коҳиш ёфтани суръати рушди иқтисод талабот ба қувваи кории хориҷӣ кам мегардад, ки ин омил таъмини шуғли муҳоҷирони меҳнатиро мушкил мегардонад. Омили мазкур сабаби кам гардидани шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ аз ҷумҳурӣ ба хориҷ гардида, дар бозори дохилии меҳнат мушкилӣ эҷод менамояд. Вобаста ба ин, сатҳи бекорӣ аз рӯи сенарияи консервативӣ дар соли 2013 то 4,2% афзуда, дар заминаи баъзе беҳбудиҳои вазъи иқтисодиёти ҷаҳон дар соли 2015 ин нишондиҳанда то 3,6% коҳиш меёбад.

Суръати афзоиши ҳаҷми интиқоли маблағҳо дар соли 2013 то11фоиз коҳиш ёфта, дар соли 2015 ин нишондиҳанда беҳтар гардида,20фоизро ташкил хоҳад дод.

Варианти "в"(буҳронӣ) пешбинӣ менамояд, ки соли 2013 омилҳои бӯҳронӣ шиддат меёбанд, ки ин боиси коҳишёбии иқтисодиёти ҷаҳон мегардад. Чунин тамоюл метавонад ҳолати буҳронии солҳои 2008-2009-ро такрор намояд, ки натиҷаи он коҳишёбии суръати афзоиши иқтисодиёти ҷаҳон ва ҳатто таназзули онро ба миён меорад. Талаботи ҷаҳонӣ ба таври назаррас коҳиш меёбад, ки ба савдои ҷаҳонӣ таъсири манфӣ расонида, вазъияти нархҳоро дар бозорҳои молу ашё ноустувор мегардонад.

Дар чунин шароит суръати афзоиши иқтисодиёти миллӣ дар соли 2013 метавонад то 4 фоиз коҳиш ёбад. Тамоюли мусбии даромади аҳолӣ вобаста ба кам гардидани интиқоли пул аз кишварҳои шарики иқтисодии Тоҷикистон коҳиш меёбад. Пастравии иқтисодиёти ин кишварҳо боиси кам гардидани интиқоли пул дар соли 2013 дар ҳаҷми тақрибан 20 фоиз гардида, соли 2015 тадриҷан сатҳи соли 2012 барқарор хоҳад гардид.

Солҳои 2014-2015 иқтисодиёти ҷаҳон тадриҷан барқарор хоҳад шуд, вале сатҳи баланди ҳолатҳои номуайян ва сар задани омилҳои бухронӣ боқӣ мемонад.

Дар давраи бухронӣ сафарбаркунии захираҳои дохилӣ, дастгирии давлатии соҳаҳои воқеии иқтисодиёт, ҳамчунин, мусоидати минбаъда ба рушди соҳибкории хурду миёна омилҳои рушди иқтисодӣ хоҳанд буд. Дар солҳои 2014-2015 вобаста ба фаъолгардии савдои ҷаҳонӣ ва беҳтар гардидани вазъи иқтисодӣ дар кишварҳои ҳамшарик суръати рушди иқтисоди ҷумҳурӣ меафзояд ва то соли 2015 ба 7 фоиз наздик хоҳад шуд.

2.2.7. Аз рӯи сенарияҳои эҳтимолии рушди иҷтимоию иқтисодии кишвар ва дурнамои нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодӣ барои солҳои 2013-2015, аз рӯи тадқиқоти сатҳи зиндагии мардуми кишвар ва ҳисобҳо тибқи методологияи Бонки умумиҷаҳонӣ, вариантҳои зерин пешбинӣ мегардад.

Аз рӯи сенарияи асосӣ:

	2011	2012	2013	2014	2015
Сатҳи камбизоатӣ	41,0	38,3	36,0	33,6	31,5
Сатҳи осебпазирӣ	26,6	26,2	25,6	25,3	23,9
Сатҳи табақаи миёна (маҳаллӣ)	15,2	16,0	15,7	15,3	15,3
Сатҳи табақаи миёна (байналмилалӣ)	17,2	19,5	22,8	25,9	29,4
Ҷамъ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Аз рӯи сенарияи варианти «а»:

	2011	2012	2013	2014	2015
Сатҳи камбизоатӣ	40,9	38,7	36,1	34,0	31,9
Сатҳи осебпазирӣ	26,6	26,5	24,9	24,0	22,9
Сатҳи табақаи миёна (маҳаллӣ)	14,8	14,7	15,3	16,0	14,9
Сатҳи табақаи миёна (байналмилалӣ)	17,7	20,1	23,7	26,0	30,3
Ҷамъ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Аз рӯи сенарияи варианти «б»:

	2011	2012	2013	2014	2015
Сатҳи камбизоатӣ	40,9	39,4	37,0	34,4	32,5
Сатҳи осебпазирӣ	26,6	24,8	25,1	25,0	23,3
Сатҳи табақаи миёна (маҳаллӣ)	14,8	14,9	15,1	15,7	15,9
Сатҳи табақаи миёна (байналмилалӣ)	17,7	20,9	22,8	24,9	28,2
Ҷамъ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Аз рӯи сенарияи варианти «в» (бухронӣ):

	2011	2012	2013	2014	2015
Сатҳи камбизоатӣ	40,69	39,63	37,56	36,18	33,85
Сатҳи осебпазирӣ	26,45	24,0	24,46	24,76	24,0
Сатҳи табақаи миёна (маҳаллӣ)	16,07	16,87	16,02	15,45	15,31
Сатҳи табақаи миёна (байналмилалӣ)	16,79	19,49	21,96	23,61	26,83
Ҷамъ:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Бо дарназардошти татбиқи самтҳои зикргардида, раванди баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми кишвар, сатҳу сифати зиндагии аҳолӣ, паст шудани сатҳи камбизоатӣ, ташаккули табақаи миёнаи аҳолӣ, рушди иҷтимоию иқтисодии кишвар таъмин хоҳанд гардид.

2.3. Таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ

Фазои сиёсӣ ва сармоягузории мамлакат, инчунин санадҳои меъёрии ҳуқуқии қабулгардида барои ҳалли вазифаҳои афзалиятнок оид ба рушд ва таҷдиди иқтисодиёт бо ҷалби ҳарчи бештари сармоягузорӣ ба иқтисодиёти мамлакат ва рушди бахши хусусӣ мусоидат менамоянд.

Дар давраи сипаригардида, аз ҷониби Ҳукумати ҷумҳурӣ дар самтҳои дастгирии соҳаҳои бонкӣ ва истеҳсолӣ, суръатбахшӣ ба ҷараёниислоҳоти сиёсати танзимкунонӣ, ки барои содагардонӣ ва камхарҷгардонии тартиби амалӣ намудани фаъолияти соҳибкорӣ равона шудааст, корҳои зарурӣ ба анҷом расонида шуд.

Такмили қонунгузории амалкунанда дар Тоҷикистон сиёсати давлатиро оид ба дастгирии ҳама намудҳои фаъолияти соҳибкорӣ, аз ҷумла соҳибкории хусусӣ инъикос менамояд. Бинобар ин, мунтазам ворид намудани тағйиру иловаҳо ба кодексҳои андозу гумрук яке аз нишондиҳандаҳои мутобиқгардонии қонунгузории амалкунанда ба меъёрҳои байналмилалӣ оид ба кафолатҳои ҳимояи ҳуқуқҳо махсуб мегардад. Таъсиси Шӯрои машваратии назди Президенти мамлакат оид ба беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ ва амалигардонии тадбирҳо шаҳодати кӯшишҳои ҷумҳурӣ барои беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ мебошад.

Тадриҷан фароҳам овардани шароити мусоид ҷиҳати ҷалби сармояи хориҷӣ, дастгирии сохторҳои бозаргонӣ ва рушди низоми тиҷоратии молиявию бонкӣ идома дорад. Тартиби бақайдгирии корхонаҳои муштарак ва корхонаҳои дорои моликияти мухталиф сода карда шудааст.

Иқтисодиёти рӯ ба тараққии Тоҷикистон бо бисёр паҳлӯҳо ба иқтисодиёти ҷаҳонӣ пайваст буда, дар баробари давлатҳои дигари дунё муттаассири оқибатҳои буҳрони молиявию иқтисодӣ гардидааст.

Тоҷикистон ҳамчун узви комилҳуқуқи ҷомеаи башарӣ дар самти татбиқи ислоҳоти иқтисодӣ ва ҳамгироии бештар ба иқтисодиёти ҷаҳонӣ талош меварзад. Натиҷаи ин талошҳо буд, ки таи солҳои охир ислоҳоти иқтисодӣ амалӣ шуда, раванди беҳтаргардонии фазои соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ татбиқ гардид ва ҷараёни ислоҳоти институтсионалӣ бо маром идома ёфт, ки барои ташаккули инфрасохтори воқеии иқтисодиёти бозаргонӣ заминаи боэътимод гузошт.

Дар ин давра, дар ҳисоботи солонаи Бонки умумиҷаҳонӣ «Пешбурди Тиҷорат» (Doing Business) ҳамчун яке аз даҳ кишвари ислоҳотгар шинохта шудани Тоҷикистон нишонаи он аст, ки мамлакати мо новобаста ба ҳамаи мушкилот ва таъсири буҳрони молиявию иқтисодӣ, дар роҳи пешгирифтаи худ баҳри рушди босубот тавассути гузаронидани ислоҳот, ташкили инфрасохтори боэътимод ва тадриҷан ноил гардидан ба афзалиятҳои миллӣ ва самтҳои стратегии рушди кишвар пойдор аст.

Дар самти таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣкорҳои зарурӣ ҷиҳати дастрасӣ ба бозор, ки яке аз омилҳои асосӣ барои таъмини минбаъдаи рушди устувори иқтисодиёт ва беҳбуди ҳаҷм ва сифати хизматрасонии иҷтимоӣ ба ҳисоб меравад, иҷро мегарданд. Ҳамзамон, масъалаҳои зикргардида ҳангоми таҳия ва татбиқи барномаҳои рушди шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ низ тавассути ташаккули муҳити рақобат, шароит барои шуғли аҳолии бекор, аз ҷумла, тавассути шуғли худӣ ва суботи воридоти андоз мавриди диққат қарор дода шуданд.

2.3.1. Самтҳо ва афзалиятҳои асосии бахши таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ:

- такмили заминаи хуқуқӣ барои таъмини беҳбуди муҳити сармоягузорӣ ва рушди соҳибкорӣ;
- дастгирии давлатии соҳибкорӣ ва ҷалби сармоягузорӣ тавассути таҳким ва такмили самтҳои ба рушд нигаронидашуда мутобиқ ба талаботи муосири байналмилалӣ;
- тақвияти фаъолияти сармоягузорӣ ва соҳибкорӣ ҷиҳати ноил гардидан ба афзалиятҳои миллӣ ва стратегии рушди кишвар.

2.3.2. Барои ноил гардидан ба афзалиятҳо, ҳамчунин хадафу вазифаҳои стратегии бахши таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ, ҳалли мушкилоту монеаҳои зерин ба мақсад мувофиқ мебошад:

- заминаи қонунгузорӣ дар самти сармоягузорӣ ва соҳибкорӣ такмилро талаб менамояд;
- таъмини ҳуқуқи моликият нокифоя мебошанд;
- монеаҳои зиёди маъмурӣ дар самтҳои алоҳидаи соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ ба назар мерасанд;
- расмиёти назорат шаффоф намебошад ва барои фаъолияти соҳибкорӣ, сарбории зиёд пеш меорад, киба санҷишу тафтиши аз ҳад зиёд вобаста аст;
- раванди воридоту содирот хеле мураккаб буда, боиси хароҷоти зиёд ва коррупсия мегардад;
- фаъолияти соҳибкорӣ вобаста ба мушкилоти инфрасохторӣ ва таъминот бо барқу газ дар давраҳои муайян дар минтақаҳои алоҳида маҳдуд мегардад;
- хатари (риск) соҳибкорӣ ва инвеститсионӣ мавҷуд мебошад;
- дастгирии соҳаҳои тахассусии кишвар саноати сабук ва саноати озуқаворӣ нокифоя аст;
- омори соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ нопурра буда, дар ин самт тадқиқот номунтазам гузаронида мешавад;
- санҷишҳои беасоси бахши хусусӣ дар фаъолияти соҳибкорӣ барои таъмини рушди минбаъдаи соҳаи мазкур монеъа мегарданд.

2.3.3. Пешниҳодҳо ва самтҳои асосӣ барои ҳалли мушкилоту монеаҳои бахши таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ:

- татбиқи ислоҳоти сохторӣ дар мақомоти давлатӣ, ки дар самти соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ фаъолият менамоянд;
- таъмини низоми ягонаи ҳуқуқии ҷалби сармоягузориҳо ва пешниҳоди кафолату имтиёзҳо ба сармоягузорони хориҷию ватанӣ;
- ҳамоҳангсозии фаъолияти мақомоти давлатӣ ҷиҳати ҷалб ва истифодаи самараноки кӯмакҳои беруна;
- такмили махзани ягонаи иттилоотӣ барои сармоягузорон ва соҳибкорон;
- кам кардани монеаҳо ва хароҷот ҳангоми анҷом додани фаъолияти соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ;
- дастгирии давлатии соҳибкорӣ ва таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ;
- бартараф намудани шумораи санҷишҳои беасос бо роҳи таҳияи механизмҳои назорат ва ҷавобгарӣ барои санҷишҳои беасос.

2.3.4. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки соҳа, ки дар ин давра мавриди татбиқ қарор мегиранд:

2.3.4.1. Дар самти таҳкими қонунгузорӣ ҷиҳати беҳбуди фазои сармоягузорӣ ва соҳибкорӣ:

- ҷиҳати рушди бахши хусусӣ ва ҷалби сармоягузорӣ, аз ҷумла сармоягузории мустақими хориҷӣ, таҳкими заминаи меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла қонунгузории андозу гумрук, баланд бардоштани таъсирнокии ҳифзи судии ҳуқуқи сармоягузорон ва соҳибкорон пешбинӣ мегардад;
- тадбирҳо ҷиҳати такмили қонунгузорӣ дар қисми сармоягузорӣ, ҳуқуқи моликият, консессия, фароҳам овардани ҳуқуқҳои баробар ба сармоягузорони ватанию хориҷӣ татбиқ хоҳанд гардид;
- баҳри ташаккул ва татбиқи сиёсати судманд дар соҳаи рушди соҳибкорӣ барномаи дарозмуҳлат дар ин раванд татбиқ мегардад;

2.3.4.2. Дар самти ба тартиб даровардани расмиёти танзими фаъолияти субъектҳои хоҷагидорӣ дар ҳамаи шаклҳои моликият:

- баҳри тадриҷан ва мунтазам кам кардани монеаҳои маъмурӣ ҳангоми ворид шудан ба бозор ва анҷом додани соҳибкорӣ тадбирҳои зарурӣ андешида мешаванд;
- расмиёт оид ба сертификатсияи маҳсулот ба ҳади имкон одӣ гардонида шуда, рӯйхати сертификатсияи ҳатмӣ кам карда мешавад ва оид ба эътирофи стандарт ва сертификатҳои асосии кишварҳои муттараққӣ ва шарикони минтақавӣ тадбирҳо андешида хоҳанд шуд;
- раванди хусусигардонӣ бо ҷалби сармоягузорон, шаффофияти музоядаҳо ва таъмини иҷрои шартҳои хусусигардонӣ равона карда мешавад;
- ҷиҳати содагардонии расмиёти содирот ва воридот тадбирҳо андешида мешаванд.

2.3.4.3. Дар самти мусоидат ба соҳибкорӣ:

- татбиқ ва мониторинги тадбирҳои шаффоф ва амалкунандаи дастгирии давлатии соҳибкории хурд ва миёна, аз ҷумла оид ба таъминоти иттилоотӣ ва таълим, инчунин рушди бозори хизматрасониҳои микромолиявӣ бо иштироки ҷомеаи шаҳрвандӣ пешбинӣ мегардад;
- ба субъектҳои соҳибкорӣ дар ташаккули ассотсиатсияҳои мухталифи соҳибкорӣ ва инкишофи онҳо шароити мусоид фароҳам оварда мешавад;
- фаъолияти самаранок дар доираи Шӯрои машваратии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ бо иштироки бахши хусусӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ, соҳибкорону сармоягузорон идома дода мешавад;
- баҳри фароҳам овардани муколамаи муносиб байни бахши хусусӣ ва давлат чораҳои судманд андешида хоҳанд шуд.

2.3.5. Натиҷаҳои пешбинигардида дар бахши таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ:

- такмили қонунгузорӣ ва танзим дар бахши соҳибкорию сармоягузорӣ хатарҳои соҳибкорӣ ва сармоягузориро камтар намуда, имконият медиҳад, ки шуғли самарабахши дохилӣ таъмин гардида, доираи нуфузи дастрасӣ ва ҷолибияти Тоҷикистонро барои сармоягузорони дохилӣ ва хориҷӣ васеъ намояд;
- дастгирии самараноки давлатии соҳибкорӣ ва таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ кафолат ва тасдиқи суботи иқтисодию иҷтимоӣ, идоракунии самаранок, пешбурди самтҳои муосири ислоҳот ва татбиқи афзалиятҳои миллӣ ва стратегии кишвар аст;
- инкишофи бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ бо рушди иқтисодиёт,коҳиш ёфтани камбизоатӣ ва афзоиши синфи миёнаи аҳолии кишвар алоқаманд аст;
- шумораи санҷишҳо ба таври назаррас кам ва санҷишҳои беасос пурра бартараф карда хоҳанд шуд.

2.3.6. Самтҳои самарбахши фаъолияти соҳибкорӣ, сармоягузорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва кафолату имтиёзҳо дар бахши мазкур.

Сармоягузорӣ ба иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон кафолати инкишофи бомуваффақият, дастрасии васеи соҳибкорӣ ба бозорҳои нави Осиё мебошад.

2.3.6.1. Соҳаҳои ҷолиби фаъолияти соҳибкорӣ:

- саноати кӯҳӣ;
- саноати кимиё;
- сохтмон ва истеҳсоли масолеҳи сохтмон;
- саноати сабук ва хӯрокворӣ;

– кишоварзӣ, коркарди масолеҳи кишоварзӣ;
– нақлиёт ва коммуникатсия;
– сайёҳӣ.

2.3.6.2. Қаъри замини Тоҷикистон муайян ва иктишоф барои азхудкунии зиёда аз 400 кони маъдан ва ғайримаъдании фоиданок омода карда шуда, ҳуқуқ барои азхудкунии захираҳои табиӣ дар асоси озмун амалӣ мегардад.
Аз ҷумла:
– конҳои маъдани тилло ва нукра;
– конҳои оҳан-бисмутӣ ва волфрам;
– захираҳои сурма;
– мармар, хоросанг, сангҳои қимматбаҳои ороишӣ;
– захираҳои нафту газ.

2.3.6.3. Тоҷикистон – мамлакати захираҳои бои обӣ – заминаи мусоид баҳри рушди гидроэнергетика:
Иқтидори гидроэнергетикии Тоҷикистон дар ҳаҷми 527 млрд. кВт/соат қувваи барқ дар як сол арзёбӣ мегардад, аммо сатҳи истифода аз захираҳо на бештар аз 6фоизро ташкил медиҳад. Аз ҷониби Ҳукумати ҷумҳурӣ рӯйхати лоиҳаҳои сармоягузории афзалиятноки сохтмони нерӯгоҳҳои барқии обӣ ва нерӯгоҳҳои барқӣ-гармидиҳӣ муайян шудааст.

2.3.6.4. Кишоварзӣ:
Шароити ҷолиби табиӣ-иқлимӣ бо нерӯи ғании обу офтоб, инчунин, водиҳои серҳосил, барои парвариши меваю сабзавоти нодир ва болаззат имкон фароҳам месозад. Самтҳои афзалиятноки рушди соҳаи кишоварзӣ инҳо мебошанд:
– коркарди маҳсулоти кишоварзӣ;
– коркарди пашм ва пӯст;
– коркарди пахта;
– боғдорӣ ва сабзавотпарварӣ (маҳсулоти аз ҷиҳати экологӣ тоза);
– чорвопарварӣ;
– занбӯрпарварӣ;
– азхудкунии заминҳои нав.

2.3.6.5. Сайёҳӣ:
Тоҷикистон инфрасохтори сайёҳӣ ва хизматрасонии сайёҳиро рушд дода истода, ҷиҳати рушди минбаъдаи самтҳои зайли сайёҳӣ имконоти мусоид дорад:
– экологӣ;
– солимгардонӣ;
– сайёҳати кӯҳ ва шикор.

2.3.6.6. Кафолатҳои қонунгузорӣ барои сармоя ва сармоягузорӣ:
– баробарҳуқуқӣ байни сармоягузорони хориҷӣ ва ватанӣ;
– роҳ надодани маҳдудкунии ҳуқуқи сармоягузорон;
– таъмини ҳуқуқи интихоби шартҳои мусоид барои сармоягузорон дар муддати 5 сол;
– кафолати устувори созишномаҳои баимзорасида;
– кафолати ҳуқуқи истифодабарии даромад ва рафтуомади озодона дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;
– дахолат накардани мақомоти давлатӣ ба фаъолияти сармоягузорӣ;
– кафолати ҳуқуқи сармоягузор аз давлатикунонӣ ва мусодира;

- кафолати ҳуқуқи сармоягузор барои содироти моликият ва иттилоот;
- кафолати ҳуқуқии истифодаи захираҳои табиӣ.

2.3.6.7. Имтиёзу сабукиҳои андозӣ ва гумрукӣ:

1) Озодгардонӣ аз боҷи гумрукӣ ва андоз аз арзиши иловашуда:

- воридоти таҷҳизот ва воситаҳои комплектии истеҳсолию технологӣ;
- воридоти масолеҳ барои татбиқи лоиҳаҳои мақсаднок, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маъқул дониста шудаанд;
- воридоти масолеҳ барои сохтмони нерӯгоҳҳои барқии обӣ, ки барои Ҷумҳурии Тоҷикистон иншооти хеле муҳими иқтисодӣ ба ҳисоб мераванд;
- воридоти масолеҳ барои истифодаи шахсии корхонаҳои навтаъсис, ки ба коркарди пурраи нахи пахта то ба истеҳсоли маҳсулоти ниҳоӣ машғул мебошанд.

2) Озодкунӣ аз андоз аз арзиши иловашуда:

- фоизи лизинги молиявӣ;
- содироти маҳсулот, ба ғайр аз пахтаи хоми коркардшуда, нахи пахта, ресмони пахтагӣ ва алюминийи аввалия, металҳо ва сангҳои қимматбаҳо, маҳсулоти заргарӣ аз металҳои қимматбаҳо ва сангҳои қимматбаҳо.

3) Озодкунӣ аз андоз аз фоида:

Корхонаҳое, ки дар соҳаи истеҳсоли маҳсулот таъсис дода мешаванд, ҳангоми интиқоли ҳаҷмҳои дар поён зикргардидаи сармоя ба фонди оинномавӣ аз андоз аз фоида ба муҳлати зайл озод карда мешаванд:

- 2 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо баробари бештар аз 200 то 500 ҳазор доллари ИМА бошад;
- 3 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо баробари бештар аз 500 ҳазор то 2 миллион доллари ИМА бошад;
- 4 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 2 то 5 миллион доллари ИМА бошад;
- 5 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 5 миллион доллари ИМА бошад.

4) Дар Кодекси нави андоз низ имтиёзу сабукиҳо дар самти беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусиву соҳибкорӣ муқаррар гардида, шумораи андозҳо ду маротиба кам карда шудааст.

Ҳадафи афзалиятноки Ҳукумати мамлакат дар самти рушди соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ ин рушди иқтисодиёти гуногунҷабҳаи дорои тамоюлоти содиротӣ аз ҳисоби рушди соҳаҳои воқеӣ ва бештар намудани ҳиссаи бахши хусусӣ дар иқтисодиёти мамлакат мебошад.

2.4. Рушди минтақаҳои махсуси иқтисодӣ: минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои технологӣ

Бахри ноил гардидан ба афзалиятҳои миллӣ тавассути рушди минтақаҳои кишвар, баланд бардоштани иқтидори истеҳсолию содиротии мамлакат ва дар ин асно ҷалби ҳарҷӣ бештари сармояи хориҷӣ дар ҷумҳурӣ минтақаҳои озоди иқтисодии «Суғд», «Панҷ», «Дангара» ва «Ишкошим» таъсис дода шуданд.

Барои ба танзим даровардани тартиби татбиқи низоми махсуси ҳуқуқии фаъолияти соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва тақвияти заминаи ҳуқуқии ташкили паркҳои технологӣ қонунҳои дахлдор «Дар бораи минтақаҳои озоди иқтисодӣ» ва «Дар бораи паркҳои технологӣ» қабул гардиданд.

Минтақаҳои озоди иқтисодӣ вобаста ба хусусияти фаъолияташон ба намудҳои муайян ҷудо мешаванд, аз ҷумла:

- саноатӣ (истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ);
- савдо ва тиҷорат;
- хизматрасонӣ;
- инноватсионӣ ва илмию таҳқиқотӣ.

Инчунин, метавонанд хусусиятҳои якчанд шакли функсионалии (маҷмӯии) минтақаҳои озоди иқтисодиро дар бар гиранд.

Дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ як қатор субъектҳо бо 72 млн. долл. ИМА сармоягузориҳои эҳтимолӣ ба қайд гирифта шудаанд.

Минтақаҳои озоди иқтисодӣ аз ҳамаи навъҳои андоз (ғайр аз андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ) озод мебошанд.

2.4.1. Ҳадафҳои асосии ташкил ва инкишофи минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои технологӣ аз инҳо иборатанд:

- рушди иқтидори иқтисодӣ ва иҷтимоии ҷумҳурӣ, минтақаҳо ва маҳалҳои алоҳидаи он;
- рушди имконоти илмию техникӣ ва технологию инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- фароҳам овардани шароити мусоид барои ҷалби сармоя ба бахшҳои воқеии иқтисодиёт;
- таҳия ва татбиқи барномаҳои инноватсионии давлатӣ ва ғайридавлатӣ;
- беҳтар кардани сифати идоракунӣ, таъмини самаранокии истеҳсолот ва истеҳсоли маҳсулоти дар бозори ҷаҳонӣ рақобатпазир;
- баланд бардоштани иқтидори содиротӣ ва рушди истеҳсолоти ивазкунандаи воридот;
- фаъолгардонии муносибатҳои иқтисодии хориҷӣ ва минтақаҳо;
- азхудкунии мавзеъҳои нав ва таъмини рушди шаҳрсозӣ.

2.4.2. Мушкилиҳои ҷойдошта дар рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои технологӣ дар давраи миёнамуҳлат:

- набудани консепсияи давлатӣ оид ба таъмини рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ;
- пурра ва возеҳ аниқ намудани ҳадафҳои таъсис ва рушди минтақаҳо;
- пурра интихоб нашудани моделҳои ташкили минтақаҳо;
- пурра ҳал нашудани масъалаҳои маблағгузории маъмуриятҳо ва сохтмони инфрасохтори аввалиндараҷа;
- нарасидани кадрҳои баландихтисос ва паст будани сатҳи ҳавасмандгардонии соҳаи иҷтимоӣ;
- кафолатҳои давлатӣ барои ҷалби сармоя, афзалият бахшидан ба лоиҳаҳои сармоягузорӣ;
- нокомилии қонунгузории ҷорӣ ҷиҳати танзими соҳаи мазкур;
- мувофиқ гардонидани модели минтақаҳо ба ҳадафҳо ва мақсадҳои таъсиси онҳо.

2.4.3. Пешниҳодҳо барои солҳои 2013-2015 ҷиҳати ҳалли мушкилот

- таҳия ва қабул намудани «Консепсияи рушди минтақаҳои озоди иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон»;
- таҳия ва қабул намудани «Стратегияи рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ то соли 2030»;
- гузаронидани омӯзиши вазъи воқеии минтақаҳои озоди иқтисодӣ;
- арзёбии моделҳои ҷаҳонии ташкил ва фаъолияти чунин минтақаҳо;
- муайян намудани тартиби маблағгузории нигаҳдорӣ ва фаъолияти маъмуриятҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ;
- муайянсозии манбаъҳо ва тартиби ҷалби маблағҳо барои оғози сохтмони инфрасохтори аввалиндараҷа бо мақсади таъмини назорати гумрукӣ;
- фароҳам овардани шароити инфрасохторӣ ва коммуналӣ барои оғози фаъолияти субъектҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ;
- муайянсозии масъалаи нигаҳдории фаъолияти маъмуриятҳо, мушаххас гардонии мақоми кормандони он, масъалаи ҳавасмандгардонӣ, баланд намудани сатҳи

касбӣ, гузаронидани бозомӯзӣ дар заминаи минтақаҳои озоди иқтисодии дигар кишварҳои рушдёфта.

2.4.4. Вазифаҳо, тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки соҳа дар солҳои 2013-2015

Вазифаҳои асосии мақомоти давлатӣ ва маъмурияти минтақаҳои озоди иқтисодӣ дар марҳилаи татбиқи Стратегияи мазкур иборат аз:

- ташкили технопаркҳо;
- таъмини фаъолияти пурсамари минтақаҳои озоди иқтисодӣ;
- ба итмом расидани мӯҳлати гузариш ва пурра оғоз намудан ба азхудкунии қитъаҳои замини ҳудуди минтақаҳо;
- фароҳам овардани шароити мусоиди фаъолияти соҳибкорӣ (истеҳсолӣ ва сармоягузорӣ);
- ноил шудан ба сатҳи баланди рушд, воридоти таҷҳизоту технологияҳои пешқадам ва ҷалби бештари сармояи ватанию хориҷӣ.

Тадбирҳои асосӣ ва афзалиятҳои соҳа дар давраи татбиқи Стратегияи мазкур аз самтҳои зерини асосӣ иборат мебошанд:

- лоиҳакашӣ, ҷалби сармоя, сохтмон ва мавриди истифода қарор додани иншоотҳои инфрасохтори таъминоти низомӣ дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ;
- лоиҳакашӣ, ҷалби сармоя, сохтмон ва мавриди истифода қарор додани иншоотҳои инфрасохтори коммуналӣ, аз ҷумла таъминот бо оби нӯшокӣ ва техникӣ, низоми ташноб, таъминот бо қувваи барқ, гази табиӣ, воситаҳои алоқаи гуногун, роҳҳои дохилии минтақавӣ, истгоҳҳои обкашӣ ва сохтмони биноҳои маъмурӣ, иҷтимоӣ ва маишӣ;
- лоиҳакашӣ, ҷалби сармоя, сохтмон ва мавриди истифода қарор додани иншооти асосии минтақаҳо, ба монанди сохтмони қитъаҳои роҳи оҳан ва истгоҳҳо, марказҳои логистикию нақлиётӣ бо силсилаи анборҳо барои нигаҳдории борҳои хоҷагии халқ;
- лоиҳакашӣ, ҷалби сармоя, сохтмон ва мавриди истифода қарор додани инфрасохтори мусоидаткунандаи хизматрасонӣ барои таъмини фаъолияти пурмаҳсули соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ, аз ҷумла ташкили фаъолияти марказҳои ягонаи хизматрасонӣ ба субъектҳо тибқи «Равзанаи ягона», марказҳои дастгирии соҳибкорӣ, сармоягузорӣ ва инноватсия, марказҳои манбаъҳои ғайрианъанавии энергия ва истифодаи самараноки он, ташкили фондҳои инвеститсионии минтақаҳо, ташкили намоишгоҳҳои байналмилалӣ, ташкили сомона ва низомҳои таъминоти иттилоотӣ;
- андешидани силсилаи тадбирҳо доир ба таъмини рушди нерӯи инсонӣ, ҷорӣ намудани банақшагирӣ ва идоракунии стратегӣ, таҳияи Консепсияи рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои истеҳсолӣ, «Стратегияи рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ то соли 2030»;
- иштироки фаъоли мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи идоракунии минтақаҳои озоди иқтисодӣ, сиёсати молиявӣ, сармоягузорӣ ва дастгирии соҳибкорӣ, гумрук, андоз, омор, иштироки фаъоли масъулини маъмуриятҳо дар чорабиниҳои байналмилалию ватанӣ вобаста ба рушди соҳа, баргузории анҷуманҳо, семинару тренингҳо, бозомӯзиҳо ва такмили савияи касбии онҳо;
- андешидани силсилаи тадбирҳо доир ба ташкили бозомӯзиҳо ва такмили савияи касбии кормандони вазорату идораҳои дахлдор, кормандони маъмуриятҳо ва муттахассисони субъектҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ, ташкили муассисаҳои махсуси омода намудани кадрҳои коргарӣ ва техникӣ;
- мунтазам андешидани тадбирҳо барои ҳамоҳангсозии қонунгузории соҳа бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунанда,омӯзиши таҷрибаи ҷаҳонӣ ва давлатҳои пешқадам дар ин самт;
- андешидани тадбирҳо оид ба то 80 фоиз тақсим намудани заминҳо дар байни субъектҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ.

2.4.5. Натиҷаҳои пешбинигардида то соли 2015

Тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки соҳа ба нақша гирифта шудаанд, ки дар натиҷаи татбиқи онҳо дар ҷамъбасти соли 2015 чунин натиҷаҳо ба даст оварда мешаванд:

- сохтмони иншооти инфрасохтории коммуналӣ, аз ҷумла иншооти таъминоти оби нӯшокӣ ва техникӣ, низоми ташноб, таъминот бо қувваи барқ, гази табиӣ, воситаҳои алоқаи гуногун, роҳҳои дохилии минтақавӣ, истгоҳҳои обкашӣ ва барқтаъминкунӣ, биноҳои маъмурӣ, иҷтимоӣ ва маишӣ ба итмом расида, пурра ба кор андохта мешаванд;
- лоиҳакашӣ ва масъалаи ҷалби сармоя барои сохтмони қитъаҳои роҳи оҳан ва истгоҳҳо ҳалли худро ёфта, корҳои сохтмонӣ оғоз мегарданд;
- марҳилаи аввали сохтмони марказҳои логистикию нақлиётӣ бо силсилаи анборҳо барои нигаҳдории молу маҳсулот ба анҷомрасонида мешавад;
- марказҳои ягонаи хизматрасонӣ ба субъектҳо бо усули «Равзанаи ягона», марказҳои дастгирии соҳибкорӣ, сармоягузорӣ, инноватсия, фондҳои инвеститсионии як қисми намоишгоҳи байналмилалӣ ва сомонаҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ ба фаъолият шурӯъ менамояд;
- консепсияи рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои истеҳсолӣ, «Стратегияи рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ то соли 2030» таҳия ва мавриди татбиқ қарор дода мешаванд;
- намояндагони вазорату идораҳои дахлдор, маъмуриятҳо ва субъектҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ дар чорабиниҳои байналмилалию ватанӣ вобаста ба рушди соҳа, анҷуманҳо, семинару тренингҳо, бозомӯзиҳо ва такмилисавияи касбӣ фаъолона ширкат варзида, мавқеи худро дар байни минтақаҳои озоди иқтисодии ҷаҳонӣ ва марказҳои сармоягузорӣ пайдо мекунанд;
- савияи касбии кормандони вазорату идораҳои дахлдор, кормандони маъмуриятҳо ва муттахассисони субъектҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ ба сатҳи ҷаҳонӣ ҷавобгар ва рақобатпазир мегардад;
- дар минтақаҳои озоди иқтисодӣ муассисаҳои махсусгардонидашуда барои омода намудани кадрҳои коргарӣ ва техникӣ ба фаъолият шуруъ менамояд;
- қонунгузории соҳа, бо дарназардошти таҷрибаи ҷаҳонӣ ва давлатҳои пешқадам, бо мақсади баланд бардоштани рақобатпазирии минтақаҳои озоди иқтисодӣ,ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунанда мутобиқ гардонида мешавад;
- таълими мақсадноки мутахассисон барои татбиқи Стратегия оид ба лоиҳаҳои инноватсионӣ ба роҳ монда мешавад;
- бунёди тамоми иншоотҳои инфрасохтории таъминоти низоми ба итмом расида, мавриди истифода қарор дода мешаванд ва фаъолияти тамоми мақомот оид ба таъмини фаъолияти пурсамари минтақаҳои озоди иқтисодӣ ташкил карда мешавад;
- барои рушди муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, илмию тадқиқотӣ, истеҳсолӣ ва афзун гардонидани буҷети онҳо шароити мусоид фароҳам оварда мешавад;
- барои рушди соҳибкории хурду миёна ва истеҳсоли маҳсулоти рақобатпазир шароити мусоид фароҳам оварда мешавад;
- барои фаъолияти инноватсионӣ ва татбиқи барномаҳои инноватсионию технологӣ дар дохил ва хориҷи кишвар мутахассисон тайёр карда мешаванд.

2.5. Таҳкими ҳамгироӣ ба иқтисоди ҷаҳонӣ: Созмони умумиҷаҳонии савдо, рушди сайёҳӣ ва тиҷорати наздисарҳадӣ

Тақвияти ҳамгироии иқтисоди кишвар ба иқтисодиёти ҷаҳонӣ ва таъмини иштироки дахлдори он дар тақсимоти байналмилалии меҳнат ва тиҷорати байналмилалӣ, фароҳам овардани шароит баҳри ворид намудани корхонаҳои ватанӣ ба равандҳои байналмилалии истеҳсолот, ҳавасмандгардонии фаъолнокии содиротӣ ва инвеститсионӣ, таъмини иштироки мунтазами онҳо дар таҳияи қоидаҳои савдои байналмилалӣ ва ноил гардидан ба рушди устувор мақсади асосии сиёсати иқтисодии

хориҷии кишвар ва замина барои ташаккули шарикии глобалӣ барои мақсадҳои рушд мебошад.

Хусусияти хоси сиёсати иқтисодии хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба минтақаҳо тақсим будани он мебошад. Чунин муносибат иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар созишномаҳои минтақавӣ ва дуҷонибаи тиҷоратӣ бо мақсади ҳавасмандгардонии тиҷорат, истифодаи самарабахши захираҳои мавҷуда ва омилҳои истеҳсолот дар асоси эътироф ва риояи қоидаҳо ва танзими низоми тиҷорати бисёрҷониба пешбинӣ менамояд.

2.5.1. Созмони Умумиҷаҳонии Савдо

Иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Созмони Умумиҷаҳонии Савдо яке аз вазифаҳои афзалиятноки рушди кишвар арзёбӣ мегардад. Зеро узвияти Тоҷикистон дар ин Созмон имкон медиҳад, ки дар кишвар низоми шаффоф, пешгӯишаванда ва муҳимтар аз ҳама, ба талаботи ҷаҳонӣ ҷавобгӯи тиҷорат барқарор гардида, муаммоҳои бозорёбӣ ва рақобатпазирии молу маҳсулоти дар дохили мамлакат истеҳсолшуда ҳаллу фасл гардад.

Ҷиҳати мутобиқ намудани қонунгузорӣ ба қоидаву меъёрҳои СУС, инчунин тақвияти механизми истифодаи ҳуқуқ дар кишвар корҳои зиёде ба анҷом расонида шуд. Дар ҷумҳурӣ пояи мустаҳками меъёрию ҳуқуқии ҷавобгӯи талаботи ҳуқуқии байналмилалӣ ташкил карда шуда, корҳои зиёд ҷиҳати рафъи вайронкунии принсипҳои низоми миллӣ ва низоми бештар мусоид дар қонунгузории кишвар анҷом дода шуд.

2.5.1.1. Ҳадафҳои асосии иштирок дар Созмони умумиҷаҳонии савдо аз инҳо иборатанд:

- рушди асосҳои институтсионалии танзими фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, аз ҷумла таҳияи сиёсат дар ин соҳа, мутобиқгардонии қонунгузории амалкунандаи кишвар ба меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ;
- такмили муҳити инвеститсионӣ ва корӣ;
- таъмини дастрасӣ ба санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ вобаста ба фаъолияти иқтисодии хориҷӣ;
- ташаккули марказҳои иттилоотию маркетингӣ, такмили тадбирҳои танзими ғайритарифии фаъолияти тиҷорати хориҷӣ;
- беҳбуди низоми идоракунии фаъолияти иқтисодии хориҷӣ;
- тақвияти иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар савдои ҷаҳонӣ.

2.5.1.2. Манфиатҳои узвияти ҷумҳурӣ ба СУС

- инкишофи муҳити соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ дар ҷумҳурӣ ва вусъати рафти ислоҳоти иқтисодӣ;
- ба даст овардани шароити беҳтари ғайридискриминатсионӣ барои роҳёбии молу маҳсулоти ватанӣ ба бозори ҷаҳонӣ;
- фароҳам овардани шароити мусоид ҷиҳати ҷалби сармоягузориҳои хориҷӣ дар натиҷаи мутобиқати қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо меъёрҳои СУС;
- фароҳам овардани шароит барои беҳтар кардани сифат ва рақобатпазирии маҳсулоти ватанӣ дар натиҷаи воридоти зиёди маҳсулоти хориҷӣ, хизматрасонӣ ва сармоягузориҳо ба бозори дохилӣ;
- роҳёбӣ ба низоми ҳалли баҳсҳои тиҷоратӣ дар сатҳи байналмилалӣ;
- иштирок дар коркарди қоидаҳои савдои байналмилалӣ бо назардошти манфиатҳои миллӣ;
- истифода аз низоми оперативии маълумоти тиҷоратӣ, ки барои татбиқи сиёсати тиҷоратию иқтисодӣ шароити мусоид фароҳам меоварад.

2.5.2. Рушди сайёҳӣ

Дар асоси талаботҳои ҳуҷҷатҳои стратегии дар ҷумҳурӣ баҳри рушди устувори туризм «Консепсияи рушди соҳаи туризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2009-

2019» ва «Барномаи давлатии рушди туризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи солҳои 2010-2014» қабул гардидааст. Ҳуҷҷатҳои мазкур дурнамо, рушд, стратегия, афзалиятҳо, вазифаҳо ва механизми татбиқи сиёсати давлатӣ дар соҳаи туризм дар давраи миёнамуҳлатро муайян намуда, дар мадди аввал таъсиси механизми самараноки танзими давлатӣ ва дастгирии туризм, ташаккули стратегияи маркетингӣ оид ба таҳия ва пешрафти минбаъдаи маҳсулоти туристии миллӣ дар бозорҳои дохилӣ ва берунӣ, инчунин, ташаккули нуфузи ҷолиби туристии кишвар, рушди ҳамкории байналмилалӣ ва такмили оморро дарбар мегирад.

Соҳаи сайёҳӣ тадриҷан рушд ёфта, дар ин робита маводи тарғиботию иттилоотӣ, аз қабили харитаҳои туристӣ, руқъаҳои мавзеъҳои зебоманзари кишвар, филмҳои телевизионӣ ва буклетҳо омода гардида, байни намояндагиҳои дипломатии кишвар дар хориҷа, ширкатҳои туристӣ ва намоишгоҳҳои байналмилалии туристӣ манзур гардидаанд.

Андешидани тадбирҳои судманд баҳри тарғибу ташвиқи захираҳои туристии Тоҷикистон дар намоишгоҳҳои байналмилалӣ, боиси зиёд шудани шумораи сайёҳони хориҷӣ ба кишвар гардида, метавонад ба таъсиси ҷойҳои нави корӣ ва рушди иқтисоди миллӣ мусоидат намояд.

2.5.2.1. Ҳадафҳои асосии ташкил ва инкишофи соҳаи туризм аз инҳо иборатанд:

- таъсис додани ҷойҳои нави корӣ ва имкони гирифтани даромади иловагӣ бо роҳи ҷалби сайёҳон;
- самаранок истифода бурдани захираҳои нотакрори табиӣ;
- тавассути рушди соҳаи туризм муосидат намудан ба рушди дигар соҳаҳои анъанавии хоҷагии халқ.

2.5.2.2. Мушкилот дар самти рушди туризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бароиояндаи миёнамуҳлат:

- набудани ҳамкориҳои мутақобила дар таҳияи хатсайрҳои муштараки туристӣ бо давлатҳои ҳамсоя;
- норасоии кадрҳои маҳаллӣ барои таҳияи барномаҳои ҷолиби рушди туризм;
- норасоии маводи таблиғотии рушди соҳаи туризм ва ширкатҳои сайёҳии мамлакат;
- кам будани таваҷҷуҳи дӯстдорони сайру саёҳат ба кишвар аз минтақаи Аврупо;
- набудани низоми самараноки пешниҳоди маҳсулоти сайёҳии ватанӣ дар намояндагиҳои дипломатии ҷумҳурӣ дар хориҷи кишвар;
- ба талаботи байналмилалӣ ҷавобгӯ набудани омори туристӣ;
- норасоии манбаъҳои сармоягузорӣ ҷиҳати рушди инфрасохтори туристӣ;
- ҳолати фарсудаи мавзеъҳои тамошобоб ва дигар инфрасохтори туристӣ;
- муайян набудани хатти сарҳади байни заминҳои одӣ (умумӣ) ва ҳудудҳои табиии махсус муҳофизатшаванда;
- ба андозаи мутавозун муқаррар нагардидани меъёри пардохт барои вуруд ба ҳудудҳои табиии махсус муҳофизатшаванда барои сайёҳони ватаниву хориҷӣ;
- муайян набудани ҳудуди аниқи маъмурии минтақаҳои табиии махсус муҳофизатшаванда.

2.5.2.3. Пешниҳодҳо оид ба ҳалли мушкилии ҷойдошта дар самти рушди туризм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бароиояндаи миёнамуҳлат:

- ҷоннок намудани ҳамкориҳои мутақобила ва таҳияи хатсайрҳои муштараки туристӣ бо давлатҳои ҳамсоя;
- тарбияи кадрҳои маҳаллӣ барои таҳияи барномаҳои ҷолиби рушди туризм дар ҳамкорӣ бо Созмони Ҷаҳонии Туристӣ;
- бозомӯзӣ дар намоишгоҳҳои бонуфузи байналмилалии бозори ҷаҳонии туристӣ бо мақсади тақвият додани мавқеи Тоҷикистон;

- ташкил, омода ва пахн намудани маълумотномаҳои мухталиф, аз қабили китобчаҳо, расмҳо, буклетҳо оид ба мавзеъҳои ҷолиби диққати кишвар ва ширкатҳои сайёҳӣ;
- ҷалб намудани таваҷҷуҳи дӯстдорони сайру саёҳат ба кишвар аз минтақаи Аврупо;
- бо мақсади тарғиби соҳаи туризм, омода кардани гӯшаҳои туристӣ дар сафоратхонаҳои кишвар дар хориҷа;
- таъмини намояндагиҳои дипломатии ҷумҳурӣ дар хориҷи кишвар бо харитаҳо, дискҳо ва руқъаҳо бо суратҳои мавзеъҳои тамошобоби туристии кишвар;
- ҳамкорӣ бо Созмони Умумиҷаҳонии Туристӣ ҷиҳати ташаккули омори туристии ҷавобгӯи талаботи байналмилалӣ;
- пешбурди лоиҳаҳои инвеститсионӣ ҷиҳати рушди инфрасохтори туристӣ ва тармиму таҷдиди мавзеъҳои тамошобоб;
- муайян намудани хати сарҳади байни заминҳои одӣ ва ҳудудҳои табиии махсус муҳофизатшаванда;
- гирифтани даромади иловагӣ аз ҳисоби рушди туризм, таъмини сифатноки хизматрасонии сатҳи муносиби туристӣ, аз қабили роҳбаладӣ, омодасозии тӯҳфаҳои хотиравӣ, фӯруши маҳсулоти туристии ватанӣ, иҷораи хаймаҳо барои иқомати муваққатӣ, ташкили осорхонаҳо дар дохили ҳудудҳои махсус муҳофизатшаванда;
- ҷалб намудани шумораи ҳарчӣ бештари туристони потенсиалии минтақа ба мавзеъҳои тамошобоби кишвар;
- ба андозаи мутавозун муқаррар намудани меъёри пардохт барои воруд ба ҳудуди табиии махсус муҳофизатшаванда барои сайёҳони ватаниву хориҷӣ.

2.5.2.4. Вазифаҳо, тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки соҳа дар солҳои 2013-2015

- таъсиси механизми самараноки танзими давлатӣ ва дастгирии туризм;
- ташаккули стратегияи маркетингӣ оид ба таҳия ва пешрафти минбаъдаи маҳсулоти туристии миллӣ дар бозорҳои дохилӣ ва беруна;
- таҳияи накшаитдбирҳои мушаххас оид ба рушди туризми экологӣ;
- омода намудани мутахассисони баландихтисоси сатҳи байналмилалӣ дар бахшҳои хизматрасонӣ ва роҳбаладии (гидҳо) туристҳо;
- ташаккули имиҷи ҷолиби туристии кишвар;
- рушди ҳамкории байналмилалӣ;
- такмили омор;
- такмили қонунгузорӣ оид ба масъалаҳои содакунии тартиби додани раводид ва бақайдгирӣ;
- мусоидат ба рушди бахши хусусӣ дар соҳаи туризм;
- имкони кушодани гӯшаҳои туристӣ дар назди сафоратҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа.

2.5.2.5. Натиҷаҳои пешбинишуда

- ҷалбнокии хизматрасонӣ ва маҳсулоти туристии миллӣ таъмин гардида, барои воридшавии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба низоми бозори ҷаҳонии хизматрасонии туристӣ заминаи устувор гузошта мешавад;
- саноати туристӣ ба яке аз бахшҳои даромадноки иқтисодиёти давлат мубаддал мегардад.

2.5.3. Рушди тиҷорати наздисарҳадӣ

Бо мақсади васеъ намудани робитаҳои иқтисодию тиҷоратӣ дар асоси манфиати мутақобила, рушд ва таҳкими минбаъдаи муносибатҳои тиҷоратию иқтисодии байни

Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои ҳамсоя нуқтаҳои савдои наздисарҳадӣ кушода шуданд.

Дар доираи стратегияи мазкур иловатан ташкил намудани нуқтаи тиҷорати наздисарҳадии "Қумсангир" дар ноҳияи Қумсангири вилояти Хатлон, нуқтаҳои тиҷорати наздисарҳадии "Лангар" дар ноҳияи Ишкошим", Қулма-Қаросӯ" ва "Ғунҷибой" дар ноҳияи Мурғоби Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон вануқтаи тиҷорати наздисарҳадии "Сарғой" дар ноҳияи Ҷиргатол дар назар аст.

2.5.3.1. Ҳадафҳои асосии ташкил ва инкишофи савдои наздисарҳадӣ аз инҳо иборатанд:

- рушди ҳамкориҳои нақлиётию транзитӣ дар доираи минтақаҳои алоҳида бо мақсади ҳалли мушкилиҳои транзитии минтақавӣ ва ҳалли масъалаҳои раҳоӣ аз бунбасти коммуникатсионӣ;
- рушди ҳамкорӣ дар соҳаи истифодаи самарабахши захираҳои обию энергетикӣ ва захираҳои ашёи карбогидрид;
- рушди савдои минтақавӣ ва андешидани тадбирҳо барои содагардонии расмиёти тиҷорат дар доираи минтақа;
- рушди роҳрави (коридорҳои) нақлиётӣ;
- таъсиси консорсиуми байналмилалии энергетикӣ ва афзун гардонидани интиқоли қувваи барқ ба кишварҳои марзӣ бо роҳи сохтмони хатҳои интиқоли барқ.

2.5.3.2. Мушкилот дар самти таъсис ва фаъолияти нуқтаҳои савдои наздисарҳадӣ:

- набудани маблағ ҷиҳати ба иҷро расонидани корҳои лоиҳакашӣ ва сохтмони нуқтаҳои тиҷорати наздисарҳадӣ;
- мавҷуд набудани тартиби соддакардашудаи назорати сарҳадӣ ва гумрукӣ дар гузаргоҳҳо;
- ба таври кофӣ мавҷуд набуданиқитъаи замин дар назди гузаргоҳҳои сарҳади давлатӣ ва минтақаҳои гумрукӣ;
- муҳайё набудани имкониятҳо ҷиҳати кашидани хатти қувваи барқ, алоқа ва гузаронидани хати қубурҳои интиқоли об дар мавзеи интихобшуда;
- мавҷуд набудани тартиби соддаи вуруду хуруҷи шаҳрвандони хориҷӣ ба (аз) қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- мавҷуд набудани тартиби соддакардашудаи гузаронидани молҳо ва воситаҳои нақлиёт барои истиқоматкунандагони ноҳияҳои наздисарҳадӣ бо мақсади тиҷорати наздисарҳадӣ;
- бе мувофиқаи тарафайн баста гардидани бунгоҳҳои тиҷорати наздисарҳадӣ бо тартиби яктарафа аз ҷониби кишварҳои ҳаммарз;
- маҳдудкунии номгӯй ва ҳаҷми молҳои барои тиҷорати наздисарҳадӣ нигаронидашуда.

2.5.3.3. Пешниҳодҳо оид ба ҳалли мушкилоти мавҷудадар самти рушди савдои наздисарҳадӣ

- пайдо намудани сарчашмаҳои маблағгузорӣ барои иҷрои корҳои лоиҳакашӣ ва сохтмони нуқтаҳои тиҷорати наздисарҳадӣ;
- ҷудо намудани замин дар назди гузаргоҳҳои сарҳади давлатӣ ва қаламрави гумрукӣ;
- ташкили инфрасохтори аввалия, аз қабили хатҳои барқу алоқа ва гузаронидани хати қубурҳои интиқоли об дар мавзеъҳои интихобшуда;
- ҷорӣ намудани тартиби соддаи вуруд ва хориҷшавии шаҳрвандони хориҷӣ ба (аз) қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- ҷорӣ намудани тартиби соддакардашудаи назорати сарҳадӣ ва гумрукӣ дар убури гузаргоҳҳо;

– ҷорӣ намудани тартиби соддакардашудаи гузаронидани молҳо ва воситаҳои нақлиёт барои истиқоматкунандагони ноҳияҳои наздисарҳадӣ бо мақсади тиҷорати наздисарҳадӣ;
– бо мувофиқаи тарафҳо андешидани тадбирҳо ҷиҳати фаъолияти минбаъдаи нуқтаҳои тиҷорати наздисарҳадӣ;

2.5.3.4. Натиҷаҳои ниҳоӣ аз ҳалли мушкилиҳои ҷойдошта дар рушди савдои наздисарҳадӣ

– ҳамаҷониба васеъ намудани робитаҳои иқтисодию тиҷоратӣ дар асоси манфиатҳои мутақобила бо кишварҳои ҳаммарз;
– таъмини рушд ва таҳкими минбаъдаи муносибатҳои тиҷоратию иқтисодӣ ва робитаи дӯстона байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои ҳамсоя;
– афзоиш додани ҳаҷми гардиши савдои хориҷӣ ва муомилоти мол дар бозорҳо, фурӯши чакана ва хизматрасониҳои пулакӣ;
– таъмин намудани соҳибкорон бо ҷойҳои кори иловагӣ;
– таъмин намудани аҳолииҳарду тарафи сарҳад бо маводи аввалияи ниёзи мардум.

БОБИ 3. БАХШИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ: ТАҲКИМИ РУШДИ УСТУВОРИ ИҚТИСОДӢ

3.1. Рушди соҳаҳои энергетика, саноат ва дигар бахшҳо

Вазъи воқеии соҳаҳои энергетика ва саноати кишвар мунтазам мавриди баррасии Ҳукумати мамлакат ва таҳлилу арзёбии ташкилотҳои марбутаи байналмилалӣ қарор дошта, дар ин раванд корҳои зиёд анҷом дода шудааст. Дар натиҷаи татбиқи лоиҳаҳои энергетикӣ ҳаҷм ва сифати хизматрасониҳо дар бахшҳои истеҳсолие, ки аз сабаби норасоии қувваи барқ бо иқтидори пурра фаъолият намекарданд, беҳтар гардида, ҳамзамон, дастрасии аҳолӣ ба хизматрасонии энергетикӣ беҳтар хоҳад шуд.

Ҳамзамон, дар соҳаи саноат бунёди иқтидорҳои нави истеҳсолӣ дар шаклҳои гуногуни моликият оид ба коркарди пурраи ашёи хоми маҳаллӣ бо арзиши баланди изофа идома дода мешавад.

3.1.1. Энергетика

Бо мақсади ба даст овардани истиқлолияти энергетикии мамлакат, дар асоси нақшаю чорабиниҳои стратегӣ бо ҷалби сармоягузории дохилию хориҷӣ як қатор лоиҳаҳои энергетикӣ амалӣ гардида, корҳои таҷдиду навсозӣ ва барқарорсозии иншооти энергетикӣ бо муваффақият идома доранд. Дар давраи татбиқи Стратегияи қабли дар соҳаи электроэнергетика ба маблағи 723,8 млн. доллари ИМА маблағгузорӣ карда шуда, чандин лоиҳаҳои афзалиятнок амалӣ гаштанд. Аз ҷумла, дар ин давра, НОБ-и Сангтӯда-1, агрегати якуми НОБ Сангтӯда-2, ХИБ-500 кВт «Ҷануб-Шимол» ва ХИБ 220кВт «Лолазор-Хатлон», 265 адад нерӯгоҳи хурди барқӣ бо иқтидори зиёда аз 23287,6 кВт, ХИБ 220 кВт Тоҷикистон-Афғонистон бунёд карда шуда, мавриди истифода қарор дода шуданд. Ҳамчунин, барои кам намудани талафоти нерӯ дар шаҳри Душанбе 170434 адад ҳисобкунакҳои индуксионӣ ба электронӣ иваз карда шуда,истифодабарии лампаҳои каммасраф (99,8 фоиз) ба роҳ монда шуд.

Амалисозии лоиҳаҳои афзалиятноки гидроэнергетикӣ ва дар ин замина истифодаи самараноки захираҳои обию энергетикӣ имкон медиҳад, ки то соли 2016 амнияти энергетикии кишвар таъмин гардида, барои рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон заминаи устувор гузошта шавад.

Аз соли 2007 барои гузариш ба истифодабарии ангишт омода намудани корхонаҳо ва қонеъ гардонидани талаботи ҷумҳурӣ бо захираҳои энергетикӣ нақшаю чорабиниҳо дар самтҳои зерин таҳия гардида,ҷиҳати амалӣ намудани онҳо тадбирҳо андешида мешавад: сохтмон, таҷдид, навсозӣ ва ба истифодаи ангишт гузаронидани дастгоҳҳои корхонаҳо; ба амал баровардани лоиҳаҳои кӯтоҳмуҳлат ва дарозмуҳлати истифодаи сӯзишвории ангишт, зиёд намудани ҳаҷми истеҳсол ва таъминоти бемамонияти корхонаҳои саноатӣ бо сӯзишвории ангишт; сохтмони хатҳои озоди интиқоли барқ барои таъмини бемамонияти нерӯи барқ ба корхонаҳо; вусъат додани корҳои таҳқиқотию ҷустуҷӯӣ дар конҳои ангишт ҷиҳати муайян намудани таркиби ангишти онва ба истифода додани захираҳои нафту гази кишвар; ба таври самарабахш истифода бурдани захираҳои ашёи хоми табиӣ ҳангоми истихроҷ вакоркарди канданиҳои фоиданок.

Вобаста ба он, ки арзиши маҳсулоти нафтӣ дар бозори ҷаҳонӣ мунтазам ба баландшавӣ майл дорад ва расмиёти ҳамлу нақли воридсозии он сол аз сол мураккаб ва душвор гардида истодааст, ҳамасола барои зиёд намудани истихроҷ, коркард ва истеҳсоли маҳсулоти нафтӣ тадбирҳои амалӣ андешида мешавад. Дар ин роҳҷиҳати дарояндаи наздик ба 200 ҳазор тонна дар як сол расонидани коркарди маҳсулоти нафтӣ бо ширкатҳои россиягӣ ва чинӣ созишномаи ҳамкорӣ ба имзо расонида шудааст.

Вале, новобаста аз чораҳои андешидашуда, афзоиши талаботи дохилӣ ба нерӯи барқ ба назар мерасад, ки ин бо рушди иқтисоди миллӣ ва суръати баланди афзоиши аҳолӣ вобаста мебошад. Афзоиши пешниҳоди нерӯи барқ аз афзоиши талабот ба он қафо мемонад. Ҳаҷми нерӯи барқи истеҳсолшаванда ва истеъмолшаванда ба ҳар нафар аҳолӣ кам гардида, сатҳи муҷаҳҳазгардонии барқӣ низ кам мегардад.

3.1.2. Саноат

Рушди иқтисоди миллӣ дар солҳои охир тамоюли устувор дошта, дар ин муддат суръати мусбати рушди саноат нигоҳ дошта шуд.

Бунёди корхонаҳо бо назардошти таҷҳизоти нави замонавӣ идома ёфта, корхонаҳое, ки фаъолият надоштанд, ба кор дароварда мешаванд ва зиёда аз 8500 ҷойи корӣ таъсис ва барқарор карда мешавад.

Корхонаҳои саноатӣ зиёда аз 80 намуди маҳсулот истеҳсол менамоянд. Аз ҳаҷми умумии маҳсулоти истеҳсолшудаи соли 2011 (7868,8 млн.сомонӣё 1645,0 млн.долл. ИМА) 12,8 фоиз ҳиссаи саноати истихроҷшаванда ва 67,2 фоиз ҳиссаи саноати коркардкунанда мебошад. Ба соҳаи тақсимоти нерӯи барқ, газ ва об то 20,0 фоиз ҳаҷми истеҳсолот рост меояд.

Аз ҳаҷми умумии маҳсулоти истеҳсолшудаи саноатӣ, ҳиссаи саноати хӯрока, энергетикаи (истеҳсоли барқ) ва металлургияи ранга зиёдтар аст.

Зиёдшавии ҳаҷми истеҳсолот бо суръати афзоиши он дар солҳои 2013-2015 мутаносибан 4,4%, 6,1% ва 5,6% ба мушоҳида расида, ҳамчун талаботи афзояндаи истеъмолӣ нигоҳ дошта мешавад.

3.1.3. Сохтмон ва геология

Самтҳои сохтмон ва геология аз самтҳои афзалиятноки рушди воқеии иқтисоди миллӣ арзёбӣ гардида, таи солҳои гузашта ҷиҳати рушди онҳо корҳои зарурӣ ба анҷом расонида шуд.

Дар соли 2011 маблағгузории сармояи асосӣ ба маблағи 4988,3 млн. сомонӣ истифода карда шудааст, ки нисбат ба соли 2010 105 фоизро ташкил медиҳад. Дар соли 2011 аз ҳисоби ҳамаи манбаъҳои сармоягузорӣ фондҳои асосӣ ба маблағи 2371,5 млн. сомонӣ ба кор андохта шуда, ба истифодадиҳии манзилҳои шахсӣ 799,4 ҳазор метри мураббаъро ташкил дод.

Дар соли 2010 барои иҷрои корҳои кашшофии геологӣ дар ҷумҳурӣ 6556 ҳазор сомонӣ хароҷот шуд, аз ҷумла, аз ҳисоби буҷети давлатӣ 21,6 фоиз ва қарордодҳо бо дигар мамлакатҳо, аз ҳисоби маблағи фармоишгар 78,4 фоиз. Пармакории механикии чоҳ 5777 метр ва пармакории зарбавӣ- механикӣ 1531 метрро ташкил дод.

3.1.4. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки рушди соҳа дар сатҳи миллӣ

3.1.4.1. Соҳаи энергетика

– гузаронидани ислоҳоти институтсионалӣ дар бахши энергетика;
– баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои мавҷуда;
– пешбурди лоиҳаҳои инвеститсионӣ дар бахши энергетика;
– паст намудани таъсири манфии иншооти энергетикӣ ба муҳити зист.

3.1.4.2. Соҳаи саноат

– таъмини инкишофи истеҳсоли маҳсулоти ниёзи мардум;
– татбиқи стратегияи инкишофи энергетикаи обӣ, саноати кӯҳӣ, сабук ва хӯрокворӣ;
– зиёд ва таъмин намудани самаранокии истифодаи ашёи маҳаллӣ дар истеҳсоли маҳсулот, яъне зина ба зина гузаштан ба коркарди ашёи хом дар соҳаҳои афзалиятнок;
– татбиқи стратегияи истеҳсоли маҳсулоти воридот ивазкунанда ва ба содирот нигаронидашуда;
– баланд бардоштани самаранокии энергетикӣ дар саноат;
– ташкили низоми мониторинг ва арзёбии иқтидорҳои истеҳсолӣ дар ҳамаи корхонаҳо, новобаста аз шаклиҳои моликият.

3.1.4.3. Сохтмон ва геология

– баланд бардоштани сифати сохтмони бинову иншоотҳо;

– инкишоф додани сохтмони иншоотҳои саноатӣ, ҷамъиятӣ ва хусусӣ;
– афзунгардонии базаи ашёи минералӣ барои мунтазам фаъолият намудани корхонаҳои амалкунанда ва корхонаҳои навтаъсис.

3.1.5. Мушкилоти соҳа

3.1.5.1. Мушкилиҳои соҳаи энергетика
– фарсудашавии ҷисмонӣ ва маънавии таҷҳизот ва инфрасохтор;
– талафоти баланди қувваи барқ;
– ҷамъоварии пасти пардохтҳо барои истифодаи қувваи барқ;
– норасоии маблағҳои сармоявӣ барои инкишофи бахшҳои энергетика;
– инкишоф наёфтани ҳамкориҳо бо кишварҳои ҳамсарҳад.

3.1.5.2. Мушкилоти соҳаи саноат
– фарсудашавии ҷисмӣ ва маънавии фондҳои асосӣ дар саноат, истифодаи технологияи кӯҳна ва норасоии мутахассисон;
– баланд будани фоизи қарз;
– набудани таъминоти мунтазам бо хизматрасониҳои инфрасохторӣ (газ, об, қувваи барқ) ва болоравии нархи онҳо.

3.1.5.3. Мушкилоти сохтмон ва геология
– ҷавобгӯ набудани базаи моддию техникии соҳа;
– душвориҳои релефи ҷуғрофии ҷумҳурӣ;
– маҳдуд будани имкониятҳои молиявии давлатӣ ва корхонаҳои истифодабарандаи захираҳои канданиҳои фоиданок;
– баланд будани фоизи қарзҳои бонкии дарозмуҳлат.

3.1.6. Пешниҳодҳо барои ҳалли мушкилот дар солҳои 2013-2015

3.1.6.1. Соҳаи энергетика
– истифодаи самараноки захираҳои обию энергетикӣ, сиёсати самаранок дар бахши сарфаҷӯи энергия, таъмини амнияти энергетикии кишвар;
– паст кардани сатҳи талафоти энергетикӣ;
– дарасосиҷорӣ карданва пурра гузаштан ба технологияи каммасрафи замонавӣ кам кардани энергияталабии хоси маҳсулот дар ҳамаи соҳаҳои иқтисодиёт;
– бо мақсади ҷалби сармоягузории дохилию хориҷӣ, фароҳам овардани фазои мусоиди маблағгузорӣ дар бахши самаранокӣ ва сафаҷӯии энергия;
– гузоштани заминаи боэътимоди сармоягузорӣ барои рушди соҳаи электроэнергетика;
– ташкил намудани шакли нави низоми назорат ва танзими нерӯи барқ;
– дар асоси хароҷоти воқеии истеҳсол ва интиқоли нерӯи барқ давра ба давра баланд бардоштани тарифҳо барои ҳамаи гурӯҳҳои истифодабарандагони барқ;
– таъмиру барқарорсозӣ ва муҷаҳҳазгардонии дегхона ва шабакаҳои мавҷудаи интиқоли гармӣ бо таҷҳизоти ҳозиразамон;
– сохта баистифода додани дегҳои барқии автономӣ;
– тайёр кардани мутахассисони баландихтисоси соҳа;
– таъмини пардохти пурраи маблағи истифодаи қувваи барқ;
– истифодабарии сарчашмаҳои алтернативии нерӯ (офтобӣ, бодӣ).

3.1.6.2. Саноат
– афзоиш додани коркарди ашёи хоми дохилӣ бо арзиши баланди изофа тавассути татбиқи дастовардҳои илмию техникӣ дар истеҳсолот;
– афзоиши ҳаҷми аслии маҳсулот, таъмини бозор бо ашёи хушсифату арзони ватанӣ;

- ташкили низоми мониторинг ва арзёбии иқтидорҳои истеҳсолӣ ҳам дар корхонаҳои давлатӣ ва ҳам дар корхонаҳои бахши хусусии маҳаллӣ ва ширкатҳои хориҷӣ.

3.1.6.3. Сохтмон ва геология

- аз ташхис гузаронидан ва ҷорӣ намудани лоиҳаҳои тасдиқшуда;
- баланд бардоштани сифати сохтмон ва истифодаи масолеҳи сохтмонии корхонаҳои саноатии ҷумҳурӣ;
- омӯзиш, кашф ва гузаронидани маҷмӯи корҳои геологӣ тибқи лоиҳаҳо.

3.1.7. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки соҳаҳо, ки дар солҳои 2013-2015 мавриди татбиқ қарор мегиранд

3.1.7.1. Вазифаҳои соҳаи энергетика

- амалӣ намудани барномаиислоҳот дар соҳа;
- амалӣ намудани нақшаҳои тағйир додани сохтори «Барқи Тоҷик» ва «Тоҷик-трансгаз»;
- амалӣ намудани барномаҳои соҳавӣ;
- сохтмони НОБ-и хурд;
- тағйир додани сохтор ва ворид намудани иқтидорҳои нави истеҳсолӣ ва инфрасохтори энергетикӣ;
- пешбинии чораҳои баландбардории самаранокии энергетикӣ дар саноат;
- беҳдошти муҳити зист ва таъмини амнияти экологӣ.

3.1.7.2. Вазифаҳои соҳаи саноат

- таҳия ва амалӣ намудани лоиҳаҳои сармоягузорӣ доир бакоркарди ашёи хоми маҳаллӣ ва баландбардории самаранокии энергетикӣ дар саноат;
- инкишофи низоми истеҳсолоти саноатӣ, ки ба қонеъ намудани талаботи дохилӣ нигаронида шудааст (кам намудани воридот ва рушди содироти маҳсулоти тайёр).

3.1.7.3. Вазифаҳои соҳаҳои сохтмон ва геология

- таҳияи нақшаҳои генералии шаҳру ноҳияҳо, инчунин лоиҳаҳои биноҳои саноатӣ ва ҷамъиятӣ, бо дарназардошти инфрасохтори иҷтимоӣ;
- гузаронидани санҷиши сифати корҳои сохтмонӣ, азнавсозии биноҳо ва иншооти таъиноти истеҳсолӣ, кишоварзӣ, манзилҳои истиқоматӣ, роҳҳои нақлиёт, иншооти гидротехникӣ ва дигар намудҳои сохтмон, новобаста аз мансубияти идоравӣ ва шакли моликияташон;
- татбиқи «Барномаи давлатии рушди соҳаи геология барои солҳои 2012-2020»;
- иҷрои корҳои омӯзишиву геологӣ тибқи лоиҳаҳои тасдиқшуда.

3.1.8. Натиҷаҳои пешбинигардида то соли 2015

3.1.8.1. Натиҷаҳои пешбинигардидаи соҳаи энергетика

- зиёд намудани давомнокии пешниҳоди барқ то 24 соат;
- паст кардани сатҳи талафоти энергетикӣ то 13,2 фоиз;
- зиёд кардани иқтидорҳои барқ истеҳсолкунанда то 6694 МВт;
- бунёд намудани 70 адад НОБ-ҳои хурд;
- баланд бардоштани тарифи миёна ба қувваи барқ;
- истихроҷи ангишт то 267,0 ҳазор тонна;
- истихроҷи нафт то 29430 тонна;
- истихроҷи газ то 21600 ҳаз.$м^3$;
- таъмини истиқлолияти энергетикии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3.1.8.2. Натиҷаҳои пешбинигардидаи соҳаи саноат

- зиёд намудани ҳаҷми нахи пахтаи коркардашуда то 16000 тонна;
- расонидани ҳаҷми пӯсти коркардашуда то 1202,3 ҳаз.дона;
- ҳаҷми пашми коркардашуда - 508 тонна;
- ҳаҷми риштаи абрешими коркардашуда - 264,7 ҳаз.долл. ;
- то 20 фоиз зиёд намудани шумораи коргарони соҳаи саноати сабук;
- то 25 фоиз зиёд намудани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ.

3.1.8.3. Натиҷаҳои пешбинигардидаи сохтмон ва геология

- таҳияи нақшаҳои генералии шаҳру шаҳракҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин амалӣ намудани лоиҳаи 100 иншооти биноҳои шаҳрвандӣ ба маблаги 3900 ҳазор сомонӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- гузаронидани санҷиши назоратии сифати корҳои сохтмонӣ дар 1500 иншоот;
- зиёд намудани ҳаҷми истифодаи канданиҳои фоиданок;
- баланд бардории самаранокии истеҳсоли қувваи барқ.

3.2. Рушди инфрасохтор: нақлиёт ва алоқа

3.2.1. Рушди нақлиёт

Дар давраи солҳои 2008-2011 ҳаҷми хизматрасонӣ тавассути ҳамаи намудҳои нақлиёт афзоиш ёфта, ба ҳисоби миёна боркашонӣ 8,7 фоиз ва мусофиркашонӣ 6,1 фоиз зиёд шудааст. Зиёда аз 2300 км роҳҳо, 21,4 км нақбҳо ва “долонҳои зиддитармавӣ” ва зиёда аз 200 пули хурд ва миёна барқарор ва мавриди истифодабарӣ қарор гирифтанд.

Ҳаҷми боркашонӣ тавассути нақлиёти автомобилӣ дар 3 соли охир 58,0 фоиз афзоиш ёфтааст.

3.2.2. Рушди алоқа

Аз рӯи маълумоти расмӣ тайи солҳои 2009-2011 тавассути корхонаҳои Хадамоти алоқа ба маблағи 303,5 млн. сомонӣ ба аҳолӣ хизмат расонида шудааст.

Соли 2011 ҳаҷми хизматрасонии алоқа, бо дарназардошти операторони хусусӣ ба 1990,9 млн. сомонӣ расонида шуд, ки ин нисбат ба солҳои 2009-2010 мутаносибан 46,4% ва 11,9% зиёд аст.

3.2.3. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки рушди соҳаҳо дар сатҳи миллӣ

3.2.3.1. Нақлиёт

- такмили асосҳои меъёрию ҳуқуқӣ ва стандартҳои техникӣ дар соҳаи нақлиёт;
- рушди инфрасохтор ва таҳкимдиҳии базаи моддию техникии нақлиёти автомобилӣ, роҳи оҳан ва ҳавоӣ;
- баланд бардоштани сатҳи хизматрасонии мусофирбарӣ дар шаҳри Душанбе;
- рушди роҳравҳои (коридорҳои) байналмилалӣ;
- таъмини инкишофи ҳамаи намудҳои нақлиёт;
- таъмини инкишофи рақобати озод;
- пешниҳод намудани стратегия ва лоиҳаҳо ҷиҳати хизматрасонии роҳҳо (аутсорсинг) ба бахши хусусӣ.

3.2.3.2. Алоқа

- таҳияи лоиҳаи инвеститсионии ташаккули «Ҳукумати электронӣ» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- амалисозии лоиҳаи инвеститсионии ташаккули «Ҳукумати электронӣ» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- васеъ намудани фарогирии минтақавии шабакаи алоқаи телефонии собит;
- ба вуҷуд овардани шароити мусоид ҷиҳати дастрасии аҳолӣ ба алоқаи телефонии собит.

3.2.4. Мушкилоти соҳаҳо

3.2.4.1. Мушкилоти соҳаи нақлиёт

- норасоии имкониятҳои буҷет барои маблағгузории хизматрасонӣ ва таъминоти техникии роҳҳо;
- номуккамал будани сохтори низоми нақлиёти автомобилӣ;
- дар ҳолати ногувор қарор доштани роҳҳои автомобилии маҳаллӣ;
- монеаҳои ҷуғрофии хусусияти минтақавӣ дошта;
- вобастагӣ аз низоми роҳи оҳани Ӯзбекистон ва Туркманистон;
- дараҷаи баланди олудашавии ҳаво аз воситаҳои нақлиёт.

3.2.4.2. Мушкилоти соҳаи алоқа

Мушкилиҳои асосӣ дар соҳаи алоқа мавриди ташкил намудани шабакаҳои алоқа, гузаронидани хатҳои нахи нурӣ ва насби дигар таҷҳизоти телекоммуникатсионӣ – ин душворгузар будани релефи ҷуғрофии ҷумҳурӣ мебошад, ки барои ба амал баровардани лоиҳаҳо маблағгузории зиёдро талаб менамояд.

3.2.5. Пешниҳодҳо барои ҳалли мушкилот дар солҳои 2013-2015

3.2.5.1. Нақлиёт

- мусоидат ба рушди соҳибкории хурду миёна, савдои наздисарҳадӣ ва дастрасии аҳолии минтақа ба бозорҳои давлатҳои ҳамсоя;
- васеъ намудани шабакаҳои роҳҳои автомобилгард ва ташкили истгоҳҳои нақлиёт (стоянка);
- баланд бардоштани сатҳу сифати хизматрасониҳои автомобилӣ, роҳи оҳан ва ҳавоӣ;
- зиёдшавии ҳиссаи роҳҳои автомобилгарди дорои сифати қаноатбахш;
- ҷалби сармоя барои татбиқи лоиҳаҳои нақлиётӣ;
- баланд бардоштани сатҳи бехатарии истифодабарии нақлиёт;
- риояи қатъии қоидаҳои истифодаи роҳҳо;
- хизматрасонии техникии сохторҳои комплекси нақлиётӣ.

3.2.5.2. Алоқа

- вусъат додани пайвастшавии мақомоти давлатӣ ва нуқтаҳои дастрасӣ ба шабакаи ҳукумати электронӣ;
- зиёд кардани миқдори компютерҳои ба шабакаи ҳукумати электронӣ пайвастшуда;
- фарогирии аҳолӣ бо алоқаи телефонии собит;
- васеъ кардани ғунҷоиши васлшудаи телефонҳои собит;
- зиёд кардани шумораи муштариёни алоқаи телефонии собит;
- зиёд шудани шумораи истифодабарандагони шабакаи Интернет;
- ҳаҷми хизматрасонии алоқа бо дарназардошти операторони хусусӣ.
- таҳия намудани стратегияи алоқаи фаврӣ дар Тоҷикистон;
- муайян намудани воситаҳои алоқаи захиравӣ дар ҳолати рух додани ҳодисаҳои фавқулода.

3.2.6. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки соҳаҳо, ки дар солҳои 2013-2015 мавриди татбиқ қарор мегиранд

3.2.6.1. Вазифаҳои соҳаи нақлиёт

- сохтмони терминалҳои наздисарҳадии ҷумҳуриявӣ;
- таъсиси марказҳои логистикӣ аҳамияти ҷумҳуриявӣ дошта;
- мусоидат намудан ба дастраснамоии воситаҳои нақлиёти автомобилии ҷавобгӯи талаботи ҳамлу нақли байналмилалӣ дошта;

- татбиқ намудани лоиҳаи рушди нақлиёти ҷамъиятӣ дар шаҳри Душанбе;
- сохтмони роҳи оҳани Душанбе-Қӯрғонтеппа, қитъаи Ваҳдат-Ёвон;
- харидории вагонҳои мусофирбару боркашон, локомотивҳои шохроҳӣ ва ҳавопаймоҳо;
- идома додани сохтмони терминали байналмилалӣ дар фӯрудгоҳи байнамилалии шаҳри Душанбе;
- пешбурди лоиҳаи «Азнавсозии фӯрудгоҳи шаҳри Қӯрғонтеппа» ;
- дар амал татбиқ намудани лоиҳаҳои сохтмони роҳҳои автомобилгард.

3.2.6.2. Вазифаҳои соҳаи алоқа

- таъсис додани гурӯҳи корӣ оид ба таҳияи лоиҳаи инвеститсионии ташаккули «Ҳукумати электронӣ»;
- васеъ намудани шабакаи «Ҳукумати электронӣ» (кашидани хатҳои алоқа, насби таҷҳизот);
- таъмини дастрасӣ ба хизматҳои электронӣ (пайвасти шуъбаҳои алоқа, китобхонаҳо, ҷойҳои ҷамъиятӣ);
- зиёд намудани ғунҷоиши телефони собитиваслшуда (мукаммал намудани таъминоти барномавӣ, насби таҷҳизоти иловагӣ ва ҷорӣ намудани технологияҳои муосир);
- пешниҳоди хизматрасонии нисбатан арзон;
- таъмини аҳолӣ бо дастгоҳҳои телефонии босифат, ройгон ва ё бо нархи арзон.

3.2.7. Натиҷаҳои пешбинигардида то соли 2015

3.2.7.1. Нақлиёт

- рушди ҳамлу нақли байналмилалии боркашонии автомобилӣ (вазни хос) – 15 фоиз;
- ҷалби сармоягузориҳои дохилию хориҷӣ ҷиҳати татбиқи лоиҳаҳои соҳаи нақлиёт - 977,2 млн.доллари ИМА;
- зиёд кардани ҳиссаи роҳҳои автомобилгарди дорои сифати қаноатбахш дар ҳаҷми умумии роҳҳо – 14 фоиз;
- бунёд ва барқарорсозии 1953 км роҳҳои автомобилгард.

3.2.7.2. Алоқа

- зиёд кардани миқдори пайвастшавии сохторҳои давлатӣ ва нуқтаҳои дастрасӣ ба шабакаи ҳукумати электронӣ - 106 адад;
- зиёд намудани шумораи компютерҳои ба шабакаи «Ҳукумати электронӣ» пайвастшуда;
- фарогирии аҳолӣ бо алоқаи телефонии собит (зичии телефонҳои собит ба 100 нафар аҳолӣ) - 17,4 адад;
- расонидани ғунҷоиши телефонҳои собити васлшуда ба 1600,0 ҳазор рақам;
- фарогирии 1500 ҳазор муштарӣ бо алоқаи телефонии собит;
- расонидани ҳаҷми хизматрасонии алоқа то 2900,0 млн. сомонӣ тавассути операторони хусусӣ;
- то 3000,0 ҳазор муштарӣ зиёд намудани истифодабарандагони шабакаи Интернет, бо дарназардошти истифодабарандагони Интернети мобилӣ.

3.3. Таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин

Амнияти озуқаворӣ – қисми таркибии амнияти иқтисоди миллӣ ба ҳисоб рафта, беҳтар намудани таъминоти аҳолӣ бо маводи ғизоӣ яке аз вазифаҳои муҳими иқтисодию-иҷтимоӣ мебошад. Таъмини амнияти озуқаворӣ дар баробари таъмини амнияти энергетикӣ ва баромадан аз бунбасти коммуникатсионӣ яке аз афзалиятҳое

мебошад, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон эълон намудааст. Таъмини амнияти озуқаворӣ аз як қатор омилҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ, демографӣ ва экологӣ вобастагӣ дорад.

Амнияти озуқавориро бо роҳи таъмини рушди устувори кишоварзӣ, истифодаи самараноки захираҳои обӣ ва замин таъмин намудан мумкин аст.

Дараҷаи амнияти озуқавории кишвар аз иқтидори базавии истеҳсолоти кишоварзӣ вобастагӣ дорад ва сиёсати аграрӣ дар доираи таъминоти амнияти озуқаворӣ бояд ба дастгирии ҳамаҷонибаи молистеҳсолкунандагони кишоварзии ватанӣ бо истифодабарии стратегияи протексионизми аграрӣ равона карда шавад.

Бо дарназардошти ин омилҳо, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тамоми кӯшишҳоро ба харҷ медиҳад, ки амнияти озуқавории кишварро дар доираи ҳадафҳои асосии Стратегияи миллии рушд ва Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон таъмин намояд. Дар бахши таъмини амнияти озуқаворӣ то ин давра як қатор тадбирҳои иститустионалӣ андешида шудааст, аз ҷумла:

- Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 декабри соли 2010 «Дар бораи амнияти озуқаворӣ»;
- «Барномаи амнияти озуқавории Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015» аз 2 феврали соли 2009.

Инчунин як қатор барномаҳои соҳавӣ омода ва қабул шудаанд, ки ба таъмини амнияти озуқаворӣ, рушди минбаъдаи соҳа ва беҳтар гаштани сатҳи зиндагии аҳолии кишвар мусоидат хоҳанд кард.

3.3.1. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки бахши таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин

- такмили заминаи меъёрии ҳуқуқии бахши таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди устувори кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи самараноки замин;
- дар амал татбиқ намудани барномаҳои соҳавӣ ва минтақавӣ бо мақсади баланд бардоштани самаранокии истеҳсолоти кишоварзӣ ва истифодаи самараноки захираҳои обу замин, дар ин замина таъмини амнияти озуқаворӣ ва баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳолӣ;
- таҳия ва дар амал татбиқ намудани барномаи модернизатсияи технологии кишоварзӣ, дастрас ва бо техникаи муосир таъмин намудани соҳаи кишоварзӣ ҷиҳати баланд бардоштани ҳосилнокии меҳнат ва таъмин сарфаи захираҳо;
- ташкил намудани кооперативҳои истеҳсолӣ, хизматрасонӣ ва фурӯш бо мақсади: истифодаи самараноки захираҳо (замин, об, техникаи кишоварзӣ, нерӯи инсонӣ); сари вақт гузаронидани чорабиниҳои агротехникӣ; хизматрасониҳои байторӣ, агрономӣ, обтаъминкунӣ ва ғ.;
- ҷоннок намудани рушди муносибатҳои ҳамгироӣ байни молистеҳсолкунандагони кишоварзӣ ва корхонаҳои коркард, бо мақсади коркарди пурраи маҳсулоти кишоварзӣ ва кам намудани талафи он;
- беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳои обёришавандаи кишоварзӣ, бо мақсади зиёд намудани ҳосилнокии замин ва таъмини амнияти озуқаворӣ.

3.3.2. Мушкилиҳои ҷойдошта дар бахши таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин:

- дар ҳолати ногувор қарор доштани базаи моддию техникии кишоварзӣ, гарон будани нархи техникаи кишоварзӣ, қисмҳои эҳтиётӣ, сӯзишворӣ, тухмиҳои хушсифат, нуриҳои минералӣ, заҳрхимикатҳо ва зотҳои чорво;
- зиёд будани миёнаравҳо байни молистеҳсолкунандагони кишоварзӣ ва истеъмолкунандагон, набудани маълумот оид ба бозори фурӯши маҳсулот ва нархҳо;
- набудани корхонаҳои хурди коркарди маҳсулоти кишоварзӣ дар маҳалҳои истеҳсоли он;

- дар ҳолати бади мелиоративӣ қарор доштани заминҳои аҳамияти кишоварзӣ дошта (шӯршавӣ, бодлесшавӣ, баланд шудани сатҳи обҳои зеризаминӣ);
- дар ҳолати фарсудашавӣ қарор доштани пойгоҳҳои обкашонӣ ва ба ҳамаи молистеҳсолкунандагон дастрас набудани об барои обёрикунии заминҳо аз сабаби истифодаи бесамари об дар кишоварзӣ.

3.3.3. Пешниҳодҳо барои солҳои 2013-2015 барои ҳалли мушкилоти бахши Таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин:

- дастгирӣ ва рушди ҳамаҷонибаи соҳибкории истеҳсолӣ дар кишоварзӣ, бо мақсади ҳарчи бештар истеҳсол намудани маҳсулоти кишоварзӣ;
- ҷалби бештари сармояҳо, бо мақсади беҳтар гардонидани ҳолати базаи моддию техникии кишоварзӣ, ҳолати мелиративии заминҳои кишоварзӣ ва мукаммалгардонии идоракунии захираҳои обӣ;
- ҷалби бештари сармояҳо бо мақсади таъмиру барқарор намудани пойгоҳҳои обкашӣ ва ба гардиши кишоварзӣ ворид намудани заминҳои боир ва аз гардиши кишоварзӣ берунмонда ва хариди техникаву механизмҳо барои соҳаи мелиоратсия ва захираҳои об;
- ташкили кооперативҳои коркард ва фурӯши маҳсулот дар маҳалҳои истеҳсоли маҳсулот бо мақсади паст намудани талафи маҳсулот ва дар ин замина ташкили ҷойҳои нави корӣ;
- кам кардани сатҳи эрозияи хок ва вайроншавии заминҳо.

3.3.4. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки бахши таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин, ки дар солҳои 2013-2015 мавриди татбиқ қарор мегиранд:

- идома додани ислоҳоти соҳаи кишоварзӣ, аз ҷумла ислоҳоти иститутсионалии Вазорати кишоварзӣ;
- ташкили базаи комплексии чорводорӣ оид ба нигоҳдорӣ ва парвариши чорво, коркард ва фурӯши маҳсулоти чорводорӣ;
- фароҳам овардани шароити мусоид барои фаъолияти хоҷагиҳои деҳқонӣ дар интихоби кишти зироатҳо, бозори фурӯш ва интихоби озоди шарикон ҳангоми коркард ва фурӯши маҳсулот;
- амалӣ намудани Нақшаи чорабиниҳо барои тақвият бахшидан ба иштироки самараноки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар СУС;
- андешидани тадбирҳо ҷиҳати ба гардиши кишоварзӣ ворид намудани заминҳои боир ва аз гардиши кишоварзӣ холимонда, оид ба азхудкунии заминҳои нави обёришаванда аз ҳисоби маблағҳои мутамарказонидашуда, бо мақсади таъсис додани ҷойҳои нави корӣ дар деҳот ва дар ин замина баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардум, амалисозии тадбирҳои судманд доир ба ҳимояи иншооти хоҷагии халқ аз офатҳои табиӣ, аз қабили обхезӣ ва беҳтар намудани вазъи заминаи моддию техникии ташкилотҳои соҳаи мелиоратсия ва захираҳои об;
- таъмини иҷрои вазифаҳо оид ба беҳтар намудани вазъи мелиоративии заминҳои обёришавандаи кишоварзӣ, иҷрои корҳои соҳилмустаҳкамкунӣ, барқарорсозии қубурҳои баландфишор дар пойгоҳҳои обкашӣ;
- андешидани чораҳои зарурӣ ҷиҳати азхудкунии заминҳои нави обёришаванда;
- татбиқ намудани лоиҳаҳои инвеститсионии «Идоракунии захираҳои обии водии Фарғона», «Идоракунии хавфи обхезӣ дар вилояти Хатлон» ва «Обёрии заминҳои водии Данғара дар масоҳати 1750 га (марҳилаи 2)».

3.3.5. Натиҷаҳои пешбинигардида то соли 2015 дар бахши Таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин:

- дар асоси татбиқи барномаҳои соҳавии қабулгардида зиёд намудани ҳосилнокӣ ва истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ ва дар ин замина таъмин намудани амнияти озуқаворӣ;

- бо мақсади таъмини бозори истеъмолии мамлакат бо маҳсулоти худӣ, амалӣ намудани тадбирҳои мушаххас ҷиҳати баланд бардоштани самарнокии соҳаи чорводорию паррандапарварӣ ва дар се соли оянда бо гӯшт ва шири истеҳсоли дохилӣ таъмин намудани аҳолӣ;
- андешидани тадбирҳои зарурӣ оид ба истифодаи самараноки заминҳо, гузаронидани кишти такрорӣ барои рӯёнидани ду ҳосил аз заминҳои обӣ бо истифода аз тухмиҳои хушсифат ва дар ин замина мусоидат намудан ба таъмини амнияти озуқавории кишвар;
- бо мақсади баланд бардоштани маҳсулнокии маҳсулоти кишоварзӣ ва таъсис додани ҷойҳои нави корӣ дар деҳот ва дар ин замина паст кардани сатҳи камбизоатӣ аз ҳисоби маблағҳои мутамарказонидашуда азхуд намудани 1500 гектар заминҳои нави обёришаванда;
- дар ҳамбастагӣ бо дигар вазорату идораҳои дахлдор ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ андешидани тадбирҳои таъхирнопазир ҷиҳати барқарор намудани корхонаҳои паррандапарварӣ ва дар дохили ҷумҳурӣ зиёд намудани истеҳсоли маҳсулоти озуқаи чорводорӣ, паррандаву моҳипарварӣ;
- андешидани тадбирҳои судманд ҷиҳати васеъ ба роҳ мондани ҳамкории мустақим бо сармоягузорон барои татбиқи саривақтиву босифати лоиҳаҳои афзалиятноке, ки бо ҷалби маблағҳои давлатӣ ва созмонҳои молиявии байналмилалӣ амалӣ мегарданд;
- беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳои обёришавандаи кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар масоҳати на камтар аз 30,0 ҳазор гектар;
- якҷоя бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва вазорату идораҳои дахлдор доир ба ҳимояи иншооти хоҷагии халқ аз офатҳои табиӣ ва обхезӣ гузаронидани корҳои соҳилмустаҳкамкунӣ (аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳо) дар масофаи 84,3 км соҳили дарёҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- иҷро намудани корҳои барқарорсозии қубурҳои баландфишор дар пойгоҳҳои обкашии Вазорати мелиоратсия ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла барқарор намудани 9957,3 метрқубурҳои баландфишор ва дар ин замина беҳтар намудани таъминоти 22898 га заминҳо бо оби полезӣ;
- таъмиру барқарор намудани пойгоҳҳои обкашӣ ва ба гардиши кишоварзӣ ворид намудани заминҳои боир ва аз гардиши кишоварзӣ берунмонда.

БОБИ 4. БАХШИ ИҶТИМОӢ: ТАЪМИНИ РУШДИ НЕРӮИ ИНСОНӢ

4.1. Таҳкими ҳифзи иҷтимоӣ ва таъмини шуғли аҳолӣ

Дар Стратегияи миллии рушд таҳкими ҳифзи иҷтимоӣ, суғуртаи иҷтимоӣ ва таъмини шуғли аҳолӣ маҷмӯи тадбирҳое муайян шудаанд, ки барои таъмини кафолатҳои конститутсионии ҳуқуқи шаҳрвандони ҷумҳурӣ мусоидат менамоянд. Татбиқи ин тадбирҳо имкон медиҳад, ки масъалаҳои ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, аз қабили бекорӣ, болоравии нархҳо дар бозори истеъмолӣ, беқурбшавии даромадҳо ва дигар ҳолатҳои буҳронӣ, ки ба сатҳи зиндагии аҳолӣ таъсири манфӣ мерасонанд, ҳалли худро пайдо намоянд. Дар стратегияҳои қабулнамудаи Ҳукумати ҷумҳурӣ низ самтҳои афзалиятноки соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ он самтҳое ба ҳисоб мераванд, ки мустақиман ба сатҳи зиндагии аҳолӣ таъсир мерасонанд: шуғл, суғуртаи иҷтимоӣ, таъминот бо нафақа, кӯмаки суроғавии иҷтимоӣ.

Тавассути амалӣ гардонидани барномаҳои давлатии мусоидат ба шуғли аҳолӣ ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар бахши муҳоҷирати меҳнатӣ кӯшиш ба харҷ дода мешавад, ки масъалаи бо шуғл фаро гирифтани аҳолӣ ва паст кардани шиддатнокии бозори меҳнат ҳалли худро пайдо намоянд. Дар давоми солҳои 2009-2011 дар соҳаҳои иқтисоди миллӣ бештар аз 451 ҳазор ҷойҳои нави корӣ таъсис дода шуд. Муҳоҷирати меҳнатӣ низ яке аз роҳҳои маъмули бо шуғл фаро гирифтани аҳолӣ буда, маблағҳое, ки аз ҳисоби муҳоҷирони меҳнатӣ ворид мешаванд, барои баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳолӣ манбаи иловагӣ ба ҳисоб меравад. Дар соли 2011 интиқоли маблағҳо аз муҳоҷирати меҳнатӣ 3015,2 млн. доллари ИМА-ро ташкил дод, ки аз қисми хароҷоти буҷети ҷумҳурӣ 1,7 маротиба зиёд аст.

Бо дарназардошти афзоиши ҳамасолаи шумораи аҳолӣ (ҳамасола беш аз 2-2,5фоиз), теъдоди захираҳои меҳнатӣ бо суръат афзоиш меёбад ва дар шароити имрӯза бозори меҳнати дохилӣ ҳамаи ин захираҳоро бо шуғл фаро гирифта наметавонад. Зарурати андешидани чораҳои иловагӣ барои фароҳам овардани шароити мусоид ҷиҳати ба шуғли беҳтар фаро гирифтани аҳолӣ ва дастгирии иҷтимоии шаҳрвандони бекор ба миён меояд.

Бо мақсади таъмини шаффофияти бозори меҳнат ва ба ин восита ба танзим даровардани масъалаҳои таъсиси ҷойҳои нави корӣ, мусоидат ба бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ, инкишофи касбҳои мардумӣ ва меҳнати хонагӣ, тавсеаи амалияи истифодаи шаклҳои мавсимии шуғл ва мутобиқ гардонидани малакаи қувваҳои корӣ ба талаботи бозори меҳнат, ҳамзамон муайян намудани шуғлнокии захираҳои меҳнатие, ки дар хориҷи кишвар фаъолият мекунанд, зарурате ба миён омадааст, ки баланси захираҳои меҳнатии ҷумҳурӣ таҳия карда шавад.

Дар самти суғуртаи иҷтимоӣ низ заминаҳои ҳуқуқӣ таҳия шудаанд, ки тавассути онҳо тартиби пардохти нафақа, ҷубронпулӣ, хизматрасонӣ оид ба таъминоти нафақа ва бекорӣ муқаррар карда шудааст. Вале дар қонунгузории ҷорӣ муайян намудани суғуртаи иҷтимоии корманд аз ҳодисаҳои нохуш татбиқ наёфтааст.

Мувофиқи нишондиҳандаҳои ҳисоботи омори расмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон то 1 январи соли 2012 теъдоди умумии нафақахӯрон 591956 нафарро ташкил медиҳад, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2009 37971 нафар зиёд гардидааст. Андозаи миёнаи нафақа дар ҷумҳурӣ 152,30 сомониро ташкил дод, ки нисбат ба соли 2009 61,59 сомонӣ афзудааст.

Ҳамзамон, ҷиҳати таҳким бахшидан ба ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ дар доираи татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳадди ақали зиндагӣ» барои зина ба зина наздик намудани андозаи музди меҳнати ҳадди ақал, нафақа, кӯмакпулиҳо ва дигар намудҳои пардохтҳои иҷтимоӣ бо нишондиҳандаи ҳадди ақали зиндагӣ зарур аст, ки ҳуҷҷатҳои меъёрӣ таҳия гашта, мавриди амал қарор дода шаванд.

Дар доираи муқаррароти қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳадди ақали зиндагӣ» ва «Дар бораи стандартҳои давлатии иҷтимоӣ» бояд масъалаҳои зерин ҳалли худро пайдо намоянд:

– андозаи минималии пардохти музди меҳнат дар доираи ҳадди ақали зиндагӣ;
– меъёрҳо ва тартиби пардохти музди меҳнати кормандони соҳаи буҷавӣ;
– ҳамасола баланд бардоштани музди миёнаи меҳнат ва ҳар сол накамтар аз 20 фоиз баланд кардани андозаи ҳадди ақали музди меҳнат.

4.1.1. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки бахши Таҳкими ҳифзи иҷтимоӣ ва таъмини шуғли аҳолӣ.

Мақсад ва вазифаҳои «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015» ва «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» ба ҳалли масъалаҳои аввалиндараҷаи иҷтимоию иқтисодӣ нигаронида шудаанд, ки бояд дар оянда барои шаҳрвандони кишвар зиндагии шоиста ва кӯмакҳои иҷтимоии сифатнокро фароҳам оварад. Бо дарназардошти расидан ба ин ҳадафҳо дар Стратегияи амалиёт барои солҳои 2013-2015 дар навбати аввал масъалаҳои барои ҷумҳурӣ афзалиятнок ва мубрами рӯз, аз ҷумла таъмини аҳолӣ бо ҷои кор, суғуртаи иҷтимоӣ, таъминоти нафақа ва кӯмакҳои унвонии иҷтимоӣ муайян шудаанд. Азбаски дар шароити имрӯза масъалаи бо шуғл фаро гирифтани аҳолӣ яке аз вазифаҳои стратегии давлат ва омили асосии баланд бардоштани сатҳи зиндагӣ ба ҳисоб меравад, дар Стратегияи мазкур ба ин масъала таваҷҷуҳи хоса зоҳир шудааст. Суръати баланди афзоиши табиии аҳолӣ, ҳамасола ворид гаштани захираҳои зиёди меҳнатӣ ба бозори меҳнат масъалаҳои бо шуғл фаро гирифтани аҳолии қобили меҳнатро муташанниҷ месозад. Дар баробари ин ҳалли масъалаи баланд бардоштани сатҳу сифати касбии захираҳои меҳнатӣ ногузир аст.

4.1.2. Аз сабаби дарозмуҳлат ва характери доимӣ доштани баъзе мушкилоти қаблан мавҷуда, дар Стратегияи мазкур низ онҳо боқӣ мемонанд:

– механизми номукаммали идоравию молиявии соҳаи иҷтимоӣ;
– вуҷуд надоштани методологияи муосир ва механизми муҷаҳҳази ҷамъоварӣ, коркард ва пешниҳоди иттилооти омори соҳавӣ;
– маҳдуд будани манбаъҳои маблағгузорӣ ва заминаҳои номукаммали меъёрии ҳуқуқии ҳифзи иҷтимоӣ;
– нокифоягии унвонияти ҳаҷми кӯмаку хизматрасониҳои иҷтимоӣ, набудани стандарти хизматҳои иҷтимоӣ;
– заминаҳои номусоиди ташкилу рушди инфрасохтори алтернативии хизматрасониҳои иҷтимоӣ тавассути механизмҳои муосири татбиқшавии онҳо;
– набудани сиёсати самараноки пешгирии хатарҳои иҷтимоӣ;
– халалдор шудани адолати иҷтимоӣ аз сабаби номукаммалии низоми суғуртаи иҷтимоӣ;
– имкониятҳои маҳдуди захираҳои кадрии мақомоти давлатии шуғли аҳолӣ;
– пастсифат будан ва рақобатпазир набудани захираҳои меҳнатӣ дар бозори меҳнат;
– набудани механизми таъмини нафақа, ҳифзи саломатӣ ва ҳуқуқҳои шаҳрвандии муҳоҷирони меҳнатӣ.

4.1.3. Бо мақсади баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳолӣ, пешниҳоди хизматҳои иҷтимоии сифатноку сурогавӣ ва ҳалли мушкилоти ҷойдошта дар масъалаҳои ҳифзи иҷтимоии аҳолии кишвар, мутобиқ ба мақсаду афзалиятҳои Стратегияи миллии рушд дар Стратегияи мазкур вазифаҳои зайл муайян шудаанд:

4.1.3.1. Беҳтар намудани низоми идоракунии ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ ва унвонияти хизматҳои иҷтимоӣ бояд аз истифодаи чунин роҳу воситаҳо ҳалли худро пайдо намоянд:

– барқарорсозӣ ва таҳкими заминаи моддию техникии муассисаҳое, ки ба аҳолӣ хизматрасонии иҷтимоиро анҷом медиҳанд;
– такмили механизми фароҳам овардани хизматрасонии иҷтимоӣ дар навбати аввал барои гуруҳҳои аҳолии осебпазир;

- такмили сохтор ва таҷдиди назари салоҳияту ваколати Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ тавассути таҳияву татбиқи чорабиниҳои аввалиндараҷа дар дурнамои миёнамуҳлат (2013-2015);
- инкишофи маҷмӯи хизматрасонии алтернативӣ дар ҳамкорӣ бо такшилотҳои донор ва ғайридавлатӣ;
- идомаи фаъолият ҷиҳати таъсиси низоми ягонаи бисёрсатҳаи идоракунии ҳифзи ҳуқуқҳои кӯдак, бо мақсади бартараф намудани сабабу шароитҳое, ки барои паст кардани сатҳи камбизоатии кӯдакон монеа эҷод мекунанд.

Такмили низоми идоракунии ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ дар доираи таҳия ва татбиқи амалии консепсияи ислоҳот ва стратегияи рушди низоми давлатии ҳифзи иҷтимоӣ асос меёбад, ки дар он ҳадаф ва самтҳои сиёсати стратегии иҷтимоии давлат муайян гардида, барои фароҳам овардани шароити воқеӣ баҳри ба амал баровардани ҳуқуқҳои шаҳрвандон ба ҳифзи иҷтимоӣ мусоидат менамояд.

4.1.3.2. Фароҳамоварии шароит дар самти дастрасии ниёзмандон ба манбаъҳое, ки имконияти мустақиман аз вазъи камбизоатӣ раҳоӣ ёфтанро таъмин менамоянд идомаи фаъолиятро дар назар дорад:

4.1.3.2.(1). Меҳнат ва музди меҳнат:

- бо мақсади баланд бардоштани нақши шарикони иҷтимоӣ дар ҳалли проблемаҳои меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, иттиҳодияҳои корфармоён таъсис дода мешаванд, ки шарикони ваколатдори ҳокимияти иҷроия ва иттифоқҳои касаба дар низоми трипартизм хоҳанд буд. Рушди муносибатҳои шарикона дар низоми трипартизм ҳифзи манфиатҳои иҷтимоии шарикон ва ҳалли проблемаҳои меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолиро таъмин хоҳад кард;
- ҷиҳати ҷорӣ намудани таҷрибаи пешқадами байналмилалӣ оид ба масъалаҳои ташкил ва ҳифзи шароити меҳнат бо истифода аз шакл ва усулҳои Ташкилоти байналмилалии меҳнат тадбирҳо андешида мешаванд;
- ислоҳоти музди меҳнати хизматчиёни давлатӣ ва кормандони соҳаи маорифу тандурустӣ, ки марҳилаи дуюм то соли 2015 чорабиниҳои марбутаи бо Консепсияи музди меҳнат пешбинишударо анҷом мебахшад;
- суръат бахшидан ба раванди танзими муносибатҳои иҷтимоию меҳнатӣ бо истифода аз меъёру муқаррарот ва тарзу усулҳои шарикии иҷтимоӣ;
- таҳияву татбиқи механизмҳои самараноки индексатсиякунонии музди меҳнат, ки вазъияти ба баландбарории музди меҳнат тобовар набудани буҷетро имконпазир мегардонад;
- идомаи таҷрибаи ҳамасолаи баланд бардоштани музди меҳнат, аз ҷумла ҳадди ақали он;
- андешидани тадбиру чорабиниҳои идомаи сиёсат ба хотири тадриҷан решакан намудани шаклҳои бадтарини истифодабарии меҳнати кӯдакон;
- пурзӯр намудани заминаҳои меъёрию ҳуқуқӣ, ташкилӣ ва моддиву техникии Хадамоти давлатии назорат дар соҳаи меҳнат, шуғл ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, бахусус ба хотири беҳдошти самараи тадбирҳои таъсиррасонӣ ба корфармоёне, ки талаботи қонунгузории меҳнат ва ҳифзи онро риоя намекунанд;
- таҳияи низоми баланд бардоштани музди меҳнати ҳадди ақал бо пайвастан ба нишондиҳандаҳои мушаххаси иқтисодии кишвар ва инчунин бо дарназардошти болоравии сатҳи таваррум;
- ҳалли мушкилоти қарздорӣ оид ба пардохти музди меҳнат.

4.1.3.2.(2). Танзими бозори меҳнат, мусоидат ба шуғли аҳолӣ ва кӯмак ба бекорон:

- ҷорӣ намудани механизми самараноки татбиқи сиёсати давлатӣ дар таъмини шуғли аҳолӣ, танзими бозори меҳнат ва муҳоҷирати меҳнатӣ;
- рушди ниҳодии мақоми ваколатдор, такмили заминаҳои меъёрию ҳуқуқӣ, ташаккули низоми омоданамоии касбӣ ва батар тибдарории низоми равонасозии муҳоҷирони меҳнатӣ ба хориҷа;

- иштироки бахши хусусӣ дар таҳияи барномаҳои таъмини шуғли аҳолӣ ва ташкили бозорҳои нави меҳнат;
- беҳтар намудани сифати корҳои роҳнамоии касбӣ ва татбиқи барномаҳои таълимии мутобиқшавии бекорон;
- боистифода аз воситаҳои замонавии иттилоотӣ таҷҳизонидани мақомоти давлатии шуғли аҳолӣ, ба роҳ мондани омӯзиш, тадқиқот ва мониторинги мунтазами бозори меҳнат, ташаккули махзани маълумотии нишондиҳандаҳои бозори меҳнат;
- мусоидат ба шуғли аҳолии осебпазир дар бозори меҳнат бо дарназардошти пешбинии ҷойҳои махсуси корӣ (квота), фарогирӣ ба тайёрии касбӣ, такмили ихтисос ва бозомӯзӣ;
- тавсеаи фаъолият дар самти рушди модули технологӣ барои таълими калонсолон.

4.1.3.2.(3). Фароҳам овардани шароити мусоид барои ба шуғли доимӣ фаро гирифтани насли ҷавон:

- тарбия ва омода намудани ҷавонон бо мақсади рушду такомулёбии фардӣ дар муқобилият ва рақобатнокӣ ба тазодҳои ҷомеаи муосир тавассути таъсис ва рушди марказҳои ҷавонон дар шаҳру ноҳияҳо;
- такмили шароит баҳри ташаккули тарзи ҳаёти солим байни насли ҷавони кишвар тариқи васеъ гардонидани шабакаи хадамоти варзишӣ ва тарбияи ҷисмонӣ.

4.1.3.3. Рушди низомиислоҳотии суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа:

- беҳдошти самаранокии идоракунии низоми суғуртаи иҷтимоӣ тавассути компютеркунонии баҳисобгирии шахсони суғурташуда ва гирандагони пардохтпулиҳои суғуртаи иҷтимоӣ;
- автоматикунонии раванди таъиноти нафақаҳои суғуртавӣ ва такмили низоми омори суғуртавӣ;
- дарёфти роҳҳои навинизоми фарогирии суғуртаи иҷтимоии муҳоҷирони меҳнатӣ;
- пешгирӣ ва рафъи сабабу шароитҳои қарздорӣ ҳангоми пардохти андози иҷтимоӣ ва пардохтпулиҳо ба шахсони суғурташуда;
- такмили низоми баҳисобгирии пардохтҳои инфиродӣ барои таъмини нафақаи соҳибкороне, ки ба сифати шахси воқеӣ ба қайд гирифта мешаванд;
- азнавтақсимкунии ҳаҷми пардохтҳои суғуртаи иҷтимоӣ байни корманд ва корфармо;
- ташаккули низоми дастрас барои ҳамроҳшавии ихтиёрии ҳамаи хоҳишмандон ба низоми таъминоти нафақавӣ, аз ҷумла барои муҳоҷирони меҳнатӣ.

Татбиқи тадбирҳо оид ба ҳалли вазифаҳои тақвияти ислоҳоти низоми суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа ба таъсиси давравии низоми бисёрсатҳаи нафақа ба принсипҳои суғуртаи нафақа ва аз нигоҳи молиявӣ устувор асосёфта, мусоидат менамояд.

4.1.3.4. Идомаи фаъолият дар самти ислоҳоти низоми кӯмаки иҷтимоӣ мусоидат ба зиёд шудани сатҳи шуғл бо роҳи фаолгардонии аҳолии қобили меҳнат, рушди муҳити соҳибкорӣ ва таъсиси бозори меҳнати барои ҳама дастрас дар доираи татбиқи ҳадафҳои Стратегияи давлатии рушди бозори меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2020:

- такмил ва инкишофи заминаи дахлдори меъёрию ҳуқуқӣ ва қонунгузорӣ, ки таъсиси механизми маҷмӯии асосноксозиро барои ҳамаи субъектҳои низоми суғуртаи давлатии иҷтимоӣ таъмин менамояд;
- таҷдиди назар намудани низоми имтиёзҳо ва афзалиятҳо, тафриқагузории онҳо, муайян намудани манбаи захираҳои молиявӣ ва кам кардани ҳаҷми истифодаи ғайримақсадноки воситаҳои маҳдуди молиявӣ;

- вусъат ва татбиқи минбаъдаи шаклу усулҳоинави хизматрасониҳои иҷтимоӣ тавассути рушди низоми муассисаҳои марбутаи сатҳи маҳалливу ҷамоатҳои худидорашаванда дар ҳамкорӣ бо сохторҳои ғайридавлативу намояндагони ҷомеаи шаҳрвандӣ;
- ҷорӣ намудани шаклу усулҳои наву замонавии пешниҳодкунии хизматрасониҳои иҷтимоӣ, инчунин такмили минбаъдаи принсипҳои суроғавии хизматрасониҳои иҷтимоӣ ба кӯдакон, ки ба хизматрасониҳои ҷамоативу оилавии афзалиятнок такя мекунад;
- таҳияи Консепсияи рушди хизматҳои иҷтимоӣ бо дарназардошти масъалаҳои фарогири мазмуну мундариҷа, ҳаҷм, стандартҳои ҳадди ақали хизматрасониҳои иҷтимоӣ ва салоҳияту масъулият дар робита ба нигоҳубини кӯдак, аз ҷумла дастгирии буҷетии ҳифзи ҳуқуқи кӯдак;
- таҳияву татбиқи низоми миллии мониторинги некӯаҳволии аҳолӣ;
- таҳкими заминаҳои меъёрию ҳуқуқии таъсиси низоми стандартҳои иҷтимоӣ ва арзёбии талабот ба хизматрасониҳо аз рӯи усули пешниҳоди суроғавӣ;
- таҷдиди таҳияи барномаҳо оид ба пешниҳоди хизматрасониҳои иҷтимоӣ дар миқёси шаҳру ноҳияҳо бо дарназардошти зарурият ба самтивазкунии маҷроҳои молиявӣ ва татбиқи низоми назорати мунтазами сифати пешниҳоди хизматрасониҳои иҷтимоӣ;
- тавсеаи ташвиқоту тарғиботи иттилоотиву фаҳмондадиҳӣ бо мақсади баланд бардоштани маърифати ҳуқуқии шаҳрвандон ва сатҳи огаҳии онҳо аз тарзу усулҳои дастраскунии кӯмаки суроғавии иҷтимоӣ.

4.1.4. Татбиқи тадбирҳои пешбининамудаи Стратегияи мазкур дар соҳаи ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ дар дурнамои миёнамуҳлат (2013 – 2015) имкон медиҳад, ки:

- самарабахшии идоракунии воситаҳои пулии суғуртаи давлатии иҷтимоӣ ва низоми нафақа дар маҷмӯъ баланд бардошта шавад;
- теъдоди шахсони суғурташуда дар низоми суғуртаи давлатии иҷтимоӣ афзоиш ёфта, ҳамзамон шумораи муассисаҳои марбута афзояд;
- инфрасохтори иҷтимоие, ки пешниҳоди имтиёз ва хизматрасонии суроғавиро ба ӯҳда дорад, бояд дар асоси принсипи фаъолияти низоми «Равзанаи ягона» ташаккул ёбад;
- сатҳи бекорӣ коҳиш ёфта, рақобатпазирии захираҳои меҳнатӣ беҳтар ва даромади пулии аҳолӣ зиёд гардад;
- низоми идораи ҳифзи меҳнат тақвият ёфта, ба беҳдошти шароити кор, пешгирии ҳодисаҳои нохуш дар истеҳсолот ва бемориҳои касбӣ мусоидат намояд ва ба маҳсулнокии меҳнат замина гузорад;
- сатҳи камбизоатӣ то 10 фоиз паст мегардад.

Иҷрои вазифаи мазкур бо саъю кӯшиши нигоҳ доштани муҳити макроиқтисодии устувор, ҳамчун шарти муҳим барои вусъатбахшӣ ва таъмин намудан бо ҷойҳои корӣ алоқаманд мебошад. Дар дурнамои демографии дарозмуҳлат то соли 2020 шумораи аҳолии синну соли қобили меҳнат нисбат ба соли 2009 зиёда аз 28,4 фоиз афзоиш меёбад. Ин ба вусъатбахшии бештари соҳаҳои меҳнатталаб ва таъсиси бахшҳои навро дар иқтисод тақозо менамояд.

4.2. Рушди соҳаҳои илм ва маориф

Таъмини рушди устувори иқтисодиёт, истифодаи оқилонаи сарватҳои моддиву маънавӣ, ташаккули шаклҳои самараноки идораи давлатӣ, амалӣ гардонидани мақсадҳои стратегии давлат ҷиҳати баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳолӣ ва муаррифии арзишҳои миллӣ ба сатҳи рушди неруи инсонӣ вобаста аст. Ба хотири расидан ба ин ҳадафҳо илму маориф аз тарафи давлат бахши ҳаётан муҳими иқтисоди миллӣ арзёбӣ гашта, барои суръат бахшидан ба ислоҳоти соҳа заминаҳои меъёрию ҳуқуқӣ таҳия ва мавриди амал қарор доранд.

Вале ҷараёни сусти ислоҳоти институтсионалӣ ва истифодаи нокифояи захираҳои мавҷудаи маънавию молиявӣ, ҳалли масъалаҳои навсозии соҳаҳои илму маориф, беҳтар намудани дастовардҳои илмӣ-техникӣ, комёб шудан ба дастрасии баробар ба маориф, баланд бардоштани сифати таълиму тарбия дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот ва таъмини соҳаҳои иқтисодиётро бо мутахассисони соҳибкасб ва ба талаботи бозори меҳнат ҷавобгӯй мушкил мегардонад.

Гарчанде хароҷоти давлатӣ ба рушди илм ва маориф ҳамасола тамоюли афзоиш дошта бошад ҳам, дар муқоиса нисбат ба талаботи воқеии онҳо басанда нестанд.

Ҳаҷми хароҷоти давлатӣ барои рушди соҳаҳои илм ва маориф дар соли 2011 нисбат ба ММД мутаносибан 0,1 ва 4,5% ро ташкил дод.

Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки барои то ҳадди ақал қонеъ гардонидани эҳтиёҷот барои нигоҳдошт ва рушди низоми илму маориф, бо дарназардошти омили демографӣ, то соли 2015 бояд ҳиссаи солонаи хароҷот барои соҳаи илм то 3 фоиз ва маориф то 5-5,5 фоизи ММД баробар карда шавад.

4.2.1. Илм

Дар шароити ҳамгироии муносибатҳо бо ҷомеаи ҷаҳонӣ азхуд намудан ва дар ҳамаи самтҳои фаъолият ҷорӣ намудани навигариҳои илму техника ва технологияҳои муосир, ташаккули нерӯи солиму созандаи ҷамъият шарти асосии рушди босуботи иқтисодӣ ва баланд бардоштани сатҳу сифати зиндагии аҳолии кишвар мебошад.

Бо мақсади ҳавасмандгардонии фаъолияти илмию техникӣ ва инноватсионӣ, ташаккули заминаи меъёрии ҳуқуқӣ ва инфрасохтори мусоид барои фаъолияти инноватсионӣ, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти инноватсионӣ» ва «Барномаи рушди инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020» қабул ва мавриди амал қарор доранд.

Ҷиҳати татбиқи бештари дастовардҳои илм дар истеҳсолот ва ба ҳадафҳои рушди иқтисоди миллӣ мувофиқ намудани самтҳои афзалиятноки тадқиқотҳои илмӣ, дар доираи нишондоди «Стратегияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи илм ва технология барои солҳои 2007-2015» ва «Барномаи рушди инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020», дар муассисаҳои илмӣ, дар бахшҳои барои ҷумҳурӣ муҳим, ба монанди гидроэнергетика, истифодаи захираҳои об, коркарди алюминий, мониторинги ҳолати сейсмологӣ, радиатсионӣ ва амнияти биологӣ, технологияҳои коркарди пахта ва дигар ашёи хоми кишоварзӣ, селексияи растаниҳо ва дигар бахшҳо тадқиқотҳо бурда мешаванд.

Нерӯи илмии мамлакат дар 87 муассисаи илмӣ, аз ҷумла дар Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, Академияи илмҳои тибби Тоҷикистон ва муассисаҳои таҳсилоти олии ҷумҳурӣ муттаҳид карда шудааст.

4.2.1.1. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки бахши илм

Дар доираи ҳадафҳои Стратегияи мазкур таваҷҷӯҳи нерӯи илмии ҷумҳурӣ ба ***самтҳои асосӣ ва афзалиятнок, пеш аз ҳама баланд бардоштани самараи корҳои илмию таҳқиқотӣ, гузариши илм ба роҳи инноватсионии рушд ва баланд бардоштани нақши илм дар ҳалли масъалаҳои иҷтимоию иқтисодии кишвар*** нигаронида мешавад.

4.2.1.2. Таҳлили вазъ дар соҳаи илм нишон медиҳад, ки мушкилиҳои асосии бахш аз инҳо иборатанд:

- –ҷалби маҳдуди нерӯи илмӣ барои таҳияи барномаҳои маҷмӯии илмию техникии ҷумҳуриявӣ, ки ба ҳалли мушкилиҳои муҳими рушди иҷтимоию иқтисодии кишвар нигаронида шудаанд;
- –нисбатан кам будани таҳқиқот дар самти илмҳои дақиқ (техникӣ, табиатшиносӣ, нанотехнология, биотехнология, геномуҳандисӣ, биологияи молекулӣ) ва рақобатпазир набудани мавзуъҳои таҳқиқшаванда дар муқоиса ба дастовардҳои илму технологияи муосир;

–самаранокии пасти захираҳои молиявии ба рушди илм пешбинишаванда. Ташкил нашудани фондҳои инноватсионӣ. Назаррас набудани фаъолияти муассисаҳои илмӣ дар ҷалби маблағҳои ғайрибуҷетӣ;

–таъминоти нокифояи моддию техникии соҳаи илм, махсусан дараҷаи пасти таъминот бо технологияҳои коммуникатсионию иттилоотӣ ва инфрасохтори инноватсионӣ;

–нарасогии мутахассисони илмии ҷавобгӯи талаботи замони муосир;

–сатҳи нокифояи ҳамкориҳои байналмилалии илмию техникӣ.

4.2.1.3. Бо дарназардошти мақсадҳои Стратегия, афзалиятҳои Стратегияи миллии рушд ва ба инобат гирифтани мушкилоти ҷойдошта дар соҳаи илм, вазифаҳои Стратегия дар бахш аз инҳо иборатанд:

4.2.1.3.1. Такмили заминаи меъёрию ҳуқуқӣ, ки барои гузариш ба рушди инноватсионии илм мусоидат менамояд:

Барои ноил шудан ба ин ҳадафҳо такмили заминаи меъёрии ҳуқуқӣ, ки ба рушди минбаъдаи илм ва татбиқи технологияҳо нигаронида шудааст, зарур аст. Пеш аз ҳама амалисозии тадбирҳо оид ба ислоҳоти соҳаи илм тибқи «Стратегияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи илм ва технология барои солҳои 2011-2015» ва дар доираи татбиқи «Барномаи рушди инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020» таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар самти рушди фаъолияти инноватсионӣ. Ин амалҳо барои ҳамгироии илмҳои академикӣ, амалӣ ва муассисаҳои олии таълимӣ, татбиқи бештари натиҷаҳои илм дар истеҳсолот, гузариши илм бо роҳи инноватсионии рушд ва ҷиҳати беҳтар намудани ҳавасмандии олимон ба натиҷаҳои фаъолият мусоидат менамояд.

4.2.1.3.2. Мутамарказ гардонидани нерӯи илмӣ ва равона намудани захираҳои молиявӣ ба самтҳои афзалиятноки таҳқиқот, ки ба рушди иқтисодии мамлакат мусоидат менамоянд:

– маблағгузории лоиҳаву барномаҳои илмӣ ва инноватсионӣ дар асоси озмун ва бо дарназардошти эҳтиёҷоти амалӣ доштани онҳо баррасӣ шаванд. Барои истифодаи самараноки захираҳои молиявӣ дар солҳои оянда шумораи мавзуъҳои илмӣ-тадқиқотӣ кам карда шаванд ва маблағҳо бештар ба таҳқиқи лоиҳаҳое равона карда шаванд, ки самараи бештари иқтисодӣ доранд. Ҳоло дар муассисаҳои илмӣ-таҳқиқотии кишвар зиёда аз 350 мавзуъ мавриди тадқиқ қарор доранд, ки дар муқоиса ба дастовардҳои илму технологияи муосир рақобатпазир нестанд. Инчунин, вобаста ба вазъи тағйирёбандаи иқтисодиёти ҷаҳони муосир, бо мақсади пешгирӣ намудани оқибатҳои таъсири манфии он ба иқтисоди миллӣ, тавсияҳои илмии воқеӣ ва рӯзмарра заруранд;

– баланд бардоштани самаранокии таҳқиқоти илмӣ дар соҳаи илмҳои табиатшиносӣ ва техникӣ, инчунин ҷустуҷӯи роҳҳои самараноки дар истеҳсолот ҷорӣ намудани коркардҳои илмӣ ва технологӣ;

– дар бахши илмҳои кишоварзӣ ба вуҷуд овардани селексияи навъҳои нави серҳосили кишоварзӣ, коркарди усулҳои биотехнологӣ, технологияҳои инноватсионии иммунологии биохимиявӣ ва генетикӣ, усулҳои биологии мубориза бар зидди ҳашароти зараррасон, истифодаи комплексӣ ва оқилонаи захираҳои обӣ, ки бештар татбиқи амалӣ доранд ва барои таъмини амнияти озуқавории ҷумҳурӣ мусоидат менамоянд**;**

– ба вуҷуд овардани шароити мусоид барои соҳаи илм ва ҷалб намудани маблағҳои ғайрибуҷетӣ. Ҷиҳати истифодаи самараноки маблағҳо чун таҷрибаи давлатҳои пешрафта то 50 фоизи захираҳои молиявӣ ба самти корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва таҷрибавӣ-конструкторӣ равона карда шаванд. Муассисаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ дар ҳамкорӣ бо истеҳсолот лоиҳаҳои фармоиширо бештар амалӣ намоянд.

4.2.1.3.3. Беҳбуди заминаи моддию техникии бахши илм:

Бо мақсади таҳкими заминаи моддӣ-техникии муассисаҳои илмӣ ва фароҳам овардани инфрасохтори муосири илмӣ зарурати азнавтаҷҳизонии муассисаҳо, ташаккули заминаи иттилоотӣ дар соҳаи илм, истифода аз шабакаи Интернет бо истифодаи технологияҳои муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ ва таъсис додани марказҳои технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ ба миён омадааст ва дар давраи татбиқи Стратегияи мазкур ин мушкилот бояд ҳалли худро ёбанд. Васеъ намудани доираи фаъолияти паркҳои технологӣ аз сатҳи муассисаҳои таҳсилоти олии касбии кишвар то истеҳсолот, ки барои таҳкими заминаи моддӣ-техникии илмию инноватсионӣ зарур аст.

4.2.1.3.4. Тайёр кардани кадрҳои баландихтисоси илмӣ дар заминаи ҳамкориҳои байналмилалии илмию техникӣ:

Ҷиҳати татбиқи «Барномаи тайёр кардани кадрҳои илмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2009-2015», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 июли соли 2008, №296 тасдиқ шудааст, барои такмили низоми тайёр кардани кадрҳои илмии дорои тахассуси олӣ ва ба вуҷуд овардани нерӯи илмие, ки қобилияти дар сатҳи муосир ҳал намудани муҳимтарин масъалаҳои илмию техникии мамлакатро дошта бошанд, чораҳои зарурӣ амалӣ карда мешавад.

Ҳамзамон, дар мавриди ҳамгироии илми академӣ ва амалӣ бо илми муассисаҳои таҳсилоти олӣ ва такмили низоми тайёр кардани кадрҳои баландихтисоси илмӣ дар аспирантура ва докторантураи муассисаҳои илмии хориҷи кишвар чораҳои зарурӣ андешида мешаванд.

4.2.1.4. Натиҷаҳои пешбинигардида.

Дар назар аст, ки амалисозии тадбирҳои зикршуда дар соҳаи илм дар чаҳорчӯби «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» барои рушди минбаъдаи илму техника заминаи меъёрии ҳуқуқӣ фароҳам оварда, натиҷаҳои илмӣ ва инноватсионӣ дар иқтисодиёти кишвар бештар татбиқ карда шаванд, инчунин маблағҷудокунии мақсаднок ба лоиҳаву барномаҳои илмӣ ва инноватсионӣ зиёд гардида, муассисаҳои илмию тадқиқотӣ ба шабакаи Интернет бо истифодаи технологияҳои навтарини иттилоотию коммуникатсионӣ пайваст ва кадрҳои баландихтисоси илмӣ таъмин мегарданд.

4.2.2. Маориф

Барои ноил гардидан ба мақсадҳои СМР/СБСНМТ ва «Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2020» маориф ҳамчун соҳаи арзишманду сарнавиштсози ҷомеа ва яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлат эълон гардида, барои ғанӣ гардонидан ва истифодаи оқилонаи сарватҳои моддиву маънавӣ, ташаккулу тарбияи нерӯи созандаи ҷомеа, таъмини рушди устувори иқтисодӣ ва зиндагии ободу осудаи шаҳрвандони кишвар саҳми босазо мегузорад. Гузариш ба муносибатҳои нави иқтисодӣ ба инкишоф ва ислоҳоти соҳаи маориф мусоидат намуд. Дар ин замина, як қатор дигаргуниҳо дар низоми маориф ба вуҷуд омада, заминаҳои моддӣ-техникии муассисаҳои таълимӣ таҳким ёфт ва барои беҳтар гардидани соҳаи маориф шароит фароҳам омад. Дар давраи татбиқи стратегияи амалишаванда як қатор санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ қабул гардиданд, ки сиёсати давлатиро дар соҳаи маориф муайян намуда, асосан ба навсозии соҳаи маориф, комёб шудан ба дастрасии баробар ба маориф, ҳалли масъалаҳои гендерӣ, баланд бардоштани сифати таълим, рафъи камбизоатӣ бо роҳи баланд бардоштани сатҳи саводнокии аҳолӣ равона гардидаанд.

Низоми идораи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон иборат аст аз муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ, муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ (муассисаҳои беруназмактабӣ), муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ (омӯзишгоҳ, литсей, коллеҷ ва техникум), муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва баъдидипломӣ.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мавқеи асосиро дар соҳаи маориф давлат ба дӯш дошта, иштироки бахши ғайридавлатӣ дар ин самт камтар аст.

4.2.2.1. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки рушди соҳа дар сатҳи миллӣ:

4.2.2.1.1. Навсозии мазмуни таҳсил, махсусан дар зинаҳои таҳсилоти томактабӣ, миёнаи умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, такмили ихтисоси омӯзгорон (бо дарназардошти тағйир ёфтани синну соли фарогирӣ ба таҳсил, ҳунаромӯзӣ, таъмини салоҳиятнокӣ ва ғ.)

4.2.2.1.2. Бозсозии сохтори низомии соҳаи маориф ва механизмҳои ташкилию иқтисодӣ (таъсис ва рушди муассисаҳои таҳсилоти томактабии шаклҳои нав, марказҳои касбомӯзӣ, касбинтихобкунӣ, бозомӯзӣ, такмили ихтисос, татбиқи шаклҳои нави маблағгузорӣ дар муассисаҳои томактабӣ, касбӣ ва ғ.)

4.2.2.1.3. Таъмини баробарӣ дар дастрасӣ ба таҳсилоти босифат (таъминот бо китобҳои дарсӣ, воситаҳои электронии таҳсилот, татбиқи тадбирҳои дастгирии намояндагони ақаллиятҳои миллӣ, хонандагони дорои имкониятҳои маҳдуд, истифодаи технологияҳои иттилоотӣ ва усулҳои фосилавӣ дар таҳсилоти касбӣ, барномаҳои таълимии модулӣ ва ғ.).

4.2.2.2. Таҳлили вазъи маориф нишон медиҳад, ки мушкилии асосии бахш аз инҳо иборатанд:

- эҳтиёҷот ба кадрҳои омӯзгорӣ ва низоми номукаммали тайёр намудани кадрҳои омӯзгорӣ;
- инфрасохтори фарсудаи таҳсилоти томактабӣ;
- фарсудашавии моддӣ ва маънавии афкории асноди таълимӣ, махсусан дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ;
- мушкилоти дастрасии таҳсил барои кӯдакон аз оилаҳои камбизоат ва гурӯҳҳои осебпазири аҳолӣ, нокифоя фаро гирифтани духтарон ба таҳсилоти миёнаи умумӣ;
- ҷалби маҳдуди аҳли ҷомеа ба идоракунии мактабҳои таҳсилоти умумӣ;
- нокифоягии маблағгузории соҳаи маориф (андозаи пасти музди меҳнат, норасоии маблағи хароҷоти ҷорӣ, коммуналӣ ва ғ.).

4.2.2.3. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ ва афзалиятноки соҳа дар доираи татбиқи Стратегияи мазкур:

4.2.2.3.(1). Навсозии мазмуни таҳсилот:

- таҳия ва ҷорӣ намудани стандартҳои фаннӣ дар таҳсилоти умумӣ (ибтидоӣ, асосӣ, миёна) ва маҷмӯи нақшаю барномаҳои таълимӣ ва дар асоси онҳо воситаҳои методӣ ва китобҳои дарсӣ;
- таҳияи маҷмӯи нави китобҳои дарсӣ ва маводи таълимию методӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот мутобиқи тағйирёбии мазмуни таҳсилот, бо мақсади афзоиши дастрасии ҳамаи зинаҳои таҳсилот;
- таҳия ва нашри воситаҳои таълимию методӣ, мувофиқсозӣ ва тарҷумаи китобҳои дарсӣ ба забони давлатӣ ва забонҳои ақаллиятҳои миллӣ;
- ҷорӣ намудани технологияҳои нави таълимии ба ташаккули салоҳиятнокӣ равонгардида.

4.2.2.3.(2). Инкишофи заминаи моддию техникӣ:

- сохтмон ва таҷдиди биною иншооти таҳсилоти томактабӣ;
- сохтмони мактабҳои нав, аз он ҷумла ба ҷои мактабҳои садамавӣ, ба анҷом расонидани сохтмони биноҳои сохтмонашон нотамом, васеъ кардани мактабҳои амалкунанда бо мақсади зиёд кардани ҷойҳои нишаст;
- таъмир ва барқарор намудани инфрасохтори муассисаҳои таҳсилоти махсус, давра ба давра васл намудани батареяҳои офтобӣ;

- сохтмони биноҳои нав ва таҷдиди биноҳои амалкунанда дар низоми таҳсилоти ибтидоии касбӣ, таҳкими заминаи моддию техникии онҳо;
- вусъат бахшидани истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар ҷараёни таълим ва идоракунии маориф.

4.2.2.3.(3). Тақвияти иқтидори кадрӣ:

- бозсозии низоми таҳсилот барои ихтисосҳои омӯзгорӣ, ворид намудани таълими ихтисосҳои ҳамгиро;
- баланд бардоштани мақоми иҷтимоию иқтисодии омӯзгорон;
- вусъат бахшидани истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар таълим;
- ҷорӣ намудани ихтисосҳои нави омӯзгории педагог-равоншинос, педагог-дефектолог, омӯзгори таҳсилоти иловагӣ, устои таълими истеҳсолӣ;
- ба афзалиятҳо ва технологияҳои нави таҳсилоти умумӣ мутобиқ гардонидани стандартҳои таҳсилоти педагогӣ;
- азнавташкилдиҳии низоми такмили ихтисоси омӯзгорон, гузариш ба баҳисобгирӣ ва маблағгузории инфиродӣ, ташкили модулии барномаҳо;
- таҳия ва татбиқи механизмҳои ҷорӣ намудани низоми қарзию модулии такмили ихтисоси омӯзгорон.

4.2.2.3.(4). Истифодаи механизмҳои нави молиявӣ:

- гузариш ба маблағгузории меъёрӣ (сарикасӣ) дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот;
- ҷорӣ намудани маблағгузории гуногунманбаъ, аз он ҷумла маблағгузории шарикии давлатию хусусӣ;
- фармоиши давлатӣ барои тайёр намудани кадрҳо ва ҷобаҷогузории онҳо дар асоси озмун;
- ҳавасмандгардонии корхонаҳое, ки ба муассисаю субъектҳои таълимии дорои ҳамаи шаклҳои моликият кӯмак мерасонанд;
- ҳавасмандгардонии бахши хусусӣ барои рушди таҳсилот дар ҳамаи зинаҳо.

4.2.2.4. Натиҷаҳои пешбинигардида то соли 2015

Дар натиҷаи амалӣ гардонидани тадбирҳои пешбинигардида дар назар дошта мешавад, ки фарогирии кӯдакони синну соли томактабӣ бо барномаҳои таълимӣ, таъмини дастрасии баробари кӯдакони хурдсол ба таҳсилот беҳтар гашта, барои дастгирии давлатии кӯдакони оилаҳои камбизоат ва кӯдакони дорои имкониятҳои маҳдуд ва баланд бардоштани қобилияти тахассусии мураббиён ва кормандони омӯзгории муассисаҳои томактабӣ мусоидат менамоянд. Ташаккули низоми нави таҳсилот ва навсозии мундариҷаи таҳсилот ҷиҳати таҳия ва ҷорӣ намудани стандартҳои нави фаннӣ, барномаҳои таълимӣ ва дар асоси онҳо воситаҳои методӣ ва китобҳои дарсӣ, моделҳои ташкили таҳсилоти тахассусӣ ва ҳунаромӯзии хонандагон ва таъминоти мактабҳо бо таҷҳизоти зарурӣ замина мегузорад. Дар доираи тадбирҳои амалишавада, бо мақсади мутобиқ намудани таҳсилоти ибтидоии касбӣ ба талаботи бозори меҳнат, шабакаи самараноки тарбияи кадрҳои коргарӣ дар доираи стандартҳои таҳсилоти касбӣ бо истифода аз технилогияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар ҷараёни таълим ва идоракунӣ ташаккул ёфта, барои васеъ намудани имкониятҳои қабули шаҳрвандон ба муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ имкон фароҳам меояд.

Бо дарназардошти навсозии низоми таҳсилот, ҷорӣ намудани тағйироти куллӣ ба сохтор ва мундариҷаи таҳсилот, низоми идоракунии соҳаи маориф такмил дода шуда, заминаи меъёрию методӣ ва инфрасохтори низоми миллии арзёбии сифати таҳсилот, меъёрҳои иҷозатномадиҳӣ ва муқаррароти ваколатдиҳӣ, низоми иттилоотии идоракунии маориф таҷдиди назар мешавад.

4.3. Рушди тандурустӣ ва таъмини беҳбуди саломатии аҳолӣ

Солимии ҷомеа яке аз ҳадафҳои стратегии давлат буда, Ҳукумат барои баланд бардоштани сифат ва самараи хизматрасонии тиббӣ, пешгирӣ намудани бемориҳои сироятӣ, ҳифзи саломатии модару кӯдак вамуҳити зист, ташаккули тарзи ҳаёти солим ва ҳалли дигар масъалаҳои марбути соҳа кӯшиш ба харҷ медиҳад.

Бо мақсади таҳкими сиёсати давлатӣ дар соҳаи тандурустӣ дар давраи татбиқи Стратегияҳои қаблан қабулгардида, санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ дар бораи тибби оилавӣ, суғуртаи тиббӣ, «Стратегияи миллии солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2010-2020», «Нақшаи стратегии таҷдиди муассисаҳои тиббии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи солҳои 2011-2020», «Барномаи миллии пешгирии бемориҳои касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2010-2015» ва ба ҳамин монанд санадҳои дорои аҳамияти миллӣ дошта омода ва тасдиқ гардиданд, ки барои таҷдиду такмили сохтори соҳа, баланд бардоштани мавқеи кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ, танзими хизматрасонии тиббӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, хусусан барномаи кафолатҳои давлатӣ оид ба таъмини оилаҳои камбизоат бо кӯмаки тиббию санитарӣ мусоидат менамоянд.

Инчунин, бо мақсади беҳтар кардани вазъи имрӯзаи маблағгузории соҳа ва васеъ кардани шаклҳои алтернативии хизматрасонии тиббӣ, барномаи кафолатҳои давлатӣ мавриди амал қарор гирифт.

Вале, дар баробари натиҷаҳои мусбӣ дар фаъолияти соҳаи тандурустӣ мушкилиҳое вуҷуд доранд, ки барои ташкили хизматрасониҳои самаранок ва дастрасу суроғавии тиббӣ ба аҳолӣ монеъ мешаванд. Онҳо пеш аз ҳама сатҳи пасти маблағгузории соҳа (2 фоиз нисбат ба Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ва 6,9 фоиз аз ҳаҷми умумии Буҷети давлатӣ); механизми номукаммали идоракунии захираҳои моддию молиявӣ, сатҳи пасти тахассус, музди меҳнат, нарасидани кормандони соҳа, таъминоти муассисаҳои тиббӣ бо таҷҳизот ва техникаи муосири тиббӣ, инчунин ҳолати мавҷудаи бино ва иншоот мебошанд. Барои дар сатҳи давлатҳои пешрафта қонеъ гардонидани талаботи муассисаҳои соҳаи тандурустӣ ҳаҷми маблағгузорӣ бояд на камтар аз 9-10 фоиз нисбат ба ММД бошад.

Ҳамзамон, аз сабаби зиёд будани монеаҳои маъмурӣ ва дастгирии нокифояи давлатӣ шабакаҳои муассисаҳои тибби хусусӣ суст инкишоф мёбанд, ҳол он ки онҳо метавонистанд як қисми уҳдадориҳои давлатро ҷиҳати пешкаш намудани хизматрасониҳои тиббӣ бар дӯши худ гиранд.

4.3.1. Азбаски самтҳои асосӣ ва афзалиятноки рушди соҳа хусусияти доимӣ ва дарозмуҳлат доранд, дар Стратегияи мазкур низ чунин муайян шудаанд:

- беҳтар намудани сифат, дастрасӣ ва хизматрасонии самараноки тиббӣ ба аҳолӣ;
- паст намудани фавти модару кӯдак;
- паст намудани сатҳи бемориҳои ғайрисироятӣ, пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемориҳои сироятӣ, ВНМО/СПИД, сил ва сироятҳои бо ваксина идорашаванда;
- мусоидат ба рушди тибби хусусӣ, беҳтар намудани заминаи моддию техникӣ ва баланд бардоштани иқтидори кадрӣ.

4.3.2. Дар доираи татбиқи Стратегияи мазкур мушкилоти асосии низоми тандурустӣ аз инҳо иборатанд:

- механизми номукаммали идоракунии соҳа, ки барои дар сатҳи лозимӣ пешниҳод намудани хизматрасониҳо ба аҳолӣ ва истифодаи самараноки захираҳои моддию маънавӣ қодир нест;
- маҳдуд будани манбаъҳои маблағгузорӣ ва аз нигоҳи иқтисодӣ самаранок истифода нашудани онҳо;
- маҳдуд будани имкониятҳои бахши хусусӣ ҷиҳати пешкаш намудани хизматрасониҳои тиббӣ;
- тақсимоти нобаробари маблағҳои буҷетии барои соҳаи тандурустӣ пешбинигардида дар минтақаҳо;

– нокифоя будани корҳои тарғиботӣ вобаста ба асосҳои пешбурди тарзи ҳаёти солим, аз ҷумла дастгирии саломатии репродуктивӣ, ҳифзи модару кӯдак, пешгирии паҳншавии бемориҳои сироятӣ;
– баланд будани нишондиҳандаҳои хароҷоти ғайрирасмӣ аз ҷониби аҳолӣ аз хароҷоти умумии соҳаи тандурустӣ (67 фоиз).

4.3.3. Бо дарназардошти афзалиятҳои муайяншуда дар СМР ва мушкилоти ҷойдоштаи соҳаи тандурустӣ, вазифаҳои стратегӣ дар доираи татбиқи Стратегияи мазкур инҳо муайян шудаанд:

4.3.3.1. Баланд бардоштани самаранокии низоми идоракунӣ ва маблаггузории соҳа:

Барои баланд бардоштани самаранокии низоми идоракунӣ ва маблағгузории соҳа маҷмӯи тадбирҳо пешбинӣ гардиданд, ки таҳия намудани нишондиҳандаҳои Буҷети давлатӣ дар асоси муайян намудани афзалиятҳои соҳа, такмил додани барномаи кафолатҳои давлатӣ, гузаштан ба маблағгузории пурраи сарикасии кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ, ворид намудани механизмҳои нави маблағгузорӣ дар муассисаҳои хадамоти бистарикунонӣ ва ҷалби захираҳои иловагиро таъмин менамоянд. Татбиқи чорабиниҳои зикргардида дар навбати аввал ба баланд бардоштани самарбахшӣ ва шаффофияти истифодаи захираҳои давлатӣ, робитаи зичи маблағгузорӣ ба натиҷаҳои ниҳоии фаъолияти муассисаҳои тандурустӣ, тақсими воситаҳои молиявӣ бо дарназардошти аҳолии дар муассисаҳои табобатию профилактикӣ сабтшуда ва мушаххасоти минтақавӣ/маҳаллӣ, инчунин ба муассисаҳои тандурустӣ фароҳам овардани имконият ҷиҳати аз нав тақсим намудани захираҳои сарфагардида барои беҳбуди фаъолият нигаронида шудааст.

4.3.3.2. Беҳтар намудани ҳифзи саломатии модару кӯдак:

Беҳтар намудани ҳифзи саломатии модару кӯдак дар соҳаи тандурустӣ вазифаи хеле муҳим буда, барои татбиқи самарабахши ин вазифа бояд тадбирҳои зерин амалӣ карда шаванд:
– баланд бардоштани тахассуси касбии кормандони тиб ва беҳтар намудани таъминоти моддию техникӣ ва доруворӣи муассисаҳои КАТС, ки барои хизматрасонӣ дар соҳаи модарии бехатар зарур аст;
– таҳия ва татбиқи ҳуҷҷатҳо оид ба солимии модар ва кӯмаки момодоягӣ дар ҳама сатҳи хизматрасонии тиббӣ;
– гузаронидани чорабиниҳои иттилоотӣ-маърифатӣ байни масъулони соҳаи тандурустӣ ва аҳолӣ оид ба масъалаҳои солимии модар;
– ёрии момодоягӣ ва неонаталӣ;
– ташкили муколамаи ҷамъиятӣ оид ба масъалаҳои солимии репродуктивӣ (аз ҷумла солимии репродуктивии наврасон), ҳуқуқи репродуктивӣ ва танзими оила, инчунин таҳия ва татбиқи стандартҳо ва ҳуҷҷатҳо вобаста ба арзёбии сифати хизматрасонӣ оид ба танзими оила.

4.3.3.3. Таъминоти кадрии муассисаҳои тиббӣ:

Таъминоти кадрии муассисаҳои тиббӣ тавассути тақвияти низоми тарбия ва бозомӯзии кадрҳои тиббӣ, омодасозии табибон ва ҳамшираҳои шафқати тибби оилавӣ дар марҳилаи таҳсилоти тодипломӣ, баъдидипломӣ ва таҳсили бефосилаи (муттасили) кадрҳои тиббӣ, аттестатсия, таҷдиди назар ва ба нақшаҳои таълимӣ ворид намудани барномаҳои барои ҷумҳурӣ муҳим, такмили сиёсати банақшагирӣ ва идоракунии тарбияи кадрҳо амалӣ карда мешавад, ки дар навбати худ боиси аз байн бурдани номутаносибии ҷуғрофию ташкилӣ ва пешгирии нарасидани мутахассисони алоҳида мегардад.

4.3.3.4. Мубориза бар зидди ВНМО/СПИД, вараҷа, сил ва дигар бемориҳои сироятӣ;

Мубориза бар зидди ВНМО/СПИД, вараҷа, сил ва дигар бемориҳои сироятӣ вазифаи рӯзмарраи соҳаи тандурустӣ буда, андешидани чораҳои фаврӣ ва

таъхирнопазирро талаб менамояд. Тадбирҳо дар ин самт ба ҳалли масъалаҳои баланд бардоштани сатҳи маърифатнокии аҳолӣ оид ба пешгирии бемориҳои сироятӣ, такмили низоми назорати эпидемиологии бемориҳои гелминтозҳо ва бо ваксинаҳо идорашаванда, беҳтар намудани фаъолияти марказҳое, ки бо ташвиқот ва татбиқи барномаи ташаккули тарзи ҳаёти солим вобастаанд, такмили дониши мутахассисони марказҳои мубориза бар зидди бемориҳои тропикӣ ва шуъбаҳои паразитологии МНДСЭ оид ба пешгирии гелминтозҳо ва фарогирии аҳолии сироятпазир бо истифода аз ваксинаҳои нави самаранокиашон баланд равона мешаванд.

4.3.3.5. Баланд бардоштани нақши тибби хусусӣ дар хизматрасонии тиббӣ;

Баланд бардоштани нақши тибби хусусӣ дар хизматрасонии тиббӣ яке аз самтҳои афзалиятноки соҳаи тандурустӣ ба ҳисоб меравад, зеро тибби хусусӣ метавонад дар қатори муассисаҳои тандурустии давлатӣ корҳои зиёди ташхисию табобатиро ба анҷом расонида, як қатор мушкилоти муассисаҳои давлатии тандурустиро ҳал намояд. Рушди тибби хусусӣ рақобати солимро дар соҳа ба вуҷуд оварда, барои баланд бардоштани сатҳи хизматрасонии тиббӣ, таъсиси ҷойҳои нави корӣ, афзоиши буҷети давлатӣ ва воридоти технологияҳои муосири ташхису табобат мусоидат намояд. Ҷиҳати рушди тибби хусусӣ ва бартараф кардани монеаҳои маъмурӣ аз тарафи давлат чораҳо андешида мешавад.

Низоми тибби хусусӣ қисми ҷудонашавандаи хизматрасониҳои тиббӣ буда, имкон дорад вазифаҳо ва масъалаҳоро дар ҷодаи саломатии аҳолӣ ҳам дар миқёси давлатӣ ва ҳам байналмилалӣ самаранок ба анҷом расонад.

4.3.4. Натиҷаҳои пешбинигардида.

Андешидани чораҳое, ки ба беҳбуди заминаи моддию техникии соҳаи тандурустӣ, ба сохтмон ва таъмири асосии муассисаҳои муолиҷавию профилактикӣ, муҷаҳҳазгардонӣ бо таҷҳизоти ташхисии муосир, хариди маводи сарфшаванда, хариди маводи иммунобиологӣ, таҷҳизоти зарурии таълимӣ ва тиббӣ нигаронида шудааст, имкон медиҳад, ки то соли 2015 сатҳи бемориҳои сироятӣ паст гардида, баъзе сироятҳои бо ваксина идорашаванда аз байн бурда шаванд.

4.4. Таъмини аҳолӣ бо оби тоза ва хизматрасониҳои коммуналӣ

Оби тоза ва хизматрасониҳои коммуналӣ қувваҳои таъсирбахши рушди инсонӣ буда, имконот ва ҳисси худшиносии қишрҳои гуногуни аҳолиро боло мебардоранд ва самаранокии низоми тандурустӣ ва баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардум мусоидат менамоянд.

Бо мақсади рушди соҳаи хоҷагии манзилию коммуналӣ «Консепсияи ислоҳоти хоҷагии манзилию коммуналӣ барои солҳои 2010-2025» омода ва қабул гардид. Ҷиҳати иҷрои талаботи Консепсияи мазкур «Барномаи рушди хоҷагии манзилию коммуналӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2013-2017» таҳия хоҳад шуд.

Мувофиқи арзёбии КВД «Хоҷагии манзилию коммуналӣ» дастрасии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хизматрасониҳои хоҷагии манзилию коммуналӣ бо нишондиҳандаҳои зерин таъмин мегардад: ба хизматрасонии обтаъминкунии мутамарказонидашуда 87,3 фоизи аҳолии шаҳрҳо, 61,5 фоизи аҳолии маркази ноҳияҳо ва шаҳракҳо, 43,4 фоизи аҳолии деҳот фаро гирифта хоҳад шуд. Ба хизматрасонии корезӣ 80,0 фоизи аҳолии шаҳрҳо, 18,2 фоизи аҳолии шаҳракҳо ва 0,2 фоизи аҳолии деҳот дастрас мебошанд. Аз хизматрасониҳои мутамарказонидашудаи ҷамъоварӣ ва баровардани партовҳои сахти маишӣ 85,6 фоиз аҳолии шаҳрҳо, 67,3 фоиз аҳолии шаҳракҳо ва 3,6 фоизи аҳолии деҳот бархӯрдор мебошанд.

4.4.1. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки таъмини аҳолӣ бо оби тоза ва хизматрасониҳои коммуналӣ:

- таҳия ва қабули меъёрҳои ниҳоии (минималии) таъминоти аҳолӣ бо оби тозаи ошомиданӣ ва хизматрасониҳои коммуналӣ, ки давлат ба онҳо кафолат медиҳад;

– таҳия ва қабули Қонун «Дар бораи ҳуқуқи инсон ба оби тоза ва хизматрасониҳои коммуналӣ»;
– мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидораи шаҳрак ва деҳот бояд вазифадор карда шаванд, то риояи меъёрҳои ниҳоии таъминот бо оби тоза ва низоми канализатсияро дар маҳалҳо таъмин намоянд;
– ҷалб намудани ҷомеаи шаҳрвандӣ дар ҳалли масъалаи таъминот бо оби тоза ва низоми канализатсия.

4.4.2. Мушкилоти бахш.

Мувофиқи арзёбии КВД «Хоҷагии манзилию коммуналӣ» аксарияти шабакаҳо ва иншоотҳои соҳа фарсуда шудаанд. Дар шаҳрҳо 68,0 фоизи шабакаҳои обтаъминкунӣ дар ҳолати коршоям, 7 фоизи шабакаҳои мазкур қисман коршоянд ва 25 фоизи дигар дар ҳолати корношоямӣ қарор доранд. Дар деҳот ин нишондиҳандаҳо мутаносибан 40 фоиз, 44 фоиз ва 16 фоизро ташкил менамоянд. Қисми зиёди иншоот ва таҷҳизот ба азнавбарқарорсозӣ эҳтиёҷ доранд зиёда аз 70 фоизи шаҳракҳо низоми корезӣ надоранд, ки ин ба солимии аҳолӣ хатари ҷиддӣ дошта, дар бисёр ҳолатҳо боиси авҷгирии касалиҳои эпидемиологӣ ва заҳролудгардонии муҳити зист мегардад.

Рушди шаклҳои алтернативии идоракунии фонди манзил бо суръати хеле суст ҷараён дорад. Гарчанде Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи нигоҳдории биноҳои бисёрхонагӣ ва ширкати соҳибмулкони манзил» қабул шуда бошад ҳам, вале дар ин самт корҳо суст ҷараён доранд. Ҳамагӣ таи солҳои 2009-2012 танҳо 130 ширкати сохтмонӣ, ки тибқи шартнома бораи нигоҳдории биноҳои бисёрхонагӣ ва ширкати соҳибмулкони манзил машғул мебошанд, таъсис дода шудааст, ки ин 5 фоизи шумораи умумии ширкатҳои соҳибмулкони манзилро ташкил медиҳад.

4.4.3. Пешниҳодҳо барои ҳалли мушкилоти таъмини аҳолӣ бо оби тоза ва хизматрасониҳои коммуналӣ:

– ҷалби сармоя ба корхонаҳои низоми ХМК тавассути саҳҳомӣ кардани онҳо. Дар давраи аввал давлат метавонад 25 фоиз+1 саҳмияи ин корхонаҳоро дар ихтиёри худ монад;
– васли таҷҳизоти баҳисобгирии об барои тамоми обистифодабарандагон;
– марҳила ба марҳила таҷдиди назар кардани тарифҳо барои истифодабарандагони об;
– азнавсозии шоҳқубурҳо, шабакаҳои дохилии обрасонӣ ва корез бо ҷалби корхонаҳо ва ҷомеаи шаҳрвандӣ;
– таъмин намудани соҳа бо мутахассисони маълумотдор ва соҳибкасб ваташкили курсҳои бозомӯзӣ ҷиҳати баланд бардоштани савияи дониши роҳбарон ва кормандони муҳандисию техникии соҳаи обтаъминкунӣ ва корезӣ.

4.4.4. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки бахши Таъмини аҳолӣ бо оби тоза, беҳдошт ва хизматрасониҳои коммуналӣ, ки дар солҳои 2013-2015 мавриди татбиқ қарор мегиранд:

– таҷдид ва рушди инфраструктураи муҳандисии коммуналии шаҳру шаҳракҳо;
– таъмини амалишавии "Барномаи таъмин намудани аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо оби тозаи нӯшокӣ барои солҳои 2008-2020" ва Нақшаи чорабиниҳои даҳсолаи амалиёти байналмилалии «Об барои ҳаёт» барои солҳои 2005 – 2015;
– муҳайё намудани шароит барои ҷалби сармояи хусусӣ, таъмини дастгирии давлатии рушди хоҷагии манзилию коммуналӣ, баланд бардоштани иқтидори техникии соҳа;
– татбиқи тадбирҳои комплексӣ доир ба демонополизатсияи соҳа, ташкили бозори хизматрасониҳо ва рушди рақобатнокӣ бо ҷалби субъектҳои соҳибкории хурду миёна;
– батанзимдарории низоми додани имтиёзҳо, тақвият додани нишонрасии маблағҳо;
– баланд бардоштани иқтидори институтсионалии соҳа ва сифати хизматрасониҳои манзилию коммуналӣ.

4.4.5. Натиҷаҳои пешбинигардида то соли 2015 дар Таъмини аҳолӣ бо оби тоза ва хизматрасониҳои коммуналӣ:

- ислоҳоти низоми идоракунии соҳа ва ташкили базаи меъёрии ҳуқуқии он;
- беҳтар намудани шароити хизматрасонии хоҷагии манзилию комуналӣ барои аҳолӣ;
- фаъолгардонии навсозӣ, паст кардани дараҷаи хӯрдашавӣ (то дараҷаи истифодабарии бехатар) ва баланд бардоштани кори самаранок ва боэътимоди низомҳои муҳандисии таъмини ҳаёт ва фонди манзил;
- татбиқи тадбирҳои комплексӣ доир ба таҷдиди идоракунӣ ва рушди муносибатҳои рақобатӣ, танзими нархномаҳо, рушди муносибатҳои бозорӣ ва шартномавӣ дар соҳаи хизматрасониҳои манзилию коммуналӣ;
- ташкили механизмҳои ҷалби маблағҳои ғайрибуҷетӣ дар рушд ва ислоҳоти хоҷагии манзилию коммуналӣ;
- ташкили шароит барои кори босамар ва аз ҷиҳати молиявӣ солимгардонии субъектҳои хоҷагидории соҳаи хоҷагии манзилию коммуналӣ, таъмини паст кардани хароҷоти моддӣ ва баланд бардоштани масъулиятнокӣ барои сифати хизматрасониҳо.

4.5. Таъминоти суботи экологӣ ва рушди устувор

Яке аз ҳадафҳои асосии сиёсати имрӯзаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон паст намудани сатҳи камбизоатӣ дар асоси истифодабарии самараноки захираҳои табиӣ, ҳалли масъалаҳои муҳити зист, таъмини суботи экологӣ ва дар ин замина таъмини рушди устувор мебошад.

Вобаста ба ин, тадбирҳои сиёсӣ андешида шуда, санадҳои меъёрии ҳуқуқии соҳавӣ ҷиҳати таъмини суботи экологӣ ва масъалаҳои ҳифзи муҳити зист қабул ва татбиқ мегарданд, ки ба ҳалли масъалаҳои мушкилии ҷойдоштаи соҳа мусоидат менамоянд.

Бо вуҷуди ин, то ҳол таъмини суботи экологӣ ва рушди устувори он таъмин нагардида истодааст ва мушкили суботи экологӣ вуҷуд дорад.

4.5.1. Самтҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки рушди Таъмини суботи экологӣ ва рушди устувор:

- такмили санадҳои меъёрию ҳуқуқии экологӣ мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ;
- ҷорӣ намудани технологияи муосири ҷудокунӣ ва коркарди партовҳои маишӣ, саноатӣ ва истифодаи такрории онҳо дар саноат;
- такмил додани низоми назорат ва мониторинги ҳудудҳои партовгоҳҳои радиоактивӣ ва заҳрхимикатҳо;
- пешгирӣ намудани буридани ҷангалзорҳо ва барқарор намудани ҷангалзорҳои дар давраи бӯҳрони энергетикии солҳои 2007-2008 аз байнрафта;
- таҳия ва татбиқи барномаҳои суботи экологӣ дар сатҳи ҷумҳуриявӣ ва минтақаи Осиёи Марказӣ;
- густариши ҳамкориҳои экологӣ дар минтақаи Осиёи Марказӣ;
- барқарор намудани шабакаҳои обтаъминкунӣ, тоза намудани заҳбуру заҳкашҳо бо мақсади паст намудани сатҳи обҳои зеризаминӣ ва пешгирии шӯршавии заминҳо;
- тақвият бахшидан ба корҳои соҳилмустаҳкамкунӣ бо мақсади пешгирӣ намудани таъсири манфии офатҳои табиӣ;
- пешгӯӣ намудани таъсири офатҳои табиӣ ба иқтисодиёти кишвар ва суботи экологӣ;
- бехатар гардонидани қитъаҳои замини корам ва майдонҳои барои фаъолияти кишоварзӣ мувофиқ бо роҳи тозакунии минаҳои зидди пиёдагард ва боқимондаҳои таркандаи ҷанг ва додани кафолати дастрасии бехатар ба онҳо.

4.5.2. Мушкилоти ҷойдошта дар бахши Таъмини суботи экологӣ ва рушди устувор:

- аз фаъолияти кишоварзӣ баромадани заминҳои корам дар натиҷаи эрозия, ифлосшавӣ, шӯршавӣ, ботлоқшавӣ, баланд шудани обҳои зеризаминӣ, камшавии ҷангалҳо ва ғайра. Таъсири ин омилҳо ба тағйирёбии ҳолати хок оварда расонида, хусусиятҳои миқдорӣ ва сифатии хок тағйир меёбад ва ба суботи экологӣ таъсири манфӣ мерасонад;
- азхудкунии заминҳои нав аз ҳисоби кӯҳдоманҳо, буридани ҷангалҳо ва риоя нагардидани меъёри истифодабарии чарогоҳҳо ба пастшавии устувории муҳити куҳии табиӣ расонида, ҳолати антропогениро пуршиддат менамоянд;
- натиҷаи фишори антропогенӣ ба экониҳомҳои кухсор дар тағйирёбии ҳолати умумии растаниҳои кӯҳӣ, аз ҷумла растаниҳои табобатии нодир, таназзули замин, инчунин аз байн рафтани растаниҳои фоиданок ва ба ҷои онҳо пайдо шудани алафҳои бегона инъикос меёбад. Ҳамаи ин омилҳо сабаби вайроншавии пуршиддати гуногунии биологӣ ва ҳамчун натиҷа боиси биёбоншавӣ мегардад;
- ҷамъоварии бенизоми растаниҳои доруворӣ ва фурӯши он ба хориҷи кишвар. Раванди иҷозатномадиҳӣ ва бақайдгирии ҷамъоварии растаниҳои доруворӣ имкон медиҳад, ки аз як тараф, ҷамъоварии растаниҳоро ба танзим даровaрда, дар ҳолати ҷорӣ намудани ҳавасмандкунии моддӣ метавонад барои манбаи иловагии даромади аҳолии кӯҳистон бошад. Аз тарафи дигар, амалигардии он аз ҳадафҳои афзалиятноки Стратегияи миллии рушд буда, ба ҳифз ва идоракунии гуногунии биологӣ ва низомҳои экологӣ тақвият мебахшад;
- ифлосшавии захираҳои об аз ҳисоби партовҳои обии коммуналӣ, саноатӣ ва кишоварзӣ. Аз рӯи ҳаҷм партовҳои обии кишоварзӣ нисбат ба меъёрҳои муқарраргардида (3,3-4,1км^3) зиёд мебошанд. Дар таркиби обҳои заҳбуру заҳкашҳо пеститсидҳо, нитрат ва фосфатҳо аз меъёр зиёд мебошанд (то 25 фоиз нитроген, 5 фоиз фосфат, 4 фоиз пеститсид);
- ифлосшавии ҳаво дар марказҳои истеҳсолӣ ва шаҳрҳо яке аз мушкилиҳои бехатарии экологӣ мебошад. Ифлоскунандаҳои асосии ҳавои атмосфера корхонаҳои калони саноатӣ ва воситаҳои нақлиёт мебошанд. Тибқи маълумоти расмӣ дар 5 соли охир танҳо дар шаҳри Душанбе миқдори автомошинаҳо 125 фоиз афзуданд, ки 80 фоизи он воситаҳои нақлиёте мебошад, ки муҳлати истифодаашон хеле зиёд мебошад. Дар айни ҳол, назорат аз тарафи мақомоти дахлдор вобаста ба ихроҷи партовҳо аз воситаҳои нақлиёт ва сифати санҷиши мутобиқати воситаҳои техникӣ ба меъёрҳои экологӣ нокифоя мебошад;
- дар ҷумҳурӣ як қатор мушкилиҳо дар соҳаи идоракунии партовҳо мавҷуданд. Соҳаи коркарди партовҳо дар мамлакат суст инкишоф ёфта; нуқтаҳои мавҷудаи ҷамъоварӣ ва гӯркунии партовҳо ба талаботи санитарӣ пурра ҷавобгӯ нестанд. Технологияи кампартов ва технологияи коркарди партовҳо кам истифода карда мешавад. Дар аксарияти корхонаву ташилотҳо ба масъалаи беҳтар гардонидани ҳолати нигоҳдории партовҳои коркарди саноатӣ аҳамияти зарурӣ намедиҳанд, ки ин боиси ба муҳити зист расонидани таъсири манфӣ мегардад;
- таъсири тағйирёбии иқлим ба Тоҷикистон.

Таҳқиқоти гузаронидашуда (UNFCC) болоравии ҳарорати миёнаи ҳаворо то соли 2050 аз 1,8°С то 2,9°С пешбинӣ менамояд.

Дар ҳолати тасдиқи пешгӯиҳои тағйирёбии иқлим метавонад ба самтҳои зерин таъсир расонад:

- коҳишёбии қабати пиряххо ва захираҳои об;
- хушксолӣ ва норасоии об дар хоҷагии қишлоқ;
- боло рафтани шумораи офатҳои табиӣ;
- саломатии ҷомеа.

4.5.3. Пешниҳодҳо барои солҳои 2013-2015 барои ҳалли мушкилиҳои бахши Таъмини суботи экологӣ ва рушди устувор:

- татбиқи ислоҳоти сохторӣ дар мақомоти давлатӣ дар соҳаи ҳифзи муҳити зист ва суботи экологӣ;
- амалӣ намудани уҳдадориҳо дар доираи конвенсияҳои байналмилалии вобаста ба муҳити зист, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, инчунин таъмини иҷрои стратегия ва нақшаҳои миллӣ оид ба ҳифзи гуногунии биологӣ, тағйирёбии иқлим, мубориза бар зидди биёбоншавӣ ва дигар барномаҳои миллию минтақавӣ;
- таъмини низоми идоракунии партовҳо ва истифодаи технологияҳои пешқадами коркарди партовҳо;
- кам намудани манбаъҳои асосии ифлоскунии захираҳои обӣ аз ҳисоби обҳои дар соҳаҳои коммуналӣ, саноатӣ ва кишоварзӣ истифодашаванда;
- ҷалби сармояҳои дохилию хориҷӣ ва истифодаи самараноки онҳо дар бахши суботи экологӣ ва рушди устувор;
- татбиқи «Стратегияи паст кардани хавфи офатҳои табиӣ барои солҳои 2010-2015»;
- таъмин намудани иқтидор ва татбиқи барномаи амалиёти зидди минаҳо, бо мақсади паст намудани хатари минаҳо ва боқимондаҳои таркандаи ҷанг.

4.5.4. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ (стратегӣ) ва афзалиятноки бахши Таъмини суботи экологӣ ва рушди устувор, ки дар солҳои 2013-2015 мавриди татбиқ қарор мегиранд:

- такмил ва мувофиқаи қонунҳо ва санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ оид ба ҳифзи муҳити зист ва суботи экологӣ мутобиқ ба талабот ва стандартҳои байналмилалӣ;
- таҳия ва истифодабарии ҳуҷҷатҳои ягонаи меъёрию методикии сифати об, бо дарназардошти талаботи байналмилалӣ;
- таҳияи усулҳои тоза намудани обҳои коллекторию заҳбурӣ, бо дарназардошти бозгашти он ба манбаъҳои обистифодабарӣ;
- маъмулгардонии технологияи каммасрафи обмонӣ ва обтозакунӣ дар сатҳи миллӣ;
- такмили низоми пардохтҳои экологӣ барои истифодаи захираҳои табиӣ ва ҷаримаҳо барои ифлоскунӣ ва зараре, ки ба муҳити зист расонида мешавад;
- барқарор намудани низомҳои мавҷуда ва сохтмони заҳбурҳои нав барои паст намудани сатҳи обҳои зеризаминӣ ва пешгирии дубора шӯршавии замин;
- таҳияи механизми гузаронидани ҳатмии баҳодиҳии таъсир ба муҳити зист (ОВОС) ва ташхиси экологии ҳамаи иншооти бунёдшаванда ва заминҳои аз нав обёришаванда;
- ҷорӣ намудани низоми мониторинг оид ба гузаронидани баҳодиҳии равандҳои биёбоншавӣ ва дастгирии механизми устувори мутобиққунии мубориза бо биёбоншавӣ;
- таъсис додани сохтор оид ба ҳамоҳангсозии масъалаҳои сиёсати миллӣ доир ба идоракунӣ ва таҳияи барномаҳо оид ба захираҳои такрор истифодашаванда, инчунин таъсис додани маркази иттилоотию таҳлилӣ оид ба партовҳо ва технологияи коркарди онҳо;
- ташкил намудани низоми ҷамъкунӣ ва бартараф намудани партовҳои сахти маишӣ, аз ҷумла бо дарназардошти технологияе, ки коркарди онҳоро барои истеҳсоли қувваи барқ муҳайё месозад;
- таҳияи низоми мониторинг оид баҳамлу нақли моддаҳои ифлоскунанда ва такмили низоми назорати партовҳо;
- мустаҳкам намудани базаи техникии Кумитаи ҳифзи муҳити зист ва Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждании бо ҷалби сармояи дохилӣ ва хориҷӣ;
- омода намудани мутахасисон дар ин бахш;

– ба эътибор гирифтани масъалаҳои ҳифзи муҳити зист ва паст кардани хавфи офатҳои табиӣ дар тамоми барномаҳои таҳияшаванда.

4.5.5. Натиҷаҳои пешбинигардида то соли 2015 дар бахши Таъмини суботи экологӣ ва рушди устувор:

– механизмҳои ҷалби маблағҳои ғайрибуҷетӣ ҷиҳати рушд ва таъмини суботи экологӣ ташкил карда мешаванд;
– мувозинати экологӣ, ғанӣ гардонидани захираҳои олами наботот ва зиёд намудани саршумори ҳайвоноти нодир, гирифтани пеши роҳи ҳодисаҳои таназзулёбии муҳити зист таъмин мегардад;
– мутахассисони соҳаи иқлимшиносӣ тайёр мегарданд, марказҳои бодуҳавосанҷӣ бо таҷҳизоти замонавӣ муҷаҳҳаз гардонида мешаванд.

4.6. Таъмини баробарии гендерӣ

Таъмини баробарии гендерӣ яке аз самтҳои стратегии сиёсати Ҳукумати ҷумҳурӣ буда, ҷиҳати татбиқи он мақомоти мутасаддӣ дар самтҳои омӯзиши гендерии хизматчиёни давлатӣ, расонидани кӯмакҳои иттилоотӣ-машваратӣ ба занон ва аҳли оилаи онҳо, ҷалби духтарон ба таҳсил, ба касбомӯзӣ фаро гирифтани занону духтарон, дастрасии онҳо ба тандурустӣ, иқтисод ва шуғл, ҳуқуқ ва хизматҳои иҷтимоӣ, инчунин пешгирии ҳодисаҳои номатлуби ҷомеа дар байни занону духтарон ва пошхӯрии оилаҳо фаъолият мебаранд.

Бо мақсади такон додан ба раванди татбиқи сиёсати давлатии гендерӣ дар давраи татбиқи «Стратегия паст кардани сатҳи камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2010-2012», «Стратегияи миллии фаъолгардонии нақши занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2020», «Барномаи давлатии тайёр кардани мутахассисон аз ҳисоби занон ва мусоидат ба шуғли онҳо барои солҳои 2012-2015» қабул гардида, мавриди амал қарор доранд. Тавассути татбиқи ин ҳуҷҷатҳои муҳим мавқеъ ва нуфузи занон дар идораи давлатӣ меафзояд. Дар охири соли 2011 шумораи заноне, ки дар мансабҳои гуногуни давлатӣ фаъолият доранд, ба 4493 нафар ё (24,8 фоиз) расидааст. Дар натиҷаи амалигардонии грантҳои Президентӣ то соли 2011 - 2500 нафар зан бо ҷойҳои кори доимӣ ва 840 нафар зан бо ҷойҳои кории муваққатӣ фаро гирифта шуда, маърифати ҳуқуқӣ ва соҳибкорию корофарии 18918 нафар зан дар ин муддат баланд бардошта шуд. Дар маҷмӯъ, дар муддати 5 сол ин лоиҳаҳо доираи зиёда аз 21000 нафар занро фаро гирифтааст.

4.6.1. Бо назардошти беҳтар гаштани татбиқи сиёсати гендерӣ дар стратегияи мазкур самтҳои асосӣ ва афзалиятноки рушди баробарии гендерӣ дар сатҳи миллӣ инҳо муайян шудаанд:

– вазъи зан дар ҳаёти сиёсию ҷамъиятии мамлакат;
– баланд бардоштани сатҳи таҳсилот, шуғл ва нақши занон дар бозори меҳнат;
– занон ва тандурустӣ;
– пешгирии зӯроварӣ нисбат ба занон;
– коҳиш додани қолабҳои кӯҳнашудаи гендерӣ, ки ба рушди занон монеа мегарданд;
– дастгирии рушди занони деҳот ва оилаҳои муҳоҷирони меҳнатӣ;
– фароҳам овардани имкониятҳои иқтисодию иҷтимоӣ барои занҳои маъюб ва онҳое, ки дар оилаашон парастори шахсони маъюбанд.

4.6.2. Мушкилоти мавҷуда

– аз таҳсил дур мондани кӯдакон ва наврасони синни мактабӣ, аз ҷумла духтарон, ки қисми асосиро ташкил менамоянд;
– ба таври лозимӣ дарк нашудани оқибатҳои нобаробарии гендерӣ дар ҷомеа аз ҷониби кормандони сохторҳои гуногуни ҷомеа;

- норасоии ҷойҳои корӣ ва музди арзанда барои занони каммаълумот, занҳои мардони муҳоҷир, маъюб ва онҳое, ки парастори аъзои маъюби оила мебошанд;
- нокифоя будани имкониятҳои молиявӣ барои рушди фаъолияти соҳибкории занон, махсусан занони деҳот;
- нобаробари гендерӣ дар сохторҳои давлатӣ ва ғайридавлатӣ, соҳибкорӣ, минтақаҳои гуногуни кишвар;
- нокифоя будани донишҳои ҳуқуқӣ, фарҳангӣ, иқтисодии замонавӣ ва таъсири хурофот дар аҳолӣ, аз ҷумла занон;
- афзоиши пошхӯрии оилаҳои ҷавон ва бесар паноҳ мондани занону кӯдакони ноболиғ;
- зиёд шудани зӯроварӣ нисбат ба занон;
- имконияти маҳдуди занони соҳибкор ва тоҷир дар бозорҳои минтақавӣ.

4.6.3. Бо дарназардошти афзалиятҳои муайяншуда, ҷиҳати бартараф намудани мушкилот ва ноил гаштан ба натиҷаҳои дилхоҳ дар давраи солҳои 2013-2015 вазифа ва тадбирҳои зерин пешбинӣ шудаанд:

- ошкор ва муайян намудани шумораи наврасони аз таҳсил дур монда ва ташкили таҳсилоти ғайрирасмӣ барои ин гурух, хосса духтарон дар назди сохторҳои марбута;
- ба барномаи такмили ихтисоси ҳамаи сохторҳо ворид намудани курсҳои гендерӣ, тавассути васоити ахбори омма васеъ тарғиб намудани ғояҳои пешқадам ва сиёсати гендерии давлат;
- ташкил намудани ҷойҳои корӣ, худмашғулиятӣ ва роҳандозии фаъолияти соҳибкорӣ бо роҳи ҷудо кардани грантҳои хурд аз тарафи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ба занони мардони муҳоҷир, маъюб ва онҳое, ки парастори аъзои маъюби оила мебошанд;
- ташкили ниҳодҳои давлатие, ки барои гузаронидани мониторинг ва арзёбии иҷрои сиёсати гендерӣ масъул мебошад;
- баланд бардоштани нақш ва таъсири механизмҳои сохтории ниҳодӣ (институтсионалӣ) дар пешбурди ташаббусҳои нав оид ба баланд бардоштани мавқеи занон;
- тавсеа додани барнома ва лоиҳаҳои муштараки ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва ҳизбҳои сиёсӣ оид ба баланд бардоштани фарҳанги ҳуқуқии занон ва мардон, пешбарии занон ба мақомоти роҳбарикунандаи ҳизбҳои сиёсӣ;
- таъсиси паноҳгоҳҳои муваққатии замонавӣ барои занҳои дучори зӯроварӣ қарордошта ва фарзандони ноболиғи онҳо;
- арзёбӣ кардани соҳибкории занон барои паст кардани сатҳи камбизоатии аҳолӣ ва ташкили минтақаи озоди тиҷорат.

4.6.4. Натиҷаҳои пешбинигардида то соли 2013-2015

- ташаккули ниҳодҳои давлатӣ барои гузаронидани мониторинг ва арзёбии иҷрои сиёсати гендерӣ бо иштироки намояндагони ташкилотҳои ҷамъиятӣ;
- баланд шудани нақш ва таъсири механизмҳои сохтории ниҳодӣ (институтсионалӣ) дар пешбурди ташаббусҳои нав оид ба баланд бардоштани мавқеи занон;
- баланд бардоштани нерӯи ККЗО, кормандони вазорату идораҳое, ки барои иҷрои сиёсати гендерӣ масъул мебошанд;
- татбиқи механизмҳои кафолатҳои давлатӣ оид ба таъмини баробарҳуқуқии воқеии мардон ва занон тибқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи кафолатҳои давлатии баробарҳуқуқии занону мардон ва имкониятҳои баробари амалигардонии онҳо»;

– васеъ намудани шаклҳои ҳамкории иҷтимоӣ дар байни механизмҳои ниҳодии давлатӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ;
– тавсеа додани барнома ва лоиҳаҳои муштараки ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва ҳизбҳои сиёсӣ оид ба баланд бардоштани фарҳанги ҳуқуқии занон ва мардон, пешбарии занон ба мақомоти роҳбарикунандаи ҳизбҳои сиёсӣ;
– ташаккули нишондиҳандаҳои гендерӣ дар омори давлатӣ;
– васеъ намудани намояндагии занон дар вазифаҳои роҳбарикунандаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ ва иштироки онҳо дар ҳалли масъалаҳои муҳими давлатӣ;
– баланд бардоштани сатҳи фарҳанги ҳуқуқӣ ва сиёсии занон;
– мусоидат ба худмашғулиятии занон, зиёд намудани саҳми онҳо дар бахшҳои соҳибкории инфиродӣ ва тиҷорати хурду миёна;
– ташкил ва мусоид намудани марказҳо барои бозомӯзии занони соҳибкор;
– такмил додани конунгузории миллӣ оид ба рушди соҳибкории занон;
– васеъ намудани дастрасии занони деҳот ба замин ва рушди фаъолияти соҳибкории онҳо;
– тақвият додани рақобатпазирииии занон дар бозори меҳнат, аз ҷумла занони соҳибкор ва роҳбарони хоҷагиҳои деҳқонӣ-фермерӣ (ХДФ);
– бартараф намудани нобаробарии гендерӣ дар дастрасии писарону духтарон, занону мардон ба зинаҳои гуногуни таҳсилот;
– васеъ намудани дастрасии занону мардон ба хизматрасониҳои соҳаи тандурустӣ;
– фаъолгардонии ҷомеа дар пешгирии хушунат нисбат ба занон ва дастгирии қурбониёни хушунат;
– баланд бардоштани арзишҳои оила ва мусоидат ба тарбияи солими насли нав;
– афзоиши маълумотнокии аҳолӣ дар масоили ҳуқуқӣ ва солимии репродуктивӣ ва беҳдошти солимии репродуктивии занону мардон.

Амалӣ гаштани тадбирҳои дар стратегияи мазкур пешниҳодшаванда барои солҳои 2013-2015 имкон медиҳад, ки сиёсати пешгирифтаи давлат дар масъалаҳои баробарии гендерӣ пайваста амалӣ гардида, шумораи занон дар мақомоти идоракунии давлатӣ ва аз нигоҳи иқтисодӣ фаъол афзояд ва мушкилоти дигари мавҷуда ҳал карда шавад.

4.7. Такмили пешгӯӣ ва банақшагирии демографӣ

Дарҷ гардидани масоили нуфус дар стратегияҳои миёнамуҳлат ва дарозмуҳлат барои тезонидани рушди устувори иқтисодӣ, паст намудани сатҳи камбизоатӣ ва ба вуҷуд омадани синфи миёна, инчунин барои беҳтар намудани сифати ҳаёти аҳолӣ заминаи мусоид фароҳам меорад.

Ноил шудан ба рушди устувори нерӯи инсон, ба монанди даромад ба ҳар нафар аҳолӣ, маориф, баробарии гендерӣ ва васеъ намудани имконияти занон, дарозумрӣ, ҳуқуқи репродуктивӣ ва солимии репродуктивӣ, паст гардидани сатҳи камбизоатӣ ва ба вуҷуд омадани табақаи миёнаи аҳолӣ, рушди устувори муҳити зист, бехатарии озуқаворӣ ва истеъмолӣ, таъмини аҳолӣ бо оби тозаи ошомиданӣ, беҳ гардонидани вазъи санитарӣ, тағйирёбии иқлим ва ғайраро дар бар гирифта, бо аҳолӣ, суръати афзоиши он, инчунин бо ҷойгиршавии географии он дар робитаи зич қарор дорад. Сиёсати демографии давлат (дар сатҳи миллӣ ва дар маҳалҳо) ба суръати афзоиши таърихӣ ва суръати афзоиши кунунии аҳолӣ асос меёбад.

Пешгӯии демографӣ як ҷузъи муҳими сиёсати демографӣ буда, дигар ҷузъҳои он, ба монанди банақшагирии оила, солимии репродуктивӣ ва ҳуқуқи репродуктивӣ, пешбарии баробарии гендерӣ ва васеъ намудани имконияти занон ва ғайра дар қисматҳои дигари блоки иҷтимоии Стратегияи мазкур инъикоси худро ёфтаанд.

Сиёсати демографӣ дар маҷмӯъ корбарии мақсаднок дар раванди нуфус мебошад. Нуфус яке аз омилҳои муҳими фазои иқтисодӣ маҳсуб мегардад ва ин омил дар раванди рушди иқтисодии кишвар таъсири хоса дорад. Пеш бурдани сиёсати демографӣ бе

истифода аз усулҳои муосири пешгӯии аҳолӣ дар асоси маълумоти омори демографӣ ғайриимкон аст. Пешгӯии аҳолӣ яке аз ҷузъҳои муҳими банақшагирии дарозмуддати иҷтимоию иқтисодӣ буда, ҳеҷ як соҳаи иқтисодиёт ва иҷтимоиётро бе пешгӯии демографӣ тасаввур кардан имконнопазир аст. Пешгӯии шумораи аҳолӣ аз рӯи мансубияти ҷинсӣ, синну сол барои қабули қарорҳои асоснок дар сатҳи миллӣ ва маҳалҳо аҳамияти басо муҳим дорад.

Барои пешбурд ва таҳкими институтсионалии сиёсати демографӣ «Барномаи амалисозии консепсияи сиёсати давлатии демографии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2003-2015» омода ва қабул шудааст.

Тибқи таҳлилҳои гузаронидашуда шумораи аҳолии кишвар тайи солҳои 2000-2010 зиёда аз 23 фоиз афзудааст ва дар давраи дарозмуҳлат иқтидори демографии мамлакат дар сатҳи баланд боқӣ мемонад. Аҳолии кишвар ҷавон буда, зиёда аз 35 фоиз онро шахсони то синни 15-сола ва тақрибан 70 фоиз шахсони то 30-сола ташкил медиҳанд. Дар мамлакате, ки қисми беши аҳолии онро насли ҷавон ташкил медиҳад, таҳияву татбиқи сиёсати дурусти рушди нерӯи инсонӣ ва захираҳои инсонӣ муҳим мебошад.

Татбиқи самараноки сиёсати демографӣ имкон медиҳад, ки даромади умумии сарикасӣ афзун гардида, сатҳи камбизоатӣ коҳиш дода шавад ва ба афзоиши табақаи миёнаи аҳолӣ заминаи мусоид фароҳам гардад. Такмили пешгӯӣ ва банақшагирии демографӣ барои таҳлили бозори меҳнат ва пешгӯии муҳоҷирати берунаи меҳнатӣ саҳми худро мегузорад ва ба ин тариқ барои ҳалли яке аз вазифаҳои муҳим дар доираи афзалияти дуюми «Стратегияи миллии муҳоҷирати меҳнатии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба хориҷа барои солҳои 2011-2015» мусоидат менамояд.

Татбиқи сиёсати самараноки демографӣ ва таҳкими иқтидорҳои мақомоти дахлдор дар самти пешгӯии шумораи аҳолӣ, таҳияи буҷети сатҳҳои мухталиф бо дарназардошти афзоиши шумораи аҳолӣ, ҷиҳати истифодаи мақсадноки воситаҳои буҷетӣ имконият фароҳам меорад ва барои ба роҳ мондани кӯмакҳои иҷтимоии суроғавӣ заминаи устувор мегузорад.

4.7.1. Самтҳои асосӣ ва афзалиятҳои рушди соҳа

- такмил додани сатҳи дурнамои соҳавӣ ва минтақавӣ дар асоси истифодаи моделҳои муосири дурнамои демографӣ ва заминаи мукаммали оморӣ;
- идоракунии мақсадноки тамоюлоти демографӣ;
- танзими равандҳои демографӣ, танзими раванди муҳоҷирати меҳнатӣ ва таҳлили бозори меҳнат;
- истифодаи самараноки тағйироти демографӣ дар раванди қабули қарорҳо.

4.7.2. Мушкилоти ҷойдошта

Дар натиҷаи таҳлили ҳолати соҳа чунин мушкилиҳо ба назар мерасанд:

4.7.2.1. Сатҳи пасти тахассуси мутахассисон дар истифодаи маълумоти оморӣ ва надоштани таҷриба дар пешгӯии демографӣ. Аз ин лиҳоз, маълумоти оморӣ аз тарафи онҳо дар мавридҳои зерин истифода нагардида, боқӣ мемонанд:

- ҳангоми таҳияи барномаҳои рушди ҷамоатҳо, ноҳияҳо, шаҳрҳо ва вилоятҳои кишвар;
- ҳангоми пешгӯии шумораи аҳолӣ, пешгӯии захираҳои меҳнатӣ, пешгӯии шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ ва таҳлили талаботи бозори меҳнат ба қувваи корӣ дар дохили кишвар ва берун аз он;
- ҳангоми пешгӯии шумораи кӯдакони синни мактабӣ ва томактабӣ ва муаллимон;
- ҳангоми тайёр намудани мутахассисони касбу ихтисоси гуногун дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбии кишвар, вобаста ба талаботи воқеии бозори меҳнати дохили кишвар ва берун аз он;
- ҳангоми сохтмони миқдори кофии мактабҳо ва муассисаҳои томактабӣ;
- ҳангоми сохтмони миқдори кофии муассисаҳои тиббӣ ва нарасидани кормандони тиб;

– ҳангоми бунёди инфрасохтори зарурӣ;
– ҳангоми ташкили ҷойҳои кори нав дар соҳаҳои гуногуни иқтисод;
– ҳангоми таҳияи буҷет ва маблағгузории зарурӣ дар соҳаҳои иқтисод;
– ҳангоми пешгӯии сатҳи бекорӣ.

4.7.2.2. Номукаммалии низоми тамоси ҷавобӣ байни сохторҳои омор ва инчунин ҳамкории байниидоравӣ ва муносибатҳои мутақобила дар масъалаи коркард ва таҳлили маълумоти демографӣ ва истифодаи онҳо барои таҳияи нақшаҳои рушд дар маҳалҳо.

4.7.2.3. Мавҷуд набудани манбаи маълумот дар бораи тағйирот дар бозори меҳнат аз рӯи тамоюлоти демографӣ.

4.7.3. Пешниҳодҳо барои солҳои 2013-2015 ҷиҳати ҳалли мушкилиҳои соҳа

– таҳияи модули таълимӣ оид ба масъалаҳои истифодаи маълумотибаҳисобгирии аҳолӣ ва фонди манзил;
– омӯзонидан ва такмили ихтисоси мутахассисони вазорату идораҳо оид ба масъалаҳои истифодаи маълумоти демографӣ дар таҳияи нақшаву барномаҳои рушди соҳавӣ ва маҳаллӣ;
– истифодаи маълумоти баҳисобгирии демографӣ ҳангоми таҳияи: (1) пешгӯии рушди соҳаҳои алоҳидаи иқтисод; (2) пешгӯии шумораи аҳолӣ аз рӯи синну сол (синну сол, қобили меҳнат, аз қобили меҳнат хурд ва аз қобили меҳнат калонтар) ва аломатҳои ҷинсӣ; (3) таъсис додани ҷойҳои нави корӣ; (4) пешгӯии шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ ва таҳлили талаботи бозори меҳнат ба қувваи корӣ дар дохили кишвар ва берун аз он; (5) тайёр намудани мутахассисони касбу ихтисоси гуногун дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбии кишвар вобаста ба талаботи воқеии бозори меҳнати дохили кишвар ва берун аз он; (6) пешгӯии талабот ба кормандони тиб ва маориф; (7) пешгӯии миқдори зарурии мактабҳо ва муассисаҳои ҳифзи саломатӣ; (8) рушди соҳаҳои иқтисод, ноҳияҳо, шаҳрҳо ва вилоятҳои кишвар;
– истифодаи маълумоти демографӣ барои коҳиш додани оқибатҳои нохуши тамоми намуди офатҳо;
– таҳияи буҷетҳои сатҳи гуногун бо дарназардошти талаботи воқеии иқтисод ва тамоюлҳои демографӣ;
– таҳияи барномаҳои шуғли аҳолӣ ва барномаи таълими мутахассисон, бо дарназардошти тамоюлоти демографӣ дар асоси талаботи воқеии бозорҳои меҳнати дохилӣ ва берунӣ.

4.7.4. Вазифа ва тадбирҳои асосӣ ва афзалиятҳои соҳа

Ҷиҳати таъмини татбиқи самараноки сиёсати демографӣ иҷрои вазифаҳои зерин мувофиқи мақсад мебошад:

– беҳтар сохтани истифодаи маълумоти демографӣ ва ба роҳ мондани гузаронидани таҳқиқоти ҳар семоҳаи бозори меҳнат, аз ҷумла бо истифода аз натиҷаҳои барӯйхатгирии аҳолӣ ва фонди манзил, ҳисобҳо аз рӯи мансубияти иҷтимоӣ, синнусолӣ, гендерӣ, минтақавӣ ва ғ. ҳангоми таҳияи санадҳои стратегӣ ва нақшаву барномаҳои рушд дар ҳама сатҳҳо;
– такмили низоми идоракунии давлатӣ мувофиқи принсипҳои иқтисоди бозорӣ тавассути таҳлил ва пешгӯии рушди иқтисодӣ, бо дарназардошти афзоиши шумораи аҳолӣ.

4.7.5. Натиҷаҳои пешбинигардида

Ба амал баровардани корҳои пешбинишуда дар бахши сиёсати демографӣ ва истифодаи маълумоти оморӣ дар раванди таҳияи нақшаву барномаҳо дар ҳамаи сатҳҳои ҳокимият имкон медиҳад, ки чунин натиҷаҳо ба даст оянд:

- низоми идоракунии давлатӣ дар самти сиёсати демографӣ аз ҳисоби баланд бардоштани тахассуси касбии хизматчиёни давлатӣ оид ба пешгӯии демографӣ беҳтар мешавад ва барои истифодаи мақсадноки маблағҳои буҷети давлатӣ дар ҳама сатҳҳои ҳокимияти давлатӣ замина гузошта мешавад;
- ҳангоми иҷрои вазифаҳои бевоситаи худ мутахассисони вазорату идораҳои дахлдор ва зерсохторҳои онҳо, инчунин кормандони муассисаҳои илмӣ дар асоси таҷрибаи андӯхта усулҳои пешгӯии шумораи аҳолӣ, захираҳои меҳнатӣ, шумораи хонандагон ва донишҷӯён, шумораи муҳоҷирони меҳнатӣ, таҳлили талаботи бозори меҳнат ба қувваи корӣ дар дохили кишвар ва берун аз он, тайёр намудани шумораи зарурии мутахассисони касбу ихтисоси гуногун дар муассисаҳои таҳсилоти миёна ва олии касбии кишвар вобаста ба талаботи воқеии бозори меҳнати дохили кишвар ва берун аз он,шумораи кормандони тиб ва маорифро истифода мебаранд;
- маълумоти демографии дақиқро вазорату идораҳои дахлдор барои коҳиш додани оқибатҳои нохуши тамоми намуди офатҳо истифода мебаранд;
- вазорату идораҳои дахлдор маълумоти пешгӯии демографиро барои сохтмони миқдори зарурии мактабҳо, муассисаҳои томактабӣ ва табобатӣ, созмон додани инфрасохтор, ҷойҳои нави корӣ дар соҳаҳои мухталифи иқтисод, таҳияи буҷет ва талабот ба маблағгузорӣ дар соҳаҳои иқтисод истифода мебаранд;
- дар маҷмӯъ, истифодаи маълумоти омори демографӣ ва пешгӯии демографӣ дар раванди қабули қарорҳо такмил дода шуда, тамоси дуҷониба дар байни сохторҳои оморӣ, инчунин вазорату идораҳо беҳтар хоҳад гардид.

БОБИ 5. ИДОРАКУНИИ РАВАНДИ ТАТБИҚИ СТРАТЕГИЯ

5.1. Манбаъҳо ва низоми маблағгузории татбиқи «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015»:

Ноил гардидан ба афзалиятҳо, иҷрои вазифаҳову тадбирҳо ва таъмини нишондиҳандаҳои дар Стратегияи мазкур дарҷгардида, захираҳои муайянеро талаб менамоянд.

Сарчашмаҳои асосии маблағгузорӣ барои татбиқи Стратегияи мазкур ин Буҷети давлатӣ, кӯмакҳои беруна, сармояи мустақими хориҷӣ ва дигар манбаъҳо мебошанд. Асоси маблағгузории Стратегияро Буҷети давлатӣ ташкил хоҳад дод. Барои татбиқи лоиҳаҳои асосӣ оид ба рушди инфрасохтор ва анҷом додани ислоҳоти сохторӣ, воситаҳои Буҷети давлатӣ аз ҳисоби кӯмакҳои беруна, ки аз ҷониби ташкилотҳои байналмилалӣ ва донорҳои дутарафа ба Тоҷикистон фароҳам оварда мешаванд, пурра мегардад.

Принсипҳои асосии ҷалб ва истифодаи захираҳои молиявии Стратегияи мазкур инҳо мебошанд:

Самтгирӣ ба рушди дарозмуҳлат. Ҳукумати ҷумҳурӣ вазифаҳои муқаррарнамудаи суботи иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва сиёсиро ҳал намуда, баҳри татбиқи вазифаҳои таъминкунандаи рушди дарозмуҳлат қадамҳои устувор мегузорад. Ба ин восита ҷумҳурӣ ба сармоягузориҳои дарозмуҳлат, дастгирии рушди бахши хусусӣ ва таъмини асосҳои устувори фаъолияти бахши иҷтимоию иқтисодӣ ноил хоҳад шуд.

Воқеият. Бахши маблағгузории СБСНМТ ба арзёбии воқеии имкони истифода намудани захираҳои дохилӣ, ҷалби кӯмаки беруна ва сармоягузориҳои мустақими хориҷӣ асос меёбад. Ҳамчунин ба иқтидори кишвар ҷиҳати истифодаи самарабахш ва судманди ҳаҷми захираҳои дар он гузошташуда такя мекунад.

- *Афзалияти бахши қисми хароҷот.* Воситаи муҳими таъмини воқеияти СБСНМТ ва баланд бардоштани самарабахшии истифодаи захираҳо аз мутамарказонидани онҳо ба самтҳои нисбатан муҳими сиёсат иборат мебошад.

Дурнамои нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли 2013 ва параметрҳои асосии он барои солҳои 2014-2015

Нишондиҳандаҳо	Воҳиди ченак	Соли 2013	Параметрҳои дурнамо	
			Соли 2014	Соли 2015
Фасли I. Нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ				
Шумораи аҳолии доимӣ (ба ҳисоби миёнаи солона)	ҳазор нафар	8129	8305	8482
Маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ (ММД) бо нархҳои дурнамои солҳои дахлдор	млн. сомонӣ	42100	48200	54700
Суръати афзоиш бо нархҳои муқоисавӣ	фоиз нисбат ба соли гузашта	107,4	107,5	107,5
ММД ба ҳар сари аҳолӣ	сомонӣ	5179	5804	6449
	долл. ИМА	1057	1175	1295
Индекси нархҳои истеъмолӣ (сатҳи таваррум)	фоизи миёнасола	9,0	7,5	7,0
Қурби асъори миллӣ (нисбат ба як доллари ИМА)	сомонӣ	4,9000	4,9400	4,9800
Саноат				
Ҳаҷми маҳсулоти саноатӣ бо нархҳои дурнамои солҳои дахлдор	млн. сомонӣ	11987	13013	14001

Нишондиҳандаҳо	Воҳиди ченак	Соли 2013	Параметрҳои дурнамо	
			Соли 2014	Соли 2015
Суръати афзоиш бо нархҳои муқоисавӣ	фоиз нисбат ба соли гузашта	107,4	106,1	105,6
Кишоварзӣ				
Маҳсулоти умумии кишоварзӣ бо нархҳои дурнамои солҳои дахлдор	млн. сомонӣ	17695	18713	19387
Суръати афзоиш бо нархҳои муқоисавӣ	фоиз нисбат ба соли гузашта	106,5	107,0	107,2
Нақлиёт				
Боркашонӣ аз рӯи ҳамаи намудҳои нақлиёт	млн. тонна	63,0	65,9	68,2
Мусофиркашонӣ аз рӯи ҳамаи намудҳои нақлиёт	млн. мусофир	547,8	569,1	588,5
Бозори истеъмолӣ				
Гардиши моли чакана бо нархҳоидурнамои солҳои дахлдор	млн. сомонӣ	10730	12705	15058
Суръати афзоиш бо нархҳои муқоисавӣ	фоиз нисбат ба соли гузашта	110,6	111,3	110,5
Хизматрасонии пулакӣ ба аҳолӣ бо нархҳои дурнамои солҳои дахлдор	млн. сомонӣ	9582	11303	13339
Суръати афзоиш бо нархҳои муқоисавӣ	фоиз нисбат ба соли гузашта	110,5	110,5	110,5
Фаъолияти иқтисодии хориҷӣ				
Гардиши савдои хориҷӣ –ҳамагӣ	млн. долл. ИМА	4880	5230,5	5601,2
аз ҷумла: - содирот	млн. долл. ИМА	1450	1537,3	1634,1
- воридот	млн. долл. ИМА	3430	3693,2	3967,1
Намудҳои асосии захираҳои содиротӣ				
Нерӯи барқ	млн. кВт/с	400	450	500
	ҳаз. долл. ИМА	9040	10200	11300
Алюминийи аввалия	ҳазор тонна	355,1	374,5	397,0
	млн. долл. ИМА	882	886,5	897,2
Нахи пахта	ҳазор тонна	89	88	80
	млн. долл. ИМА	202	204	210
Маҳсулоти меваю сабзавот	ҳазор тонна	340	350	380
	млн. долл. ИМА	105,8	109,0	118,3
Намудҳои асосии захираҳои воридотӣ				
Гилхок	ҳазор тонна	600	**620**	**850**
	млн. долл. ИМА	316,8	**317,4**	**435,0**
Гази табиӣ	млн. $м^3$	200	200	200
	млн. долл. ИМА	53,8	53,8	53,8
Газимоеъ	ҳазор тонна	58,0	60	63
	млн. долл. ИМА	41,2	42,6	44,7
Маҳсулоти нафтӣ	ҳазор тонна	700	730	750
	млн. долл. ИМА	710,5	740,9	761,3
Гандум	ҳазор тонна	461	470	480
	млн. долл. ИМА	119,4	121,7	124,3
Орд	ҳазор тонна	391	398	400
	млн. долл. ИМА	136,4	136,8	136,8

Нишондиҳандаҳо	Воҳиди ченак	Соли 2013	Параметрҳои дурнамо	
			Соли 2014	Соли 2015
Фаъолияти сармоягузорӣ				
Сармояи асосӣ аз ҳисоби ҳамаи манбаъҳои маблағгузорӣ, бо дарназардошти сармоягузории хориҷӣ	млн. сомонӣ	7343	8638	8667
нисбат ба ММД	фоиз	17,4	17,9	15,8
аз ҷумла, аз ҳисоби маблағҳои Буҷети давлатӣ	млн. сомонӣ	2144,1	2586	1667
Сармоягузориҳои хориҷӣ (қарзҳо, грантҳо ва сармояи мустақим)	млн. долл. ИМА	1764	2497	2204
Фасли II. Нишондиҳандаҳои асосии рушди соҳаҳои иқтисодиёт				
Истеҳсоли муҳимтарин намудҳои маҳсулоти саноатӣ				
Нерӯи барқ	млн. кВт/с	18600	19927	20432,0
Нафт, бо дарназардошти конденсати газ	ҳазор тонна	29	29,1	29,4
Ангишт	ҳазор тонна	236	245	267
Алюминийи аввалия	ҳазор тонна	370,2	390	412
Семент	ҳазор тонна	465	537	609
Нахи пахта	ҳазор тонна	115,9	120	125
Ресмони пахтагин	ҳазор тонна	13,6	14,7	15,7
Матоъҳои тайёри пахтагин	млн. $м^2$	23,9	25,1	26,2
Консерваи меваю сабзавот	млн. қуттии шартӣ	83,1	87,9	93,3
Истеҳсоли намудҳои асосии маҳсулоти кишоварзӣ				
Ғалладона	ҳазор тонна	1196	1208	1224
аз ҷумла:- гандум	ҳазор тонна	745	770	777
Пахта	ҳазор тонна	406,5	410,4	416,6
Картошка	ҳазор тонна	1001	1027	1049
Сабзавот	ҳазор тонна	1299	1325	1351
Мева	ҳазор тонна	290	305	315
Ангур	ҳазор тонна	171,5	181,1	186,7
Чорво ва парранда (бо вазни зинда)	ҳазор тонна	157	160	164
Шир	ҳазор тонна	760	766	776
Фасли III. Нишондиҳандаҳои рушди соҳаи иҷтимоӣ				
Қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ	нафар	32825	34000	35060
аз ҷумла, аз ҳисоби маблағҳои Буҷети давлатӣ	нафар	12900	13500	14000
Қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таҳсилоти олии касбии давлатҳои хориҷӣ	нафар	2558	2750	2910
аз ҷумла, аз ҳисоби маблағҳои Буҷети давлатӣ	нафар	73	100	100
Қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ	нафар	15000	15550	18010
аз ҷумла, аз ҳисоби маблағҳои Буҷетӣ давлатӣ	нафар	10916	10350	10610
Қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ	нафар	15081	15503	15968

Нишондиҳандаҳо	Воҳиди ченак	Соли 2013	Параметрҳои дурнамо	
			Соли 2014	Соли 2015
аз ҷумла, аз ҳисоби маблағҳои Буҷети давлатӣ	нафар	12276	12633	13026
Маблағгузорӣ барои гузаронидани корҳои илмию таҳқиқотӣ ва таҷрибавию конструкторӣ аз ҳисоби маблағҳои Буҷети давлатӣ	млн. сомонӣ	72,3	78,0	85,0
Маблағгузории корҳои геологию ҷустуҷӯӣ аз ҳисоби маблағҳои Буҷети давлатӣ	млн. сомонӣ	23,4	26,3	27,2
Маблағгузории корҳои харитабандию геодезӣаз ҳисоби маблағҳои Буҷети давлатӣ	млн. сомонӣ	2,2	2,4	2,9
Шугли аҳолӣ				
Аҳолии аз ҷиҳати иқтисодӣ фаъол	ҳазор нафар	2254	2277	2301
Аҳолии дар иқтисодиёт машғулбуда	ҳазор нафар	2199	2230	2252
Шумораи ҷойҳои кории ташкилшаванда	ҳазор нафар	125	126	128

Тақсимоти маблагҳои қарзии «Барномаи давлатии сармоягузорӣ, грантҳо ва сохтмони асосӣ барои солҳои 2013-2015» аз рӯи соҳаҳо

(бо ҳаз. доллари ИМА)

Соҳа	2013	2014	2015	Ҷамъ дар солҳои 2013-2015
Идоракунии иқтисодиёт	9 000,00	12 538,00	12 695,00	34 233,00
Кишоварзӣ	15 242,00	4 707,00	4 000,00	23 949,00
Иригатсия ва таъминоти деҳот бо об	8 850,00	101 900,00	151 505,00	262 255,00
Таъминоти обу корезӣ	28 009,00	43 627,00	53 600,00	125 236,00
Экология	1 182,00	155,00	-	1 337,00
Энергетика	92 184,00	667 520,00	702 490,00	1 462 194,00
Нақлиёт	368 242,00	739 216,00	707 833,00	1 815 291,00
Маориф	7 033,00	31 423,00	50 021,00	88 477,00
Нигаҳдории тандурустӣ	9 618,00	16 900,00	21 744,00	48 262,00
Мултисектор ва дигар бахшҳо	-	2 200,00	8 800,00	11 000,00
Ҳамагӣ	539 360,00	1 620 186,00	1 712 688,00	3 872 234,00

Лоиҳаҳои дар доираи Барномаи мазкур воридгардида бештар ба соҳаи инфрасохтор, аз ҷумла, энергетика ва нақлиёт равона гардидаанд, ки таи се соли оянда 3277,5 млн. доллари ИМА ё 84,64 фоизи маблағи умумии Барномаро ташкил медиҳанд. Феълан, дар ин соҳаҳо, лоиҳаҳои асосое, ки тавассути қарзҳои имтиёзнок маблағгузорӣ мешаванд ва дар ҷараёни татбиқ қарор доранд, дохил карда шудаанд. Инфрасохтори замонавӣ дар рушд ва пешбурди тамоми соҳаҳо, дастрасӣ ба бозори ҷаҳонӣ ва инкишофи бахши хусусӣ мусоидат мекунад.

Ба соҳаҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла маориф, тандурустӣ, обтаъминкунӣ ва корез қариб 262,0 млн. долл. ИМА ё 6,8 фоиз рост меояд. Лоиҳаҳои соҳаҳои кишоварзӣ, обёрӣ ва таъминоти оби деҳот 286,2 млн. доллари ИМА ё 7,4 фоизи маблағи умумиро ташкил медиҳанд.

Барои татбиқи тадбирҳои дар матритсаи амалиёти Стратегияи мазкур пешбинишуда маълумот оид ба эҳтиёҷоти маблағгузорӣ ва тақсимоти он вобаста ба соҳаҳои алоҳида пешниҳод мегардад.

№	БАХШҲО	МАБЛАҒГУЗОРИИ МАТРИСАИ ТАДБИРҲО							
		МАБЛАҒГУЗОРӢ бо млн. дол. ИМА				МАБЛАҒГУЗОРӢ бо млн. сомонӣ			
		Эҳтиёҷот	Мабл. ҲҶТ	Мабл. ШРТ	Бақия	Эҳтиёҷот	Мабл. ҲҶТ	Маб. ШРТ	Бақия
1	Бахши фунсионали	26,61	3,00	20,00	3,61	597,38	7,93	156,30	433,15
2	Бахши Фаъолияти иктисодӣ	3468,78	301,20	1141,40	2026,18	552,76	232,48	224,72	95,56
3	Бахши иҷтимоӣ	94,46	5,85	78,37	10,24	413,76	320,52	73,19	20,05
4	**ҶАМЪ**	**3589,86**	**310,05**	**1239,77**	**2040,03**	**1563,90**	**560,93**	**454,21**	**548,76**
5	**Таносуб бо фоиз**	100	8,5	34,5	57,0	100,0	36,0	29,0	35,0

**Ҷадвали мазкур маблағгузории тадбирҳоеро, ки эҳтиёҷоти маблағгузориашон муайян нашудааст, дарбар намегирад.*

Идоракунии ҷараёни татбиқи Стратегия

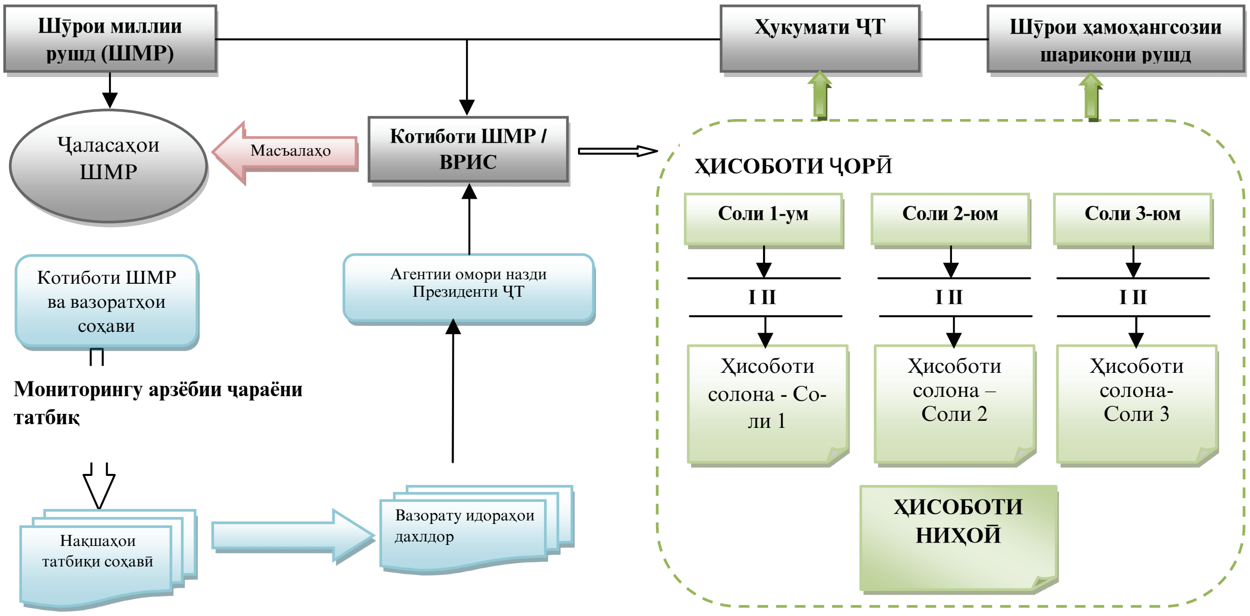

5.2. Мониторинг ва арзёбии «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015»:

Ҳадафи асосии мониторинг ва арзёбии (МваА) «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» таъмини арзёбии мустақил, шаффоф, самтгирӣ ба натиҷаҳо ба ҳисоб меравад. Дар ин раванд, иштироки Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, вазорату идораҳо, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва шарикони рушди Тоҷикистон зарур аст.

Ҷиҳати таъмини ҳамкорӣ дар масъалаҳои рушди миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар асоси шартҳои шарикии созандаи ҳамаи шохаҳои ҳокимияти давлатӣ ва ҷомеаи шаҳрвандӣ бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз 19.12.2007, №355) Шӯрои миллии рушди назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аъзои (ҳайати) он таъсис дода шуда, Низомномаи он тасдиқ гардидааст. Ба ҳайати Шӯро намояндагони Ҳукумати ҷумҳурӣ, МНМО ҶТ ва ҷомеаи шаҳрвандӣ дохил гардидаанд. Шӯрои

миллии рушд стратегияи умумии ислоҳотро муайян намуда, бо мақсади таъмини ҳамкории байни мақомоти давлатӣ, бахши хусусӣ ва ҷомеаи шаҳрвандӣ дар татбиқи муқаррароти «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2015» ва стратегияҳои миёнамуҳлат таъсис дода шудааст.

МваА «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015», дар ҳамоҳангсозии ВРИС ҶТ тибқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 2 майи соли 2008, №216 анҷом дода мешавад.

МваА-ро ВРИС дар якҷоягӣ бо вазорату идораҳои дахлдор анҷом дода, ҳар нимсола ва ҳар сол оид ба татбиқи тадбиру индикаторҳои «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015» ба Ҳукумати ҷумҳурӣ ҳисобот манзур менамояд.

Вазифаҳои МваА Стратегияи мазкур аз инҳо иборатанд:

1. Таъмини иҷроиши тадбирҳо ва индикаторҳои Стратегияи мазкур баҳри ноил шудан ба ҳадафҳои рушди миллӣ;
2. Ҷалби ҳамаи гуруҳҳои ҷомеа ба раванди МваА, иҷроиши Стратегияи мазкур;
3. Таъмини истифодаи дурусту оқилонаи захираҳои дохилӣ ва беруна, таъмини арзёбии мустақил, шаффоф ва самтгирӣ ба натиҷаҳо;
4. Таҳияи шаклҳои ҳисоботии мушаххаси оморӣ баҳри арзёбии натиҷаҳои татбиқи тадбирҳои миқдорӣ;
5. Дар раванди татбиқи Стратегияи мазкур ҳарсола дақиқ намудани вазифаҳо ва тадбирҳои стратегия.

Ҳисобот дар бораи мониторинги Стратегия, арзёбии фаъолият ва пешниҳодот оид ба такмили раванди рушд аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ҷаласаҳои Шӯрои миллии рушди назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо иштироки шарикони рушди Тоҷикистон муҳокима мегардад.

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ифодаи қонунии сиёсати тадбирҳои пешбининамудаи Стратегияи мазкурро дар самти мутобиқати он ба мақсад ва афзалиятҳои стратегии давлатӣ таъмин менамояд.

Низоми ҷамъоварии иттилоот тарзе ба роҳ монда мешавад, ки ҳамбастагии талабот дар хусуси саҳеҳии маълумоти барои қабули қарорҳои идоракунӣ зарур ва сарфаи захираҳои давлатӣ барои гирифтани чунин иттилоот таъмин карда шавад. Ҷамъоварии иттилоот оид ба сатҳи зиндагӣ, сатҳи камбизоатӣ ва табақаи миёна дар кишвар такмил хоҳад ёфт.

Манбаи асосии маълумот барои гузаронидани МваА дар мадди аввал ин маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (АОНПҶТ) ва вазорату идораҳои дахлдор хоҳанд буд. Ҳамзамон истифода намудани натиҷаи тадқиқоти мумайизӣ (экспертӣ) барои иштирокчиёни раванди МваА доир ба методологияи ҷамъоварии маълумот нақши муҳим мебозад. Дар ин раванд АОНПҶТ шаклҳои мушаххаси ҳисоботдиҳиро барои ҷузъҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва барои ташкилотҳои ғайридавлатӣ таҳия месозад.

Вазифа ва нақши мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар низоми МваА аз ташкили ҷамъоварии маълумот дар бораи татбиқи барномаҳои давлатии дар ҳудуди онҳо амалишаванда ва таҳлили чораёни татбиқи афзалиятҳои миллӣ дар минтақаҳо ва дар ин асос таҳияи пешниҳодҳо ба вазорату идораҳои соҳавӣ иборат мебошад.

Ҷалби ҷомеаи шаҳрвандӣ дар гузаронидани МваА Стратегия доманадор ва гуногунҷабҳа хоҳад буд. Дар раванди мониторинг мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ки ба чораёни татбиқи Стратегия ҷалб мегарданд ва дар бораи мушкилиҳои дар сатҳи маҳал ҳалталаб иттилоот фароҳам меоранд, нақши муҳим доранд. Дастрасии аҳли ҷомеа ба натиҷаҳои МваА Стратегия, ҷамъоварии пешниҳодҳо ва эродҳои шаҳрвандон ва созмонҳо оид ба ҳамаи ҷабҳаҳои сиёсат ва амалияи татбиқи Стратегия таъмин карда мешавад. Ташкилотҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ба гузаронидани тадқиқот оид ба мушкилиҳои Стратегия махсусан, вобаста ба мавзӯе, ки омори расмӣ фаро нагирифтааст, ҷалб карда мешаванд.

Низоми ҳисоботдиҳӣ оид ба натиҷаҳои татбиқи Стратегия дар минтақаҳо ба тариқи зайл сурат мегирад: сохторҳои дахлдори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҳисоботҳои соҳавиро ба вазорату идораҳои соҳавӣ пешниҳод менамоянд. Вазоратҳои соҳавӣ ҳисоботи гирифтаашонро дар доираи бахши худ ҷамъбаст намуда, ҳисоботи ҷамъбастиро ба Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд, ки дар он ҳамаи иттилоот оид ба татбиқи Стратегия мутамарказ гардонида, таҳлил карда мешавад.

Низоми МваА дар ҳаҷми зарурӣ тавассути Буҷети давлатӣ маблағгузорӣ ҳоҳад гардид. Инчунин равона намудани маблағҳои донорӣ дар самти омӯзонидан ва ташкили низоми мониторинг ва арзёбӣ мувофиқи мақсад мебошад. Азми донорҳо оид ба рушди нерӯи ҷомеаи шаҳрвандӣ дар раванди мониторинг ва арзёбӣ дастгирӣ хоҳад ёфт.

Барои ташаккули низоми МваА самарабахш Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон якҷоя бо ташкилотҳои донорӣ як қатор чораҳо меандешад, аз ҷумла:

- таъсис ва тақвияти сохторҳои зарурии гузаронидани мониторинг ва арзёбӣ дар вазорату идораҳо ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар минтақаҳо;
- омӯзонидани мутахассисон дар самти мониторинг ва арзёбӣ;
- такмили ҷанбаҳои зарурии низоми амалкунанда ва таҳкими низоми идоракунии натиҷаҳои Стратегия.

Замимаи 1

Матритсаи амалиёти «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015»

Ҳадафҳо	Вазифаҳо	Нишондиҳандаҳои натиҷаҳои ниҳоӣ	Тадбирҳо	Иҷрокунандагон	Асосҳои ҳуқуқӣ / Эҳтиёҷоти умумӣ ба маблағгузорӣ.	Маблағгузорӣ бо млн. сомонӣ/млн долл. ИМА	
						ҲҶТ	ШРТ
1. БАХШИ ФУНКСИОНАЛӢ: ТАҲКИМИ ЗАМИНАҲОИ РУШД							
1.1. Такмили идоракунии давлатӣ							
1. Ташкили идоракунии умумии самарабахшии рушди миллӣ	1.1.Дар ДИПҶТ муайян намудани воҳиди сохтории алоҳида вобаста ба идоракунии давлатӣ, раванди ислоҳот, иҷрои стратегияҳо ва барномаҳои рушд	1.1.1.Воҳиди алоҳидаи танзимкунандаи идоракунии давлатӣ, ҳамоҳангсозӣ ва таъмини татбиқи ислоҳот таъсис гардид	1.1.1.1. Мақоми ҳуқуқӣ дар ДИП ҶТ бо мандати муайяни ваколатҳояшон муайян гардида, низомнома дар бораи мақоми мустақили танзимкунанда , идоракунии давлатӣ, раванди ислоҳот, иҷрои стратегия ва барномаҳои рушд таҳия ва тасдиқ карда шудааст.	ҲҶТ			
			1.1.1.2. Муайян кардани самтҳои ҳамкории байни сохторҳои оид ба рушду ислоҳот ва Шӯрои миллии рушд.	ҲҶТ, ВРИС			
			1.1.1.3.Ҳамоҳанг намудани раванди ислоҳоти идоракунии давлатӣ бо дигар ислоҳоти соҳаҳо. Васеъ намудани амалияи ВРИС дар самти банақшагирии стратегии минтақаҳо (вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва ҷамоатҳо)	ҲҶТ, ВРИС			
	1.2.Барқарор/ҷорӣ намудани принсипи ягонаи ба низом даровардани мақсадҳо ва афзалиятҳо, барномаҳо ва нақшаҳои рушд бо ҷудо кардани ваколатҳои мақомоти идоракунии давлатӣ	1.2.1Раванди ягона/муносибат вобаста ба систематизатсияи мақсадҳо ва афзалиятҳо, барномаҳо ва нақшаҳои рушди таҳиягашта, дараҷаи ҳамоҳангсозӣ ва ҳамкории мақомоти идоракунии давлатӣ афзун шуд	1.2.1.1. Ҷорӣ намудани механизмҳои ҳамоҳангсозии афзалиятҳои рушд дар сатҳи миллӣ,минтақавӣ ва соҳавӣ	ҲҶТ, ВРИС			
			1.2.1.2. Ҷорӣ намудани вобастагии байни қабул ва иҷрои қарорҳои стратегӣ бо раванди банақшагирии буҷет дар ҳамаи сатҳои системаи буҷетӣ (ҷамоат-ноҳия-шаҳр-вилоят-мамлакат).	ҲҶТ, ВМТ, ВРИС			
			1.2.1.3. Пурзӯр намудани нақш ва аҳамияти ҷаласаҳои мушовараи вазорату идораҳо дар раванди таҳия ва қабули қарорҳои стратегии коллегиалӣ, васеъ намудани таҷрибаи идоракунии мақсадноки барномавӣ	ВАҶТ, вазорату идораҳо			
	1.3Тезондани раванди татбиқи атрибутҳои «Ҳукумати электронӣ»	1.3.1.Сатҳи истифодаи технологияи иттилоотӣ дар ҳамаи сохторҳои идоракунии давлатӣ баланд шуда, имконоти коррупсионии	1.3.1.1. Нақшаи миллии амалиёт оид ба ҷорӣ намудани «Ҳукумати электронӣ» таҳия гардад	ДИП, ХА, РХД	Қарори Ҳукумати Тоҷикистон «Дар бораи самаранокии истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар		

		хизматчиёни давлатӣ паст гашт			хизмати давлатӣ» аз 30 декабри соли 2010 таҳти №697
			1.3.1.2. Таъмини низоми электронии гардиши ҳуҷҷатҳо дар сохторҳои ба Шабакаи ягонаи иттилоотии байниидоравӣ пайваст	ДИП, РХД	Қарори Ҳукумати Тоҷикистон «Дар бораи самаранокии истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ дар хизмати давлатӣ» аз 30 декабри соли 2010 таҳти №697
			1.3.1.3. Таҳияи барномаҳои зиддикоррупсионӣ оид ба ҷорӣ намудани «Ҳукумати электронӣ»	ҲҶТ, АНДМ	Стратегияи миллии зиддикоррупсионӣ
			1.3.1.4. Истифодаи васеи имконоти ҳукумати электронӣ дар пешгирии маҷмӯавии коррупсия, таъмини шаффофият, назорати ҷамъиятии идоракунии давлатӣ ва намояндагии ҷамъиятӣ дар чараёни ҳуқуқэҷодкунӣ	ҲҶТ, АНДМ, ШММК	Қонуни ҶТ «Дар бораи мубориза бар зидди коррупсия», «Дар бораи хизмати давлатӣ», «Кодекси одоби хизматчии давлатӣ»
			1.3.1.5. Насб намудани видеокамераҳо (видеорегистраторҳо) дар нуқтаҳои ҷамъиятии ҳама навъҳои нақлиёт, толорҳои баргузории озмунҳо ва имтиҳонҳои қабули довталабон ба макотиби таҳсилоти касбии миёна ва олӣ, барои ишғоли мансабҳои хизмати давлатӣ ва тендеру аукционҳо ва пахши ин ҷараёнҳо ба омма	ҲҶТ, АНДМ, вазорату идораҳо	Стратегияи миллии зиддикоррупсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (қ.ҲҶТ, №34 аз 06.01.2008)
2.Такмили системаи идоракунии давлатӣ мутобиқи принсипҳои демократӣ ваталаботи иқтисодиёт и бозаргонӣ	2.1.Коҳиш додани дахолати давлат ба фаъолияти хоҷагидорӣ вабеҳтар намудани низоми танзими давлатӣ, аз ҷумла танзим ва назорати ғайримустақим	2.1.1.Миқдори мақомотҳои давлатии назоратӣ ва теъдоди санҷишҳо ба ҳаддиақал расиданд ва фазои ҳуқуқӣ барои истифодаи ташхиси иқтисодии таъсири танзими давлатӣ омода гашт	2.1.1.1. Андешидани чораҳои ҳуқуқӣчиҳати барҳам додани дахолати мақомоти маҳаллӣ ба фаъолияти иқтисодии корхонаҳо, хусусан дар бахши кишоварзӣ	ҲҶТ, ВКҶТ	
			2.1.1.2. Таҳлили оқибатҳои иқтисодии танзими давлатӣ ва арзёбии вазифаҳои нав бо мақсади бартараф намудани иҷрои батакрори функсияҳо ва дахолати давлат ба фаъолияти хоҷагӣ	ҲҶТ, ВРИС, ВМТ	Амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи «Нақшаи амал оид ба татбиқи тавсияҳои шарҳи функсионалию амудӣ» аз 5 апрели соли 2011 №АП-5
			2.1.1.3. Ташкилиниҳоди (механизми) арзёбии таъсири танзимкунандаи қарорҳои давлатӣ бо дарназардоштани вариантҳои алтернативии бадастовардани мақсадҳои дорои аҳамияти ҷамъиятӣ	ҲҶТ, РХД ВАҶТ, ВРИС	
	2.2.Гирифтани монеаҳои маъмурӣ	2.2.1.Баланд бардоштани сатҳи	2.2.1.1.Таҷдиди сохтори мақомоти назораткунанда дар ҳамаи зинаҳои идоракунии давлатӣ мутобиқи қонунгузории	ҲҶТ, РХД,	

	ва васеъ кардани усули истифодаи равзанаи ягона ва пардохтҳои электронӣ	шаффофият ва масъулияти мақомотҳои давлатӣ дар қабул ва иҷро кардани қарорҳо, якбора паст кардани монеаҳои маъмурӣ ваусули истифодаи равзанаи ягона ва пардохтҳои электронӣ васеъ ҷорӣ карда шуд.	нав	ВАҶТ, ВМТ, ВРИС			
			2.2.1.2. Гузаштан ба хизматрасонӣ бо усули «Равзанаи ягона» ва гузарондани он ба шакли электронӣ,такмили мақомоти андоз ва гумрук дар рушди ягонаи иттилоотии «Равзанаи ягона», таҳлили хавфҳои коррупсия дар соҳаи фаъолияти онҳо.	ҲҶТ, ҲЗ Шӯрои миллии муқовимат ба Коррупсия			
			2.2.1.3. Таҳияи системаи ҷорӣ намудани пардохтҳои электронӣ (ҳукумати электронӣ)	ҲҶТ, ВМТ, ХА, КАНҲ, ХГНҲҶТ			
	2.3. Баланд бардоштани нерӯи кормандон дар вазорату идораҳо	2.3.1.Иқтидори нав ташкил карда шуд ва иқтидори мавҷуда дар сохторҳо вобаста батаҳияи тадбирҳои сиёсӣ дар вазорату идораҳо устувор гардид.	2.3.1.1. Ҷудо ва хориҷ намудани вазифаҳои хоҷагӣ аз амалияи вазорату идораҳо	ҲҶТ, РХД			
			2.3.1.2. Ба ҳайати роҳбарикунандаи вазоратҳо омӯзонидани усулҳои нави андешидани тадбирҳои сиёсӣ, баланд бардоштани ихтисоси онҳо дар соҳаи менеҷменти лоиҳавӣ	РХД			
			2.3.1.3Таҷдиди равандҳои маъмурию идоракунӣ бо мақсади баланд бардоштани дараҷаи идоракунӣ ва таваҷҷуҳи мақомоти давлатӣ ба талаботи аҳли ҷомеа, кам кардани хароҷоти маъмурӣ	ҲҶТ, ВМТ			
	2.4 Ташкил намудани платформаи пурмӯҳтаво барои муколамаи стратегии масъалаҳои афзалиятноки судӣ ва ислоҳоти ҳуқуқӣ	2.4.1. Ислоҳоти судӣ ва ҳуқуқӣ таҳти роҳбарии Ҳукумат ва қобилияти ҷомеаи шаҳрвандӣ ҷиҳати ибрози андеша кардан роҷеъ ба волоияти қонун тақвият дода шуд	2.4.1.1. Зоҳир намудани ташаббус ҷиҳати муколамаи сохтори стратегӣ оид ба масъалаҳои волоияти қонун. Баланд бардоштани нерӯи Маркази таълимии судяҳои назди Шӯрои адлияи ҶТ	ҲҶТ, ША			SDC, Хазинаи Дания вобаста ба гурезаҳо 3 млн.дол. ИМА
			2.4.1.2Таҳияи қонунҳо дар бораи расондани ёрии ҳуқуқии аз ҷониби давлат кафолатдодашуда ба табақаҳои осебпазири аҳолӣ ва адвакатура	ҲҶТ, Маркази миллии қонунбарории назди Президенти ҶТША			
	2. 5. Баланд бардоштани дониши касбии кормандони	2.5.1.Дониши касбии кормандони мақомоти судӣ беҳтаршуда, саводи ҳуқуқии аҳолӣ	2.5.1.1Иҷрои муқаррароти Барномаи давлатӣ оид ба амалисозии Консепсияи рушди пешгӯишавандаи иҷрои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи қонунгузории гражданӣ ва соҳибкорӣ барои солҳои 2012-2015	ҲҶТ, ВА, ША			

	мақомоти судӣ ва фарҳанги ҳуқуқии аҳолӣ	баланд бардошта шуд.	2.5.1.2.Иҷрои муқаррароти «Барномаи таълиму тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2009-2019»	ХҶТ, ВА, ША			
3.Баланд бардоштани самараноки и идоракунии маблағҳои давлатӣ бо истифодаи принсипҳои ошкорамал ӣ, хисоботдиҳ ӣ ва шаффофият	3.1. Мукаммал ва мустаҳкам намудани алоқамандии раванди буҷетикунонӣ ва банақшагирии стратегии рушди иҷтимоию иқтисодӣ дар сатҳи миллӣ ва минтақавӣ	3.1.1.Таҳия намудани дурнамои нишондодҳои буҷетӣ ва рушди иҷтимоию иқтисодӣ ҳамчун асоси нақшаи рушди перспективӣ	3.1.1.1. Омода намудани заминаи гузариш аз таҳияи буҷети хароҷоти ҷорӣ ба буҷети рушд.	ХҶТ, ВМТ, ВРИС			
			3.1.1.2 Таҷдиди назар ва ҳамоҳангсозии ҳамаи омилҳои банақшагирии рушди иҷтимоию иқтисодии дохили як мақоми давлатӣ	ХҶТ, ВРИС, ВМТ,			
	3.2. Баланд бардоштани нерӯи мутахассисон дар самти таҳия, иҷро ва мониторинги буҷетҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ	3.2.1.Системаи иерархиявии пурсамари таҳия , иҷро ва мониторинги буҷети ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ ташкил шуд.	3.2.1.1. Таҳияи нақшаи амалиёт оид ба таҳия, иҷро ва мониторинги буҷети ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ	ХҶТ, ВМТ, ВРИС			
			3.2.1.2. Вусъат додани нерӯ оид ба амалӣ кардани аудити молиявии дохилӣ ва берунӣ. Қабули фармони роҳбари мақомоти (муассисаи) давлатӣ дар бораи таъсиси воҳиди махсус оид ба пешгирии коррупсия дар заминаи воҳидҳои аудит, амнияти дохилӣ ва бахши хадамоти кадрҳо оид ба кор бо ҳайати шахсӣ ва ба он вогузор намудани вазифаҳои таҳия, иҷро ва мониторинги Барномаи идоравӣ ва Нақшаи чорабиниҳои соҳавии зидди коррупсия ва бархӯрди манфиатҳо	ХҶТ, ВМТ ШММК	Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи идоракунии молиявӣ ва назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ»		
			3.2.1.3. Ҷалби ҷомеаи шаҳрвандӣ дар рафти банақшагирии буҷет ва мониторинги истифодаи он.	ХҶТ, ВМТ, ВРИС	Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз **28 июни соли 2011, № 723**		
	3.3.Баланд бардоштани масъулият ва шаффофияти идоракунии молияи давлатӣ	3.3.1. Дараҷаи масъулиятнокӣ ва шаффофияти идоракунии молияи давлатӣ баланд бардошта шуд	3.3.1.1. Ташкили системаи мониторинг ва баҳодиҳии сифати идоракунии молияи давлатӣ.	ХҶТ, ВМТ	Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи идоракунии молиявӣ ва назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ»		
			3.3.1.2. Пешгирии вайронкунии интизоми молиявӣ ва сарзадани имконоти коррупсионӣ дар ҳамаи сатҳои идоракунии давлати. Ҷорӣ намудани механизми шаффофи хариди давлатӣ.	ХҶТ, АНДММ К, ВМТ,			
			3.3.1.3.Такмили салоҳияти мақомоти зиддикоррупсионии	ХҶТ,ПХ,	Қонуни Ҷумҳурии		

			махсусгардонидашуда назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун воситаи муҳими Ҳукумат ва ҷоннок гардондани фаъолияти Палатаи Ҳисоб (ПҲ). Омӯзиши таҷрибаи муваффақи Аврупоӣ оид ба пешгирии коррупсия, оид ба ҷорӣ намудани «Ҳукумати электронӣ» дар Эстония, Сингапур ва оид ба танзими ҳуқуқии хизмати давлатӣ (бо роҳи баланд бардоштани маош ва нуфузи хизмати давлатӣ) дар Қазоқистон ва низоми пешгирии бархӯрди манфиатҳо дар Латвия	ШММК	Тоҷикистон «Дар бораи Палатаи Ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон»		
4.Такмили хизмати давлатии касбии муосир	4.1. Такмили заминаҳои ҳуқуқӣ ва механизми амалкунандаи технологияҳои кадрии интихобу ҷобаҷогузории кадрҳои хизмати давлатӣ	4.1.1.Таъсиси базаи мукаммали меъёрии ҳуқуқии соҳаи хизмати давлатӣ	4.1.1.1.Таҳия ва тасдиқи Консепсияи рушди хизмати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон	ҲҶТ, РХД	Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хизмати давлатӣ» ва «Кодекси одоби хизматчии давлатӣ»		
			4.1.1.2. Таъмини шаффофияти хизмати давлатӣ ба манфиати рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ва таҳкими давлат. Пешбинӣ намудани низоми электронии пешниҳоди ҳуҷҷатҳо ба мансабҳои холӣ, такмили механизми назорати риояи талаботи тахассусӣ, такмили Низомномаи доир намудани озмун барои ишғоли мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатӣ дорои қоида, принсип ва муқаррароти ягонаи қабул ба хизмати давлатӣ ва ротатсия	ҲҶТ, РХД	Низомномаи тартиби ба роҳ мондани озмун барои ишғоли мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатӣ		
	4.2. Идомаи ташкили хизмати давлатии касбии муосири Тоҷикистон	4.2.1.Таъмини иҷрои функсия ва вазифаҳои мақомоти давлатӣ дар сатҳи касбӣ аз ҷониби хизматчиёни давлатӣ	4.2.1.1. Муайян намудани номгӯи навъҳои хизматрасониҳои давлатие, ки аз ҷониби мақоми ваколатдори соҳаи хизмати давлатӣ амалӣ карда мешаванд. Ба роҳ мондани санҷишҳои риояи қонугузории зиддикоррупсионӣ, оид ба муроҷиатҳои шаҳрвандон ва таҳлили хавфҳои коррупсия дар сафорату муассисаҳои консулгарии Тоҷикистон дар Федератсияи Россия, Ҷумҳурии Қазоқистон ва Қирғизистон, тақвият бахшидан ба таъсис ва фаъолияти намояндагиҳои мақомоти бар зидди коррупсия мубориза баранда дар Федератсияи Россия ва дигар давлатҳо	ҲҶТ, ШММК	Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хизмати давлатӣ», Стратегияи миллии зиддикоррупсионӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (қ.ҲҶТ, №34 аз 06.01.2008)		
			4.2.1.2.Ташкили захираи кадрҳо барои мансабҳои роҳбарикунандаи хадамоти кадрии мақомоти давлатӣ ва таъмини рақобатпазирии кадрҳои хизмати давлатӣ дар бозори кори дохилӣ ва хориҷи кишвар	ДИП, РХД			
			4.2.1.3. Дарёфти сарчашмаҳо ииловагӣ барои баланд бардоштани ҳавасмандгардонии хизматчиёни давлатӣ.	ҲҶТ, ВМТ, ВМҲИА, РХД			
	4.3. Воридсозии усулҳои	4.3.1.Ҳиссаи хизматчиёни	4.3.1.1.Мусоидат ба болоравии маҳорати касбӣ ва пурқувват намудани низоми тайёркунии кадрҳо хусусан дар сатҳи	ҲҶТ, РХД,			

	инноватсионии таълим ба раванди таҳсили хизматчиёни давлатӣ	давлатие,ки принсипҳои нави идоракуниро омӯхтанд зиёд шуда, малакаи донишашон баланд гардид	мақомоти маҳаллӣ				
			4.3.1.2. Ба хизматчиёни давлатӣ бо усулҳои инноватсионӣ омӯзондани принсипҳои нави идоракунӣ, ташкили курсҳои дахлдор барои ҳамаи категорияҳои хизматчиёни давлатӣ	ҲЧТ, РХД			
			4.3.1.3.Таҷдиди системаи идоракунии захираҳои инсонӣ, ки ба ҳавасмандгардонӣ ва барҳам додани коррупсия асос ёфтааст	ҲЧТ, РХД			
5.Рушди масъалаҳои идораи маъмурии ҳудудӣ	5.1.Тақсими аниқи вазифаҳо дар байни зинаҳои идоракунӣ ва ба онҳо додани ваколатҳои дахлдор, молу мулк ва маблағҳои молиявӣ	5.1.1.Салоҳияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ васеъ шуд	5.1.1.1. Васеъ намудани вазифаҳои мақомоти маҳаллии идоракунии давлатӣ тибқи принсипҳои худидоракунӣ дар доираи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот»	ҲЧТ, ВРИС, ВМТ, ВАҶТ	Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот» аз 18.06.2008, №412		
	5.2.Ташкил намудани услуби пешниҳоди хизматрасонии давлатию маҳаллии дастрасва самаранок	5.2.1.Сатҳи дастрасӣ ва самараи услуби пешниҳоди хизматрасонии давлатию маҳаллӣ ба аҳолӣ дастрасва самаранокии он баланд бардоша шуд	5.2.1.1. Ғайримутамарказ гардондани идоракунӣ бо мақсади амалисозии манфиатҳои маҳаллии шаҳрвандон	ҲЧТ, РХД, ВАҶТ			
			5.2.1.2. Ҳамоҳангсозии системаи хизматрасонӣ ба аҳолӣ бо дар назардошти ваколатҳое, ки барои зинаҳои гуногуни мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот муайян гардидаанд	ҲЧТ, РХД, ВАҶТ,			
			5.2.1.3.Таҳияи методология ва татбиқи арзёбии мақомоти маҳаллӣ аз рӯи нишондиҳандаи (индекси) рушди инсон	ҲЧТ, ВРИС, ВМХИ АОНП			
	5.3.Муайян кардани маҳакҳои тақсимоти маъмурию минтақавӣ ва муносибатҳои ҳамдигарии байни зинаҳои идоракунии давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот	5.3.1.Тақсимоти маъмурию минтақавӣ муайян гардид	5.3.1.1.Таҳияи Консепсияи ислоҳоти маъмурӣ-минтақавии ҶТ	ҲЧТ, ВАҶТ, ВРИС			
			5.3.1.2. Таҳияи маҳакҳои холисонаи тақсимоти маъмурӣ-минтақавӣ якҷоя бо вазифаҳои функсионалии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ	ҲЧТ, РХД, ВАҶТ, ВРИС			
			5.3.1.3. Барҳам додани иҷрои батакрори функсияҳо дар сохтори идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ, баланд бардоштани самаранокии фаъолияти онҳо	ҲЧТ, РХД, ВАҶТ, ВРИС			
6.Баланд бардоштани нерӯи	6.1.Таъмини ҳуқуқии рушди мақомоти	6.1.1. Фазои ҳуқуқии рушди мақомоти худидоракунии	6.1.1.1. Муайян кардани функсия ва ваколатҳои мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар доираи иҷрои ислоҳоти сохторӣ	ҲЧТ, РХД, ВАҶТ			

мақомоти маҳаллӣ ва системаи худидоракунии маҳаллӣ	худидоракунии маҳаллӣ	маҳаллӣ ташкил шуд	6.1.1.2.Ташкили базаи қонунгузорӣ барои мақомоти худидоракунии ҷамъиятӣ (ба монанди маҳалла ва ғ.)	ҲҶТ, ВАҶТ			
	6.2.Таҳкими нерӯи мақомоти маҳаллии ҳокимият дар ҳалли масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ	6.2.1.Теъдоди коргарони мақомоти худидоракунии маҳаллӣ , ки омӯзиш гузаштанд	6.2.1.1.Таҳия ва иҷрои Барномаи миллии таҳкими нерӯи мақомоти худидоракунии маҳаллӣ	ҲҶТ, РХД, ВАҶТ, ВРИС			
			6.2.1.2 Ҷалб намудани аҳли ҷомеа ба ҳалли проблемаҳои муҳими иҷтимоӣ	ҲҶТ, ВМҲИ			
			6.2.1.3. Мусоидат ба таҳкими нерӯи ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва ҳамкорӣ бо сохторҳои худидоракунии шаҳрак ва деҳот	ҲҶТ, ВАҶТ, РХД			
	6.3. Рушди сатҳи мустақилии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот	6.3.1.Сатҳи мустақилиятнокии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, аз он ҷумла молиявӣ баланд гардид	6.3.1.1. Таъминоти ҳуқуқии ташаккули механизми интихоби роҳбарони ҷамоатҳо бо роҳи овоздиҳии бевоситаи аҳолӣ	ҲҶТ, РХД, ВАҶТ			
			6.3.1.2.Пурзӯр намудани нақши мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар кори банақшагирии буҷет ва мониторинги истифодаи мақсаднокӣ буҷети маҳаллӣ ва давра ба давра гузаштан ба буҷети мустақил	ҲҶТ, ВМТ, ВАҶТ,			
			6.3.1.3. Тақвияти мустақилияти молиявии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот мувофиқи функсияҳои онҳо	ҲҶТ, ВМТ			
7.Тақвияти нақши ҷомеаи шаҳрвандӣ дар қабул ва татбиқи қарорҳои давлатӣ	7.1.Таҳкими нерӯи ҷомеаи шаҳрвандӣ	7.1.1.Беҳтар шудани дастрасии табақаи камбизоат ба хизматрасонии давлатӣ	7.1.1.1. Мусоидат ба ташкил ва рушди мақомоти худфаъолияти шаҳрвандон	ҲҶТ, ВАҶТ			
			7.1.1.2. Таҳия ва иҷрои барномаи миллӣ оид ба пурзӯр намудани нақши ҷомеаи шаҳрвандӣ дар масъалаҳои худидоракунии маҳаллӣ	ҲҶТ, ВРИС, ВАҶТ			
			7.1.1.3.Васеъ намудани таҷрибаи ба зиммаи ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва ташкилотҳои ғайриҳукуматӣ гузоштани иҷрои хизматҳои оммавӣ	ҲҶТ, ВАҶТ			
	7.2.Таҳкими механизмҳои ҳамкории бахшҳои давлатӣ ва хусусӣ	7.2.1. Ҳиссаи бахши хусусӣ дар ҳаҷми умумии маҳсулот (ММД) зиёд гашт	7.2.1.1. Тақвияти ҳамоҳангсозии фаъолияти бахшҳои давлатӣ ва хусусӣ баҳри иҷрои вазифаҳои аввалиндараҷаи миллӣ	ҲҶТ, ВРИС, КДСИАД, ШҲБАИҶТ			
			7.2.1.2.Вусъат додани ташаббуси ташкили мақомотҳои ҷамъиятие, ки нерӯи мақомоти давлатиро баланд бардошта метавонанд	ҲҶТ, КДСИАД ШҲБАИҶТ			
			7.2.1.3.Мусоидат ба ташкили Ассотсиатсияи миллии андозсупорандагон	ҲҶТ, ВАҶТ, КДСИА			

				Д ШҲБАИ ҶТ			
	7.3. Таъмини шаффофияти ҳокимияти давлатӣ барои самараи назорати ҷамъиятӣ ва иштирок	7.3.1.Сатҳи боварӣ ба ҳокимияти давлатӣ баланд шуд	7.3.1.1. Таъмини муколамаи кушод дар байни мақомоти ҳокимияти иҷроия, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва бизнес	ҲҶТ, КДС ШҲБАИ ҶТ			
			7.3.1.2.Ташкили сохторҳои машваратии ҷамъиятӣ дар назди мақомоти давлатӣ бо ҷалб намудани ташкилотҳои ҷамъиятӣ	ҲҶТ, ШҲБАИ ҶТ			
			7.3.1.3.Васеъ намудани имконоти экспертизаи ҷамъиятӣ ва муҳокимаҳои оммавии қарорҳои дорои аҳамияти иҷтимоии мақомоти ҳокимияти иҷроия;	ҲҶТ, ВАҶТ, ШҲБАИ ҶТ			
1.2 Таъмини рушди макроиқтисодӣ							
1.Нигоҳдори устувории макроиқтисодӣ	1.1 Такмили сиёсати буҷету андоз	1.1.1. Ҷиҳати таъмини иҷрои даромад ва хараҷоти Буҷети давлатӣ чорабиниҳои зарурӣ иҷро гардиданд;	1.1.1.1.Андешидани тадбирҳо дар самти ҷалби грантҳо, қарзҳо ва маблағҳои махсус дар қисми даромад ва хароҷоти буҷети давлатӣ	ВМТ	Қонуни Ҷумҳурииии Тоҷикистон «Дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон»; Қонуни Ҷумҳурииии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз **28 июни соли 2011, № 723**		
			1.1.1.2. Андешидани тадбирҳои зарурӣ ҷиҳати сари вақт ва самаранок иҷрои нақшаҳои моҳона, семоҳа ва солонаи Буҷети давлатӣ	ВМТ			
			1.1.1.3. Андешидани тадбирҳо ҷиҳати таъмини иҷрои даромадҳои буҷети ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ тавассути ба роҳ мондани ҳисобдорӣ ва бақайдгирии амалиёти хариду фурӯши субъектҳои ҳамаи шаклҳои моликият	ВМТ			
			1.1.1.4. Таъмини маблағгузории саривақтии афзалиятҳои соҳаи маориф, ҷиҳати идома додани ислоҳотҳо дар ин бахш	ВМТ			
			1.1.1.5. Таъмини маблағгузории саривақтии афзалиятҳои соҳаи тандурустӣ, ҷиҳати идома додани ислоҳотҳо дар ин бахш	ВМТ			
		1.1.2.Ислоҳотҳо ҷиҳати баланд бардоштани музди меҳнати кормандони муассисаҳои буҷетӣ тадриҷан амалӣ гардиданд	1.1.2.1.Андешидани чораҳои зарурӣ ҷиҳати зиёд намудани музди меҳнати кормандони муассисаҳои буҷетӣ дар солҳои минбаъда (ҳамасола)	ВМТ			
		1.1.3.Ҷиҳати фароҳам овардани шароити мусоид барои фаъолияти соҳибкорӣ дар Буҷети давлатӣ	1.1.3.1.Андешидани тадбирҳо оид ба баҳисобгирии имтиёзҳои андоз ва гумрук дар лоиҳаи Буҷети давлатӣ (ҳамасола)	ВМТ			

		имтиёзҳои андозу гумрук ба ҳисоб гирифта шуданд			
		1.1.4. Бақияпулиҳои андозӣ коҳиш ёфтанд	1.1.4.1.Андешидани тадбирҳои зарурӣ баҳри кам кардани бақияпулиҳои андозӣ	ВМТ	
		1.1.5.Нишондиҳандаҳо и пешбинигардидаи Стратегияи назорати дохилии давлатии молиявӣ (аудит) тадриҷан таъмин гардиданд	1.1.5.1.Андешидани тадбирҳои зарурӣ ҷиҳати тадбиқи Стратегияи назорати дохилии давлатии молиявӣ (аудит)	ВМТ	Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи идоракунии молиявӣ ва назорати дохилӣ дар бахши давлатӣ» №626 аз 21.07с.2010; Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз **28 июни соли 2011, № 723**
		1.1.6. Ҷиҳати татбиқи Стратегияи идоракунии қарзҳои давлатӣ барои давраҳои миёнамуҳлат корҳои зарурӣ анҷом дода шуданд	1.1.6.1 Андешидани тадбирҳои зарурӣ ҷиҳати идоракунии самараноки қарзҳои давлатӣ дар доираи Стратегияи идоракунии қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон	ВМТ	Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тасдиқи Стратегияи идоракунии қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз 30.04с.2012№ 199; Қонунҳои Ҷумҳуриии Тоҷикистон «Дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон»;
		1.1.7.Низоми нави хазинадории марказӣ ва маҳаллӣ ҷорӣ гардид	1.1.7.1. Андешидани тадбирҳои зарурӣ барои татбиқи лоиҳаи навсозии низоми хазинадории марказӣ ва ҷорӣ намудани низоми нави ҳисободиҳии шуъбаҳои молия дар маҳалҳо	ВМТ	Қонуни Ҷумҳуриии Тоҷикистон «Дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон»; Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз **28 июни соли 2011, № 723**
		1.1.8.Стандартҳои муосири байналмилалии ҳисоботҳои молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон татбиқ гардиданд	1.1.8.1. Андешидани тадбирҳои зарурӣ ҷиҳати татбиқи пурраи стандартҳои байналмиллалии ҳисоботҳои молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	ВМТ	
		1.1.9. Ташаккул ва рушди бозори қоғазҳои қимматнок тадриҷан таъмин гардид	1.1.9.1.Андешидани тадбирҳои зарурӣ, ҷиҳати ташкил ва идомаи фаъолияти самараноки бозори қоғазҳои қимматнок	ВМТ	Қарори ҲҶТ «Дар бораи ба муомилот баровардани қоғазҳои қимматноки давлатии Ҷумҳурии

					Тоҷикистон » аз 30.04с. 2012, №178; Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз **28 июни соли 2011, № 723**		
		1.1.10. Фаъолияти суғуртавии шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ беҳтар гардид	1.1.10.1 Андешидани тадбирҳои зарурӣ ҷиҳати такмили фаъолияти суғуртавии шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ	ВМТ	Қонуни ҶТ «Дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон»; Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз **28 июни соли 2011, № 723**		
		1.1.11.Марҳилаи аввали такмили маъмурикунонии андоз бо иштироки сармоягузорони хориҷӣ иҷро гардид	1.1.11.1. Андешидани тадбирҳо ҷиҳати рушди маъмурикунонии андоз	КАНҲҶТ	23,0 млн. долл. ИМА	3,0 млн. долл. ИМА	20,0 млн. долл. ИМА (WB;ADB;IFC)
	1.2.Такмили сиёсати пулию қарзӣ ва рушди низоми бонкӣ	1.2.1.Нигоҳ доштани сатҳи пасти таваррум тавассути танзими ҳаҷми пули дар муомилотбуда таъмин гардид	1.2.1.1. Андешидани тадбирҳо дар самти истифодаи меъёрҳои фоизӣ, аз қабили меъёри бозтамвил, захираҳои ҳатмӣ ва меъёри фоизи қарзҳо барои таъмини пардохтпазирӣ	БМТ	Стратегияи рушди бахши бонкӣ дар ҶТ дар давоми с.2010-2015 (қ. ҲҶТ, №261 аз 28.05 с.2010); Қонуни ҶТ. «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» (ҚМНМО №722 аз 28.06 с.2011);		
		1.3.1. Ҳиссаи баробарҳисобиҳои ғайринақдӣ зиёд гардиданд	1.3.1.1. Андешидани чорабиниҳо дар раванди рушди хизматрасонҳои фосилавии бонкӣ ва татбиқ намудани технологияҳои муосир	БМТ	Стратегияи рушди бахши бонкӣ дар ҶТ дар давоми с.2010-2015 (қ. ҲҶТ,№261 аз 28.05 с.2010);Қонуни ҶТ. «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» (ҚМНМО №722 аз 28.06с.2011);		
		1.4.1.Ҷалби пасандозҳо бо роҳи баланд бардоштани эътимоднокии аҳолӣ ба	1.4.1.1.Андешидани чораҳо бо роҳи бурдани ташвиқу тарғиботва пешниҳоди шаклҳои гуногуни пасандозҳо	БМТ	Стратегияи рушди бахши бонкӣ дар ҶТ дар давоми с.2010-2015 (қ. ҲҶТ, №261 аз 28.05 с.2010); Қонуни		

		низоми бонкӣ, бештар гардид			ҶТ.«Дар бораи фаъолияти бонки» (ҚМНМО №524 аз 19.05с.2009);
		1.5.1.Ҷалби сармоягузориҳои хориҷӣ ва ёрии техникӣ ба низоми бонкӣ зиёд гардид	1.5.1.1. Андешидани чорабиниҳо баҳри густариш додани ҳамкориҳо бо ташкилотҳои молиявии байналмилалӣ	БМТ	Стратегияи рушди бахши бонкӣ дар ҶТ дар давоми с.2010-2015 (қ. ҲҶТ, №261 аз 28.05 с.2010); Қонуни ҶТ. «Дар бораи фаъолияти бонки» (ҚМНМО №524 аз 19.05с.2009);
		1.6.1. Ҳаҷми қарздиҳии дарозмуддат зиёд гардид	1.6.1.1. Андешидани тадбирҳо барои афзун намудани ҷалби сармояи дохилию берунӣ	БМТ	Стратегияи рушди бахши бонкӣ дар ҶТ дар давоми с.2010-2015 (қ. ҲҶТ, №261 аз 28.05 с.2010); Қонуни ҶТ.«Дар бораи фаъолияти бонки» (ҚМНМО №524 аз19.05с.2009);
		1.7.1. Ҳаҷми қарзҳои хурд, алалхусус дар минтақаҳои дурдаст зиёд гардид	1.7.1.1. Андешидани чорабиниҳо баҳри зиёд намудани филиалҳо, намояндагиҳо дар минтақаҳои дурдаст	БМТ	Стратегияи рушди бахши бонкӣ дар ҶТ дар давоми с.2010-2015 (қ. ҲҶТ, №261 аз 28.05 с.2010); Қонуни ҶТ. «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» (ҚМНМО №722 аз 28.06с.2011);
		1.8.1. Доираи хизматрасониҳои бонкӣ васеъ гардид	1.8.1.1. Андешидани тадбирҳо барои ба роҳ мондани принсипҳои бонкдории исломӣ ва таҳкими шаклҳои мухталифи қарздиҳӣ	БМТ	Стратегияи рушди бахши бонкӣ дар ҶТ дар давоми с.2010-2015 (қ. ҲҶТ, №261 аз 28.05 с.2010); Қонуни ҶТ.«Дар бораи фаъолияти бонки» (ҚМНМО №524 аз 19.05с.2009);
	1.9.Таҳкиму тақвияти амнияти иқтисодии кишвар	1.9.1. Санадҳои меъёрию-ҳуқуқӣ ба талаботи тавсияҳои Гурӯҳи татбиқи чораҳои молиявии муқовимат ба қонунигардонии даромадҳо (ФАТФ) мутобиқ гардиданд	1.9.1.1. Андешидани тадбирҳо баҳри татбиқи барномаи махсуси коркарди иттилоотӣ бо дарназардошттани талаботҳои байналмилалӣ ва такмили санадҳои меъёрии дахлдор	БМТ	Стратегияи рушди бахши бонкӣ дар ҶТ дар давоми с.2010-2015 (қ. ҲҶТ, №261 аз 28.05 с.2010); Қонуни ҶТ. «Дар бораи фаъолияти бонки» (ҚМНМО №524 аз 19.05с.2009);

1.3 Таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ

1.Баланд бардоштани неруи мақомотҳои дахлдор дар самти идораи самараноки моликият ва дороиҳои давлатӣ	1.1.Таъсиси манбаи маълумотҳои моликияти давлатӣ	1.1.1.Истифодаи самаранок ва шаффофи моликияти давлатӣ таъмин карда шуд	1.1.1.1. Ба роҳ мондани баҳисобгирии моликияти давлатӣ дар қаламрави ҷумҳурӣ	КДС/ Вазорату идораҳо	1,0 млн. долл. ИМА		
	1.2.Ба танзим даровардани идоракунии ҳиссаи давлат дар ҷамъиятҳои саҳомӣ ва ҷамъиятҳои муштарак	1.2.1.Низоми ягонаи идоракунии ҳиссаи давлат дар ҷамъиятҳои саҳомӣ ва ҷамъиятҳои муштарак аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатии идораи амволи давлатӣ муқаррар гардид	1.2.1.1.Таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдор ҷиҳати такмили қонунгузории соҳа	КДС/ Вазорату идораҳо	Қарори ҲҶТ №389 аз 2.08с.2010 «Дар бораи тасдиқи Қоидаҳои ҷалб, истифода, ҳамоҳангсозӣ ва мониторинги кӯмаки беруна дар ҶТ»; Қарори ҲҶТ №391 аз 2.08с.2010 «Дар бораи тасдиқи Тартиби ба фурӯш баровардани амволи давлатӣ ҳамчун объекти мустақили хусусигардонӣ»		
2.Беҳтар намудани ҳамоҳангсозӣ ва мониторинги ҷараёни ҷалб ва истифодаи кӯмаки беруна	2.1.Тавассути маҳзани Низоми иттилоотии идоракунии кӯмаки беруна, самаранок ба роҳ мондани ҷалб ва истифодаи кӯмаки беруна	2.1.1. Ҳамоҳангсозӣ ва мониторинги ҷараёни ҷалб ва истифодаи кӯмаки беруна беҳтар гардид	2.1.1.1. Арзёбии самаранокии ҷорӣ намудани маҳзани Низоми иттилоотии идоракунии кӯмаки беруна	КДС	Қарори ҲҶТ №389 аз 2.08с.2010 «Дар бораи тасдиқи Қоидаҳои ҷалб, истифода, ҳамоҳангсозӣ ва мониторингикӯмаки беруна дар ҶТ»;		
			2. 1.1.2.Мукаммал гардонидани Маҳзани иттилоотии идоракунии кӯмаки беруна	КДС	Қарори ҲҶТ №389 аз 2.08с.2010 «Дар бораи тасдиқи Қоидаҳои ҷалб, истифода, ҳамоҳангсозӣ ва мониторинги кӯмаки беруна дар ҶТ»		
3.Ҷалби қарзҳои имтиёзнок ҷиҳати сармоягузории лоиҳаҳои афзалиятнок ва дастгирии бахши хусусӣ	3.1.Ба роҳ мондани ҳамкориҳои мутақобилан судманд бо соҳибкорони ватанию хориҷӣ	3.1.1.Ҳамкориҳои судманд бо соҳибкорони ватанию хориҷӣ ба роҳ монда шуда, корҳо дар самти дарёфти манбаъҳои маблағгузории лоиҳаҳои афзалиятнок ва дастгирии бахши хусусӣ қавӣ гардонида шуданд.	3.1.1.1.Ташкил ва ба роҳ мондани форумҳо, семинарҳо, конфронсҳо ва дигар чорабиниҳои давлатию ғайридавлатӣ ва байналмилалӣ дар ҷумҳурӣ ва берун аз он	КДС	Қонуни ҶТ «Дар бораи сармоягузорӣ» ; Қарори ҲҶТ №389 аз 2.08с.2010 «Дар бораи тасдиқи Қоидаҳои ҷалб, истифода, ҳамоҳангсозӣ ва мониторинги кӯмаки беруна дар ҶТ»;		USAID, GIZ, UNDP, IFK, OSCE, EU, Access bank

	3.2.Омӯзиш, таҳлил ва ташхиси бозоридохилӣ, ҷиҳати вориднамудани ВРО (Аутсорсингираван дитиҷоратӣ) дар Тоҷикистон		3.2.1.1.Андешидани тадбирҳо баҳри дарёфти манбаъҳои молиявӣ ҷиҳати сармоягузории бахши хусусӣ	КДС	Қарори ҲҶТ №201 аз 30.04с.2012 «Дар бораи тасдиқи Барномаи дастгирии давлатии соҳибкорӣ дар ҶТ барои солҳои 2012-2020»; Қонуни ҶТ «Дар бораи сармоягузорӣ» ;	
4.Бартараф намудани санҷишҳои беасос, мувофиқакунонии онҳо, муқаррар намудани дараҷаи хавфнокии фаъолияти соҳибкорӣ	4.1.Таҳия ва татбиқи лоиҳаи нави Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи санҷиши фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ»	4.1.1. Қонун таҳияи гардида, мавриди татбиқ қарор дорад	4.1.1.1. Андешидани тадбирҳо дар самти кам намудани шумораи санҷишҳо ва мувофиқа намудани ҳамаи санҷишҳо бо мақомоти ваколатдор	КДС/ Вазорату идораҳо	Қарори ҲҶТ №201 аз 30.04с.2012 «Дар бораи тасдиқи Барномаи дастгирии давлатии соҳибкорӣ дар ҶТ барои солҳои 2012-2020»;	
5.Кам намудани шумораи намудҳои фаъолияте, ки тариқи иҷозатнома амалӣ карда мешаванд	5.1.Таҳияи тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» ва татбиқи он	5.1.1. Тағйиру иловаҳо ба Қонун ворид гардида, он мавриди татбиқ қарор дорад	5.1.1.1. Андешидани тадбирҳо ҷиҳати огоҳиисубъектҳои соҳибкорӣ оид ба навгониҳо дар самти пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ	КДС/ Вазорату идораҳо	Қарори ҲҶТ №201 аз 30.04с.2012 «Дар бораи тасдиқи Барномаи дастгирии давлатии соҳибкорӣ дар ҶТ барои солҳои 2012-2020»; Қонуни ҶТ «Дар бораи сармоягузорӣ»	
6.Рушди инфрасохтори сифат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	6.1Ислоҳоти низоми танзими техникӣ	6.1.1.Дар системаи инфрасохтори сифатбадастовардани истиқлоли мақомоту сохторҳо ва мутобиқати меъёру қоидаҳо ба талаботҳои байналмилалӣ	6.1.1.1.Таҳияи тартиби декларатсиякунонии молу маҳсулот	АСМС	Қонуни ҶТ «Дар бораи баҳодиҳии мутобиқат» ; Қонуни ҶТ «Дар бораи стандартонӣ», Қонуни ҶТ «Дар бораи бамеъёрдарории техникӣ»	GIZ
			6.1.1.2.Таҳияи барномаи регламентҳои техникӣ барои солҳои 2013-2015	АСМС	Қонуни ҶТ «Дар бораи баҳодиҳии	GIZ

					мутобиқат» ; Қонуни ҶТ «Дар бораи стандартонӣ», Қонуни ҶТ «Дар бораи бамеъёрдарории техникӣ»		
7.Ҷорӣ намудани низоми нави назорати сифат	7.1.Баланд бардоштани сифати маҳсулотиватанӣ ва рақопбатпазирии он дар бозор	7.1.1.Зиёд намудани иқтидори содиротии мамлакат	7.1.1.1.Таҳия ва татбиқи Барномаи давлатии сифат барои солҳои 2013-2015	АСМС	Қонуни ҶТ «Дар бораи баҳодиҳии мутобиқат» ; Қонуни ҶТ «Дар бораи стандартонӣ», Қонуни ҶТ «Дар бораи бамеъёрдарории техникӣ»		GIZ
8.Баланд бардоштани нуфузи озмоишгоҳҳои ватанӣ дар сатҳи байналмилалӣ	8.1.Аз аккредитатсияи байналмилалӣ гузаронидани озмоишгоҳҳо	8.1.1.Эътирофи ташхис дар сатҳи байналмилалӣ	8.1.1.1. Вусъат додани ҳамкориҳо бо ташкилотҳои байналмилалӣ оид ба аккредитатсия	АСМС	Қонуни ҶТ «Дар бораи баҳодиҳии мутобиқат» ; Қонуни ҶТ «Дар бораи стандартонӣ», Қонуни ҶТ «Дар бораи бамеъёрдарории техникӣ»		GIZ
9.Баланд бардоштани сатҳи рушдитехникӣ ва мукаммал гардонии хадамоти метрологии «Тоҷикстандарт»	9.1.Таъмини ягонагии ченаква баланд бардоштани сатҳи эътимоднокии баҳисобгирии энергияи барқӣ	9.1.1.Сатҳи рушди техникӣ ва мукаммалгардонии хадамоти метрологии «Тоҷикстандарт» тадриҷан таъмин мегардад	9.1.1.1. Андешидани тадбирҳо ва таҳияи барномаҳо	АСМС	2,211 млн. долл. ИМА (10,551 млн. сомонӣ)		
10.Мутобиқ-гардонии стандартҳои	10.1. Таҳия намудани стандартҳои миллӣ	10.1.1. Унификатсияи талаботҳо ва параметрҳо бо низоми	10.1.1.1. Таҳияи санадҳои меъёрӣ (стандартҳо ва регламентҳои техникӣ)	АСМС	0,4 млн. долл.		

давлатӣ дар соҳаи энергетика, сарфаҷӯии энергия бо стандартҳои байналмилалӣ		байналмилалӣ			ИМА (1,908 млн. сомонӣ)		
11.Рушди сармоягузорӣ ва соҳибкорӣ тавассути фароҳам овардани шароити мусоиди сиёсати гумрукӣ	11.1.Соддагардонии ва расмиёт барои содиркунандагон ва воридкунандагон молу маҳсулот	11.1.1.Ба соҳибкорон ва сармоягузорони ватанию хориҷӣ барои пешбурди фаъолият шароити мусоид фароҳам оварда шудааст	11.1.1.1.Ҷорӣ намудан ва инкишоф додани механизми шаффоф ва самараноки назорати гумрукӣ	ХГ	Қарори ҲҶТ аз 31.10. с. 2008 № 525 «Консепсияи рушди мақомоти гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон»		
			11.1.1.2.Ҳамоҳанг намудани қонунгузорӣ дар соҳаи моликияти зеҳнӣ ба талаботи созишномаи Созмони умумиҷаҳонии савдо (СУС) оид ба ҳимояи ҳуқуқи моликияти зеҳнӣ (ТРИПС)	ХГ	Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон		
			11.1.1.3. Инкишофи ҳамкориҳои гумрукӣ, нақлиётию транзитӣ (логистика) дар доираи минтақаҳои алоҳида бо мақсади ҳалли мушкилоти транзити минтақавӣ	ХГ	Қарори ҲҶТ аз 31.12 с.2008 № 659 «Дар бораи Консепсияи ташаккули "Равзанаи ягона" оид ба расмиёти содиротию воридотӣ ва транзитӣ дар ҶТ»		
			11.1.1.4. Такмилдиҳии сиёсати тарифию гумрукӣ	ХГ	Қарори ҲҶТ аз 31.10. с. 2008 № 525 «Консепсияи рушди мақомоти гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон»		
			11.1.1.5. Соддагардонии расмияти гумрукӣ	ХГ	Қарори ҲҶТ аз 31.10. с. 2008 № 525 «Консепсияи рушди мақомоти гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон»		
12.Беҳтар намудани фазои сармоягузорӣ	12.1.Таҳия ва мукаммал намудани санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ дар самти сармоягузорӣ	12.1.1.Санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ таҳия ва такмил дода шуданд	12.1.1.1.Дар таҳрири нав таҳия намудани Қонуни ҶТ «Дар бораи сармоягузорӣ» ва дигар санадҳои меъёрӣ ҳуқуқӣ дар самти сармоягузорӣ	КДСИАД/ Вазорату идораҳо	Қонуни ҶТ «Дар бораи сармоягузорӣ» ; Қарори ҲҶТ №389 аз 2.08с.2010 «Дар бораи тасдиқи қоидаҳои ҷалб, истифода, ҳамоҳангсозӣ ва мониторинги кӯмаки беруна дар ҶТ»		
			12.1.1.2. Идомаи фаъолият дар самти таҳияи санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ оид ба кам кардани шумораи санҷишҳо ва бартараф намудани санҷишҳои беасос бо назардошта пешбинӣ намудани чораҳои ҷавобгарӣ	КДСИАД			

1.4 Рушди минтақаҳои махсуси иқтисодӣ: минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои технологӣ							
1.Рушди инфрасохтори зарурии минтақаҳо	1.1. Ташкили инфрастрасохтори зарурии дар минтақаҳо (маҳкам кардани сарҳади минтақа, иншоотҳои коммуналӣ, баркӣ ва ғайра)	1.1.1.Тамоми иншоотҳои инфрасохтории таъминоти низоми минтақаҳои озоди иқтисодӣ сохта, мавриди истифодабарӣ қарор дода мешаванд	1.1.1.1.Лоиҳакашӣ, ҷалби маблағгузорӣ ва сармоягузорӣ, сохтмон ва мавриди истифодабарӣ қарор додани тамоми иншоотҳои инфрасохтории таъминоти низоми минтақаи озоди иқтисодӣ, иншоотҳои инфрасохтории коммуналӣ	ВРИС ВМ, КДСИАД МОИ «Суғд», «Панҷ», «Данғара» «Ишкошим»	129,8 млн. сомонӣ) барои МОИ «Суғд» 27,9 млн. сомонӣ барои МОИ «Панҷ» 75,6 млн. сомонӣ барои МОИ «Данғара» 30,0 млн. сомонӣ барои МОИ «Ишкошим»	4,9 млн. сомонӣ 1,4 млн. сомонӣ	124,9 млн. сомонӣ 26,5 млн. сомонӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Лаҳистон
	1.2.Лоиҳакашии сохтмони қитъаи роҳи оҳан то ҳудуди МОИ «Суғд»	1.2.1. Лоиҳакашӣ ва масъалаи ҷалби маблағгузорӣ ва сармоягузорӣ барои сохтмони қитъаҳои роҳи оҳан ва истгоҳҳо комилан ҳалли худро мeёбанд	1.2.1.1. Лоиҳакашӣ, ҷалби маблағгузорӣ ва сармоягузорӣ, сохтмон ва мавриди истифодабарӣ қарор додани иншоотҳои асосии минтақаҳо	ВРИС, ВМТ, ВН, КДСИАД,	220,5 млн. сомонӣ		

	1.3.Сохтмон ва таъмири бинои маъмурӣ ва иншоотҳои маишӣ	1.3.1. Бинои маъмурӣ пурра сохта мавриди истифодабарӣ қарор дода шуда барои фаъолияти сохторҳои дахлдор шароити мусоид фароҳам оварда мешавад	1.3.1.1.Лоиҳакашӣ, ҷалби маблағгузорӣ ва сармоягузорӣ барои сохтмони бинои маъмурӣ	ВРИС, ВМТ, КДСИАД, Шарикони рушд,	59,88 млн. сомонӣ аз ҷумла: 5,88 млн. сомонӣ «Суғд» 12,0 млн. сомонӣ «Панҷ» 24,0 млн. сомонӣ «Данғара» 18,0млн. сомонӣ «Ишкошим»	0,98млн. сомонӣ	4,9 млн. сомонӣ
2.Рушди инфрасохтори мусоидаткунандаи соҳибкорӣ ва сармоягузорӣ	2.1.Ташкили фаъолияти Маркази ягонаи хизматрасонӣ ба субъектҳои минтақаи озоди иқтисодӣ тариқи «Равзанаи ягона» ва маркази дастгирии соҳибкорӣ ва инноватсия	2.1.1. Марказҳои ягонаи хизматрасонӣ ба субъектҳо тибқи «Равзанаи ягона» ба кор шурӯъ менамоянд ва шаффофият ва босифати хизматрасонии мақомотҳои давлатӣ таъмин мегардад.	2.1.1.1.Таъсиси Маркази ягонаи хизматрасонӣ ба субъектҳои МОИ	ВРИС, ВМТ, КДСИАД, МОИ «Суғд», «Панҷ», «Данғара», «Ишкошим»	3,7 млн. сомонӣ	0,147 млн. сомонӣ	
	2.2. Ташкили Фонди инвеститсионии рушди минтақа;	2.2.1.Фонди инвеститсионии минтақа ба фаъолият шуруъ менамоянд.	2.2.1.1. Таъсиси Фонди инвеститсионии минтака	ВРИС, ВМТ, КДСИАД,	50,0 млн. сомонӣ	0,5 млн. сомонӣ	

1.5 Таҳкими ҳамгироӣ ба иқтисоди ҷаҳонӣ							
1. Таъмини рушди устувори соҳаи туризм	1.1.Фароҳам овардани шароити мусоид барои фаъолияти озод ва рақобати солим дар бозори туристӣ	1.1.1. Афзун шудани шумораи сайёҳон ва афзоиши даромад аз рушди соҳаи туризм	1.1.1.1. Таҳияи пешниҳодҳо ҷиҳати аз байн бурдани монеаҳои маъмурии роҳи рушди туризм	КҶВС			
			1.1.1.2. Таҳияи барномаи тарғиботию иттилоотӣ вобаста ба рушди туризми байналмилалӣ, дар шабакаҳои миллӣ	КҶВС			
			1.1.1.3. Интишор ва тавсеаи ройгони феҳристҳо, буклетҳо, плакатҳо, харитаҳо ва дигар маҳсулоти рекламавию иттилоотӣ	КҶВС			
			1.1.1.4. Мусоидат ба иштироки ширкатҳои туристии ватанӣ дар намоишгоҳҳо-ярмаркаҳои байналмилалии сайёҳӣ дар хориҷи кишвар тавассути ташкили стенди ягонаи ҷумҳуриявӣ	КҶВС, ВКХ			
			1.1.1.5. Ташкили гӯшаҳои саёҳӣ дар доираи фаъолияти намояндагиҳои дипломатии Тоҷикистон дар хориҷа	КҶВС, ВКХ			
2.Истифода исамаранок и захираҳои табиӣ	2.1. Беҳтар намудани ҳолати мавзеъҳои тамошобоб ва дигар инфрасохтори туристӣ	2.1.1 Бештар гардидани шумораи сайёҳон	2.1.1.1. Нашри маводи иттилоотию тарғиботӣ дар бораи мавзеъҳои тамошобоби кишвар	КҶВС, ВКХ, соҳибкорони ватаниву хориҷӣ			
	2.2. Муайян намудани хати сарҳади байни заминҳои оддӣ ва ҳудудҳои табиии махсус муҳофизатшаванда	2.2.1. Ҷалби шумораи ҳарчӣ бештари соҳибкорон ва намояндагони бахши хусусӣ ба рушд ва тавсиаи инфрасохтори туризм	2.2.1.1.Фароҳам овардани муҳити созгори сармоягузорӣ ва ҷалби бахши хусусӣ	КҶВС, ВКХ,			
2. БАХШИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ: ТАҲКИМИ РУШДИ УСТУВОРИ ИҚТИСОДӢ							
2.1 Рушди соҳаҳои энергетика, саноат ва дигар бахшҳо							
1. Дароз кардани мӯҳлати интиқоли шабонарӯзи и барқ ба аҳолӣ аз 20 соат то 24 соат.	1.1.Ба роҳ монданиислоҳоти институтсионалӣ дар бахши энергетика	1.1.1. Истифодаи босамари захираҳои обию энергетикӣ, сиёсати самаранок дар бахши сарфаҷӯи энергия, таъмини амнияти энергетикии кишвар	1.1.1.1. Амалӣ намудани барномаиислоҳот дар бахш бо назардоштани таҷдид	ВЭС	0,25 млн. долл. ИМА		
			1.1.1.2. Тайёр намудани лоиҳаи Генералии рушди энергетика барои 20 соли оянда	ВЭС	0,20 млн. долл. ИМА		
			1.1.1.3.Татбиқи лоиҳаи консессияи шабакаҳои барқии ВМКБ	ВЭС	36,0 млн. долл. ИМА		36,0 млн. долл. ИМА

							Фонди Оғохон
			1.1.1.4. Татбиқи лоиҳаи «Рушди бозори минтақавии барқ»	ВЭС	25,5 млн. долл. ИМА		25.5 млн. долл. ИМА USAID
2. Паст кардани норасогии квазифискалӣ аз 20,5% то 0%	2.1. Баланд бардоштани самаранокии истифодаи захираҳои мавҷуда	2.1.1.Паст кардани сатҳи талафоти энергетикӣ	2.1.1.1. Ба роҳ мондани таҳлил ва иҷрои тадбирҳои ҷиҳати кам кардани талафоти нерӯи барқ	ВЭС	48,0 млн. долл. ИМА		48,0 млн. долл. ИМА БУ, БТРА
	2.2. Пешбурди лоиҳаҳои инвеститсионӣ дар бахши энергетика	2.2.1.Баланд бардоштани иқтидори истеҳсолии барқ, афзоиши истеҳсолии ангиштва сохмони ХИБ.	2.2.1.1. Тағйир додани сохтор ва ворид намудани иқтидорҳои нави истеҳсолӣ ва инфрасохтори энергетикӣ (бе НБО «Роғун» ва CASA)	ВЭС	1478,25 млн. долл. ИМА	14,0 млн. долл. ИМА	283,7 млн. долл. ИМА БУ, БРО, БТРА ва ғайра
3.Беҳтар намудани вазъияти экологӣ	3.1.Паст намудани таъсири манфии объектҳои энергетикӣ ба муҳити зист .	3.1.1.Беҳтар намудани вазъияти экологӣ	3.1.1.1. Санҷиши экологӣ дар119 объектҳои фаъол ва дар оянда сохташаванда	ВЭС			
4. Афзоиши ҳаҷми истеҳсолии маҳсулоти саноатӣ ба 25%	4.1.Дастгирии рушди самтҳои афзалиятноки саноат	4.1.1.Афзоиши ҳиссаи ашёи хоми дохилӣ, ки бо роҳҳои татбиқи дастовардҳои илми-техникӣ дар истеҳсолот коркард мешавад	4.1.1.1. Таҳия ва амали намудани лоиҳаҳои сармоягузорӣ вобаста ба коркарди ашёи хоми маҳаллӣ;	ВЭС	683,7 млн. долл. ИМА		32,0млн. долл. ИМА ТАЛКО менеҷмент ЛТД
5. То 20% зиёд намудани	5.1.Дастгирии рушди самтҳои афзалиятноки	5.1.1.Афзоиши вазни қиёсии ашёи хоми дохилӣ, бо роҳи	5.1.1.1. Пешбурд ва татбиқи лоиҳаҳои инвеститсионӣ оид баидораиичрои «Барномаи коркарди пурраи нахи пахта дар ҶТ истеҳсолшаванда дар давраи то соли 2015» (СМХ)		1,4 млн. долл. ИМА		

шумораи коргарони дар соҳаи саноати сабук машғул	саноати сабук	татбиқи дастовардҳои илмию техникӣ дар истеҳсолоти соҳаи саноати сабук. Афзоиши вазни қиёсии ашёи хомидохилӣ, ки коркард мешаванд.	5.1.1.2. Пешбурд ва татбиқи лоиҳаҳои инвеститсионӣ оид ба идомаи иҷрои «Барномаи коркарди васеи ашёи хоми коркарднашудаи чорво (пӯст ва пашм) дар ҶТ дар давраи то соли 2015 (СМХ)»	ВЭС	5,6 млн. долл. ИМА		
			5.1.1.3. Татбиқи «Барномаи рушди соҳаи кирмакпарварӣ ва коркарди он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2020»	ВЭС КВД «Пилла»	2,6 млн. долл. ИМА	1,2млн. долл. ИМА	ҶДММ «Дустии Афғонистон»
6.Зиёд намудани ҳаҷми маҳсулот ва шумораи ҷойҳои кор	6.1.Дастгирии рушди самтҳои афзалиятноки соҳа	6.1.1.Афзоиши ҳаҷми аслии маҳсулот, таъмини бозор бо ашёи хушсифату арзони ватанӣ	6.1.1.1. Сохтмони корхонаи сементбарорӣ дар ноҳияи Ёвон ва Мастчоҳ	ВЭС	200,0 млн. долл. ИМА		
7.Рушди сохтмони соҳаҳои саноат, ҷамъиятӣ ва хусусӣ	7.1.Аз ташхис гузаронидани лоиҳаҳои таҳияшуда ва ҷорӣ намудани лоиҳаҳои тасдиқшуда	7.1.1. Сохтмони бинову иншоот аз рӯи нақшаҳои қабулшуда ба роҳ монда шуд.	7.1.1.1.Таҳияи нақшаҳои генералии шаҳру ноҳияҳо, инчунин лоиҳаҳои биноҳои саноатӣ, ҷамъиятӣ ва шаҳрвандон бо дарназардоштани инфрасохтори иҷтимоӣ	АСМ	3,9 млн. сомонӣ		
8.Баланд бардоштани сифати сохтмони бинову иншоот	8.1.Баланд бардоштани сифати сохтмон ва истифодаи масолеҳи сохтмонии корхонаҳои саноатии ҷумҳурӣ	8.1.1. Беҳтар намудани шароити корӣ ва зиндагии аҳолии аз рӯи меъёрҳои тасдиқшуда	8.1.1.1. Санҷиши сифати корҳои сохтмонӣ, азнавсозии биноҳо ва иншоотҳои таъиноти истеҳсолӣ, манзилҳои истиқоматӣ, хоҷагии қишлоқ, роҳҳои нақлиётӣ, гидротехникӣ ва дигар намудҳои сохтмон новобаста аз мансубияти идоравӣ ва шакли моликияташон	АСМ, ХДНСМ			
9.Афзунгардонии базаи ашёи минералӣ барои мунтазам фаъолият намудани корхонаҳои амалкунанда	9.1.Маҷмӯи корҳои геологӣ тибқи лоиҳаҳо, омӯзиш, кашф ва истифода	9.1.1.Зиёд намудани истифодаи ҳаҷми маъданҳои фоиданок	9.1.1.1.Татбиқи «Барномаи давлатии рушди соҳаи геология барои солҳои 2012-2020» ва иҷрои корҳои омӯзишиву геологӣ тибқи лоиҳаҳои тасдиқшуда	СГ	18,6 млн. сомонӣ	7,4 млн. сомонӣ	

2.2 Рушди инфрасохтор: нақлиёт ва алоқа							
1.Татбиқи вазифаҳои давраи кӯтоҳмуддати Барномаи мақсадноки давлатии рушди нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2025	1.1.Рушди инфрасохтор ва таҳкимдиҳии базаи моддию техникии нақлиёти автомобилӣ	1.1.1.Мусоидат ба рушди соҳибкории хурду миёна, савдои наздисарҳадӣ ва дастрасии аҳолии минтақа ба бозорҳои давлатҳои ҳамсоя	1.1.1.1. Сохтмони терминалҳои наздисарҳадии ҷумҳуриявӣ	ВНҶТ	15,0 млн. долл. ИМА		15,0 млн. долл. ИМА
			1.1.1.2. Таъсиси марказҳои логистики дорои аҳамияти ҷумҳуриявӣ	ВНҶТ	1,5 млн. долл. ИМА		1,5 млн. долл. ИМА
			1.1.1.3. Мусоидат ба дастраснамоии воситаҳои нақлиёти автомобили ҷавобгӯи талаботҳои ҳамлу нақли байналмилалӣ	ВНҶТ,	1,5 млн. долл. ИМА	1,5 млн. долл. ИМА	
	1.2. Баланд бардоштани сатҳи хизматрасонии мусофирбарӣ дар шаҳри Душанбе	1.2.1.Васеъ намудани шабакаҳои роҳҳои автомобилгард ва ташкили истгоҳҳои нақлиётӣ (стоянка)	1.2.1.1. Пешбурди татбиқи лоиҳаи рушди нақлиёти ҷамъиятии шаҳри Душанбе	ВНҶТ, Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ш.Душанбе	6,2 млн. долл. ИМА	6,2 млн. долл. ИМА	
	1.3.Рушди инфрасохтор ва таҳкимдиҳии базаи моддию техникии нақлиёти роҳи оҳан ва ҳавоӣ	1.3.1.Баланд бардоштани сатҳу сифати хизматрасониҳои роҳи оҳану авиатсионӣ.	1.3.1.1. Сохтмони роҳи оҳани Душанбе-Қӯрғонтеппа, қитъаи Ваҳдат-Ёвон	ВНҶТ, КВД «РОТ»	130,0 млн. долл. ИМА		130,0 млн. долл. ИМА
			1.3.1.2. Харидории вагонҳои мусофирбарию боркашонӣ, локомотивҳои шоҳроҳӣ ва ҳавопаймоҳо.	ВНҶТ, КВД РОТ ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ.	123,5 млн. долл. ИМА	123,5 млн. долл. ИМА	
			1.3.1.3. Идома додан ба сохтмони терминали байналмилалӣ дар фурӯдгоҳи байналмилалии шаҳри Душанбе	ВНҶТ, ҶСК «Фурӯдгоҳи байналмилалии Душанбе»	39 млн. долл. ИМА	20 млн. долл. ИМА	19 млн. долл. ИМА
			1.3.1.4. Пешбурди лоиҳаи «Азнавсозии фурудгоҳи шаҳри	ВНҶТ	50,0	50,0 млн.	

			Қурғонтеппа»	ҶСК «Фурӯдгоҳи байналмилалии Қурғонтеппа»	млн. долл. ИМА	долл. ИМА	
	1.4. Рушди роҳравҳои байналмилалӣ	1.4.1.Зиёдшавии ҳиссаи роҳҳои автомобилгарди дорои сифати қаноатбахш ҷалби инвеститсия барои татбиқи лоиҳаҳои нақлиёт	1.4.1.1. Татбиқи лоиҳаҳои сохтмони роҳҳои автомобилгард	ВНҶТ	620,5 млн. долл. ИМА	84,8 млн. долл. ИМА	535.7 млн. долл. ИМА БИР
2.Татбиқи «Барномаи давлатии рушди комплекси нақлиёт дар ҶТ то соли 2025»	2.1.Дар амал татбиқ намудани лоиҳаи бехатарии экологӣ дар нақлиёт	2.1.1.Беҳтар намудани шароити экологӣ	2.1.1.1. Ҳимоя намудани атмосфераи ҳаво, захираҳои обӣ ва замин.	ВНҶТ, КҲМЗ			
3.Амалӣ намудани (татбиқи) Консепсияи ташаккули «Ҳукумати электронӣ» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон	3.1.Таҳияи лоиҳаи инвеститсионии ташаккули «Ҳукумати электронӣ» дар ҶТ	3.1.1. Лоиҳа дар сатҳи иҷро қарор дорад.	3.1.1.1. Таъсиси гурӯҳи корӣ оид ба таҳияи лоиҳаи инвеститсионии ташаккули «Ҳукумати электронӣ».	ХА, РХД, вазорату идораҳои дахлдор	Қарори ҲҶТ №643 аз 30.12.2011с		
	3.2. Амалисозии лоиҳаи инвеститсионии ташаккули «Ҳукумати электронӣ» дар ҶТ	3.2.1. Афзоиши пайвастшавии мақомоти давлатӣ ва нуқтаҳои дастрасӣ ба шабакаи«Ҳукумати электронӣ»;	3.2.1.1. Васеъ намудани шабакаи «Ҳукумати электронӣ»; (кашидани хатҳои алоқа, насби таҷҳизот);	ХА, РХД, вазорату кумитаҳо	Қарори ҲҶТ №643 аз 30.12.2011с		
		3.2.2. Афзоиши миқдори компютерҳои ба шабакаи ҲЭ пайвастшуда	3.2.2.1. Таъмини дастрасӣ ба хизматҳои электронӣ (пайвасти шӯъбаҳои алоқа, китобхонаҳо, ҷойҳои ҷамъиятӣ).	ХА, вазорату кумитаҳо	Қарори ҶТ №643 аз 30.12.2011с		
4. Зиёд намудани шумораи муштариёни алоқаи	4.1.Васеътар намудани фарогирии минтақавии шабакаи алоқаи	4.1.1.Фарогирии аҳолӣ бо алоқаи телефонии собит; Афзоиши ғунҷоиши васлшудаи телефонҳои	4.1.1.1. Зиёд намудани ғунҷоиши васлшудаи телефони собит (мукаммал намудани таъминоти барномавӣ, насби таҷҳизотҳои иловагӣ ва ҷорӣ намудани технологияҳои муосир);	ХА, вазорату кумитаҳо	Протоколи маҷлиси Ҳукумати ҶТ №1 аз 18.01.2012с		

телефонии собит.	телефонии собит	собит					
	4.2.Ба вуҷуд овардани шароити мусоид ҷиҳати дастрасии аҳолӣ ба алоқаи телефонии собит	4.2.1.Афзоиши шумораи муштариёни алоқаи телефонии собит;	4.2.1.1. Таъмини аҳолӣ бо дастгоҳҳои телефонии босифат, ройгон ва ё бо нархи арзон;	ХА, вазорату идораҳо	Протоколи маҷлиси Ҳукумати ҶТ №1 аз 18.01.2012с		
		4.2.2. Ҳаҷми хизматрасонии алоқа бо дар назардоштани операторони хусусӣ; Афзоиши истифодабарандагони шабакаи Интернет	4.2.2.1. Пешниҳоди хизматрасонии нисбатан арзон.	ХА, вазорату кумитаҳо	Протоколи маҷлиси Ҳукумати ҶТ №1 аз 18.01.2012с		
2.3 Таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодаи замин							
1. Афзоиши маҳсулоти умумии кишоварзӣ	1.1Баланд бардоштани самаранокии маҷмӯии соҳаҳои кишоварзӣ. Баланд бардоштани самаранокии маҷмӯии соҳаҳои кишоварзӣ	1.1.1 Таъмини амнияти озуқаворӣ. Рушди соҳаи сермаҳсул, даромаднок ва устувори кишоварзӣ, ки дар асоси истифода ва идораи устувори захираҳои табиӣ	1.1.1.1.Татбиқи Барномаи ислоҳоти соҳаи кишоварзӣ	ВК			
2. Афзоши ҳосилнокии меҳнат	2.1. Таъминибаробарҳуқуқӣ дар бахши истифодабарии захираҳои замину об.	2.1.1.Ҳаҷми захираҳои моддӣ ва иқтисодӣ, ки ба деҳқонон дода шудаанд. Баланд бардоштани ҳосилнокиимеҳнат	2.1.1.1.Татбиқи лоиҳаи "Рушди деҳот"	ВК	110, 4 млн. сомонӣ(23,0 млн. долл. ИМА)	7, 92млн. сомонӣ (1, 65 млн. долл. ИМА)	103, 92 млн. сомон ӣ(21,65 млн. долл. ИМА) БОР
		2.1.2.Беҳтар намудани рушди соҳаи чорводорӣ ва чарогоҳҳо ва сатҳи зиндагии аҳолии деҳот.	2.1.2.1.Татбиқи лоиҳаи «Рушди чорводорӣ ва чарогоҳҳо»	ВК	72,0 млн. сомонӣ(15,0 млн. долл. ИМА)		15, 0 млн. долл. ИМА) ИФА Д (IFAD)
	2.2. Зиёд намудани теъдоди мутахассисони	2.2.1.Миқдорисубъектҳо ва ҳаҷми хизматрасонии хусусӣ	2.2.1.1.Баланд бардоштани сифати хизматрасонии байторӣ, селекция ва тухмипарварӣ	ВК	Хизмат расони и	7,7 млн. сомонӣ	

	ботаҷриба	зиёд гардиданд			байторӣ 2, 2 млн. сомонӣ, селексия ва тухмипарварӣ 7, 7 млн. сомонӣ		
	2.3. Беҳтар намудани шароит ҷиҳати рушди соҳибкорӣ дар деҳот	2.3.1. Зиёд намудани даромади хоҷагиҳои кишоварзӣ; Рушди минбаъдаи соҳаи боғу токпарварӣ, ғанӣ гардонидани бозори дохилӣ бо меваву ангур, зиёд намудани ҳаҷмӣ содироти маҳсулот, таъмин намудани амнияти озуқаворииси кишвар, баланд бардоштани дараҷаи некӯаҳволии мардум ва дар ин замина паст кардани сатҳи камбизоатӣ	2.3.1.1.Рушди соҳаи боғу токпарварӣ дар ҷумҳурӣ	ВК	2,0 млн. сомонӣ	2,0 млн. сомонӣ	
		2.3.2.Афзоиши маҳсулнокӣ дар кишоварзӣ Зиёд намудани истеҳсоли маҳсулот: чорводорӣ; асалпарварӣ; парандапарварӣ; моҳидорӣ; асппарварӣ;	2.3.2.1.Мусоидат ба татбиқи лоиҳаҳои инвеститсионӣ оид ба таъсиси фермаҳои чорвои ширдеҳ, гӯсфандпарварӣ, парандапарварӣ, қутоспарварӣ ва бузпарварӣ дар минтақаҳои кухӣ ва баландкуҳ, асалпарварӣ ва моҳипарварӣ	ВК			
		2.3.3.Ба роҳ мондани тадбирҳоимуҳофизатӣ дар боғу токзор аз ҳашароти зарарасон	2.3.3.1.Таҳкими иқтидор ҷиҳати идоракунии мубориза бар зидди ҳашароти зарарасон ва касалии боғу токзор	ВК	1,3 млн. сомонӣ	1,3 млн. сомонӣ	

		ва бемориҳо, мубориза бар зидди малах ва дар ин замина афзун намудани ҳосилнокии боғу токзор, зиёд намудани истеҳсоли меваву ангур					
		2.3.4.Зиёд намудани саршумори чорво, барқарор намудани иқтидори фермаҳои чорводорӣ, (паранда, занбӯр, моҳӣ) таъмини аҳолии ҷумҳурӣ бо озуқаворӣ ватанӣ (хушзоткунии чорво)	2.3.4.1.Татбиқи барномаҳои соҳаи чорводорӣ	ВК	2,25 млн. сомонӣ	2,25 млн. сомонӣ	
		2.3.5.Ба таври куллӣ беҳтар гардонидани чарогоҳҳо, афзун гардонидани алафи чарогоҳҳо, мусоидат намудан барои зиёд кардани саршумори чорво, истеҳсоли гӯшту шир, пӯст дар ҳамаи шаклҳои хоҷагидорӣ, таъмини талаботи аҳолӣ бо маҳсулоти ғизоӣ, саноат боашёи хом ва ташкил намудани ҷойҳои нави корӣ	2.3.5.1.Татбиқи барномаи беҳтар намудани ҳолат ва самаранок истифода бурдани чарогоҳҳои ҷумҳурӣ	ВК	0,2 млн. сомонӣ	0,2 млн. сомонӣ	
	2.4Баланд бардоштани самаранокии бахши пахтакорӣ	2.4.1. Баланд бардоштани ҳосилнокии пахта; Зиёд намудани ҳаҷми истеҳсоли пахта. Маҳсулоти асосии пахта-нахи он, маҳсулоти пурқимати содиротӣ буда, ба иқтисодиёти кишвар даромади зиёд ворид	2.4.1.1.Татбиқи барномаи рушди соҳаи пахтакорӣ	ВК	1,2 млн. сомонӣ	1,2 млн. сомонӣ	

		менамояд					
		2.4.2.Дар асоси шартномаилизингӣ қонеъ гардонидани талаботи хоҷагиҳои деҳқонию фермерӣ, корхонаю ташкилотҳои соҳаи кишоварзии ҳама гуна шакли моликият ва шахсони воқеи бо техникаи кишоварзӣ, қисми эҳтиётӣ, кору хизматрасониҳои сервисию техникӣ	2.4.2.1.Қонеъ гардонидани талаботи хоҷагиҳои кишоварзӣ бо техникаи кишоварзӣ дар асоси шартномаи лизингӣ	ВК	3,5 млн. сомонӣ	3,5 млн. сомонӣ	
		2.4.3.Таҳкими фонди миллии ирсии чорво ва истифодаи самараноки он дар соҳаи чорводорӣ ва зотпарварӣ	2.4.3.1.Татбиқи барномаи рушди биотехнологияи чорво	ВК	0,4 млн. сомонӣ	0,4 млн. сомонӣ	
		2.4.4. Ба роҳ мондани тадбирҳоимуҳофизати киштзорҳо, боғу токзор ва чарогоҳҳо аз малаххои зараррасон ва дар ин замина эмин нигоҳ доштан, баланд бардоштани ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ, хӯроки чорвова зиёд намудани истеҳсоли онҳо	2.4.4.1.Татбиқи барномаи мубориза бар зидди малах	ВК	5,252 млн. сомонӣ	5,252 млн. сомонӣ	
3.Пешбурди корҳои кадастри давлатии замин	3.1.Татбиқи кафолатҳо ва ҳуқуқҳои истифодаи замин: -омода намудани маълумот дар бораи миқдори заминҳо ва тақсимоти он ба	3.1.1.Додани сертификатҳои кадастрӣ ҷиҳати ҳуқуқи истифодаи замин барои хоҷагиҳои деҳқонӣ; заминҳои наздиҳавлигӣ; иншооти таъиноти ғайри соҳаи	3.1.1.1.Ба роҳ мондани аэроаксбардори дар ҳудуди ҷумҳурӣ ва дарёфти таъҷизоти навтарин дар ин соҳа ва дар он тайёркунии аэрофотопланшетҳо.	КДЗГ	2, 560 млн. сомонӣ		

	гуруҳҳо, намудҳои замин ва тартиб додани Фонди ягонаи замин. -таъмин намудан кумитаҳои заминсозии шаҳру ноҳияҳо бо маводҳои кадастри замин.	кишоварзӣ; тағйирёбии миқдори заминҳо ; муайян намудани сарҳади ҷамоатҳо					
4.Пешбурди корҳои назорати давлатии истифода ва ҳифзи замин	4.1.Пурзӯр намудани назорати давлатии истифода ва ҳифзи замин, аз ҷумла сари вақт пешгирӣ ва ошкор намудани ҳолатҳои вайронкунии қонунгузории замин. Ба роҳ мондани корҳои ташвиқотию тарғиботӣ оид ба пешгирии ҳолатҳои вайронкунии қонунгузории замин	4.1.1.Шаҳодатномаи истифодаи замин дода шуд дар асоси: санҷишҳои назоратии заминистифодабаранда гони шаҳру ноҳияҳо. - ченаки назоратии майдони кишти зироатҳои кишоварзӣ. - қабули саривақтии ҳисоботҳои назоратӣ -дуруст ва сари вақт баррасии арзу шикоятҳои шаҳрвандон	4.1.1.1.Таъмини мутахассисон бо технологияи муосир. Зиёд намудани воҳидҳои кори мутахассисони назорати давлатии истифода ва ҳифзи замин.	КДЗГ	0,24млн. сомонӣ		
5.Пешбурди корҳои геодезии-топографӣ ва харитасозӣ	5.1. Ба роҳ монданикорҳои геодезии-топографӣ ва харитасозӣ. Таъмин намудан бо маводҳои геодезӣ ва топографии харитаҳои миқёсашон гуногун.	5.1.1.Гузоштани нуқтаҳои геодезӣ; г Ба роҳ монданиаксбардории топографӣ хавопаймонӣ, кайхонӣ; гузаронидани корҳои «геодинамикӣ» дар иншоотҳои (НОБ, нақбҳо, роҳҳо, лағжишҳо, сохтмонҳо ва обанборҳо)	5.1.1.1.Таъмини мутахассисон бо технологияи муосири замонавӣ (GPS,тахеометрии электронӣ, мошинаҳои афсетии калонҳаҷми асбобҳои фрезерӣ, сканер, принтери лазерии ранга, барномаҳои компютерии литсензионии ранга)	КДЗГ	2,2 млн. сомонӣ		
6.Ба пурраги анҷом	6.1.Гузаштан башаклҳои нави хоҷагидорӣ ва	6.1.1.Азнавташкилдиҳӣ ва ислоҳоти хоҷагиҳои калонҳаҷм. Таъмин	6.1.1.1. Ба роҳ монданитаҷдиди сохтор дар хоҷагиҳои тухмипарварӣ ва зотпарварӣ, ки ба талабот ҷавобгӯ нестанд. Гузаронидани таҷдиди сохтори хоҷагиҳои калонҳаҷм.	КДЗГ	0,14млн. сомонӣ		

бахшидани азнавташ-килдиҳӣ ва ислоҳоти ташкилотҳо и кишоварзӣ	гузаронидани ислоҳоти замин	намудани саҳмдорон бо саҳми замин. Амалӣ намудани қоидаҳои азнавташкилдиҳӣ ва ислоҳоти ташкилотҳои кишоварзӣ					
7.Таъмини корҳои мониторинг и замин	7.1.Сари вақт маълум кардани тағйироти ҳолати замин, арзёбии ин тағйирот,ояндабин ӣ ва таҳияи тавсияҳо оиди пешгирию бартараф намудани оқибатҳои манфӣ	7.1.1.Таъмини иттилоотии пешбурди кадастри давлатии замин; Истифодаи дурусти замин ва заминсозӣ; Назорати истифода ва ҳифзи замин ва дигар вазифаҳои идоракунии давлатии заминҳои ҷумҳурӣ	7.1.1.1.Таъмини технологияи муосир, анҷом додани мониторинги замин дар маҳал, муайян намудани тағйиротҳои воқеъшаванда, арзёбии он ва пешниҳоди маълумотҳои боэътимод ва тавсияҳо	КДЗГ	0,08 млн. сомонӣ		
8. Бақайдгирӣ ва барасмият-дарорӣ	8.1.Пешбурд ва иҷрои корҳои бақайдгирии давлатии молу мулки ғайриманқул ва ҳуқуқҳо ба он; Ташкили минтақаҳои бақайдгирӣ	8.1.1.Татбиқи сиёсати ягонаи давлатии соҳаи бақайдгирии давлатии молу мулки ғайриманқул ва ҳуқуқҳо ба он дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунанда; ташкил намудани барномаҳои давлатии соҳаи бақайдгирии двалатии молу мулки ғайриманқул ва ҳуқуқҳо ба он; ташкил намудани минтақаҳои бақайдгирӣ	8.1.1.1.Ташкил намудани низоми ягонаи бақайдгирии давлатии молу мулки ғайриманқул ва ҳуқуқҳо ба он бо системаи электронӣ.	КДЗГ	0,2 млн. сомонӣ		
9. Муайян намудани ҳолати мелиоратив ии заминҳо. Муайян намудани меъёрҳои	9.1. Ба роҳ монданикорҳои тадқиқоти калонҳаҷми хок ва шӯрии заминҳо. Гузаронидани корҳои тавсифи майдонҳо	9.1.1.Дар асоси таҷрибавӣ ворид намудан муносибати ягонаи бақайдгирии замин ва моликияти ғайриманқул; -муайян намудани ҳолати воқеии	9.1.1.1. Ба роҳ мондани корҳои саҳрои, камерал ӣ ва лабораторӣ. Дарёфти таҷҳизотҳои навтарин барои лабораторияи ташхиси хокҳо. Базуди анҷом додани корҳои баҳодиҳӣ, аз рӯи натиҷаҳои он ба роҳ андозбандии замин	КДЗГ, ВМТ	0,8 млн. сомонӣ		

воқеии андози замин	(пасспортизатсия), баҳои сифатии хок (бонитировка) ва баҳои иқтисодии замин	заминҳои киштшаванда; - муайянкунии чуқурии ҷойригшавии обҳои зеризаминӣ; -муайян намудани арзиши пулакии замин бо мақсади муқаррар намудани меъёрҳои одилонаи андози замин					
10.Такмили қонунгузор иичории соҳавӣ	10.1.Таъмини ичроиши қонунгузории ҷорӣ	10.1.1.Таъмини истифодаи дурусти қонунгузории ҷорӣ; тадбиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар фаъолияти дастгоҳи марказӣ, мақомотҳои он дар маҳалҳо ва корхонаҳои тобеъ; такмили санадҳоимеъёрӣ-ҳуқуқӣ оид басоҳа, аз ҷумла тағйиру илова ба Кодекси замин, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хоҷагиҳои деҳқонӣ ва ипотека	10.1.1.1. Бо мутахассисони баландихтисоси соҳаи ҳуқуқ таъмин намудани соҳа. 2. Таҷҳизотҳои нави компютерӣ. 3. Таъмини барномаҳои нави адлия, ки оҷилан санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқиро таъмин намоянд.	КДЗГ	0,04млн . сомонӣ		
11. Таъсис ва ҷорӣ намудани системаи ягонаи бақайдгирӣ	11.1.Ҳимоя ва пешбурди феҳристи ягонаи давлатии молу мулки ғайриманқул. 2. Дар амал ҷорӣ намудани равзанаи ягона (бақайдгирии давлатии молу мулки ғайриманқул ва ҳуқуқҳо ба он).	11.1.1.Додани сертификатхои кадастри ҷиҳати ҳуқуқи истифодаи замин: а) барои хоҷагиҳои деҳқонӣ; б) заминҳои наздиҳавлигӣ; в) объектҳои таъиноти ғайрикишоварзӣ 2. Шаҳодатномаи саҳми замин	11.1.1.1.Таъмин намудан бо асбобҳои замонавӣ. Омӯзиши таҷрибаи дигар давлатҳо оиди бақайдгирӣ. Барои пешбурди кор ба роҳ мондани семинар ва тренингҳо	КДЗГ КВД «Марказ-замин»	1,4млн. сомонӣ		
12. Баланд бардоштани	12.1.Беҳтар намудани шароити	12.1.1.Барқарорсозии заминҳои аз гардиш	12.1.1.1.Татбиқи ҚҲҶТ аз 31.10.2009 сол, №612 ва таҳияи қарори нав барои солҳои 2015-2019	ВМЗО ВМТ	13, 5 млн.	Буҷ.ҷум. 4,0 млн.	

маҳсулноки и замин ва руёнидани ҳосили хуби зироатҳои кишоварзӣ.	корӣ ва баланд бардоштани самаранокии инфрасохтори кишоварзӣ, идоракунии захираҳои об Беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳо.	баромадаи кишоварзӣ . Беҳтар шудани ҳолати мелиоративиина кам аз **30000 га** заминҳои обёришаванда			сомонӣ	сомонӣ Буҷ. маҳ. 6,7 млн. Сомонӣ Хизматрасонии об 2,7 млн. сомонӣ	
13. Таъмини боэътимод, босубот ва мутаносиби кишвар бо озуқаворӣ тавассути афзоиши мунтазам ва устувори ҳаҷми маҳсулоти кишоварзӣ,	13.1.Азхуд намудани заминҳои нави обёришаванда.	13.1.1.Азхуд гардидани 1500 га замини нави обёришаванда ва баланд шудани сатҳи даромад ва шуғли аҳолӣ.	13.1.1.1.Қабули барномаи дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба азхудкунии заминҳои нав	ВМЗО ВМТ КДЗГ МИМХД	60,0 млн. сомонӣ	60,0 млн. сомонӣ	
14. Ба роҳ мондани корҳои соҳилмустаҳкамкунӣ, сохтмони саддҳо ва дигар иншооти муҳофизати и зидди обхезӣ.	14.1 Ба роҳ монданикорҳои соҳилмустаҳкам-кунӣ ва дигар чораҳои иловагӣ.	14.1.1.Мустаҳкам гардидани **84,3 км** соҳили дарёҳо ва дар ин замина таъмин намудани ҳифзи аҳолӣ, объектҳои муҳими хоҷагии халқ аз селу обхезиҳо	14.1.1.1.Татбиқи ҚҲҶТ аз 3.03.2011 сол, №112	ВМЗО ВМТ КҲФ КДСИАД МИМХД	203,3 млн. сомонӣ	буҷ. ҷум. 62,2 млн. сомонӣ, буҷ. маҳ. 14,4 млн. сомонӣ, хизматрасонии об 5,9 млн. сомонӣ	120,8 млн. сомонӣ
15. Таъмин намудани заминҳои кишоварзӣ, ки тавассути пойгоҳҳои	15.1.Барқарорсозии қубурҳои баландфишор дар пойгоҳҳои обкашӣ	15.1.1.Паст кардани сатҳи шӯршавӣ ва ботлоқшавӣ Барқарор намудани 9957,3 метри пагони қубурҳои баландфишорва дар ин	15.1.1.1.Татбиқи ҚҲҶТ аз 29.04.2009 сол, №235	ВМЗО ВМТ МИМХД	17,4 млн. сомонӣ	17,4 млн. сомонӣ	

обкашӣ обёрӣ карда мешаванд.		замина беҳтар гардидани таъминоти заминҳои кишоварзӣ бо об дар масоҳати 22898 га					
16. Барқарор намудани заминҳои аз гардиши кишоварзӣ берунмонда ва иловатан васеъ намудани майдони заминҳои обӣ. Баланд бардоштани ҳосилнокии заминҳое, ки тавассути пойгоҳҳои обкашӣ обёрӣ карда мешаванд.	16.1.Таъмиру барқарор намудани пойгоҳҳои обкашӣ. Ба гардиши кишоварзӣ ворид намудани заминҳои боир ва аз гардиши кишоварзӣ холимонда.	16.1.1.Масъулият барои истифода ва дастгирии инфрасохтори кишоварзӣ дар ҳамаи сатҳҳои муайянгардида. Дар саросари деҳоти мамлакат ташкил гардидани ҷойҳои нави корӣ. Беҳтар гардидани таъминоти заминҳои кишоварзӣ бо об	16.1.1.1.Қабули барномаи дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба азхудкунии заминҳои нави обёришаванда ва барқарорсозии заминҳои аз гардиши кишоварзӣ берунмонда	ВМЗО ВМТ	20,0 млн. сомонӣ	20,0 млн. сомонӣ	
3. БАХШИ ИҶТИМОӢ: ТАЪМИНИ РУШДИ НЕРӮИ ИНСОНӢ							
3.1 Таҳкими ҳифзи иҷтимоӣ ва таъмини шуғли аҳолӣ							
1.Паст намудани сатҳи камбизоатӣ то 32,0 %	1.1.Такмили системаи идоракунии ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ ва унвонияти хизматҳои иҷтимоӣ	1.1.1. Системаи идоракунии ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ такмил дода шуда, хизматҳои иҷтимоӣ ба тариқи унвонӣ амалӣ карда мешаванд.	1.1.1.1.Андешидани чораҳо ҷиҳатитакмили сохторбандӣ ва бознигарии салоҳияту ваколати Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ.	ВМҲИ А ҶТ	6,0 млн. сомонӣ	6,0 млн. сомонӣ	
			1.1.1.2. Мустаҳкам намудани нерӯи кадрии системаи ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ	ВМҲИ А ҶТ	8,0 млн. сомонӣ	8,0 млн. сомонӣ	
			1.1.1.3. Андешидани чораҳодар самти татбиқи системаи ягонаи байнисоҳавии додугирифти иттилоотӣ миёни мақомоти шуғли аҳолӣ, муҳоҷират, суғуртаи иҷтимоӣ ва таъминоти нафақа	ВМҲИ А ҶТ	1,0 млн. сомонӣ	1,0 млн. сомонӣ	
			1.1.1.4. Идомаи фаъолият дар самти ҷори намудани механизмҳои нави кӯмакҳои иҷтимоӣ	ВМҲИ А ҶТ	40,0 млн. сомонӣ	40,0 млн. сомонӣ	
	1.2.Таъмини дастрасии	1.2.1. Афзоиши мунтазами музди	1.2.1.1. Гузаронидани тадқиқот оид ба омӯзиш ва дарёфти роҳҳои рафъи сабабу шароитҳои пайдоиши қарзҳои мунтазами музди меҳнат	ВМҲИ А ҶТ	0,01 млн.	0,005млн. сомонӣ	

	манбаҳое, ки имкони мустақими баромадан аз вазъи камбизоатиро ба ниёзмандон медиҳанд	меҳнат таъмин гардид.	ва андози иҷтимоӣ.		долл. ИМА 0,005 млн. сомонӣ		
			1.2.1.2. Андешидани чораҳо ҷиҳати таҳкими неруи кадрии ВМҲИА оид ба таҳлил ва пешгӯии нишондиҳандаҳои бозори меҳнат	ВМҲИ А ҶТ	0,01 млн. сомонӣ		0,01 млн. сомон й
		1.2.2. Сатҳи шуғли (худмашғулии) аҳолӣ баланд гардид.	12.2.1. Таҳқиқиҷойҳои корӣ вақуввai корӣ	ВМҲИ А ҶТ	1,0 млн. сомонӣ	1,0 млн. сомонӣ	
			1.2.2.2. Таъсиси шабакаи ягонаи иттилоотию таҳлилии компютерикунонидашудаи мақомоти давлатии шуғли аҳолӣ	ВМҲИ А ҶТ	1,325 млн. сомонӣ	1,325 млн. сомонӣ	
			1.2.2.3. Андешидани чораҳо ҷиҳати мустаҳкам ва васеъ намудани имкониятҳои ташкилию кадрии мақомоти давлатии шуғли аҳолӣ ҷиҳати татбиқи босамари Барномаи мусоидат ба шуғли аҳолӣ ва паст намудани шидатнокии бозори меҳнат	ВМҲИ А ҶТ	0,2 млн. сомонӣ	0,2 млн. сомонӣ	
			1.2.2.4. Андешидани чораҳо ҷиҳати таҳкими заминаҳои моддӣ-техникӣ, барномавӣ ва кадрии системаи таҳсилоти касбии вазорат бо мақсади мутобиқгардонии касбӣ, ҳуқуқӣ ва забонии бекорон ва муҳоҷирони меҳнатӣ ба талаботи бозори меҳнати дохилӣ ва хориҷӣ	ВМҲИ А ҶТ	3,0 млн. сомонӣ	3,0 млн. сомонӣ	
			1.2.2.5 Андешидани чораҳо ҷиҳати ислоҳот ва таъмини рушди минбаъдаи системаи роҳнамоии касбӣ (Агентии давлатии ҳифзи иҷтимоӣ, шуғли аҳолӣ ва муҳоҷират)	ВМҲИ А ҶТ	1,5 млн. сомонӣ	1,5 млн. сомонӣ	
			1.2.2.6. Баргузор намудани курсҳои такмили ихтисос барои кормандони соҳаи меҳнат, шуғл, муҳоҷират, ҳифзи иҷтимоӣ ва хизматрасонии иҷтимоӣ, таълими калонсолон	ВМҲИ А ҶТ	0,14 млн. сомонӣ	0,04 млн. сомонӣ	0,1 млн. сомон й
			1.2.2.7. Андешидани чораҳо ҷиҳати дар амал татбиқ намудани чорабиниҳои «Стратегияи давлатии рушди бозори меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон то соли 2020», ки бақарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистоназ 2 июни соли 2011, №277 ба тавсиб расидааст.	ВМҲИ А ҶТ	49,8 млн. сомонӣ	41,8 млн. сомонӣ	8,0 млн. сомон й
			1.2.2.8. Баланд бардоштани сатҳи машғулият тавассути васеъ намудани доираи хизматрасонӣ дар бозори меҳнат.	ВМҲИ А ҶТ	0,822 млн. сомонӣ	0,72 млн. сомонӣ	
			1.2.2.9 Андешидани чораҳо дар самти инкишофи неруи кории кормандони сохторҳои шуғли аҳолии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ дар танзими сиёсати шуғл, таҳияи он ва банақшагирии молиявӣ.	ВМҲИ А ҶТ	0,3 млн. сомонӣ	0,3 млн. сомонӣ	
			1.2.2.10. Мунтазам андешидани тадбирҳои ҷиҳати роҳандози муайян намудани дурнамои кӯтоҳмуҳлат, миёнамуҳлат ва дарозмуҳлат вазъ дар бозори меҳнат.	ВМҲИ А ҶТ	0,4 млн. сомонӣ	0,4 млн. сомонӣ	

			1.2.3.1 Таҳкими заминаи моддӣ-техникии Хадамоти давлатии назорат дар соҳаи меҳнат, шуғл ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ.	ВМҲИ А ҶТ	2,95 млн. сомонӣ	2,95 млн. сомонӣ	
			1.2.3.2. Андешидани чораҳо дар самти ғанӣ гардондани Буҷети давлатӣ дар ҳамкорӣ бо Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар вазорату идораҳои дахлдор:	ВМҲИ А ҶТ	0,93 млн. сомонӣ	0,67 млн. сомонӣ	0,26 млн. сомон й
			1.2.3.3.Тақвият бахшидани корҳои ташвиқу тарғиб ба аҳолӣ дар бораи таъсири манфии шуғли бақайднагирифта;	ВМҲИ А ҶТ	0,78 млн. сомонӣ	0,52 млн. сомонӣ	0,26 млн. сомон й
		1.2.3. Қарздории марбут ба пардохти музди меҳнат кам гардид ва пеши роҳи афзоиши минбаъдаи он гирифта шуд.	1.2.3.4. Андешидани чораҳо ҷиҳати пешгирӣ намудани муносибатҳои меҳнатӣ бе бастани шартномаҳои меҳнатӣ;	ВМҲИ А ҶТ	0,05 млн. сомонӣ	0,05 млн. сомонӣ	
			1.2.3.5. Идомаи додани мониторинги иҷрои меъёрҳои Кодекси меҳнат, такмил додани ҷамъоварии маълумоти таҳлилӣ;	ВМҲИ А ҶТ	0,1 млн. сомонӣ	0,1 млн. сомонӣ	
			1.2.3.6. Мавриди омӯзиш ва иҷро қарор додани масъалаи ба маротиб зиёд кардани қарзҳои имтиёзнок барои сохтмони хонаҳои истиқоматии муҳоҷирон ва ё аз тарафи давлатсохтани манзил дар ҷойи нави зист ва баъдан пардохт кардани миқдори муайяни маблағион аз ҷониби муҳоҷирони экологӣ ва дохилӣ.	ВМҲИ А ҶТ	23,775 млн. сомонӣ	23,775 млн. сомонӣ	
			1.2.3.7.Тақвият бахшидани корҳои иттилоотию тарғибӣ дар дохили мамлакат дар байни муҳоҷирони меҳнатии бозгашта, ҳарчи зиёдтар фаро гирифтани шаҳрвандон ба касбомӯзӣ ва муташаккилона равон кардани онҳо ба корҳои муваққатӣ, омӯзиши забон ва қонунгузории давлати қабулкунанда дар соҳаи муҳоҷирати меҳнатӣ тавассути мақомоти давлатии шуғли аҳолӣ ва Хадамоти муҳоҷират.	ВМҲИ А ҶТ ХМ назди ҲҶТ	4,3 млн. сомонӣ	3,3 млн. сомонӣ	1,05 млн. сомон й
			1.2.3.8. Андешидани чораҳои зарури ҷиҳати дастгирии ҳамаҷонибаи хоҷагӣ ва оилаҳое, ки ба муҳоҷирати дохилӣ ва экологӣ пешниҳод карда мешаванд баъд аз омӯзиши ҳамаҷониба, пардохти ҳаққи кӯмакпулӣ ва қарзи имтиёзнок дар ҳолати кӯчидан аз маҳалли истиқоматашон ба андозаи то як маротиба бардошташуда, пеш аз кӯчонидани онҳо бо манзили истиқоматии тайёр аз ҷониби давлат сохташавнда таъмин карда шаванд.	ВМҲИ А ҶТ			
	1.3.Тақвияти ислоҳоти системаи суғуртаи иҷтимоӣ ва таъмини нафақа	1.3.1..Системаи идоракунии суғуртаи давлатии иҷтимоӣ такмил ёфт	1.3.1.1. Такмили системаи идоракунии суғуртаи давлатии иҷтимоӣ тавассути таъсису тақвияти заминаҳои технологиву методологии инфраструктураи иттилоотӣ	ВМҲИ А ҶТ	12,0 млн. долл. ИМА		12,0 млн. долл. ИМА
		1.3.2. Тафриқабандии амиқи пардохтҳои	1.3.2.1. Андешидани чораҳо дар самти баланд бардоштани сатҳи маърифати ҳуқуқии шаҳрвандон дар иртибот ба зарурияти таъмини огаҳии онҳо аз ҳуқуқу имконоти пешбининамудаи қонунгузории нави	ВМҲИ А ҶТ	0,002 млн. сомонӣ	0,002 млн. сомонӣ	

		ғайрисуғуртавӣ аз маблағҳои суғуртаи иҷтимоии давлатӣ амали карда шуд.	нафақа.				
			1.3.2.2. Автоматикунонии ҷараёни таъйиноти нафақаҳои суғуртавӣ, кӯмакпулиҳои иҷтимоӣ бодар назардоштани таҳкими заминаҳои моддию техникӣ	ВМҲИ А ҶТ	2,0 млн. долл. ИМА		2,0 млн. долл. ИМА
		1.3.3.Афзоиши мунтазами пардохтҳои суғуртавӣ таъмин гардид.	1.3.3.1. Таҳияву қабули қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тартиби интиқоли нафақа ба хориҷа»	ВМҲИ А ҶТ	қ. ҲҶТ		
		1.3.4. Пардохти саривақтии нафақаҳо ва дастрасии нафақа таъмин гардид.	1.3.4.1 Дар якҷоягӣ бо Бонки давлатии амонатгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон «Амонатбонк» ба хизматрасонӣ тавассути кортҳои пластикии бонкӣ гузаронидани нафақахӯрон дар тамоми шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ.	ВМҲИ А ҶТ	0,002 млн. сомонӣ	0,002 млн. сомонӣ	
		1.4.1.Ҳиссаи гирандагони кӯмаки иҷтимоӣ, ки мувофиқи тақсимоти аҳолӣ аз рӯи даромад ба ду табақаи поёнӣ дохил мешаванд, кам гардид.	1.4.1.1. Таҳия ва тасдиқи методикаи баҳисобгирии минималии сабади истеъмолӣ (ҳадди ақали зиндагӣ)	ВМҲИ А ҶТ	0,1 млн. сомонӣ	0,1 млн. сомонӣ	
			1.4.1.2. Таҳияи методикаи муайянкунии дурнамои талабот ба хизматрасонии иҷтимоие, ки бо усули унвонӣ пешниҳод мегардад	ВМҲИ А ҶТ	0,2 млн. сомонӣ	0,2 млн. сомонӣ	
			1.4.1.3.Идомаи фаъолият дар самти амалӣ намудани кӯмакҳои унвонии иҷтимоӣ дар шаҳру ноҳияи таҷрибавии Истаравшани вилояти Суғд ва Ёвони вилояти Хатлон, замина гузоштан ҷиҳати ҷорӣ намудани тартиби нав дар тамоми қаламрави ҷумҳурӣ.	ВМҲИ А ҶТ	3,0 млн. сомонӣ	3,0 млн. сомонӣ	
	1.4. Таҷдиди системаи кӯмаки иҷтимоӣ	1.4.2. Сифати хизматрсониҳое, ки ба кӯдакону оилаҳои дар вазъи душвори зиндагӣ қарордошта пешкаш мегардад, баланд шуд.	1.4.2.1 Андешидани чораҳо ҷиҳати рушди шабакаи муассисаҳои иҷтимоӣ дар маҳалҳо, аз ҷумла марказҳои хизматрасонии иҷтимоии рӯзонаи кӯдакони имконияташон маҳдуд, маъюбон, шахсони яккаву танҳо ва пиронсолон	ВМҲИ А ҶТ	3,8 млн. сомонӣ	3, 8 млн. сомонӣ	
			1.4.2.2. Идомаи фаъолият дар самти таҷдиди бино, таъмини хонайнтернатҳо бо таҷҳизоти зарурӣ барои маъюбон тибқи стандартҳои байналмилалӣ	ВМҲИ А ҶТ	18,0 млн. сомонӣ	15,0 млн. сомонӣ	
			1.4.2.3 Таҳия ва татбиқи барномаҳои ҷамоатии таъмини расонидани кумаки иҷтимоӣ ба кӯдаконе, ки бо қонун муросо намекунанд, тавассути ҷалби бахши шаҳрвандӣ	ВМҲИ А ҶТ	1,0 млн. сомонӣ	1,0 млн. сомонӣ	
			1.4.2.4 Андешидани чораҳо ҷиҳати амалӣ намудани барномаи реаблитатсионӣ ва талаботи қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фармоиши иҷтимоии давлатӣ» дар ҳамкорӣ бо мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии ВКМБ, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ таъсис додани марказҳои будубоши рӯзона.	ВМҲИ А ҶТ	3,8 млн. сомонӣ	3,8 млн. сомонӣ	
			1.4.2.5 Бо назардошти зиёд будани маъюбони бемориҳои рӯҳӣ ба итмом расонидани сохтмони бинои нави хона-интернат дар шаҳри Ваҳдат ва хона-интернати бемориҳои рӯҳӣ дар ноҳия Бохтар.	ВМҲИ А ҶТ	3,2 млн. сомонӣ	3,2 млн. сомонӣ	

			1.4.2.6. Андешидани чораҳо ҷиҳати таъмин намудани муассисаҳои давлатии хона-интернатҳо ва истроҳатгоҳҳо бо таҷҳизоти нави замонавии тиббӣ.	ВМҲИА ҶТ	0,1 млн. сомонӣ	0, 1млн. сомонӣ	
			1.4.2.7. Андешидани чораҳои зарурӣ дар самти сохтмони бинои нави Корхонаи воҳиди давлатии «Заводи протезию ортопедии шаҳри Душанбе» ва бо технологияи нави замонавӣ ҷиҳозонидани он.	ВМҲИА ҶТ	7,1 млн. сомонӣ	7,1 млн. сомонӣ	
			1.4.2.8. Андешидани чораҳо ҷиҳати муҷаҳҳаз гардонидани Корхонаи воҳиди давлатии «Заводи протезию ортопедии шаҳри Душанбе» бо дастгоҳ ва асбобу анҷоми таъмири аробачаҳои маъюбӣ.	ВМҲИА ҶТ	2,4млн. сомонӣ	1,8 млн. сомонӣ	0,6 млн. сомонӣ
			1.4.2.9. Аз тарафи Корхонаи воҳиди давлатии «Заводи протезию ортопедии шаҳри Душанбе» харидорӣ намудани маҳсулоти нимтайёри сифати хубдошта барои тайёр намудани маснуоти протезию ортопедии кафолатнок.	ВМҲИА ҶТ	1,6 млн. сомонӣ	1,6 млн. сомонӣ	
			1.4.2.10. Андешидани чораҳои зарурӣ ҷиҳати таъсис намудани маркази нави хизматрасонии иҷтимоӣ барои пиронсолон, маъюбон ва будубоши рӯзона барои кӯдакони имкониятҳояшон маҳдуд дар минтақаҳои эҳтиёҷдошта.	ВМҲИА ҶТ	3,8млн. сомонӣ	3,8млн. сомонӣ	
			1.4.2.11.Бо истифода аз имконият таъсиси марказҳои нави будубошти рӯзонаи тавонбахши барои кӯдакони имконияташон маҳдуд ва хизматрасонии иҷтимоӣ барои пиронсолону маъюбон дар шаҳру ноҳияҳои сераҳолӣ ва дурдаст.	ВМҲИА ҶТ	4,0 млн. сомонӣ	4,0 млн. сомонӣ	
			1.4.2.12. Андешидани чораҳо ҷиҳати муҷаҳҳаз намудани Хадамоти давлатии ташхиси тиббию иҷтимоӣ бо технологияи навтарини ҳозиразамон, барои муқаррар намудани категорияи «кӯдаки маъюб»	ВМҲИА ҶТ	2,0 млн. сомонӣ	2,0 млн. сомонӣ	
3.2 Рушди маориф ва илм							
Маориф							
1. Зиёд намудани фарогирии кӯдакони синни томактабӣ бо таҳсилот	1.1.Таҷдиди мазмун ва мундариҷаи таҳсилот	1.1.1.Лоиҳаи стандартҳои фаннии нав таҳия мешаванд	1.1.1.1. Андешидани чораҳо дар самти таҷдид намудани стандартҳои таҳсилоти томактабӣ	ВМҶТ	0,13 млн. сомонӣ		
			1.1.1.2.Бознигарии талабот ба зинаи инкишофи барвақтии кӯдак ва таҳияи барномаҳои таҳсилоти томактабӣ	ВМҶТ	0,043 млн. сомонӣ		
		1.1.2.Барномаҳои такмили ихтисос ва бозомӯзӣ таҳиява қабул гардидакурсҳои дахлдор ташкил карда шуд. Лоиҳаи Қонун	1.1.2.1. Таҳия ва амалисозии барномаҳои такмили ихтисосва бозомӯзии омӯзгорон дар гурӯҳҳои кӯтоҳмуддат барои марказҳои инкишофи кӯдакон, кӯдакистонҳои оилавӣ ва дигар намудҳои тарбияи томактабӣ	ВМҶТ	0,235 млн. сомонӣ		
			1.1.2.2. Ташаккули механизмҳои дастгирии рушди шаклҳои гуногуни таҳсилоти томактабӣ	ВМҶТ	0,048 млн. сомонӣ		

		«Дар бораи таҳсилоти томактабӣ» таҳиягардид.					
	1.2. Ташкили замина ва шароити мусоид барои ҳамгироии кӯдакони эҳтиёҷоти махсусдошта ба низоми умумии маориф.	1.2.1.Механизмҳо иамалисозии Консепсия таҳия шудамавриди татбиқ қарор гирифт.	1.2.1.1. Андешидани тадбирҳои мушаххас вобаста ба ташкили механизмҳои амалисозии Консепсияи миллии таҳсилоти инклюзивӣ барои кӯдакони эҳтиёҷоти махсусдошта дар давраи солҳои 2012-2015	ВМҶТ	0,1 млн. сомонӣ		
			1.2.1..2. Таҳияи заминаи меъёрии ҳуқуқии дастгирии иҷтимоии оилаҳои ҳифзнашуда бо роҳи комиланё қисман озод намудан аз пардохти нигоҳубини кӯдак дар муассисаи томактабӣ	ВМҶТ	0,029 млн. сомонӣ		
	1.3 Таҷдиди мундариҷаи таҳсилоти умумӣ дар асоси гузариш аз модели донишандӯзӣ ба модели салоҳиянокии таълими	1.3.1 Лоиҳаи стандартҳои фаннӣ таҳия гардида, озмоиши онҳо оғоз меёбад.	1.3.1.1.Таҳия ва ҷорӣ намудани стандартҳои фаннии таҳсилоти умумӣ, бо дарназардошти ҷорӣ намудани гузариш ба таълими ба салоҳиятнокӣ равонагардида	ВМҶТ	0,2 млн. сомонӣ		
			1.3.1..2. Таҳия ва ҷорӣ намудани барномаҳои намунавии таҳсилотӣ мутобиқи стандартҳои фаннӣ	ВМҶТ	0,155 млн. сомонӣ		
	1.4. Ҷорӣ намудани тайёрии ҳатмии касбӣ	1.4.1.Лоиҳаи Консепсия ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мегардад.	1.4.1.1.Таҳияи Консепсияи касб интихобкунии хонандагони синфҳои 7 ва тайёрии касбии хонандагони синфҳои 8-9	ВМҶТ	0,583 млн. сомонӣ		
			1.4.1.2 Таҳияи маводи таълимӣ ва таълимию методӣ ва нашри онҳо, ташаккули заминаи таҷриба барои тайёрии касбии хонадагон	ВМҶТ	14,733 млн. сомонӣ		
			1.4.1.3 Таҳияи барномаҳои такмили ихтисос ва бозомӯзии омӯзгороне, ки тайёрии касбии хонандагони синфҳои 7-9-ро амалӣ мекунанд	ВМҶТ	0,243 млн. сомонӣ		
			1.4.1.4. Озмоиши низоми тайёрии касбӣ дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ	ВМҶТ	0,238 млн. сомонӣ		
	1.5. Инкишофи заминаи моддӣ-техникӣ	1.5.1 Талабот ба ҷойҳои нишаст таъмин мегардад	1.5.1.1 Сохта ба истифада доданимактабҳои нав.	ВМҶТ	0,16 млн. сомонӣ		
		1.5.2. Муҳити солими мусоидбарои	1.5.1.2 Сохтмон ва таҷдиди биною иншооти таҳсилоти томактабӣ;	ВМҶТ	0,1 млн. сомонӣ		

		кӯдакон (рӯшноӣ, гармидиҳӣ, шароитҳои санитарӣ-гигенӣ) ташкил карда мешавад					
			1.5.1.3. Сохтмони биноҳои нав ва таҷдиди биноҳои амалкунанда дар низоми таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, таҳкими заминаи моддию техникии онҳо;	ВМЧТ			
	1.6.Истифодаи механизмҳои нави молиявӣ	1.6.1.Механизми маблағгузории сарикасӣ дар муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ ҷорӣ карда мешавад	1.5.2. 1 Таъмир ва барқарор намудани инфрасохтори муассисаҳои таҳсилоти махсус, давра ба давра васл намудани батареяҳои офтобӣ дар ҳама навъҳои мактаб-интернатҳо				
			1.6.1.1. Таҳияи механизми маблағгузории меъёрӣ дар муассисаҳои томактабии давлатии ҷумҳурӣ	ВМЧТ			
			1.6.1.2. Давра ба давра ҷорӣ намудани татбиқи маблағгузории сарикасӣ дар муассисаҳои томактабии давлатӣ	ВМЧТ			
		1.6.2. Механизми маблағгузории шарикии давлатию хусусӣ таҳия мегардад	1. 6.2.1. Таҳияи лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии ташаккул варушди шарикии давлатию хусусӣ	ВМЧТ			
			1.6.2.1. Таҳияи пешниҳодҳо ҷиҳати ҳавасмандгардонии субъектҳои хоҷагидорӣ, ки ба муассисахои таълимӣ кӯмак мерасонанд.	ВМЧТ			
		1.6.3. Ҳиссаи муассисаҳои таълимии хусусӣ афзоиш меёбад	1.6.3.1. Таҷдиди назар кардани қонунгузории амалкунанда дар раванди таъсис ва фаъолияти муассисаҳои таълимии хусусӣ	ВМЧТ			
			1.6.3.2. Таҳияи пешниҳодҳо оид ба ҳавасмандгардонии рушди бахши хусусӣ дар соҳаи маориф	ВМЧТ			
	1.7. Такмили идоракунии соҳаи маориф	1.7.1. Низоми автоматикунонид ашудаи ҷамъоварии маълумот ташкил карда мешавад	1.7.1.1. Таҳия ва татбиқи механизми ҷамъоварии авоматикунонидашудаи маълумоти оморӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот	ВМЧТ			
			1.7.1.2. Ташаккул додани базаи(махзани) ягонаи иттилоотии соҳаи маориф	ВМЧТ			
Илм.							
1.Ислоҳоти идораи давлатӣ	1.1 Такмили заминаи меъёрӣ ва ҳуқуқӣ, ки ба рушди минбаъдаи илм ва инноватсия нигаронида шудааст	1.1.1.Якчанд санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ барои рушди минбаъдаи илм ва татбиқи технологияҳо таҳия гардида, дар иқтисодиёти кишвар натиҷаҳои илмӣ ва	1.1.1.1. Амалисозии тадбирҳо вобастаба ислоҳоти соҳаи илм тибқи «Стратегияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи илм ва технология барои солҳои 2011-2015» ва «Барномаи рушди инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011-2015»	АИЧТ	ҚҲЧТ аз 03.03.20 11 № 114		
			1.1.1.2. Таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар самти гузариши илм бо роҳи инноватсионии рушд	АИЧТ	ҚҲЧТ аз 03.03.20 11 № 114		

		инноватсионӣ татбиқ гардид.					
2. Рушди сектори хусусӣ ва ҷалби инвеститсия	2.1.Мутамарказ гардонидани нерӯи илмии мамлакат ба самтҳои афзалиятноки таҳқиқот, ки ба рушди иқтисодии мамлакат мусоидат менамояд	2.1.1. Маблағҷудокунии мақсаднок ва маблағгузорӣ ба лоиҳаву барномаҳои илмӣ ва инноватсионӣ зиёд мегардад; Нерӯи илм дар самтҳоибо афзалияти таҳқиқот, ки ба рушди иҷтимоиву иқтисодии мамлакат мусоидат менамояд равона карда мешавад.	2.1.1.1.Маблағҷудокунии мақсаднок ва маблағгузорӣ ба лоиҳаву барномаҳои илмӣ ва инноватсионӣ дар асоси озмун ва давра ба давра дар иқтисодиёти кишвар татбиқ намудани натиҷаҳои илмӣ ва инноватсионӣ	АИҶТ	ҚҲҶТ аз 03.03.2011 № 114		
			2.1.1.2. Ба вуҷуд овардани шароити мусоид барои ба соҳаи илм инвеститсия ҷалб намуданимаблағҳои корхонаҳо, бонкҳо, ташкилотҳои байналмилалӣ ва соҳибкорон, равон намудани маблағҳо асосӣ ба корҳои илмию татқиқотӣ ва таҷрибавию конструкторӣ. 2.1.1.3. Баланд бардоштани самаранокии татқиқоти илмӣ дар соҳаи илмҳои табиатшиносӣ ва техникӣ, инчунин ҷустуҷӯи роҳҳои самараноки дар истеҳсолот ҷорӣ намудани коркардҳои илмӣ ва технологӣ;	АИҶТ	ҚҲҶТ аз 03.03.2011 № 114		
			2.1.2.1. Коркарди усулҳои биотехнологӣ ба мақсади таъмин намудани амнияти озуқаворӣ	АИҶТ АИКҶТ			
	2.2. Тайёр кардани кадрҳои баландихтисоси илмӣ	2.2.1.Фаъолияти ихтироъкорӣ, навоварӣ ва инноватсионӣ дар муассисаҳои АИ ҶТ пурзӯр гардид	2.2.1.1. Фароҳам овардани инфрасохтори муосири илмию инноватсионӣ, азнавтаҷҳизонии муассисаҳои илмӣ, ташаккули заминаи иттилоотӣ дар соҳаи илм, истифода аз шабакаи Интернет бо истифодаи технологияҳои муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ	АИҶТ, ВЭС	0,3 млн. сомонӣ	0,05 млн. сомонӣ	0,25 млн. сомонӣ
			2.2.1.2. Васеъ намудани доираи фаъолияти Паркҳои технологӣ аз сатҳи муассисаҳои таҳсилоти олии касбии кишвар то истеҳсолот	АИҶТ, АИТТ	0,2 млн. сомонӣ	0,1 млн. сомонӣ	0,1 млн. сомонӣ
			2.2.1.3.Истифодаи технологияҳои нави иттилоотӣ-коммуникатсионӣ барои гирифтани иттилооти сейсмологӣ, тавсияҳо оид ба бехатарии сейсмикии НОБ-ҳои Роғун, Норак, Сангтӯда ва иншоотҳои дигари бузурги сохташаванда	АИҶТ, ВЭС	0,1 млн. сомонӣ	0,05 млн. сомонӣ	0,05 млн. сомонӣ
			2.2.1.4.Истифодаи манбаъҳои ғайрианъанавии аз ҷиҳати экологӣ тозаи энергия (офтоб, энегияи шамол, энергияи дарёҳои хурд, манбаъҳои обҳои гарми зеризаминӣ ва биомасса), усулҳои нави табдил ва захираи онҳо	АИҶТ, ВЭС	0,3 млн. сомонӣ	0,25 млн. сомонӣ	0,05 млн. сомонӣ
			2.2.1.5. Коркарди доруҳои нави серсамар дар асоси ашёи хоми маҳаллӣ	АИҶТ, КҲМЗ	0,11 млн. сомонӣ	0,01 млн. сомонӣ	0,1 млн. сомонӣ
		2.2.2.Кадрҳои баландихтисоси	2.2.2.1. Ҳамбаста кардани илми академӣ ва амалӣ бо илми муассисаҳои таҳсилоти олӣ, такмили низоми тайёр кардани кадрҳои	АИҶТ, академ	0,525 млн.	0,025 млн. сомонӣ	0,5 млн.

		илмӣ тайёр карда шуда, муассисаҳли илмию таҳқиқотӣ бо кадрҳои илмӣ таъмин мегарданд	баландихтисоси илмӣ	ияҳои соҳавӣ, ВМҶТ,	сомонӣ		сомон ӣ
			2.2.2.2. Тайёр кардани кадрҳои илмӣ тавассути таҳсил дар аспирантура ва докторантураи назди муассисаҳои илмии ватанӣ ва дар хориҷи кишвар	АИҶТ, академияҳои соҳавӣ, ВМҶТ,	0,5 млн. сомонӣ	0,5 млн. сомонӣ	
3.3 Рушди тандурустӣ ва таъмини беҳбуди саломатии аҳолӣ							
1.Ислоҳоти маблағгузории соҳаи тандурустӣ	1. 1 Баланд бардоштани самаранокии системаи идоракунӣ ва маблағгузорӣ	1.1.1 Ҳиссаи хароҷоти умумии тандурустӣ аз маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ бо фоиз.	1.1.1.1. Ҳамасола дар асоси муайян намудани афзалиятҳои соҳа, таҳия намудани нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ дар соҳаи тандурустӣ.	ВТҶТ			
			1.1.1.2.Дар асоси тадқиқот такмил додани Барномаи кафолатҳои давлатӣ.	ВТҶТ			
			1.1.1.3.Дар доираи татбиқи стратегияи маблағгузории соҳаи тандурустӣ татбиқ намудани маблағгузории пурраи сарикасии кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ.	ВТҶТ			
			1.1.1.4.Бартараф намудани нобаробариҳо дар минтақаҳо бо роҳи ҷамъоварии маблағҳои тандурустӣ дар сатҳи вилоят/ҷумҳурӣ.	ВТҶТ			
			1.1.1.5. Ворид намудани механизмҳои нави маблағгузорӣ дар муассисаҳои хадамоти бистарикунонӣ.	ВТҶТ			
			1.1.1.6.Ворид намудани системаи пардохткунандаи ягона.	ВТҶТ			
			1.1.1.7.Ворид намудани дигар механизмҳои суғуртаи ҳатмии тиббӣ.	ВТҶТ			
2. Паст намудани сатҳи фавти кӯдакони сини то 5 сола; паст намудани фавти кӯдакон то сини 1 сола; паст намудани сатҳи фавти модарон.	2.1. Беҳтар намудани ҳифзи саломатии модару кӯдак	2.1.1.Ҳиссаи таваллуд бо иштироки кормандони касбии тиббӣ (%); ҳиссаи аҳолии дорои дониш ва амалияи волидайн ҷиҳати нигоҳубини кӯдакони хурдсол; ҳиссаи кӯдакони то синни 5 сола, ки тибқи барномаи пешбурди ҳамгироишудаи бемории кӯдакон дору мегирифтанд.	2.1.1.1.Баланд бардоштани тахассуси касбии кормандони тиб ва беҳтар намудани таъминоти моддию техникӣ ва доруворӣ муассисаҳои КАТС, ки барои хизматрасонӣ дар соҳаи модарии бехатар зарур аст.	ВТҶТ			
			2.1.1.2.Таҳия ва татбиқи санадҳо оид ба модарии бехатар ва кӯмаки момодоягӣ дар ҳама сатҳи хизматрасонии тиббӣ	ВТҶТ			
			2.1.1.3.Гузаронидани чорабиниҳои иттилоотӣ-маърифатӣ байни масъулони соҳаи тандурустӣ ва аҳолӣ оид ба масъалаҳои модарии бехатар, ёрии момодоягӣ ва неонаталӣ	ВТҶТ			
			2.1.1.4.Ташкили муколамаи ҷамъиятӣ оид ба масъалаи солимии репродуктивӣ (аз ҷумла СРЗ наврасон), ҳуқуқи репродуктивӣ ва танзими оила	ВТҶТ			
			2.1.1.5.Таҳия ва татбиқи стандартҳои мувофиқашуда, ҳуҷҷатҳо ва волситаҳои арзёбии сифати хизматрасонӣ оид ба масъалаи танзими оила	ВТҶТ			

3. Беҳтар намудани вазъи таъмини муассисаҳои соҳаи тандурустӣ бо мутахассисони тиббӣ.	3.1.Зиёд намудани миқдори кормандони тиббӣ дар муассисаҳои соҳаи тандурустӣ	3.1.1. Шумораи табибон ва кормандони миёнаи тиббӣ зиёд гашт.	3.1.1.1.Тайёр намудани бештари табибон ва кормандони миёнаи тиббӣ дар муассисаҳои тиббии шаҳру ноҳияҳо	ВТҶТ			
		3.1.2. Миқдори мутахассисони тиббие, ки ба такмили ихтисоси баъдидипломии тиббию фармасевтӣ фарогирифташуда	3.1.2.1.Ба таҳсили баъдидипломии тиббию фармасевтӣ ҷалб намудани шахсони эҳтиёҷдошта.	ВТҶТ			
4. Назорат ва нобуд кардани бемориҳои сурхча, гулафшон ва кузози навзодон	4.1.Мубориза бо сироятҳои бо ваксина идорашаванда ва дигар бемориҳои сироятӣ	4.1.1. Сатҳи фарогирии кӯдакони то 1 сола ва калонтар аз он бо ваксинанатсия на кам аз 96%	4.1.1.1.Баланд бардоштани сатҳи маърифатнокии аҳолӣ нисбат бапешгирии бемориҳои сироятӣ махсусан гелминтозҳо ва бо ваксинаҳо идорашаванда.	ВТҶТ			
			4.1.1.2.Такмил додани системаиназорати эпидемиологии бемориҳои бо ваксина идорашаванда, гелминтозхо ва дигар бемориҳои сироятӣ.	ВТҶТ			
			4.1.1.3.Беҳтар намудани марказҳое, ки бо ташвиқот ва тадбиқи барномаи ташаккули тарзи ҳаёти солим вобастаанд.	ВТҶТ			
5..Паст намудани сатҳи бемории гелминтоз то 250 нафарба 100 ҳазор аҳолӣ	5.1.Беҳтар намудани сатҳи дониши мутахассисон ва таквими заминаи моддию техникии озмоишгоҳҳои гелмитологӣ	5.1.1.% аҳолие, ки оид бапешгирӣ ва мубориза бо бемориҳои гелминтоз дорои дониш мебошанд	5.1.1.1.Такмил додани дониши мутахассисони марказҳои мубориза бар зидди бемориҳои тропики ва шуъбаҳои паразитологии МНДСЭ оид ба пешгирии гелминтозҳо.	ВТҶТ			
			5.1.1.2. Татбиқи тадбирҳои пешгирӣ ва табобати бемориҳои гелминтӣ.	ВТҶТ			
			5.1.1.3. Таъмини фарогирии ахолии сироятпазир аз рӯи ҳамаи навъҳои ваксинаҳо бо истифода аз ваксинаҳои нави самаранокиашон баланд.	ВТҶТ			
6.Беҳтар намудани дастрасии аҳолӣ ва муассисаҳои тиббӣ ба маводди доруворӣ ва молҳои тиббӣ	6.1.Озод намудани воридот ва таҳвили маводди доруворӣ ва молҳои тиббӣ аз ААИ ва боҷи гумрукӣ	6.1.1. Дастрасӣ ба маводи доруворӣ ва молҳои тиббӣ осон гашт.	6.1.1.1. Даровардани тағйиру иловаҳои дахлдор ба қонунгузории амалкунанда	ВТҶТ			

3.4 Таъмини аҳолӣ бо оби тоза, беҳдошт ва хизматрасониҳои коммуналӣ							
1.Таъмини аҳолӣ бо оби нӯшиданӣ ва хизматрасонии санитарӣ	1.1.Ислоҳотисохаи хоҷагии манзилию коммуналӣ	1.1.1.Беҳдошти дастрасии аҳолӣ ба оби нӯшидании босифат	1.1.1.1.Гузаронидани тафсири бахши функсионалӣ ва институтсионалӣ	ХМК	0,25млн. сомонӣ		0,25млн. сомонӣ
			1.1.1.2.Татбиқи «Барномаи беҳбудии таъминоти аҳолӣ бо оби нӯшиданӣ бароисолхои 2007-2020»	ХМК	183,961 млн. сомонӣ	129,087 млн. сомонӣ	54,873 млн. сомонӣ
			1.1.1.3.Татбиқи лоиҳаи «Барқарорсозии системаҳои обтаъминкунии шаҳру ноҳияҳои шимоли Тоҷикистон»(Конибодом, Исфара, Қайроққум, Б.Ғафуров, Чкалов, Табошар ва Хоруғ	ХМК	22,72 млн. долл. ИМА	-	10,0 млн. долл. ИМА қарз ва 12,72млн. долл. ИМАгрант
			1.1.1.4.Татбиқи лоиҳаи «Барқарорсозии системаҳои обтаъминкунии шаҳрҳои маркази Тоҷикистон» (Турсунзода, Шаҳринав, Ҳисор ва Сомониён	ХМК	18, 0 млн. долл. ИМА		7,0 млн. долл. ИМА қарз ва 11,0 млн. долл. ИМА Агрант
			1.1.1.5.Татбиқи лоиҳаи «Бақарорсозии системаҳои обтаъминкунии шаҳрҳои ҷануби Тоҷикистон» (Кӯлоб, Данғара ва Қӯрғонтеппа)	ХМК	6,172 млн. долл. ИМА		2,0 млн. долл. ИМА қарз ва 4,172 млн. долл. ИМА Грант

			1.1.1.6.Таҳлили нархномаҳои хизматрасониҳои кокоммуналӣ	ХЗНҲТ, ХМК	Дар асоси қарори ҲҶТ №210 аз 12.05.1999 сол»Дар бораи Низомномаи соҳавии калкулятсияи арзиши маҳсулот (кор ва хизматрасонӣ) дар корхонаҳо ва ташкилотҳои хоҷагии манзилию коммуналӣ»		
			1.1.1.7.Тарбия ва баланд бардоштани ихтисоси кормандони муҳандиси-техникии сохаи ХМК	ХМК	0,191 млн. сомонӣ		0,191 млн. сомонӣ
			1.1.1.8.Насби таҷҳизотҳои баҳисобгирии истифодаи об	ХМК	0,6 млн. сомонӣ		0,6 млн. сомонӣ
			1.1.1.9.Афзоиши ҳудуд, ҳаҷм ва сифати хизматрасонии коммуналӣ дар шаҳру навоҳии ҷумҳурӣ	ХМК			
3.5 Таъмини суботи экологӣ ва рушди устувор							
1.Татбиқи принсипҳои суботи экологӣ, рушди устувор ва боздошти ҷараёни нобудшавии захираҳои табиӣ.	**1.1.**Гузарониданиислоҳоти институтсионалӣ ва такмили заминаи қонунгузорӣ а) зиёд намудани ҷангалзорҳо ба миқдори 0,3%. б) васеъ намудани ҳудудҳои табии махсус муҳофизатшаванда ба миқдори 15,3%. в) кам намудани қитъаҳои таназзулёфтаи замин ба миқдори 1,5%	1.1.1.Ислоҳот амалигардида заминаи қонунгузорӣ таҳким ёфт	**1.1.1.1.**Тақвияти нерӯи мақомоти марказӣ ва маҳаллӣ, ки ба таҳия ва татбиқи сиёсат дар ҳифзи муҳити зист масъуланд	КҲМЗ	0,3 млн. долл. ИМА		

	г) кам намудани партовҳои обҳои ифлос 3,5%. д) 2% кам кардани партовҳо ба атмосфера.						
			1. 1.1.2. Ҳамоҳангсозии ҳифзи табиат бо дигар қонунгузориҳои соҳавӣ мувофиқи конвенсияи имзогардидаи экологӣ	КҲМЗ, ВАЧТ,	0,75 млн. долл. ИМА		
			1. 1.1.3. Таҳияи дастурамал оид ба гузаронидани инвентаризатсияи партовҳои хатарнок	КҲМЗ	0,50 млн. долл. ИМА		
			1. 1.1.4. Таҳияи барномаи комплексии барқарорсозӣ ва рушди системаи мониторинги экологӣ бо дар назардошти ҷорӣ намудани шабакаҳои компютерӣ ва технологияи муосири иттилоотӣ (ТМИ)	КҲМЗ	0,3 млн. долл. ИМА		
			1.1.1.5. Омӯзиши мақсадноки бознигарии андозаҳои пардохт, тарифҳо (нархҳо) ва ҷаримаҳо барои ифлоскунии муҳити зист ва тайёр намудани пешниҳодҳо	КҲМЗ	0,25 млн. долл. ИМА		
			1. 1.1.6. Омӯхтан ва манзури пешниҳодҳо дар бораи бознигарии Кодекси об	КҲМЗ, ВАЧТ.	0,01 млн. долл. ИМА		
			1.1.1.7. Ташкили корҳои барқарорсозии ҷангалзорҳои мавҷуда	КҲМЗ	0,75 млн. долл. ИМА		
			1. 1.1.8.Ҷангалзоркунонии соҳилҳо ва биёбонҳо ва доманакуҳҳо барои муътадил намудани чараёни об	КҲМЗ	3,74 млн. долл. ИМА	3,64 млн. долл. ИМА	0,10 млн. долл. ИМА
			1.1.1.9.Ба роҳ мондани чорабиниҳои иттилоотӣ – маърифатӣ байни хизматчиёни давлатӣ ва аҳолӣ оид ба масъалаҳои маърифати экологӣ	КҲМЗ	0,01 млн. долл. ИМА		
			1.1.1.10.Тадқиқи роҳҳои ташкил намудан ва дастгирии туризм дар ҳудуди ҲТММ (Ҳудудҳои табиии махсус муҳофизатшаванда)	КҲМЗ	0,5м млн. долл.		

					ИМА		
	1.2.Пешбурди лоиҳаҳои инвеститсионии амалкунанда ва нав дар соҳаи ҳифзи муҳити зист	1.2.1.Миқдори МВО ва пестидсидҳои ИУО (ифлоскунандаҳои устувори органикӣ) нобудкардашуда; миқдори партовгоҳҳои санитарӣ барои ҷойгир намудани партовҳои шаҳрӣ, ки ба талаботи ҳифзи муҳити зист ҷавобгӯянд, ҳолати 3 адад партовгоҳҳо барои нигоҳдории партовҳои сахти маишӣ беҳтар карда шуд,	**1.2.1.1.** Пешбурди лоиҳаҳо оид ба ташкил намудани базаи илмии истеҳсолӣ оид ба истеҳсоли таҷҳизот барои назорат аз болои ҳолати ҳавои атмосфера	ВЭС, КҲМЗ	0,75 млн. долл. ИМА		
			1.2.1.2. Пешбурди лоиҳаҳо оид ба дохил намудани технологияи истифода ва нобудкунии МВО ва моддаҳои химиявии хатарноки истифодаашон манъ шудааст	ВЭС, КҲМЗ, МИМ ХД	0,3 млн. долл. ИМА		
			1.2.1.3. Барқарорсозии партовгоҳҳои заҳрхимикатҳо дар ноҳияҳои Вахш ва Конибодом ва гӯр кардани заҳрхимикатҳои кӯҳна ва истифодаашон манъ шуда	МИМ ХД, КҲФ, КҲМЗ	5,5 млн. долл. ИМА		
			1.2.1.4. Пешбурди лоиҳаҳо оид ба ташкили муколамаҳои ҷамъиятӣ вобаста ба масъалаҳои ҳифзи муҳити зист ва истифодаи судманди табиат	КҲМЗ	0,01		
			1.2.1.5. Рушди Парки МиллииТоҷикистон	КҲМЗ	0,29 млн. долл. ИМА млн. долл. ИМА		
2.Мутобиқ шавӣ ба тағйирёбии иқлим	**2.1.**Таъмини паст кардани таъсири тағйирёбии иқлим	2.1.1.Корҳо тибқи нақша мавриди иҷроиш қарор доранд	**2.1.1.1.** Мустаҳкам кардани ҳамкории Тоҷикистон оид ба масъалаҳои илми иқлимшиносӣ ва моделсозии таъсири иқлим	КҲМЗ	3,0 млн. долл. ИМА млн. долл. ИМА		3,0 млн. долл. ИМА
			2.1.1.2. Барқарорсозии фаъолияти системаи обуҳавошиносӣ	КҲМЗ	14,0 млн. долл. ИМАм лн. долл.	1,0 млн. долл. ИМА	13,0 млн. долл. ИМА

					ИМА		
3.Рушди хоҷагии ҷангали Ҷумҳурии Тоҷикистон	**3.1.** Таъмини корҳои бунёд ва ҷангалбарқарор кунӣ дар хоҷагиҳои ҷангал	3.1.1.Корҳои бунёд ва барқарорсозии ҷангалзорҳои мавҷуда	3.1.1.1.Ташкили корҳои бунёд ва барқарорсозии ҷангалзорҳои мавҷуда	КҲМЗ	0,75 млн. долл. ИМА	0,65 млн. долл. ИМА	0,10 млн. долл. ИМА
	3.2.Таъмини ҳифз ва нигоҳдории ҷангалҳои бунёд ва барқароргардид а	3.2.1.Ба категорияи ҷангалпӯш гузаронидани майдони ҷангалҳои бунёдгардида	**3.2.1.1.** Ташкили корҳои нигоҳубин ва ҳифзи ҷангалҳо ҷиҳати ба категорияи ҷангалпӯш гузаронидани онҳо	КҲМЗ	0,3 млн. долл. ИМА	0,25 млн. долл. ИМА	0,05 млн. долл. ИМА
	3.3.Барқарорсоз ии оилаҳои занбӯри асал, гирифтани маҳсулоти аз ҷиҳати экологӣ тоза, таъмини гардшӯи биологӣ, моддаҳо, ташкили ҳифз ва нигоҳдории онҳо	3.3.1.Зиёд намудани миқдори оилаҳои занбӯри асал дар хоҷагиҳои ҷангал	**3.3.1.1.** Зиёд намудани қуттиҳо ва оилаҳои занбӯри асал.	КҲМЗ	0,15 млн. долл. ИМА	0,03млн. долл. ИМА	0,12 млн. долл. ИМА А
4.Рушди инфраструк тураи туризми экологӣ дар Парки табиии Сари Хосор; -дар Парки табиии таърихии «Ширкент»; --дар мамнӯъгоҳи	**4.1.**Таъмини рушди туризми экологӣ дар ҲТММ, ташкили мехмонхонаҳои замонавии туристӣ дар маҳаллаҳои аҳолинишини гирду атрофи ҲТММ, корхонаҳои хурди коркарди маҳсулоти	4.1.1.Таҳияи барномаҳои комплексии рушди туризми экологӣ, таҳияи сайрхатҳои экологӣ, ҷамъоварии маълумотҳо ва дохил кардани онҳо ба сомонаи Кумита	**4.1.1.1.** Афзудани биноҳои хизматрасонии туристии замонавӣ, зиёд шудани хатсайрҳои экологӣ, бунёди корхонаҳои хурд, ҷойҳои нави корӣ	КҲМЗ (МД ҲТММ)	0,75 млн. долл. ИМА	0,163 млн. долл. ИМА	0,587 млн. долл. ИМА

табиии давлатии «Ромит» - дар мудирияти ПМТ дар ВМКБ -ташкили парваришгоҳҳои зоологӣ барои парвариши ҳайвоноти нодир, ниҳолхонаҳо барои олами наботот дар ҲТММ	кишоварзӣ						
	4.2. Барқарорсозии оилаи занбӯри асал, гирифтани маҳсулоти аз ҷиҳати экологии тоза, таъмини гардиши биологии моддаҳо, ташкили корхонаҳои коркарди махсулоти занбӯри асал	4.2.1.Таҳияи барномаҳои комплексии рушди оилаи занбӯри асал	**4.2.1.1.**Зиёд шудани занбури асал, ҳашаротҳои фоидаовар дар ҲТММ.	КҲМЗ (МД ҲТММ)	0,15 млн. долл. ИМА	0,03 млн. долл. ИМА	0,12 млн. долл. ИМА
	4.3.Таъмини мувозинати экологии ҲТММ, зиёд намудани шумораи олами набототу ҳайвоноти	4.3.1.Таҳияи барномаҳои комплексии рушди комплексҳои табиии ҲТММ, омӯхтани ҳолати экологии ҲТММ,	4.3.1.1.Афзудани шумораи навъхои нодири олами набототу ҳайвоноти ҲТММ, кам шудани ҳодисаҳои маҳви олами ҳайвонот ва нобудшавии наботот	КҲМЗ (МД ҲТММ)	0,35 млн. долл. ИМА	0,09 млн. долл. ИМА	0,26млн. долл. ИМА

	нодир, гирифтани пеши роҳи ҳодисаҳои таназзулёбии муҳити зист.	ташкили корҳои барқарорсозии захираҳои гуногуни биологӣ					
3.6 Таъмини баробарии гендерӣ							
1.Рушди мувозинва устувории ҷомеа тавассути ворид кардани муносибатҳои гендерӣ ба ҳама соҳаҳои ҳаёт	1.1.Баланд бардоштани нақш ва таъсири механизмҳои сохтории ниҳоди (институтсионалӣ) дар пешбурди ташаббусҳои нав оид ба баланд бардоштани мавқеи занон	1.1.1. Ба ҳисоби миёна аз 24,8 % (4493 нафар) дар соли 2011 то 35 % дар соли 2015 зиёд намудани шумораизаноне, кидар хизмати давлатӣ фаъолият доранд	1.1.1.1.Баргузор намуданикурс ва семинарҳои таълимӣ оид ба малакаҳои таҳияи стратегияҳо, барномаҳои давлатӣ, гузарондани таҳлили гендерии равандҳои иҷтимоӣ барои кормандони вазорату идораҳо, мақомотҳои маҳаллӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ;	ККЗО	0,193 млн. сомонӣ	0,034 млн. сомонӣ	0,159 млн. сомонӣ
			1.1.1.2. Васеъ намудани шабакаи гендерии назди ККЗО, ташкили гуруҳҳои гендерӣ дар вазорату идораҳое, ки ба шабакаи мазкур ҷалб карда нашудаанд;	ККЗО	0,16 млн. сомонӣ	0,052 млн. сомонӣ	0,108 млн. сомонӣ
		1.1.2. Миқдори Марказҳои иттилоотию машваратии ноҳиявӣ (МИМН), ки аз буҷетҳои маҳаллӣ маблағгузорӣ карда мешаванд аз 78 дар соли 2012 ба 100 адад дар соли 2015 мерасад.	1.1.2.1.Вусъат ва тақвият додани фаъолияти марказҳои иттилоотию машваратии ноҳиявии (МИМН)-ҳои назди ККЗО оид ба расондани ёрии ҳуқуқию машваратӣ ба занон ва мардон дар ба масъалаҳои гуногун. Таъсис додани 22 МИМН-и дигар;	ККЗО, ВКД	3,201 млн. сомонӣ	1,513 млн. сомонӣ	1,688 млн. сомонӣ
			1.1.2.2. Таъсис доданикурсҳои «Мактаби сиёсатмадорони ҷавон» дар назди ККЗО барои донишҷӯӣ духтарон»	ККЗО	0,607 млн. сомонӣ	0,144 млн. сомонӣ	0,463 млн. сомонӣ
	1.2.Мусоидат ба худмашғулиятии занҳо, зиёд намудани саҳми онҳо дар бахшҳои соҳибкории инфиродӣ ва тиҷорати хурду миёна.	1.2.1. Мавҷудияти заминаҳо барои дастрасии занон ба хизматҳои молиявӣ, хусусан гуруҳҳои осебпазир ва истисноии занҳо муайян гардида, теъдоди дастёбии занҳо ба қарзҳо дар маҷмуъ ба 35% то соли 2015	1.2.1.1.Ташкили курс ва лагерҳои тобистонаи «Мактаби сарварии сиёсӣ» бо мақсади тайёр намудани номзадҳо ба вакилии маҷлисҳои зинаҳои гуногун аз ҳисоби занони фаъол	ККЗО	0.035 млн. сомонӣ	0,015 млн. сомонӣ	0,02 млн. сомонӣ
			1.2.1.2.Баргузории таҳлили гендерии сиёсат дар соҳаи қарздиҳӣ ва қарздии хурд оид ба фароҳам овардани имкониятҳо барои дастрасии занон ба хизматҳои молиявӣ, хусусан гурӯҳҳои осебпазир ва истисноии занҳо;	ККЗО			
			1.2.1.3.Таҳлили иҷро ва натиҷаҳои барномаи грантҳои президентӣ барои рушди соҳибкории занон	ККЗО	3,4млн. сомонӣ	1,0 млн. сомонӣ	2,4 млн. сомонӣ
			1.2.1.4.Ҷудокарданигрантҳои президентӣ барои рушди соҳибкорӣдар	ККЗО	1,5млн.	0,5 млн.	1,0млн.

		меафзоязд.	байни занони маъюб ва роҳбарони хоҷагиҳои деҳқонӣ		сомонӣ	сомонӣ	сомонӣ
	1.3.Ташаккул додани афкори муросо накардан бо ҳама гуна шаклҳои хушунат дар ҷомеа	1.3.1.Маърифати аҳолӣ баланд гардида, ҷудошавии оилаҳои ҷавон кам гашт.	1.3.1.1. Гузарондани чорабиниҳои иттилоотие, ки ба баланд бардоштани маълумот ва маърифатиҳуқуқии аҳолӣ дар самти оқибатҳои манфии серзанагӣ, зӯроварии хонаводагӣ, хариду фурӯши одамон, аз ҷумла кӯдакон ва муҳоҷирони меҳнатӣ равона гардидаанд.	ККЗО, ВКД	0,11 млн. сомонӣ	0,01 млн. сомонӣ	0,1 млн. сомонӣ
			1.3.1.2.Таҳия ва паҳн намудани видеороликҳо, репортажҳои махсус, маҷмӯа, дастур, буклет ва дигар маводҳои иттилоотӣ оид ба мушкилоти хушунат дар ҷомеа ва оила	ККЗО, ВКД	0,029 млн. сомонӣ	0,017 млн. сомонӣ	0,012 млн. сомонӣ
3.7. Такмили банақшагирии демографӣ							
1.Такмил додани сатҳи ояндабинии соҳавӣ ва минтақавӣ дар асоси истифодаи моделҳои муосири пешрафтаи демографӣ ва заминаи мукаммали оморӣ; Идоракуни и мақсадноки тамоюлоти демографӣ; Танзими равандҳои демографӣ; Истифодаи самараноки тағйироти демографӣ дар раванди	1.1. Беҳтар сохтани истифодаи маълумоти демографӣ; Такмили низоми идоракунии давлатӣ мувофиқи принсипҳои иқтисоди бозорӣ тавассути таҳлил ва дурнамои рушди иқтисодӣ бодар назардошти афзоиши шумораи аҳолӣ;	1.1.1. Ҳангоми иҷрои вазифаҳои бевоситаи худ, мутахассисони вазорату идораҳо ва зерсохторҳои онҳо азусулҳои пешгӯии шумораи аҳолӣ истифода мебаранд; Низоми идоракунии давлатӣ дар самти сиёсати демографӣ беҳтар мешавад ва ба истифодаи мақсадноки маблағҳои буҷети давлатӣ замина гузошта мешавад. Истифодаи маълумоти омори демографӣ ва пешгӯии демографӣ дар раванди қабули қарорҳо такмил дода шуда, тамоси	1.1.1.1. Омӯзонидан ва такмили ихтисоси мутахассисони вазорату идораҳо дар тамоми сатҳҳо оид ба масъалаҳои истифодаи маълумоти демографӣ ҳангоми таҳияи нақшаву барномаҳои рушди соҳавӣ ва маҳаллӣ.	АОНП, ДТИХД, АИҶТ,	0,15 млн. долл. ИМА		0,15 млн. долл. ИМА
			1.1.1.2. Истифодаи маълумоти баҳисобгирии демографӣ ҳангоми таҳияи нақшаҳои рушд.	АОНП, АИҶТ, ДТИХД			
			1.1.1.3. Таҳияи барномаҳои шуғли аҳолӣ бо назардошти тамоюлоти демографӣ дар асоси талаботи воқеии бозорҳои меҳнати дохилӣ ва беруна	АОНП, АИҶТ, ДТИХД			
			1.1.1.4. Таҳияи буҷетҳои сатҳи гуногун бо дарназардоштани талаботи воқеии иқтисод ва тамоюлҳои демографӣ;	АОНП, АИҶТ, ДТИХД			
			1.1.1.5. Истифодаи васеи маълумоти демографӣ барои мониторинги нишондиҳандаҳои ҲРҲ ва афзалиятҳои миллӣ	АОНП, АИҶТ, ДТИХД			

қабули қарорҳо.		дучониба дар байни сохторҳои оморӣ, инчунин вазорату идораҳо беҳтар хоҳад гардид.					

Индикаторҳои асосии мониторинг ва арзёбии «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015»

БОБИ I. БАХШИ ФУНКСИОНАЛӢ: ТАҲКИМИ ЗАМИНАҲОИ РУШД				
1.1Таҳкими идоракунии давлатӣ				
Номгӯи индикаторҳо	**Воҳиди ченак**	**Нишондиҳанда дар соли 2011**	**Нишондиҳанда дар соли 2015**	**Масъулин**
1.2 Таъмини рушди макроиқтисодӣ				
1.2.1.Ҳисоби миёнаи солонаи таваррум*(солона)*	%	9,3	7,0	БМТ
1.2.2.Нишондиҳандаи васеи маблағҳои пулӣ нисбат ба ММД *(солона)*	%	23,7	28,6	БМТ
1.2.3.Шумораи кортҳои пардохтшавандаи бонкӣ*(то ин давра)*	ҳазор адад	377,4	720,0	БМТ
1.2.4.Рушди воқеии солонаи ММД *(солона)*	%	7,4	7,5	ВМТ
1.2.5.Даромад ба буҷетӣ давлат нисбат ба ММД *(солона)*	%	28,2	27,2	ВМТ
1.2.6.Даромадҳои ҷорӣ нисбат ба ММД *(солона)*	%	24,0	23,7	ВМТ
1.2.7.Хароҷоти буҷети давлатӣ нисбат ба ММД *(солона)*	%	27,4	28,3	ВМТ
1.2.8.Пардохти қарзи берунӣ нисбат ба ММД *(солона)*	%	0,5	1,00	ВМТ
1.3 Таъмини беҳбуди фазои сармоягузорӣ, рушди бахши хусусӣ ва соҳибкорӣ				
1.3.1. Миқдори конфронсҳо,форумҳо ва тренингҳои бо иштироки соҳибкорони ватанӣ ва хориҷӣ гузаронидашуда	адад	6	12	КДСИАД, ПСС
1.3.2. Афзоиши шумораи соҳибкорони хурду миёна	фоиз	100	140	КДСИАД
1.3.3.Беҳтар шудани фазои соҳибкорӣ дар Тоҷикистон аз рӯи рейтинги байналмилалӣ	мавқеъ	152	135	КДСИАД
1.3.4.Гузаронидани барӯйхатгирии моликияти давлатӣ дар корхонаю ташкилотҳои давлатӣ	адад	227	5000	КДСИАД
1.3.5.Афзоиши ҳаҷми сармояи мустақими хориҷӣ	фоиз	100	130	КДСИАД, АОНП
1.4 Рушди минтақаҳои махсуси иқтисодӣ: минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои технологӣ				
1.4.1.Азхудкунии заминҳои нав дар МОИ	ҳазор м²	454,8	682,2	ВРИС, МОИ
1.4.2.Шумораи умумии субъектҳо	адад	25	70	ВРИС, МОИ
1.4.3.Миқдори ҷойҳои нави корӣ	адад	263	700	ВРИС, МОИ
1.4.4.Таҳияи Консепсияи рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои истеҳсолӣ, стратегияҳои рушди минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва паркҳои технологӣ	ҳа/не	не	ҳа	ВРИС, АИҶТ, вазорату идораҳо
1.5 Таҳкими ҳамгироӣ ба иқтисоди ҷаҳонӣ: рушди сайёҳӣ				
1.5.1. Ҷараёни теъдоди сайёҳони ба Тоҷикистон воридшуда	%	100	110	КҶВС, вазорату идораҳо
БОБИ II. БАХШИ ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ: ТАҲКИМИ РУШДИ УСТУВОРИ ИҚТИСОДӢ				
2.1 Рушди соҳаҳои энергетика ва саноат				
2.1.1. Ба ҳисоби миёна рӯзона зиёд намудани давомнокии пешниҳоди барқ	соат зим.	18	24	ВЭС
2.1.2. Паст кардани сатҳи талафоти энергетикӣ	%	14,1	13,2	ВЭС
2.1.3 Зиёд намудани иқтидорҳои барқистеҳсолкунанда	мВт	5070	6694	ВЭС
2.1.4. Миқдори НОБ-ҳои хурди сохташаванда	воҳид	30	70	ВЭС

2.1.5. Баланд бардоштани тарифи миёнаи қувваи барқ	ҳа/не	не	ҳа	ХЗНҲТ
2.1.6. Афзоиши коркарди нафт	ҳа/не	не	ҳа	ВЭС
2.1.7. Истихроҷи ангишт	ҳазор тонна	236,7	267,0	ВЭС
2.1.8. Истихроҷи нафт	тонна	28663	29430	ВЭС
2.1.9. Истихроҷи газ	ҳазор $м^3$	18846	21600	ВЭС
2.1.10. Ҳаҷми нахи пахтаи коркардшуда	тонна	8075	16000	ВЭС,
2.1.11. Ҳаҷми пӯсти коркардшуда	ҳазор дона	1038,6	1202,3	ВЭС,
2.1.12. Ҳаҷми пашми коркардшуда	тонна	447,3	508	ВЭС
2.1.13. Ҳаҷми риштаи абрешими коркардшуда	ҳаз. долл.	224,3	264,7	ВЭС
2.1.14. Ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноати сабук	млн. сомонӣ	1403.1	1483,6	ВЭС
2.2 Рушди инфрасохтор: нақлиёт ва алоқа				
2.2.1. Рушди ҳамлу нақли байналмилалии боркашонии автомобилӣ (вазни холис)	%	12	15	ВН
2.2.2. Ҷалби сармоягузориҳои дохилию хориҷӣ ба татбиқи лоиҳаҳои соҳаи нақлиёт	млн.доллари ИМА	651,2	977,2	ВН
2.2.3. Афзоиши роҳҳои автомобилгарди дорои сифати қаноатбахш дар ҳаҷми умумии роҳҳо	%	10	14	ВН
2.2.4. Дарозии қитъаҳои сохташуда ва барқароргардидаи роҳҳои автомобилгард	км	1310	1953	ВН
2.2.5.Афзоиши миқдори пайвастшавии сохторҳои давлатӣ ва нуқтаҳои дастрасӣ ба шабакаи «Ҳукумати электронӣ»	адад	48	106	ХА,РХД
2.2.6. Афзоиши миқдори компютерҳои ба шабакаи «Ҳукумати электронӣ» пайвастшуда	адад	48	106	ХА,РХД, вазорату кумитаҳо
2.2.7. Фарогирии аҳолӣ бо алоқаи телефонии насбшуда (Зичии телефонҳоинасбшуда ба 100 нафар аҳолӣ)	чанд телефон ба 100 нафар аҳолӣ	5,3	(8600000 ах.) 17,44	ХА
2.2.8. Афзоиши ғунҷоиши васлшудаи телефонҳои насбшуда	ҳазор рақам	599,1	1600,0	ХА
2.2.9. Афзоиши шумораи муштариёни алоқаи телефонии насбшуда	ҳазор муштарӣ	383,1	1500,0	ХА
2.2.10. Ҳаҷми хизматрасонии алоқа бо дарназардошти операторони хусусӣ	млн. сомонӣ	1990,9	2900,0	ХА
2.2.11. Афзоиши истифодабарандагони шабакаи интернет бо дарназардошти истифодабарандагони Интернети мобилӣ	ҳазор муштарӣ	1942,0	3000,0	ХА
2.3 Таъмини амнияти озуқаворӣ: рушди кишоварзӣ, обтаъминкунӣ ва истифодабарии замин				
2.3.1. Афзоиш додани маҳсулоти умумии соҳаи кишоварзӣ	%	100 (14853,3млн)	130	ВК
2.3.2. Баланд кардани ҳосилнокии меҳнат дар соҳаи кишоварзӣ	%	100 (138 сомонӣ)	115	ВК
2.3.3. Ба ҳисоби миёна баланд кардани ҳосилнокии пахта	с/га	100	25	ВК
2.3.4. Афзоиши содироти маҳсулоти кишоварзӣ	%	100	118	ВК
2.3.5. Баланд бардоштани даромаднокии чорводорӣ	%	100 (3958,6 млн. сомонӣ)	138 (5816,1 млн. сомонӣ)	ВК

2.3.6. Сертификатҳои замин	адад	18771	28771	КДЗГ КВД «Марказ-Замин»
2.3.7. Додани сертификати ҳуқуқи истифодаи замин: барои хоҷагиҳои деҳқонӣ	адад	43552	40 000	КДЗГ КВД «Марказ-Замин»
2.3.8. Додани сертификати ҳуқуқи истифодаи замин. Заминҳои наздиҳавлигӣ	адад	35972	50 000	КДЗГ КВД «Марказ-Замин»
2.3.9. Додани сертификати ҳуқуқи истифодаи замин ба объектҳои таъиноти ғайрикишоварзӣ	адад	13983	20 000	КДЗГ КВД «Марказ-Замин»
2.3.10. Беҳтар намудани ҳолати мелиоративии заминҳо	га	11493	39600	ВМХО, ВМ, МИҲДМ
2.3.11. Азхудкунии заминҳои нави обёришаванда	га	415	2000	ВМХО, ВМТ, КДЗГ МИҲДМ
2.3.12. Гузаронидани корҳои соҳилмустаҳкамкунӣ ва дигар чораҳои иловагӣ.	км	24,4	103,4	ВМХО, КҲФ, КДСИАД ВМТ
2.3.12. Барқарорсозии қубурҳои баландфишор дар пойгоҳҳои обкашӣ	метри пагонӣ	5039	13039 метр.п.	ВМЗО ВМТ
2.3.13. Таъмир ва барқарорсозии пойгоҳҳои обкашӣ. Ба гардиши кишоварзӣ ворид намудани заминҳои боир ва аз гардиши кишоварзӣ холимонда.	га	2500	3500	ВМЗО ВМТ МИҲД
3. БАХШИ ИҶТИМОӢ: ТАЪМИНИ РУШДИ НЕРӮИ ИНСОНӢ				
3.1 Таҳкими ҳифзи иҷтимоӣ ва таъмини шуғли аҳолӣ				
3.1.1.Сатҳи камбизоатӣ	%	42	32	АОНП, ВМҲИА
3.1.2. Фарогирии ҳиссаи аҳолӣ аз нигоҳи иқтисодӣ фаъол бо суғуртаи иҷтимоии давлатӣ бо ҳисоби фоиз	%	45,1	55,0	АОНП, ВМҲИА
3.1.3. Ҳаҷми пардохтҳои ғайрисуғуртавӣ аз воситаҳои суғуртаи давлатии иҷтимоӣ	% аз буҷети ФҲИА	9,7	2,0	ВМҲИА
3.1.4. Андозаи кӯмаки иҷтимоии расонидашуда	сомонӣ/ нафар	55,0	125,0	ВМ,ВМҲИА
3.1.5. Хизматрасониҳои иҷтимоии расонидашуда	ҳаз.нафар	7578	12000	ВМҲИА
3.1.6. Миқдори созишномаҳо ва шартномаҳои коллективии басташуда	воҳид	21548	22500	ВМҲИА, Иттифоқи касаба
3.1.7. Қонунҳои қабулгардида	воҳид	5	10	ВМҲИА
3.1.8. Методикаҳои таҳия ва татбиқгардида	воҳид	2	5	ВМҲИА
3.1.9. Кадрҳои коргарӣ ва такмили ихтисос	бо %	82,6	170,0	ВМҲИА
3.1.10. Бекорони бо кор таъминшуда	бо %	112,1	160,0	ВМҲИА
3.1.11.Марказҳои таъсисёфта оид ба хизматрасонии иҷтимоӣ	воҳид	8	12	ВМҲИА

3.2 Рушди маориф ва илм				
3.2.1. Фарогирӣ ба таҳсилоти томактабӣ	%	7	15	ВМ ҶТ
3.2.2. Фарогирии кӯдакон ба таҳсилоти ибтидоӣ ва умумии асосӣ	%	97,3	**	ВМ ҶТ
3.2.3. Ҳиссаи омӯзгороне, ки ҳамасола аз такмили ихтисос мегузаранд	%	10	60	ВМ ҶТ
3.2.4. Шумораи ҷойҳои нави нишаст барои хонандагон	нафар	3476	90000	ВМ ҶТ
3.2.5. Таъмини хонандагон бо китобҳои дарсӣ, бо фоиз	адад	80	95	ВМ ҶТ
3.2.6. Теъдоди хонандагон ба 1 омӯзгор	нафар	21	23	ВМ ҶТ
3.2.7. Шумораи шахсоне, ки дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ ба таҳсилоти касбӣ фаро гирифта мешаванд	нафар	22300	35000	ВМ ҶТ
3.3 Рушди тандурустӣ ва таъмини беҳтар гардидани саломатии аҳолӣ				
3.3.1. Ҳиссаи хароҷоти умумии соҳаи тандурустӣ аз маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ	%	2,0	2,3	ВТҶТ
3.3.2. Фавти кӯдакон то синни 5 сола	ба 1000 зиндатаваллуд	23,3	18,0	ВТҶТ
3.3.3. Фавти кӯдакон то синни 1 сола	ба 1000 зиндатаваллуд	18,3	14,0	ВТҶТ
3.3.4. Фавти модарон	ба 100 000 зиндатаваллуд	38,1	30,0	ВТҶТ
3.3.5. Зиёд намудани миқдори табибон ва кормандони миёнаи тиббӣ	нафар	15 973 ва 36 848	19 160 ва 45 691	ВТҶТ
3.3.6.Сатҳи бемории сурхча	ба 100 000 нафар	0,007	0	ВТҶТ
3.3.7.Сатҳи беморӣ бо гелминтоз	ба 100 000 нафар	280	200,0	ВТҶТ
3.3.8.Сатҳи қаноатмандии аҳолӣ аз хизматрасониҳои тиббӣ дар сатҳи КАТС (аз мутахассисони тиббӣ оилавӣ)	%	39,0	55	ВТҶТ
3.3.9.Афзоиши ҳамасолаи шумораи кормандони соҳаи тандурустӣ ҷиҳати такмили ихтисоси баъди дипломии тиббию фармасевтӣ	%			ВТҶТ
3.3.10.Миқдори сироятшудагони ВНМО	нафар	3846	6200	ВТҶТ
3.3.11. Сатҳи фарогирии кӯдакони то 1 сола ва калонтар бо эмкунӣ	%	95,0	96,0	ВТҶТ
3.3.12. Коҳишёбии фавт аз бемории сил	ба 100 000 нафар		5,5	ВТҶТ
3.3.13.Ҳиссаи таваллуд бо иштироки кормандони тиб	%	75,0	90	ВТҶТ
3.4 Таъмини аҳолӣ бо оби тоза, беҳдошт ва хизматрасониҳои коммуналӣ				
3.4.1. Дастрасии аҳолии шаҳр ба оби нӯшиданӣ	%	94,0	96,2	АОНП, ВМХО, ХМК
3.4.2. Дастрасии аҳолии деҳот ба оби тозаи ошомиданӣ	%	50,0	56,0	АОНП, ВМХО, ХМК
3.4.3. Дастрасии аҳолии шаҳр ба шароити асосии санитарию гигиенӣ	%	39,0	51,0	ВМХО, ХМК
3.4.4. Дастрасии аҳолии деҳот ба шароити асосии санитарию гигиенӣ	%	25,0	39,0	ВМХО, ХМК
3.4.5. Ҳиссаи фонди манзил, ки бо ҳисобкунак таъмин аст	%	33,0	85,0	ХМК
3.4.6. Ҳиссаи аҳолии шаҳр, ки барояшон хизматрасониҳои манзилию коммуналӣ дастрас аст	%	40,6	80,2	АОНП

3.4.7.Ҳиссаи аҳолии деҳот, ки барояшон хизматрасониҳои манзилию коммуналӣ дастрас аст	%	15,0	25,3	АОНП
3.4.8. Ҳиссаи фонди манзил, ки дар ҳолати садамавӣ қарор доранд ва бояд таъмири асосӣ карда шаванд	$м^3$	18,3	45,1	АОНП
3.5 Таъмини устувории экологӣ ва рушди устувор				
3.5.1.Майдони замини ҷангалпӯш	%	100,0	101,1	КҲМЗ
3.5.2.Майдони заминҳои таназзулёфта	%	100,0	98,0	КҲМЗ, Вазорати кишоварзӣ, КО назди ҲҶТ
3.5.3.Партовҳои обҳои ифлос ба иншоотҳои обӣ	%	100,0	91,2	КҲМЗ, КВД «Хоҷагии манзилию коммуналӣ»
3.5.4. Партовҳои манбаъҳои ифлоскунандаи доимӣ ва сайёр ба атмосфера	%	100,0	97,3	КҲМЗ
3.5.5.Миқдори партовгоҳҳо барои нигоҳдошти партовҳои сахти маишӣ, ки ҷавобгӯи талаботи қонунгузории ҳифзи муҳити зист мебошанд	адад	3,0	4,0	КҲМЗ, КВД «Хоҷагии манзилию коммуналӣ», КО назди ҲҶТ
3.5.6.Миқдори партовгоҳҳои барқарор карда шуда	адад	4,0	7,0	КҲМЗ
3.5.7.Миқдори маводи нобудкардашудаи вайронкунандаи озон	тонна	18,0	15,0	КҲМЗ
3.5.8.Миқдори партовгоҳҳои санитарӣ барои гӯр кардани партовҳои мунисипалӣ, ки ҷавобгӯи талаботи ҳифзи муҳити зист мебошанд	адад	2	3	КҲМЗ
3.6 Таъмини баробарии гендерӣ				
3.6.1.Намояндагии занон ва мардон дар Маҷлиси вакилони халқ	%	15/85	30/70	ККЗО
3.6.2.Миқдори ҷабрдидагони зӯроварӣ, ки аз марказҳои бухронӣ ва дигар хадамот кӯмак гирифтаанд (зан/мард)	нафар	9427/9401	12500/10000	ККЗО

Ҳайати таҳририя ва мураттибони «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015»:

Аъзои Шӯрои миллии рушди назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

Зуҳуров Ш.З., Оқилов О.Ғ., Давлатов М.С., Ҳамралиев Ф.М., Раҳимзода Ш.М., Наҷмидинов С.М., Менглиев Р.Ш., Саидов Д.Ш., Солеҳов М.С., Назаров Т.Н.

Гурӯҳи кории ҳамоҳангсози байниидоравӣ оид ба таҳияи «Стратегияи баланд бардоштани сатҳи некӯаҳволии мардуми Тоҷикистон барои солҳои 2013-2015»:

Раҳимзода Ш.М., Давлатзод У., Собиров М. Н., Холиқов А. Ғ.,Соҳибов Ш.Қ., Шодмонбеков Ф.А., Сангинов Э.Н., Ҷобирова С.Б., Муҳиддинов П.М., Раҳимов С.Н., Исмонов Ф. Б., Худоёров Х.З., Достиев М.Г., Исҳоқов А. Н., Раҳматбоев Ш. М., Солиев А.М., Хушвахтов А.Ғ., Шарипова О.Т., Алимова М. Л., Ҳикматов С.Ҳ.,Нозанинов Н.Б., Ҷӯраев К. К., Рустамов С.Ш., Маҳмадов Н.Ш., Бобоев А. А., Зуҳуров Б.С., Одинаев Н. С., Юсуфиён Ҷ., Қосимов Г. Ҷ., Султонов М. С., Бахтдавлатов Р.Д., Олимов М. Н., Шокиров Ш. Ш., Ҷобиров Т. Г., Бобокалонов О. К., Баҳриддинов С.Э., Каримов Қ. М., Якубова М. М., Султонова М.М., Абдуллоева Н.А., Маҷидов Ю.Х., Ҷамолов А.А., Гулов Ш., Яров А. Сатторов Ҷ. М.

Коршиносон:

Баҳодуров Б.М., Эшбоев Б. А., Бозаров Ш.Ш., Кенҷаев З.К., Давлатов Қ.Қ., Қодиров С.С., Маҳкамов Б.Б., Ҳакимов П.Ш., Виктор Сулло, Сомиа Митра, Мартин Смутни.

Ҳайати таҳририя:

У. Давлатзод, Ҳамидов С.Ғ., Олимов М.О., Аброров Ш.С., Абдуллоев М.Р., Фархудинов Ф. И.

Вазорату идораҳо:

Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати энергетика ва саноати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати мелиоратсия ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон, Шӯрои адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждании назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии заминсозӣ ва геодезии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти муҳоҷирати назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти зиддиинҳисории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон, Раёсати хизмати давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии сохтмон ва меъмории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Саридораи геологияи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва бозрасии савдои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маркази миллии қонунгузории назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Федератсияи иттифоқҳои касабаи мустақили Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, КВД «Хоҷагии манзилию коммуналӣ»

Созмонҳои байналмиллалии муқими Тоҷикистон:

Барномаи рушди Созмони Миллали Муттаҳид (UNDP), Бонки Умумичаҳонӣ (WB), Ташкилоти озуқа ва кишоварзии СММ (FAO), Хазинаи кӯдакони СММ (UNICEF), Хазинаи занони СММ (UNIFEM), Хазинаи Нуфуси СММ (UNFPA), Департаменти рушди байналмиллалии Британияи Кабир (DFID), Бонки Осиёгии Рушд (ADB), Комиссияи Аврупоӣ/Департамент оид ба расонидани кӯмаки башардӯстона дар Осиёи Марказӣ (ECHO), Хазинаи байналмилалии асъор, Идораи ҳамкории Швейтсария (SDC; SECO), Ҷамъияти Олмон оид ба ҳамкории байналмилалӣ (GIZ).

Дар ЧДММ «Контраст» чоп шудааст
ш. Душанбе, к. Н. Муҳаммад, 26